

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 136

Poznań, sobota dnia 22 marca 1930

Rok XXV

Rolnictwo polskie wobec traktatu z Niemcami

W czasie trwania pertraktacji o umowę handlową z Niemcami czynni-kiem, który najsilniej parł do ukończenia rokowań, było po stronie polskiej rolnictwo. Równocześnie w Niemczech agrariusze tamtejsi najbardziej opierali się zawarciu traktatu. W odwrotnym kierunku natomiast szły usiłowania przedstawicieli przemysłu obydwu krajów. Przemysł polski zachowywał stanowisko krytyczne, a nawet, jeśli chodzi o pewne branże, niechętnie wobec traktatu, natomiast niemieckie sfery przemysłowe i handlowe odnosiły się nader pozytywnie do zagadnienia uregulowania stosunków handlowych z Polską, co wyraziło się na kilkakrotnych konferencjach polsko - niemieckich w Berlinie, Warszawie, Wrocławiu i Poznaniu, inicjowanych głównie przez stronę niemiecką.

Postępując metodą dość uproszczoną, można z zestawienia tych faktów wysnuć wniosek, że nasz przemysł, a również nasz handel, narazony zostanie na nieuniknione straty, że natomiast rolnictwo polskie odniesie z traktatu poważne korzyści.

Istotnie z faktem zawarcia traktatu wiąże się duże nadzieje w kołach rolniczych. Zważyć bowiem trzeba, że Niemcy nie są krajem samostarczalnym w dziedzinie aprowizacji i że są nader pojemnym rynkiem dla najrozmaitszych artykułów ubocznych produkcji roślinnej i hodowlanej. Polska, a zwłaszcza jej dzielnice zachodnie, niegdyś wchodzące w skład państwa pruskiego, była przed wojną jednym z najpoważniejszych dostawców Niemiec z tej dziedziny dzięki swej bliskości geograficznej i przystosowaniu się do wymagań rynku niemieckiego. Zresztą, mimo licznych trudności, wprowadzonych przez Niemcy w wykonywaniu wojny gospodarczej, udział Polski w imporcie do Niemiec z tego zakresu był bardzo poważny. Dotyczy to szczególnie masła i jaj; 80 proc. ogólnej ilości polskiego eksportu masła, a 50 proc. jaj kierowało się w roku gospodarczym 1928/29 do Niemiec.

Według urzędowych źródeł statystycznych ogólny eksport produktów spożywczych z Polski wynosił w 1928 r. wartość 594, a w 1929 r. 788 milionów zł; z tego na Niemcy wypada w 1928 r. 237, w 1929 r. — 292 mil. zł. Produktów zwierzęcych eksportowaliśmy ogółem w 1928 r. za 53,5 mil. zł, w 1929 r. — za 66,8 mil. zł, z czego do Niemiec za 26,3 i 28,6 mil. zł. Stosunkowo mało natomiast wywieźliśmy zwierząt do Niemiec, gdyż tylko około 10 proc. ogólnej ilości; gros eksportu żywca kierowało się do Czechosłowacji i Austrii. Jednak w okresie ostrej walki gospodarczej wysyłał 40 proc. ogólnego eksportu produktów spożywczych, a 50 proc. eksportu produktów zwierzęcych.

Powyższe dane statystyczne są najlepszym oświadczeniem penetracji polskiej produkcji rolniczej na rynki niemieckie. Polska posiada przyrodzone warunki dla dalszego znacznego rozwoju tej penetracji, a przez układ z Niemcami proces ten wzmoże się jeszcze bardziej.

Niemcy bowiem bronili się przed załamaniem polską produkcją rolniczą całym szeregiem zarządzeń: wprowadzili specjalne bojowe cła przywozowe na produkty polskie, dalej zakazały wręcz przywozu niektórych zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego, wreszcie stosowały rygorystycznie przepisy weterynaryjne z wyraźną chęcią zamykania nas. Polska, nie posiadając

Pertraktacje marszałka Szymańskiego

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) Marszałek Senatu w ciągu dalszych swoich rozmów przyjął dzisiaj w południe pos. Dąbskiego jako przedstawiciela „Stronnictwa Chłopskiego”, następnie senatora Średniawskiego i posła Dąbskiego jako przedstawicieli „Piasta”, posła Chacińskiego jako rzecznika Ch.

D. oraz posła Roguszcza i senatora Pełowskiego z ramienia N. P. R. Zwraca uwagę, że p. Szymański z ramienia Piasta zaprosił nie faktyczne prezydium, do którego wchodzi p. Witos i p. Kiernik, ale dawne prezydium klubu. (w)

Marsz. Daszyński ustanowi termin posiedzenia Sejmu

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) W godzinach południowych odbyło się posiedzenie prezydium Sejmu, na którym upoważniono p. marszałka do wy-

znaczenia terminu najbliższego posiedzenia sejmowego. Posiedzenie odbyłoby się w środę lub czwartek. (w)

Klub B. B. zapowiada awantury w Sejmie

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) — W kołach politycznych zwracają uwagę na pogłoski związane z ostatnią uchwałą klubu B. B. Dzisiaj w południe zbiera się prezydium Sejmu dla ustalenia terminu posiedzenia, które będzie wyznaczono na środę lub czwartek. B. B., jak opowiadają, miał wydać szczegółowe instrukcje, dotyczące użycia siły fizycznej, a więc lasek, pałek, pulpitów, a nawet

gazów łzawiących, ażeby do posiedzenia nie dopuścić. Prasa zwraca uwagę, że jest to typowym usiłowaniem powrotu do smutnej tradycji szlacheckiej zrywania sejmów. Nie jest wykluczone, czy aranzjerowie nie zechcą użyć również i „woli ludu” rodzaju p. Łokietka i jego bojówki, którą przed półtora rokiem p. Jaworski zaprzysięgał w Alejach Jerozolimskich. (w)

Skutki polityki antypolskiej

Paryż, 22. 3. (PAT) W korespondencji z Berlina p. t. „Skutki polityki antypolskiej” dziennik „L'homme libre” przedstawia opłakaną sytuację, w której są Prusy Wschodnie. Kryzys gospodarczy ogarnął również Pomorze Prusy Wschodnie i Śląsk Niemiecki. Nie oszczędził on też i miast. Wrocław który liczy 600 tys. mieszkańców, szuka bez skutku kredytów dla zrównoważenia swego budżetu, który od roku 1926 wykazuje stale deficyt. Po-

łowa mieszkańców miasta otrzymuje zapomogi.

Według autora artykułu, kryzys ekonomiczny jest skutkiem antypolskiej polityki Rzeszy, która spowodowała całkowite prawie wstrzymanie transakcji handlowych między prowincjami wschodnimi a Polską. Wynikła z tego stagnacja w interesach, bankructwa bez liku i kryzys gospodarczy, z którym walczą większe centrale handlowe.

Nowe koleje niem. na pograniczu Polski będą miały cel strategiczny

Berlin, 22. 3. (AW) Przedłożony gabinetowi memoriał min. spr. wewn. zawierający t. zw. program wschodni, zawiera zakrojony na szeroką skalę, projekt budowy nowych linii kolejowych. Uderzające jest, że większa część tych linii ma być zbudowanych nie w Prusach Wschodnich, lecz na Górnym i Dolnym Śląsku.

Odnosi się wrażenie, że pod pokrywką ulepszeń komunikacyjnych, prowadzona będzie magistrala kolejowa o znaczeniu wybitnie strategicznym, i tak projektowany jest potężny szlak wzdłuż granic Polski, ciągnący się od Raciborza przez Gliwice - Namysłów - Oleśnicę - Wschowę aż do Babimostu, a następnie przez Krzyż do Guben.

Druga linia kolejowa prowadzona będzie z Dolnego Śląska aż do Szczecina. Natomiast w samych Prusach Wschodnich rozbudowa linii kolejowych jest nieznaczna. W tym samym kierunku planowana jest rozbudowa sieci dróg.

123 milj. 300 tys. mk. na wzmocnienie niemieczyny

Berlin, 22. 3. (Tel. wł.) T. z „program wschodni” rządu Rzeszy, ustanowiony dla wzmocnienia niemieczyny na pograniczu Polski, przewiduje 6 milionów, przeznaczonych na ten cel przez Prusy, dodatkowych 11 mil. 300 tys., dostarczonych przez Rzeszę, poza tem 58 mil. na cele kredytowe.

Na inwestycje społeczne i higieniczne, jak kanalizację, wodociągi, szpitale itp. przeznaczają się 15 mil., na cele naukowe 3 mil., na budowę szkół ludowych 30 mil. (O „programie wschodnim” podaliśmy już obszerną depeszę w dzisiejszym numerze porannym — przyp. Red.).

jąc umowy handlowej z Niemcami, musiała opłacać stawki autonomiczne wtedy, gdy liczne inne państwa korzystały z niskich stawek konwencyjnych.

Znaczna część tych trudności została przez traktat usunięta. A więc: traktat przewiduje zniesienie wszelkich zarządzeń bojowych, zatem upadną cła bojowe na zboża, ziemniaki, jaja, trzodę chlewną, tłuszcze i niektóre inne artykuły. Dla zilustrowania praktycznego znaczenia tego postanowienia traktato-

wego warto przykładowo zaznaczyć, że cło bojowe na jaja, wynoszące 25 mk. n., zastąpione zostanie cłem w wysokości 5 mk. n. za 100 kg.

Klauzula największego uprzywilejowania, stanowiąca podstawę traktatu, daje rolnictwu naszemu znaczne korzyści polegające na stosowaniu do importu z Polski stawek konwencyjnych, niekiedy, jak przy masle, o blisko 50 proc. niższych, niż stawki autonomiczne.

Jakkolwiek nie udało się nam za-

wrzeć osobnej konwencji weterynaryjnej z Niemcami, traktat jednak zawiera szereg przepisów, regulujących te sprawy, przez co i w tej dziedzinie nastąpił korzystny zwrot. Szczegóły aneksu, zawierającego wspomniane przepisy, nie są dotąd bliżej znane. Sprawy weterynaryjne wymagają osobnego omówienia ze strony kompetentnej; wrócimy do nich jeszcze w przyszłości.

Poważną koncesją dla nas jest zniesienie zakazu przywozu szeregu grup zwierząt domowych i produktów zwierzęcych. W tej dziedzinie należało zwalczyć szczególny opór rolnictwa niemieckiego. Udało się nam przeprowadzić kontyngent przywozu do Niemiec w wysokości tylko 200 tys. rocznie, gdy parę lat temu Niemcy godziły się na 600.000 sztuk. W dalszym ciągu jednak nie jest dopuszczony nasz eksport bydła, owiec i mięsa z uboju tych zwierząt.

Jeśli wskażemy wreszcie na względnie liberalne uregulowanie tranzytu przez Niemcy artykułów rolniczo - hodowlanych, wyczerpiemy mniej więcej wszystkie najważniejsze postanowienia traktatu, odnoszące się do rolnictwa.

Ogólnie można powiedzieć, że traktat otwiera naszemu rolnictwu dość szerokie możliwości ekspansji handlowej do Niemiec i państw zachodnio - europejskich, jakkolwiek dopiero przyszłość okaże, czy korzyści, jakich rolnictwo oczekuje w związku z umową, nie staną się iluzorycznymi.

Istota rzeczy

Jak już donieśliśmy w numerze porannym pp. Rybarski, Głabiński i Wiński wyłożyli marsz. Szymańskiemu stanowisko Klubu Narodowego, sformułowane na piśmie, nie ogłaszając jednakowoż narazie tego oświadczenia na prośbę p. Szymańskiego.

I bez tego stanowisko Stronnictwa Narodowego jest jasne. Dogmatem dla niego jest żądanie panowania prawa w państwie, którego łamać nie wolno nikomu. Rząd p. Bartla nie zdołał prawu zabezpieczyć poszanowania. Rząd ten ponadto nie sprostął zadaniu w chwili ciężkiego przesilenia gospodarczego i stał beczynnie w sprawie reformy konstytucji.

Ostatni wywiad min. Piłsudskiego jest jaskrawą ilustracją, jak Polska wygląda dzięki „sanacji moralnej” i nieodpowiedzialnym rządcom.

Nie chce się dopuścić do obrad Sejmu, bo ma on Trybunałowi Stanu wręczyć uzasadnienie oskarżenia, wniesionego w zeszłym roku o bezprawne wydatki ze skarbu państwa.

Stronnictwo Narodowe zdaje sobie z tego w pełni sprawę, w jakiej mierze do klęski gospodarczej przyczynił się rozrzutny system pomajowy, i jak państwo cierpi wskutek nieładu i samowoli na wewnątrz, a wskutek polityki niemocy na zewnątrz, szczególnie wobec Niemiec.

Z tego stanu rzeczy, z tego przedewszystkiem rozstroju, może Polskę wyrwać tylko wielki, twórczy wysiłek narodu. Na przeszkodzie stoi temu nieodpowiedzialna kryptodyktatura. Jej przeto zlikwidowanie jest warunkiem uzdrowienia polskiego życia państwowego.

Tak patrzy na istotę położenia Stronnictwo Narodowe i tak ją odczuwają instynktownie miliony rzesze narodu polskiego.

Z okoliczności, jakie towarzyszą przesileniu rządowemu, wynika, że zmierza się do udaremnienia prac Sejmu i nie dopuszczenia do dokończenia sesji budżetowej, by potem znowu — wbrew deklaracjom o konieczności reformy konstytucji i wbrew wszelkim wymaganiom życia państwowego — odroczyć parlament na miesiące.

Dążenia lewicy francuskiej do upaństwowienia szkół

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, w marcu.

W czasie ostatnich rozpraw parlamentarnych wielką dyskusję wywołała sprawa bezpłatnego nauczania w klasie 6-ej szkoły średniej. Jeżeli opozycja w tej sprawie przeprowadziła gwałtowny szturm, to dlatego, że za pomocą tej „proby” chce przygotować grunt do wprowadzenia „szkół jednolitej”, a w przyszłości monopolu nauczania. P. Herriot niby się przed tym wzdryga, ale tylko dlatego, iż w głębi duszy, jest przekonany, że monopol zostanie faktycznie ustanowiony przez bezpłatne nauczanie. P. Blum, bardziej szczerzy, oświadczył natomiast bez ogródek, że należy „dzieci uwolnić od dąmy rodzicielskiej”, czyli inaczej mówiąc, poddać je „dumie państwowej” t. j. kolektywistycznej.

Stronnictwo radykalne jak i partia socjalistyczna utrzymują, że trzeba dzieciom ludzi ubogich ułatwić dalsze studia. Zwolnieni od czesnego będą ci, którzy zdobędą sobie to prawo za pomocą konkursów i wykazą zdolności do dalszego kształcenia się. Uczniowie tępi, będą mogli prowadzić nauki dalej, lecz tylko w szkołach prywatnych, które oczywiście będą musieli opłacać.

Przez tę selekcję, twierdzi lewica, podniesie się nie tylko poziom wykształcenia, ale równocześnie wzmocni się zastępy elity narodowej. W gruncie jednak rzeczy chodzi jej przede wszystkim o to, aby przyszłe pokolenia młodzieży odciągnąć od szkół prywatnych, w których obawia się przewagi wpływów katolickich i narodowych. Dlatego też z wysokości trybuny, poseł ksiądz Desgranges napietnował te manewry radykalno-socjalistyczne, oświadczaając, iż głoszone przez nich wprowadzenie jednego typu szkoły średniej dla wszystkich ma na widoku zniszczenie ostateczne katolicyzmu przez masonerię, gdyż łożę są matkami — chrześniemi pomysł etatyzacji nauczania, prowadzącego do osłabienia wpływów rodzicielskich.

P. Tardieu naprawdę z energią podkreślił, że dopóki będzie u steru rządów, nie zgodzi się w żaden sposób na wprowadzenie monopolu nauczania. Niemniej jednak uchwalono prawo bezpłatnego externatu w klasie 6-ej, co otwiera lewicy drogę do szerokiego intrygowania i manewrowania na tym polu, zarówno ze względów demagogicznych, jak i antykatolickich i antynarodowych.

Ułatwienie klasom ubogim dalszego kształcenia się jest w teorii gestem bardzo pięknym. Jednakowoż w praktyce przedstawia się to zgoła inaczej. Słusznie ktoś podkreślił, że z bezpłat-

nego nauczania będą przede wszystkim korzystać dzieci rodzin, zamieszkujących miasta, bo dzieci rolników czy też wyrobników będą musiały w dalszym ciągu opłacać internat. Z drugiej strony, powstaje pytanie, czy leży istotnie w interesie narodowym forsować „intelektualizm” ze szkodą wychowania zawodowego, a także odciągać młode pokolenia od pracy na roli w chwili, kiedy i tak emigracja do miast wzrasta ustawicznie, przysparzając całe zastępy ludzi wykorzenionych ze swego środowiska.

Z powodu tych wielkich i pseudo humanitarnych projektów lewicy, ucierpi finansowo i niesłusznie szereg obywateli. Oni to bowiem, a nie kto inny, będą zapewnił podatkami bezpłatne nauczanie w szkołach państwowych. Jeżeli zaś im nie zechcą powierzyć swoich dzieci i oddadzą je do szkół prywatnych, to w takim razie będą musieli płacić podwójnie, bo z jednej strony za swoje, a z drugiej za cudze.

Jest zresztą rzeczą charakterystyczną, że szereg matek, jak również Federacja narodowa kobiet wystąpiły z protestem przeciwko owemu powolnemu upaństwowianiu szkół. Zdają one sobie bowiem doskonale sprawę, że dzieci, zostaną w ten sposób wyjęte nie tylko z pod ich pieczy materialnej, ale także duchowej, którą to p. Léon Blum określa mianem „dumy rodzicielskiej”.

Dlatego też uchwalenie przez Izbę bezpłatnego externatu w klasie 6-ej jest poniekąd pierwszym „próbny” krokiem na drodze do upaństwowienia szkół. Przyszłość pokaże, czy w razie niedostatecznych rezultatów, potrafi się ten rozwój powstrzymać. Zależy to oczywiście od kierunku, jaki przybierze wewnętrzna polityka francuska. Niemniej już dzisiaj lewica triumfuje, utrzymując, że ma prawo posłuszyć się sławnym powiedzeniem Zoli, iż „Sprawiedliwość jest w biegu i nie już jej powstrzymać nie może”. P. Herriot nie ośmieszał z patosem opiewać tego zwycięstwa, odniesionego w „pamiętnym dniu historycznym”, w którym zjednoczona lewica „z rozwiniętym sztandarem i odkrytą pierśią zdruzgotała łańcuchy, ciążące na dzieciach ubogich, pozwalając im samemu w przyszłości klasom pracującym dotrzeć do kierowania losami demokracji”.

Należy jednakowoż zaznaczyć, że wielkie rozprawy w sprawie ogólnej reformy szkolnictwa odbędą się później i że dopiero wówczas kwestja ta zostanie faktycznie uregulowana.

I. Briares.

Echa manifestacji kupiectwa

W opublikowanej mowie p. ministra skarbu w Senacie zauważyliśmy pod adresem kupiectwa twierdzenia, wskazujące na błędne informacje o faktycznym stanie rzeczy. Dla uniknięcia fałszywego oświecenia sprawy stwierdzamy, że zarząd Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu, uznając ciężki moralny i materialny zawód, jaki ponosił ostatniem p. ministra skarbu dotknął kupiectwo, zareagował bezpośrednio:

a) telegramem do p. premiera Bartla (tekst ogłoszony w nr. 10 „Świata Kupieckiego”),

b) rezolucją, przesłaną na ręce zarówno p. premiera, jak p. ministra skarbu, p. ministra przemysłu i handlu oraz przewodniczącego komisji budżetowej (treść ogłoszona w prasie).

„P. minister skarbu — spokojny”

„Świat Kupiecki” pisze, co następuje:

„P. minister skarbu jest spokojny” — tak się wyraził na posiedzeniu Senatu, bo „nie wydaje mu się, aby kupiectwo chciało stosować metody walki rewolucyjnej”.

„Stanowisko więcej niż dziwne, a słowa więcej niż frywolne w ustach odpowiedzialnego ministra skarbu, który wówczas dopiero bałby się zadać manifestacji kupieckich, gdyby groziła rewolucja.”

„Obawiamy się, że słowa te sprowo-

kują tem większe wzburzenie i zaniepokojenie w kołach kupiectwa, które na swe żądanie tego rodzaju otrzymuje odpowiedź.”

„A jest ono tem bardziej świadczące o nieznajomości życia kupiectwa, skoro na innym miejscu p. minister skarbu podsuwa kupiectwu rolę wykonawczą woli tych, którzy — jak mówi — je podniecają.”

„Tak nam się wydaje, że jeżeli p. minister nie zechce rozumieć, że akcja protestu jest odruchową i żywiołową akcją, bezpośrednio z kupiectwem się wywołującą, to nie kto inny, jak właśnie on — minister skarbu — podnieca kupiectwo.”

O wyznaniu Józefa Piłsudskiego

Przytoczyliśmy za katowicką „Polonją” oświadczenia „Głosu Ewangelickiego” i „Zwiastuna Ewangelicznego”, że min. Józef Piłsudski jest członkiem Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego i jego rady kościelnej wojskowej. Ponieważ wiadomość ta została zakwestjonowana, zasięgniemy wiadomości u źródła miarodajnego i otrzymaliśmy odpowiedź, że ks. arcybiskup Kakowski oświadczył, iż min. Piłsudski należy do Kościoła Katolickiego.

Z innej strony wyjaśniają, że pierwsze małżeństwo Piłsudskiego było zawarte w roku 1899 w kościele ewangelicko - augsburskim. Na jakiej podstawie „Głos Ewangelicki” i „Zwiastun Ewangeliczny” teraz jeszcze zaliczają Piłsudskiego do Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego?

Co się w Polsce konfiskuje, a czego się nie konfiskuje

Chociaż dekret prasowy zniesiony, skonfiskowano „Gazetę Bydgoską” za uwagi o ostatnim wywiadzie Piłsudskiego. Ale wywiadu samego, nawet ustępu, który mówi o niewykonanym wskutek braku wówczas zgody Piłsudskiego „zamiarze zastrzeżenia kilku panów, pomiędzy innymi i p. Trampczyńskiego”, a który to ustęp kończy się uwagą: „Niestety tego spodziewanego odruchu nie znalazłem”, — tego w całej Polsce nigdzie nie skonfiskowano...

Na falach eteru, wychodząc — z kabaretu

Piszą nam z kół radioamatorów, co następuje:

„Jako przyczynek do tematu o narzucaniu społeczeństwu „gałówek” donoszę Szanownej Redakcji, że we wtorek 18 bm., słuchając transmisji muzyki lekkiej z winiarni kabaretowej „Carlton” w Poznaniu, usłyszałem o godzinie 23. po przerwie muzycznej, jakiś głos, wołający ochoczo: „Zagrać dla naczelnego wodza marsz „My, pierwsza brygada” Orkiestra zagrała. Lecz to zwolennikowi „Brygady” wydało się widocznie za mało. Zaczął na swój sposób wołać o więcej. Orkiestra starała się zagłuszyć jego słowa hiszpańskim tangem. Zaledwie jednak przebrzmiały dźwięki sentymentalnego tangę, głos zaczął wołać ponownie: „Zagraj marsz dla wodza, Mietek, muszą zagrać dla naczelnego wodza „Brygadę”, no, graj, no, graj, graj, graj!” Orkiestra znowu odegrała „Brygadę”. Powtórzyło się to ogółem trzy razy.

„Tyle samo zajście. Dziwne budzą się refleksje. Już p. Adolf Nowaczyński w feljetonie swym p. t. „Gasić, ale nie światło”, zamieszczonym w „ABC”, omawiając zajście na balu pocztowców w Toruniu, wyraził zdziwienie, iż „sanatorzy” każą hymn swój grać w miejscach, gdzie repertuar muzyczny składa się z piosenek: „Co pani ma tam pod sukienką” i innych o treści podobnej „Sanatorzy” poznańscy prześcignęli jednak toruńskich. Dzięki nim „Pierwsza brygada” znalazła się w przeddzień imieninowy na falach eteru, wychodząc z — kabaretu.”

Nie udało się

Grodzisk, Wlkp., 20 marca.

Wielkie odezwy, wieszczące przed dniem św. Józefa, że „w chwilach przełomowych Bóg zsyła narodom niegłów opatrnościowych”, nie wywarły tutaj wrażenia. Obchód przyspieszono już na dzień 16 bm., w którym odbywały się również manifestacje przeciwko prześladowaniom religijnym w Bolshewji. Do capstrzyku dnia poprzedniego wieczorem, stanęła jedynie grupa kolejarzy umundurowanych i zwiezionych z okolicy członków P. W. Pochód przez miasto do starostwa wypadł więc bardzo nietęgi. Na miejscu zaś, gdy kierownik pochodu wniósł programowy okrzyk, zapanowała przez chwilę kłopotliwa cisza. Wtedy orkiestra, ratując sytuację, zagrała „Rotę”, którą śpiewano z odkrytymi głowami.

W niedzielę 16 bm. z rana na nabożeństwo przybyli ze sztaendami kolejarzy, pocztowcy, garstka inwalidów, nieco członków Ogólnego Zw. Podoficerów Rezerwy i garstka „Strzelca”. Po nabożeństwie w myśl programu na Rynku miała być odebrana „defilada”, lecz nie doszła do skutku... z powodu małej liczby uczestników. Chorągwi wisiąco w tym czasie na domach prywatnych — cztery. Młody.

CZYŚCZĘBY PASTA

Pw 9691-62.162

Wyborcy a obelgi Piłsudskiego

Toruń, 22 3. (Tel. wł.) Dzisiejszy numer wychodzący w Chełmnie piśmie narodowego „Ziemia Chełmińska” przynosi pod nagłówkiem „Protestujemy publicznie i głośno” pochodzący z kół obywatelskich artykuł, z którego podajemy następujący wyjątek:

„Obywateli! Ostatnia enuncjacja p. Piłsudskiego, obecnego ministra wojny, zawiera zwroty i słowa wysoce ubliżające już nie tylko godności parlamentu polskiego, istniejącego na mocy konstytucji obowiązującej wszystkich obywateli, ale także godności osobistej poszczególnych posłów, wybranych do parlamentu przez nas, obywateli wyborców. Obelgi, skierowane pod adresem posłów, dotyczą pośrednio także nas, wyborców, którzyśmy tych właśnie przedstawicieli wybrali. Protestujemy stanowczo przeciw obelgom, mianym z ust człowieka, który wobec prawa jest również tylko obywatelem, na równi z nami. Nasz honor i nasza godność nakazują nam protestować przeciwko tego rodzaju enuncjacji p. Piłsudskiego. Niewątpliwie znajdą się ludzie, mający dość odwagi cywilnej i poczucia godności, którzy zajmą się organizowaniem wieców protestujących, aby głos nasz dotarł tam, gdzie potrzeba i aby obudził z letargu żywioły najlepsze w narodzie, których obowiązkiem jest czuwać nad godnością i honorem oraz dobrem imieniem narodu polskiego. Niech protesty nasze zaprzeczą, jakobyśmy byli narodem idiotów, który pozwala sobie lżyć.” (wd)

Od redakcji: Wyborcy okręgu gnieźnieńskiego będą mieli wkrótce najlepszą sposobność odpowiedzenia na obelgi min. Piłsudskiego, odrzucając bezwzględnie listę „sanacyjną” zbankrutowanych zresztą ciszakowców i „młodopolaków”, a głosując, jak jeden mąż, na listę katolicko - narodową nr. 24.

UCZCIWIE

TEGOROCZNE UROCZYSTOŚCI nabywaniem odznak jubileuszowych TCL

Podwyższenie podatków w Gdańsku

Gdańsk, 22. 3. (AW). Przedłożone „Volkstagowi” nowe projekty podatkowe, o których donosiliśmy niedawno, m. in. zwiększony podatek dochodowy, podwojony podatek od spirytusu, wprowadzenie podatku od wypłat urzędniczo-robotniczych i 5 proc. podatek od komornego za sklepy — wywołały w sferach gospodarczych Gdańska silny protest. Wobec ciężkiej sytuacji gospodarczej nałożenie nowych ciężarów grozi gospodarce Gdańska katastrofą. Na dzień 23 bm. naznaczono wielkie zebranie protestacyjne, które ma być wyrazem niezadowolenia szerokich sfer Gdańska z polityki gospodarczej Senatu.

Zatrucie gazami

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) Podczas robót kanalizacyjnych na Woli uderzyli na pracujących w podziemiach robotników gazy. 3 robotników zabitych, a 13 rannych. (w)

OSTRZEZENIE!

„Ty”, dobre się nasładowe i fałszywe. Dlatego musisz chronić się przed bezwartościowymi nasładowaniami. Zadać wyraźnie znanych od dziesięć lat czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr rej. M S W 1199

Na każdej tabletce znajduje się napis Darmol J. Brady. Do nabycia we wszystkich aptekach!

Tw 1021

Anglja odsuwa się od Europy

Labourysta w obronie żądań francuskich

Londyn, 21. 3. (PAT.) W związku z niepowodzeniem konferencji morskiej ukazał się w tygodniku „New Leader” artykuł publicysty „Labour Party”, Brailsford’a, który stwierdza, że Francuzi mają wszelkie powody do żądania zwiększenia gwarancji bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec zmian w polityce brytyjskiej. Zdaniem Brailsford’a, takie fakty, jak zachowanie się Snowdena w Hadze, akcja Mac Donalda w Ameryce, przesadne pielęgnowanie aliansu narodów anglosaskich oraz anglo-amerykańskiej hegemonii w świecie, — wszystko to zdaje się umacniać przekonanie, że Anglja odsuwa się od Europy i że idea Ligi Narodów zaczyna odgrywać już tylko drugorzędną rolę w polityce Anglii. Protokół genewski, to rodzime dziecko „Labour Party”, — pisze Brailsford — jest już w zupełnym za-

niedbania, a dawny entuzjazm dla paktu Ligi Narodów osiadł na mieliźnie.

Dlaczego Wielka Brytania cofa się przed udzieleniem swojej gwarancji na morzu Śródziemnym, tak, jak gwarantowała demilitaryzację Nadrenji?

„Po raz pierwszy w historii — pisze Brailsford — zostało zaproponowane uczynienie moralnego użytku z posiadania Gibraltaru i, zamiast być zadowolonymi — Anglicy są rozgniewani. Nawet, gdyby nie istniał pakt Ligi Narodów i jego zobowiązania, czy mocarstwo, które do Gibraltaru dobrało sobie Maltę, Cypr, a wreszcie Palestynę i Suez, dla skompletowania swych posiadłości, miałooby traktować te fortece i skały jedynie, jako basen dla umywania rąk od wszystkiego, co się dzieje na drodze do Indji?”

Tardieu o planie Younga

Paryż, 22. 3. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji spraw zagran. Izby, premier Tardieu przedstawił punkty widzenia rządu, uzasadniające konieczność przyjęcia planu Younga, wskazał na uzyskane wyniki oraz poruszył kwestję sankcji i mobilizacji długu niemieckiego. Z kolei deputo-

wany Reynaud przedstawił zasadnicze punkty planu Younga zawierającego widoczne korzyści, podkreślając m. in. niuewarunkowany charakter części spłat rocznych, uzyskanie przez Francję 5/6 części spłat niuewarunkowanych oraz sumę 2 i 1/2 miliardów rocznie z tytułu jej odszkodowań.

Stalin nie ustąpił

Moskwa, 22. 3. (AW) Władze sowieckie komunikują oficjalnie, iż wiadomości o ustąpieniu Stalina są nieprawdziwe. Ustąpienie Stalina nastąpić może jedynie na dorocznym zjeździe partii, który odbędzie się dopiero 15 maja r. b.

Konferencja w sprawie Wystawy Kom. i Turystyki

Warszawa, 22. 3. (PAT) Wczoraj odbyła się konferencja delegatów komitetów wojewódzkich, zorganizowanych na terenach poszczególnych województw w związku z Międzynarodową Wystawą Komunikacji i Turystyki, która w lipcu r. b. odbędzie się w Poznaniu.

Na konferencji tej zjawili się delegaci wszystkich województw, delegat Dyrekcji M. W. K. i T. p. Moskalewski, oraz delegaci ministerjum robót publicznych, przemysłu i handlu, oświaty i komunikacji.

Obrady zagał i przewodniczył dr. Orłowicz, z ramienia min. robót publicznych, które powyższą konferencję zainicjowało. Z referatów delegatów województw wynika, że M. W. K. i T. wywołała bardzo duże zainteresowanie, że komitety wojewódzkie pracują z całą energią i z dużą dozą pomysłowości tak, że należy się spodziewać, że M. W. K. i T. będzie dużą imprezą, dającą interesujący przegląd przemysłu, krajoznawstwa i życia turystycznego.

Restauracja Wawelu

Kraków, 22. 3. (AW). Ministerstwo robót publicznych wstawiło do budżetu tegorocznego na odnowienie pałacu królewskiego na Wawelu 1,600 tysięcy złotych. Oprócz powyższych kredytów na odnowienie zamku kancelarja cywilna P. Prezydenta Rzeczypospolitej, która sprawuje zarząd Wawelu, jako gmachu reprezentacyjnego, prelimitowała w tym roku 300 tys. zł na wewnętrzne urządzenie komnat zamkowych. Suma ta będzie przeznaczona wyłącznie na zakup mebli renesansowych. Zarząd zamku zwrócił się do antykwaryusza wiedeńskiego Schwarza, który w porozumieniu z kierownikami składów artystycznych we Włoszech zaopatrzyć ma Wawel w dzieła sztuki z epoki Odrodzenia.

Echa napaści na drukarnię

Toruń, 22. 3. (AW) Zarząd drukarni Toruńskiej S. A. oraz Drukarnia Robotnicza w Toruniu wyznaczyły po 300 zł. nagrody za wskazanie sprawców, którzy w nocy z 18 na 19 marca zasmarowali okna i potłukli szyby w lokalach tych zakładów. Awanturnicy zbiegli samochodami, nim zdolano zaalarmować policję.

Teatr polski w Opolu

Katowice, 22. 3. (AW) Zakupiono w Opolu za 100.000 marek teren, przeznaczony pod budowę budynku, w którym mają się m. in. odbywać przedstawienia teatralne polskie. Ponieważ dochodowość teatru niemieckiego w Opolu jest tak nieznaczna, iż mimo u-

dzielenia ostatnio nadzwyczajnej subwencji miejskiej w wysokości przeszło 70.000 marek, nie posiada już obecnie środków na dokończenie sezonu, nie jest wykluczone, że teatr ten na przyszły sezon będzie zlikwidowany. W związku z tem prasa niemiecka wyraża obawę, że mogą zająć ewentualności, iż Opole będzie posiadało teatr polski, a nie będzie miało teatru niemieckiego.

Posiedzenie kom. budżet. we wtorek

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) Poseł Wyrzykowski jako wiceprezes komisji budżetowej zwołał jej posiedzenie na wtorek godz. 10.30 celem rozpatrzenia poprawek Senatu do budżetu. (w)

Sąd nad posłem Polakiewiczem

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.) Przed kilku miesiącami tygodnik „Placówka” podał szereg zarzutów dotyczących działalności posła Polakiewicza w okręgu białostockim, zarzucając mu przekupstwo itp. Pos. Polakiewicz, zażądał przed dwoma tygodniami sądu marszałkowskiego na siebie. Dzisiaj odbyło się pierwsze posiedzenie sądu. W skład sądu wchodzi jako superarbitr pos. Jan Dębski z Piasta oraz jako arbitrowie pp. Jankowski (N. P. R.) i Kościakowski (B. B.)

Niemieckie państwa związkowe przeciw Prusom

Berlin, 23. 3. (PAT.) Na posiedzeniu rady państwa Rzeszy doszło do ostrego starcia między przedstawicielami Prus i Rzeszy z jednej strony, a delegatami innych państw związkowych z drugiej. Rząd pruski wystąpił z żądaniem zredukowania stałych subwencji, przekazywanych krajom związkowym ze wspólnych dochodów skarbu Rzeszy z 25 do 10 proc. Przeciwno temu żądaniu zaprotestowali przedstawiciele niektórych krajów związkowych. Delegat rządu bawarskiego nazwał wniosek Prus zamachem na konstytucję Rzeszy.

Mimo to wniosek rządu pruskiego przyjęto 37 głosami przeciwko 29. Przyjęcie wniosku Prus wywołało ze strony delegatów krajów związkowych szereg protestów. Meklembursko-szweryński minister Hach oświadczył, że wniosek pruski zmierza do prostu do zniesienia zasady federalistycznej związku Rzeszy. Wrazie kontynuowania dotychczasowej polityki rządu pruskiego, zagraża niebezpieczeństwo wszystkim krajom związkowym. Wniosek Prus narusza poza tem zasadę sprawiedliwości, będącą podstawą ustroju każdego państwa. Odpowiedzialność za następstwa takiej polityki spada na Prusy. Wobec tego, iż uchwała Rady Państwa Rzeszy w razie przyjęcia jej przez Reichstag byłaby sprzeczna z konstytucją, rząd meklemburski zamierza wystąpić przeciwko rządowi pruskiemu ze skargą przed sądem najwyższym Rzeszy.

5 Arabów skazanych na śmierć

Jerozolima, 21. 3. (PAT.) 5-ciu arabów, oskarżonych o morderstwo z premedytacją w czasie rozruchów w Hebron, skazanych zostało na karę śmierci. Poza tem rodziny skazanych wypłacić mają rodzinom ofiar 1.000 funtów szterlingów.

Niemieckie gimnazjum w Grudziądzu

Grudziądz, 20 marca.

Po zatwierdzeniu przez odnośne władze państwowe przedłożonych planów, niemiecki „Schulverein” w Grudziądzu przystępuje do budowy gimnazjum niemieckiego; gmach stanie przy ul. Herzfelda obok parku miejskiego. Rozpoczęto obecnie już prace ziemne, poczem kierownictwo budowy przystąpi natychmiast do wzniesienia murów przyszłego gmachu szkolnego. Prace prowadzi się w przyspieszonym tempie, gdyż chodzi o to, ażeby gimnazjum jeszcze w bieżącym roku mogło się wprowadzić do nowego budynku.

Jak z rysunków wynika, chodzi o wystawienie okazałego gmachu, w którym obok sal wykładowych mieścić się będą: pracownia, laboratoria, urządzenie natrysków itp. Niemieckie gimnazjum liczy obecnie przeszło 400 wychowanków; obok klas gimnazjalnych mieścić się będą w nowym zakładzie klasy niem. prywatnej szkoły wstępnej, przygotowującej uczniów do gimnazjum; szkoła ta mieści się obecnie przy ul. Mickiewicza naprzeciw gazowni miejskiej. Nowa więc placówka niemiecka przy ul. Herzfelda będzie największym zakładem naukowym typu średniego w Grudziądzu.

Tajemnicą pozostaje narazie, skąd „Schulverein” czerpie fundusze na zrealizowanie projektu. Podpada też, że „Schulverein” zupełnie pocichu i bez rozgłosu przystępuje do wykonania tak poważnego dzieła, o którym i prasa niemiecka milczy. Czy chodziłoby o zatuszowanie przed opinią niemiecką w Polsce i Niemczech faktu o tak doniosłym znaczeniu, jakim jest koncesja rządu polskiego na budowę średnich szkół niemieckich? Faktu, że w Polsce nie kępuje się szkolnictwa mniejszości narodowej, wolności jej języka i rozwoju kulturalnego?

A jednak poseł klubu niemieckiego Pant zarzucił na posiedzeniu senatu dnia 11 bm. państwu polskiemu, że prowadzi walkę z mniejszościami narodowymi, którą „przegrać (!) musi.” (x)

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 22 marca 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 490,5 gr. (90,1 f. w. h.)

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	19,25—19,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	34,50—35,00
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemysłowy	18,50—19,00
Jęczmień browarowy	21,00—23,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	15,00—16,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	32,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	54,00—58,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	13,50—14,50
Otręby pszenne	15,00—16,00
Wyka latowa	26,00—28,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Lubin niebieski	20,00—22,00
Lubin żółty	23,00—25,10
Seradela	21,00—25,00
Koniczyna czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	170,00—220,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55,00—60,00
Przełot	80,00—105,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00—50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarka	25,00—27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Nasylenie wewnętrznej konsumpcji oddziało uspakajająco na tendencję cen żytnich.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolaru w Warszawie zł 8,90,15, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. 1 guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — zł 212,48 do 212,78, w gotówce — zł 212,08; za 100 guld. gd. w dewizach — zł 173,11 do 173,37, w gotówce — zł 172,77.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22. III. 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny. Transakcyj dokonano prawie wyłącznie w pap. procent.

Na rynku pap. procent. płacono za wszystkie notowane papiery z wyjątkiem 4 proc. poz. inwestycyjnej, którą oddawano po 125,75, natomiast reszta papierów była w poszukiwaniu, a mianowicie: 5% poz. konwers. 53 1/2 proc., 5 proc. premj. dolarowe po 74.—, 8 proc. listy dolarowe po 93 1/2 proc., 4 proc. listy zast. konwert. 41 1/2 proc. i 6 proc. listy żytnie po 21.—

W akcjach bankowych wzgl. przemysłowych nie doszło do notowania z powodu zbyt słabych obrotów i braku towaru. Poszukiwano Bk. Polski po 166.—, Lubań po 40.—, R. Maya po 62.— i Unję po 76.—

Cedula urzędowa z dnia 22 marca 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5 proc. pożyczka konwersyjna 53 1/2 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 93 1/2 % P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41 1/2 % P.

(Kurs w złotych)

6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytow. 21 P.
5 proc. pożyczka premjowa serja II 74 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 125,75 O.
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22 marca 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,90 sp.: 8,92 kup.: 8,88

Dewizy:

	trans	sprzed.	kup.
Kopenhaga	239,00	239,60	238,40
Nowy Jork	8,90,7	8,92,7	8,88,7
Nowy Jork kabel	8,92,1	8,94,1	8,90,1
Londyn	43,40 1/2	43,51	43,30
Paryż	34,93	35,02	34,84
Praga	26,43 1/4	26,49 1/2	26,37
Szwajcaria	172,76	173,19	172,33
Sztokholm	239,85	240,45	239,25
Włochy	46,73	46,85	46,61

Tendencja cokolwiek mocniejsza

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest. 124,00 125,00
5% poz. premj. dol. 75,25
10% poz. kol. 102,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—117,00
Bank Polski	166,75—168,00
Bank Przem. lwowski	0,00—105,00
Nobel	0,00—78,00
Siła i Światło	0,00—85,00
Ostrowieckie Zakłady	0,00—54,00
Starachowice	0,00—21,25
Spirytus	0,00—21,50

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 22. III. 1930.

Pszenica march. od st. załad.	
76-77 kg. przeciętn. jakości	249,00—250,00
Tendencja dla pszenicy: Term. załad.: mocna, bież. dostawa: stała.	
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg. przeciętn. jakości	145,00—149,00
Tendencja stała.	
Owies march. do stacji zał.	129,00—139,00
Tendencja nieco mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	162,00—172,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	142,00—152,00
Tendencja stała.	
Kukurudza loco Berlin	0,00—162,00
Tendencja mocna.	
Kukurudza loco Hamburg	0,00—146,00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	27,25—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	20,75—24,00
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	08,25—08,75
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,50—09,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00—25,00
Groch dr. jadalny	18,00—20,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—19,00
Bób polny	16,00—17,50
Wyka	19,00—23,00
Lubin niebieski	13,00—14,50
Lubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	28,00—33,50
Makuch rzepakowy	13,00—14,00
Makuch lniany	17,20—18,00
Wyłoki suche	06,60—06,80
Srót Soja	14,40—15,20
Płatki ziemniaczane	12,50—13,00

Ogólna tendencja dobrze utrzymana

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 22 marca 1930 r.

Wyplaty na Warszawę . . . 46,875—47,075
Noty wielkie 46,70—47,10

Zamczysko wodza wyprawy krzyżowej

Ciekawe wykopalisko sprzed 1800 lat

Paryż, 22. 3. (Tel. wł.) Przy budowie pomnika dla poległych w wojnie światowej Amerykanów na terenach rzek w półn. Francji, natrafiono na ruiny zamku Godfryda de Bouillon, słynnego wodza wojsk krzyżowców w czasie wypraw dla oswobodzenia Ziemi św. Jak dotąd, odgrzebano w ziemi mury

zamczyska, jak i też mury otaczające zamek. Dalej natrafiono na ganki oraz podziemne komory zapasowe, w których znaleziono jeszcze zapasy zboża. Godfryd de Bouillon żył, jak wiadomo, w połowie 11-go wieku, a po zdobyciu Jerozolimy ogłoszony został przez wojska królem jerozolimskim.

30-lecie Zw. Tow. Kat. Robotn. Polskich

Tydzień propagandowy 16—23 marca — Uroczystościowe zebranie — Jutrzejszy pochód — Akademja

W roku bieżącym upływa 30 lat od chwili, gdy kilkadziesiąt parafjalnych, katolickich Towarzystw Robotników Polskich, których działalność rozpoczęła się po ogłoszeniu encykliki Papieża Leona XIII „Rerum novarum” łączyło się w Związek, obejmujący swą działalnością archidiecezję gnieźnieńską — poznańską. Twórcą Związku jest zasłużony działacz narodowy i społeczny z czasów niewoli ks. prałat Antoni Stychel, piastujący tę godność po dziś dzień. Sekretarzami generalnymi Związku byli: ks. infułat Adamski, obecny biskup śląski ks. Arkadiusz Lisiecki i obecny biskup sufragana poznański ks. Walenty Dymek. Sekretarzem Związku Katolickich Towarzystw Robotników Polskich jest ks. Czesław Michałowicz, redaktor „Robotnika” tygodnika, ukazującego się w nakładzie około 15 tys. Związek liczy obecnie 230 czynnych towarzystw i około 17 tys. członków.

Z okazji 30-lecia istnienia, w októwe św. Józefa, patrona Związku, w czasie od 16. do 23. bm. odbywa się tydzień propagandowy tej zasłużonej organizacji robotniczej polsko-katolickiej. Numer jubileuszowy „Robotnika”, w którym znajdują się między innymi życzenia złożone przez J. Em. ks. Kardynała Prymasa ks. biskupów Laubitz, Dymka i Lisieckiego, ukazał się w nakładzie około 40 tys. egzemplarzy. Tydzień propagandowy rozpoczął się w ubiegłą niedzielę zebraniem agitacyjnym w poszczególnych towarzystwach na terenach lokalnych i wyraził się w rozpowszechnianiu ulotek agitacyjnych i „Robotnika”. W poniedziałek, wtorek i środę, przed mikrofonem Radja Poznańskiego wygłosili przemówienia na temat pracy podczas 30-lecia Związku, i tygodnia propagandowego pp. ks. dr. Kozłowski, ks. redaktor Michałowicz i sekretarz Bartkowiak. W środę, w kościele OO. Jezuitów rozpoczęły się pod kierownictwem O. superjora Mielocha jezuita rekolekcje, które zakończyły się w piątek.

Dziś przed południem w sobotę w sali Boulevard rozpoczęły się obrady XXVI Zjazdu delegatów Związku. W obecności licznych bardzo uczestników zgali się zasłużony prezes Związku diecezjalnego ks. prałat Stychel, wskazując zarazem na wzniosłą rocznicę 30-lecia pracy organizacyjnej robotnika polsko-katolickiego w naszej archidiecezji. Był to moment przełomowy w życiu organizacji robotniczych, które wierne tradycjom swoich przodków przystąpiły do pracy organizacyjnej pod hasłami „Bóg i Ojczyzna” w okresie, gdy szerzyć się zaczęły zgubne hasła międzynarodowego radykalizmu w myśl wzniosłych wskazań wielkiego papieża Leona XIII pod opieką światłego arcybiskupa Florjana Stabłewskiego. Dostojny mówca poświęcił szereg wspomnień, wypowiadając zarazem gorącą zachętę do dalszego trwania na obranej drodze i powitał przybyłych przedstawicieli bratnich organizacji robotniczych i społecznych.

Nastąpiły przemówienia reprezentacyjne. Przemawiali pp.: dr. Niesiołowski, im. Chrześc. Dem., dyr. Kawecki, im. Stronnictwa Narodowego. W serdecznych słowach przemówił składając życzenia zjazdu przedstawiciel Zjednoczenia Zawodowego Polskiego, które oparło swój na ideologii Towarzystw Robotników Polsko-Katolickich p. Winowski. W imieniu Zw. Młod. Polek przemawiał ks. kan. Schulz, a im. Tow. w Nekli, obchodzącego w przyszłym roku 25-lecie pracy, przemówił ks. prob. Skowroński.

Ks. red. Michałowicz, sekretarz gen. Zw. odczytał liczne pisma z życzeniami nadesłane przez dostojników Kościoła, a dalej jeszcze Związku Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P., centrali Z. Z. P., Towarzystwa Ziemiańskie Wielkopolskie, wskazującego na

przyjętą na swym zjeździe marcowym rezolucję, w której podkreśla, że wspomniana organizacja współpracuje tylko z istniejącymi związkami diecezjalnymi. Ponadto nadeszły pisma ks. prof. Kowalskiego z Gniezna, Katolickiego Towarzystwa Robotników w Konarzewie i niedomagającego na zdrowiu b. pracownika Związku Piotra Janiczaka.

W serdecznych słowach podziękował przewodniczący Zjazdu ks. prałat Stychel za dowody życzliwości wypowiedziane w przesłanych pismach. Winny się one stać zachętą do pracy w przyszłości, która jak z tych dowodów się okazuje jest na dobrej drodze i na dobrych opartych zasadach. Następnie uczcił mówca zmarłych w roku sprawozdawczym pracowników Związku, między którymi nieubłagana śmierć wyrwała ksks. patronów Kapsę, Stankowskiego, Świtale, prałata Malczewskiego, Manna, Antoniego Nowaka i 241 członków, z tych trzech wskutek nieszczęśliwego wypadku. Powstaniem z miejsc i krótką modlitwą uczczono pamięć zgasyłych i oddanych pracowników.

W ciągu dalszych obrad ks. red. Michałowicz wygłosił obszernie sprawozdanie podkreślając, że 26 zjazd zbiera się z 30-leciem istnienia Związ-

Kobieta piękna wszędzie triumfuje

Miły wygląd kobiety zawsze wywołuje słowa zachwytu i uwielbienia czy to na balu, czy w domu, czy w teatrze... Wszędzie będzie królowała kobieta, która zachwyca aksamitem cery i mimo zmęczenia, naskórek twarzy jej nie ulega ujemnym wpływom, lecz zawsze zjawia się świeża i oświecająca.

Triumfować może każda z pań, jeśli za przykładem pięknej kobiety będzie używała niezrównanego produktu piękności, którym jest puder-krem „Uza”. Środek ten zastępuje całkowicie puder i krem, przysięga nie ściera się pod wpływem zmęczenia i potu.

A więc proszę pamiętać: Puder-krem „Uza” — to nieoceniony środek do osiągnięcia pięknej cery.

Pw 10 116/S. 1267

Wasza Mira.

ku. Praca Związkowa wkracza na nowe tory i przechodzi okres odrodzenia, albowiem wiele nieczynnych wskutek wojny czy też innych przyczyn towarzystw ożywiło się organizacyjnie. Świadczy o tem najlepiej fakt, że na 230 istniejących towarzystw 229 nadesłało swoje sprawozdania roczne.

W dniu jutrzejszym o godz. 8 w kolegiacie farniej nabożeństwo na intencję Związku odprawi prezes Związku ks. prałat Stychel, a kazanie wygłosi ks. biskup Dymek. O godz. 10.45 na Nowym Rynku nastąpi zbiórka członków a o godz. 11.15 wyrusza manifestacyjny pochód ulicami miasta z towarzyszeniem kilku orkiestr do sali reprezentacyjnej Domu Rzemieślniczego, gdzie odbędzie się akademja robotnicza. Na program złożą się występy chóru robotniczego, a w czasie akademji przemówi ks. Kardynał Prymas i wygłosi referat ks. redaktor Michałowicz.

Z tą chwilą nastąpi uroczyste zakończenie tygodnia propagandy robotniczej katolickiej przeprowadzony z okazji 30-lecia istnienia Związku. (k)

Ustawa o ochronie swobody wyborów przed nadużyciem władzy urzędników

Art. 1. Postanowienia niniejszej ustawy mają moc obowiązującą dla wyborów Sejmu i Senatu, Sejmu śląskiego oraz ciał samorządowych.

Art. 2. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem wpływa bezprawnie na wynik głosowania, a w szczególności:

- a) sporządza listę głosujących z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych;
- b) używa podstępów celem nieprawidłowego sporządzenia listy głosujących;
- c) uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia protokoły lub inne dokumenty głosowania;
- d) dopuszcza się nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów;
- e) dopuszcza się nadużycia przy zgłaszaniu lub ustalaniu listy kandydatur, albo też uniemożliwia bezprawnie deklaracje wyborców, dotyczące zgłoszeń kandydatur

— ulega karze więzienia do lat pięciu.

Art. 3. Urzędnik, który przemocą, groźbą, podstępem, lub innym niedozwolonym sposobem w związku ze swoim urzędowaniem przeszkadza:

- a) odbyciu zgromadzenia wyborców;
- b) swobodnemu wykonywaniu prawa zgłaszania kandydatur;
- c) swobodnemu wykonywaniu prawa głosowania;
- d) głosowaniu lub obliczaniu głosów

— ulega karze więzienia do lat trzech.

Art. 4. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem lub też z wyrażeniem lub domniemanem powołaniem się na nie, używa przemocy, groźby, podstęp lub innego niedozwolonego sposobu celem:

- a) wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania;
- b) wywarcia wpływu na zgłaszanie kandydatur albo na ich zaniechanie, w szczególności także na umieszczenie lub wycofanie podpisów na deklaracjach, dotyczących zgłoszenia kandydatur

— ulega karze więzienia do lat pięciu.

Art. 5. Tej samej karze ulega urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem lub też z wyrażeniem albo domniemanem powołaniem się na nie, udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej albo osobistej uprawnionemu do głosowania, czy też innej osobie:

- a) celem wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania;
- b) celem wywarcia wpływu na zgłaszanie kandydatur, czy też ich zaniechanie, w szczególności także na umieszczenie lub wycofanie podpisów na deklaracjach, dotyczących zgłoszenia kandydatur.

Art. 6. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem przy głosowaniu tajnym poznaje się w sposób bezprawny z treścią cudzego głosu — ulega karze aresztu do jednego roku.

Art. 7. Ze skazaniem za czyny, w powyższych przepisach przewidziane, łączą się w każdym wypadku następujące kary dodatkowe:

- a) pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego do ciał i instytucji publicznych przez lat dziesięć, w wypadku zaś, przewidzianym w art. 6 — przez 5 lat, oraz utrata piastowanych mandatów;
- b) wydalenie ze służby państwowej oraz samorządowej z utratą praw, wynikających z tej służby;
- c) pozbawienie prawa piastowania urzędów publicznych oraz wykonywania adwokatury i notariatu.

Powyższe kary dodatkowe mają być orzeczone w wyroku i wymierzone łącznie.

Kary dodatkowe i skutki kar, przewidziane w ustawach karnych dzielnicowych, nie mają zastosowania do wypadków, przewidzianych w tej ustawie.

Art. 8. Urzędnikiem w rozumieniu tej ustawy jest każda osoba, pełniąca funkcje publiczne w imieniu państwa lub samorządu. Za urzędników uważać również należy członków komisji wyborczych.

Art. 9. Dla rozpoznania spraw, w tej ustawie określonych, właściwy jest sąd okręgowy.

Art. 10. Najpóźniej w przeciągu 48 godzin od chwili otrzymania doniesienia o popełnieniu jednego z przestępstw, przewidzianych w tej ustawie, obowiązany będzie oskarżyciel publiczny złożyć wniosek o wszczęcie śledztwa; śledztwo jest konieczne.

Śledztwo prowadzi sędzia śledczy, któremu sprawa przypadnie w drodze przyjętego w sądzie okręgowym podziału czynności.

Jeżeli wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy w toku śledztwa doprowadzi do ustalenia, że należy przeprowadzić rozprawę główną, sędzia śledczy obowiązany będzie wydać natychmiast postanowienie, zawierające oskarżonego urzędnika w urzędowaniu, i o tem zawiadomić właściwą jego władzę przełożoną.

Art. 262, 264, 266 § 2 272 kodeksu postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 313) nie mają tu zastosowania.

Art. 11. Pokrzywdzony w rozumieniu tej ustawy jest nie tylko osoba, określona w art. 60 kodeksu postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 313), ale także osoba, któ-

*Na
wykwintny stół
podaje się
cukier
tylko w kostkach!*

Pw 9651-9,130

ra doniosła o przestępstwie, o ile przysługuje jej prawo wybierania w okręgu wyborczym, gdzie zostało spełnione przestępstwo.

Zawiadomienie, przewidziane w art. 271 § 1 kodeksu postępowania karnego z dnia 19 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 313), sędzia śledczy winien skierować również do pokrzywdzonego z oznajmieniem, że przysługuje mu prawo, określone w art. 70 powyższej ustawy.

W razie niewykonania tego prawa w terminie ustawowym, lub nieprzyznania przez sąd apelacyjny praw oskarżyciela posiłkowego, sędzia śledczy umarza śledztwo i zawiadamia o tem oskarżonego.

Art. 12. Do przestępstw, przewidzianych w tej ustawie, nie mają zastosowania przepisy ustaw karnych dzielnicowych o zawieszeniu kary. Ściganie i karanie tych przestępstw, przedawnia się po upływie lat dziesięciu od ich popełnienia.

Art. 13. Równocześnie z rozpisanem wyborów podać należy tę ustawę we wszystkich gminach okręgów wyborczych przez rozplakatowanie do powszechnej wiadomości.

Art. 14. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 15. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, sprzeczne z tą ustawą.

Prezydent Rzeczypospolitej:

I. Mościcki.

Prezes Rady Ministrów:

K. Bartel.

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości:

Dutkiewicz

36 996 samochodów w Polsce

Warszawa, 22. 3. (AW). Według danych ogłoszonych przez Główny Urząd Statystyczny na dzień 1 stycznia r.b. było w Polsce 43 319 pojazdów mechanicznych. W tej liczbie 36 996 samochodów. Reszta zaś to motocykle i pojazdy innego rodzaju.

Samobójstwo

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.). We Lwowie zastrzelił się współwłaściciel piekarni mechanicznej Klebusiewicz.

Warszawa, 22. 3. (Tel. wł.). Na statku „Jadwiga”, płynącym z Gdyni do Helu, popełnił samobójstwo Kazimierz Kruk.

(w)

LIKIERY-WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI
dw 8 355

O przyjemnym smaku i zapachu, sympatyczny i pewny środek desinfekujący gardło i krtani Tabletki Paramint „ERBE”.

Nie tylko dla chorych lecz i dla zdrowych przy pielęgnowaniu osób chorych zakaźnie oraz podczas epidemii tak w domu jak i w szpitalach, urzędach, szkołach, w tramwaju i w kinie. PARAMINT „ERBE” zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRYPA, ANGINA lub innymi chorobami.

Pw 9 126-0,1664

Do nabycia w aptekach i drogeriach.

D-LUSTRA
KOSMETYCZNY
ROSAKS
AROMATYCZNY
NIEZRÓWNANY
DZIĘKI WŁASNOŚCI
ZMIĘKCHANIA NAJ-
TWARDZSZEJ WODY
Tw 1133

Z tamtej strony granicy

Kapitulacja komunizmu wojującego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Wilno, w marcu 1930.

Wiadomości, które ostatnimi czasy nadchodzą z granicy sowieckiej, znów przykuwają uwagę społeczeństwa, a ci, co mienie swoje po tamtej stronie kondonu pozostawili, jak zwykle, poczynają ludzi się nadzieją, że w Rosji bolszewickiej gotuje się, że może wreszcie na stapi upragniony przewrót i koniec panowania komunizmu. Istotnie w Rosji zakotłowało się, a my, mieszkańcy kresów, na własne oczy to sprawdzić możemy, oglądając uchodźców z „raju komunistycznego”, których liczba wzrasta z dnia na dzień.

Według danych urzędowych województwa w przeciągu ostatnich dwóch tygodni granicę przekroczyło, uciekając do Polski, przeszło 150 włościan, którzy schronili się przed prześladowaniem wraz z rodzinami i całym dobytkiem ruchomym.

Co spowodowało owe masowe dziś porzucanie siedzib przez ludność włościańską?

Odpowiedź jest jedna: polityka agrarna bolszewików, która prowadziła do użycia wsi.

Jak wiadomo, w łonie bolszewizmu istnieją obecnie trzy odciany, z których każdy mianuje się być jedynym, prawdziwym spadkobiercą Lenina.

Pierwszy kierunek, to trockiści, którzy zarzucali Stalinowi, iż spacył ideę Lenina, robiąc ustępstwa na rzecz elementów burżuazyjnych, zarówno w miastach, jak i na wsi. Kierunek ten usiłował narzucić swą politykę, czynnikiem oficjalnym, lecz został rozgromiony, a Trocki musiał opuścić granice Sowdęjii.

Kierunek drugi — prawicowy, reprezentowany przez Bucharina i Tomskiego, uważał wprowadzenie niewłócznie komunizmu na ciemnej i zubożałej wsi za przedczesne i zalecał nie tylko tolerowanie drobnej własności rolnej, lecz przez jej oficjalne uznanie oparcie całej potęgi ustroju sowieckiego właśnie na drobnym posiadaczu rolnym. Kierunek ten również nie zdobył decydujących wpływów na politykę oficjalną Sowietów, ale uzyskał jedno, że czynniki rządzące istotnie zwróciły baczną uwagę na to, co się dzieje na wsi i we wszystkich oficjalnych (innych zresztą niema) enuncjacji prasowych, na wszystkich wiecach i zgromadzeniach zabrzmięło hasło: „frontem do wsi”.

Jednakże komunizm oficjalny (ten trzeci kierunek) — stalinowski inaczej zaczął interpretować to hasło, niż to sobie wyobrażali „obroncy wsi”.

Począł przewodzić myślenie o proletaryzacji wsi. Już w końcu 1928 r. wypędzono resztę wyzutek z mienia ziemian. Jeżeli gdzieś jeszcze jakiś b. ziemianin tulał się, to albo kazano mu opuścić miejscowość, gdzie położony był ongiś jego majątek, albo wprost zesłano do Sołowik (wyspy zesłania na morzu Białym).

Następnie przyszła kolej na zamożniejszych włościan t. zw. kulaków. Począł ich wywłaszczać z ziemi a potem z mienia ruchomego, odbierając na rzecz „wiejskiej biedoty” „zbędny” zdaniem sowieckich reformatorów-agronomów inwentarz żywy i martwy, a przedewszystkiem rekwirując zapasy zboża. Dalszym etapem miała być ostateczna kolektywizacja gospodarstw rolnych, przeprowadzana w drodze rzekomo dobrowolnych uchwiał poszczególnych gromad wiejskich. W rzeczywistości o żadnym dobrowolnym wyrzekaniu się mienia na rzecz komun mowy być nie mogło. Uchwiał na zgromadzeniach wiejskich zapadały bądź dzięki sztucznie utworzonej większości, bądź pod presją doprowadzonych oddziałów GPU.

Pozbawiano prawa każdego, kto z punktu widzenia miejscowych dygnitarzy sowieckich miał na sobie chociażby cień podejrzenia o nieprawomyślność. Kazano podejrzanym o niesprzyjanie kolektywizacji dowodzić swe „proletariackie” pochodzenie, wreszcie terrorizowano groźbą aresztowania, zesłania itd.

Za pomocą takich oto metod zaczęto wprowadzać w życie wsi rosyjskiej „czysty socjalizm”. Tam, gdzie przed rewolucją panowała gospodarka wspólnot (obszczyzny), polegająca na tem, że chłop nie miał ziemi na własność, lecz był jedynie posiadaczem gruntu należącego do gromady danej wsi — „obszczyzny”, tam kolektywizacja przechodziła stosunkowo łatwo, przewyżając z łatwością stawiany opór. Natomiast na poludniu i na zachodzie, gdzie od wieków chłop był właścicielem swej działki zie-

mi, napotkano na opór niezwykle silny, który wylał się w nader swoistych formach.

Mianowicie, włościanie masowo wysprzeczali swe mienie ruchome i po zebraniu jednego urodzaju w gospodarce kolektywnej (kołchozu) uciekali wraz z rodzinami tam, gdzie mieli nadzieję zawiązać jakimś kawałkiem gruntu, by następnie znów go porzucić i jechać dalej. W ten sposób, jak stwierdzają osoby, niedawno przybyłe z Rosji, można było spotkać olbrzymie tabory włościańskich furmanek, ciągnących głównie na Syberję bogatą w olbrzymie przestronie nieraz jeszcze nie zaludnione Koło Nizniego Nowogrodu, Samary, Orenburga spotykało się włościan z pod Płoskirowa, Winnicy i Żytomierza.

Przy tych wędrówkach niszczone mienie, a przedewszystkiem tępiono bydło, które masowo sprzedawano na rzeź. Niebawem też zjawiało się widmo głodu, a nawet zarazy, bo wędrowni włościanie nie mogli siłą rzeczy odbywać się w warunkach higienicznych. By zabezpieczyć Moskwę przed tyfusem plamistym, który rozpoczął grasować w innych miastach, otoczono stolicę licznymi placówkami wojska i GPU, które nie dopuszczały włościan do miasta, a z drugiej strony wprowadzono znów kartki na chleb i inne produkty, by w ten sposób stępić ostrze kryzysu żywnościowego, który musiał się wnet dać we znaki jako bezpośredni skutek nieobliczalnej polityki agrarnej Sowietów.

Również i skarb wnet odczuł fatalne wyniki niszczenia jedynych pewnych podatków, jacy jeszcze w Rosji pozostali. To też pod naciskiem konieczności życiowych musieli bolszewicy skapitulować, co się ujawniło w ostatnim dekreście Rady Komisarzy Ludowych, a przedewszystkiem w artykule Stalina, których omówienie będzie stanowiło treść naszego następnego listu.

P. Kownacki.

Rzemiosło warszawskie w świetle cyfr

Urząd Przemysłowy magistratu warszawskiego przeprowadził na podstawie rejestracji pierwsze zestawienie o rzemiosło w Warszawie. Pomiędzy braków, jak uchylenie się części rzemieślników od rejestracji i brak danych o wielkości zarejestrowanych warsztatów, stanowią one ciekawy obraz struktury i stosunków w rzemiosle warszawskim.

Ogólna liczba rzemieślników prowadzących samodzielnie warsztaty w Warszawie wynosi 14.877, a ponieważ liczba niezarejestrowanych szacowana jest przez znawców na 20 proc., daje to ogółem około 18 tysięcy. Przyjmując na każdy warsztat 3 tylko pracowników, łącznie z właścicielem, otrzymujemy 50 tysięcy zatrudnionych w rzemiosle, a łącznie z rodzinami przeszło 100 tysięcy, czyli 10 proc. ogółu ludności żyjącej z rzemiosła.

Przechodząc do struktury rzemiosła warszawskiego stwierdzamy, że

Do naszych abonentów

Celem uniknięcia przerwy w dostawie „Kurjera Poznańskiego” od 1 kwietnia, prosimy o uregulowanie przedpłaty w właściwym czasie, a mianowicie:

listowi i pocztą przyjmując przedpłatę do 25 b. m.; zamówienia skutecznie można na cały następny kwartał, na pierwsze dwa miesiące kwartału kwiecień i maj lub tylko na kwiecień — jak kto woli.

Agencje i filje nasze oraz ekspedycja centralna do 31 b. m.

Kto nie zapłaci abonamentu w wyżej podanym terminie, temu będzie wstrzymana dostawa gazety od 1 kwietnia, a kto uregułuje ją później, naraża się na utratę pierwszych egzemplarzy w nowym miesiącu i na niepotrzebne reklamacje.

Ponawiamy prośbę naszą raz jeszcze, by abonenci pocztowi uiszczali przedpłatę najpóźniej do 25 każdego miesiąca (należność od tych abonentów pocztowych, którzy zamówienie skuteczniają wprost w ekspedycji naszej, musimy posiadać najpóźniej dnia 24, byśmy mogli jeszcze w ostatnim dniu przekazanie gazety uskutecznić), a wszyscy inni abonenci koniecznie przed 1 każdego miesiąca.

daje ono pełny obraz wszystkich istniejących zawodów rzemieślniczych. Na ogólną liczbę 67 zawodów wyliczonych w ustawie przemysłowej, reprezentowanych jest w Warszawie 60. Brak jest zupełnie: studniarzy, wyrabiających frędzle, sznurki i taśmy do lamowania, wyrabiających przedmioty z drucików srebrnych i złotych, przedarzy materji ze złota i srebra, rzeźników i wędlinarzy końskich oraz golarzy.

Lepszy obraz rzemiosła w Warszawie daje liczba rzemieślników według zawodów. Według podziału grupowego otrzymujemy następującą kolejność. Grupa włókiennicza 4.356, skórzana 3.375, metalowa 2.237, drzewna 1.786, spożywcza 1.200, usług osobistych 1.000, budowlana 863.

W grupie włókienniczej najliczniejsi są krawcy — 3.038, najliczniejszy zawód rzemieślniczy w Warszawie (dla całej Polski szewcy, krawcy na drugim miejscu).

W grupie skórzanej jest szewców 2.180, cholewkarzy 626, introligatorów 207, rymarzy 192, najmniej białoskórników — 10. W grupie metalowej najwięcej jest ślusarzy — 530, następnie zegarmistrzów — 401, blacharzy — 326 i jubilerów — 303 najmniej pilnikarzy 4. W grupie drzewnej: stolarzy 1.356, tokarzy drzewnych 158, najmniej koszykarzy — 15. W grupie spożywczej: piekarzy 404, rzeźników — 373, cukierników — 247, wędlinarzy — 231, najmniej piernikarzy — 2. Grupa usług osobistych: fryzjerzy — 874, fotograficy — 112, perukarze — 14. W grupie budowlanej: malarzy — 396, mularzy — 163, szklarzy — 91, zdunów — 85, najmniej garncarzy — 1.

Udział Żydów w rzemiosle jest w Warszawie o wiele większy niż naogół obliczono. Większość mają Żydzi w następujących zawodach i w procentach:

1. perukarstwo 100, 2. szmuklerstwo 97,2, 3. czapnictwo 96,9, 4. cholewkarstwo 94,1, 5. tokarstwo drzewne 91,1, 6. zegarmistrzostwo 86,5 7. jubilerstwo 81,2, 8. grzebieniarnstwo 79,2, 9. mosiężnictwo 78,1, 10. kuśnierstwo 77,3, 11. rękawicznictwo 71,3, 12. krawiectwo 68,3, 13. szcztokarstwo 68, 14. kapelusznictwo 63,4, 15. rymarstwo 65,1, 16. szklarstwo 64,8, 17. bandażownictwo 64,7, 18. blacharstwo 63,8, 19. garbarstwo 63,3, 20. malarstwo 60,6, 21. złotnictwo 60, 22. bronzownictwo 59,4, 23. introligatorstwo 58,5, 24. piekarstwo 56,2, 25. rzeźbiarstwo w drzewie 54,1, 26. wyrób narzędzi optycznych 53,8, 27. tapicerstwo 53,5, 28. fotografowanie 52,7.

Żydzi posiadają większość w 28 zawodach, które reprezentują też większość rzemieślników. Opanowane przez Żydów są w wielkim stopniu tak ważne zawody jak czapnictwo, zegarmistrzostwo, jubilerstwo, kuśnierstwo, rękawicznictwo, krawiectwo, rymarstwo, blacharstwo, malarstwo, złotnictwo, bronzownictwo, introligatorstwo, rzeźbiarstwo i wyrób narzędzi optycznych, które ze względu na swoje znaczenie lub popłatność nie powinny były być wypuszczane z rąk polskich. Na opanowanie tych zawodów przez Żydów złożyły się różne czynniki. W jednych zawodach jak krawiectwo, cholewkarstwo, rymarstwo, tapicerstwo — lepsze zdolności „handlowe” Żydów, umiających takie same tylko dużo gorsze wyroby sprzedawać znacznie taniej.

Chrześcijanie mają większość w następujących zawodach wyrażonych w procentach:

1. garncarstwo 100 (1 rzemieślnik) 2. wyrób szkła optyczn. 100 (1 rzemieślnik), 3. mularstwo 98,2, 4. sztukatorstwo 93,3, 5. koszykarstwo 93,3, 6. rzeźbiarstwo w kam. 91,7, 7. wyrób instr. muz. 91,7, 8. pozłotnictwo 92,1, 9. białoskórnictwo 90, 10. wędliniarstwo 88,7, 11. siodlarstwo 88,2, 12. dekarstwo 84,6 13. ciesielstwo 83,9 14. bednarstwo 82,5 15. kołodziejstwo 81,8, 16. lakiernictwo 80,4, 17. kowalstwo 76,4, 18. pilnikarstwo 75, 19. powróznictwo 71,4, 20. zdunstwo 70,6, 21. kuchmistrzostwo 64,7, 22. kamieniarstwo 62,5, 23. tokarstwo metalowe 60,8, 24. stolarstwo 54,4 25. szewstwo 54,4, 26. cukiernictwo 54,3 27. rzeźnictwo 54,2, 28. ślusarstwo 52,1, 29. grawerstwo 51,7, 30. fryzjerstwo 51,6, 31. kotlarstwo 51,2.

W piernikarstwie jest chrześcijan i Żydów po 50 proc. ale cały zawód ten reprezentowany jest przez... 2 rzemieślników.

Ogółem więc Żydzi stanowią większość w 28 zawodach, chrześcijanie w 31. Gdy jednak Żydów jest w rzemiosle warszawskim 8.532 (57,4 proc.) to chrześcijan tylko 6.345 (42,5 proc.). — Jeśli weźmiemy pod uwagę, iż Żydów jest w Warszawie 30 proc. ogółu ludności, a chrześcijan 70, to ta przewa-

ga Żydów jest przynajmniej, podobnie jak w przemyśle i handlu. Rzemieślnik polski góruje nad żydowskim tam tylko gdzie wchodzi w grę wyższe wymagania osobiste bezpośredniego odbiorcy (rzeźnictwo, piekarstwo, cukiernictwo, częściowo krawiectwo, szewstwo) lub gdzie chodzi o cięższą pracę fizyczną, niedającą się zastąpić maszynami (mularstwo, kamieniarstwo, ciesielstwo).

Jeśli rzemiosło polskie nie chce się nadal cofać ze swojego stanu posiadania, musi zwrócić większą uwagę na te rzeczy.

Al. Mar.

Z statystyki pocztowej

Poznań posiada niezwykle ożywiony ruch pocztowy i telegraficzny, o czym dowodzi statystyka naszej poczty w styczniu br.

Znaczne ożywienie wykazuje przedewszystkiem tabela miejscowych rozmów telefonicznych. W styczniu br. było ich 1.757.951. Przyjmując, że miasto nasze liczy 220 tys. mieszkańców, przypada na każdego mniej więcej 9 rozmów miesięcznie. Rozmów międzymiastowych i międzynarodowych, zamawianych w Poznaniu było 48.783 — przyjęto zaś w Poznaniu rozmów tego rodzaju 62.883. Telegramów nadano 15.669, odebrano 20.462. Zwykłych przesyłek listowych t. zn. listów, kart i druków wysłano z Poznania 2.247.835, nadeszło zaś 194.512. Przesyłek poleconych nadano z poznańskich urzędów pocztowych 138.645, odebrano 122.730. Listów wartościowych przeszło przez urząd poznański 4.476; z tych przysłano do nas 1.745, wysłano zaś 2.731. Paczek bez wyszczególnionej wartości było ogółem 58.012; wysłano 37.770, — nadesłano 20.242. Osobną pozycję stanowią paczki z zdeklarowaną wartością, których wyekspedjowano 1.117, odebrano zaś 3.743. Przekazów pocztowych i telegraficznych wpłacono 34.288 na łączną kwotę 4.767.146 zł; wypłacono zaś 60.238 zleceń na łączną sumę 5.093.072 złotych.

Poważne transakcje dokonuje się za pośrednictwem P. K. O., która zyskuje coraz szersze koła zwolenników. Za pośrednictwem P. K. O. wysłano w 33.811 przekazach 15.514.102 zł. i dokonano wypłaty z 12.817 zleceń w wysokości 1.330.091 zł. Wysłano ogółem 2.247.835 czasopism, — odebrano zaś 194.512 egzemplarzy rozmaitych pism. Czyniły dochód poczty poznańskiej wyniósł w styczniu br. 1.066.074,92 zł. (z)

Maszyny do pisania w sądach

Warszawa, 22. 3. (AW). Ministerstwo sprawiedliwości dla usprawnienia działalności podległych mu sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich postanowiło przystąpić do mechanizacji pracy kancelaryjnej, rozpoczynając od wprowadzenia maszyn do pisania. Ministerstwo zakupiło narazie w Firmie Tow. Akc. „Pacific” 100 nowoczesnych amerykańskich maszyn do pisania „Royal”. Wprowadzenie maszyn do pisania w biurach sądowych ułatwi niezmiernie pracę wykonywaną dotąd ręcznie.

Walka rządu Rzeszy z Turynją

Berlin, 22. 3. (PAT). Rząd turyngijski nadesłał rządowi Rzeszy notę, protestującą przeciwko cofnięciu przez min. Seweringa subwencji dla Turynji. Na notę min. Sewering odpowiedział niezwłocznie pismem, w którym oświadcza, że bez względu na to, jaki obrót przyjmie sprawa w przyszłości, w bieżącym roku budżetowym Turyngia nie otrzyma ze skarbu Rzeszy żadnych subwencji.

W berlińskich kołach politycznych podkreślają, że rząd Rzeszy zdecydowany jest nie cofać wydanych przeciwko Turynji zarządzeń, dopóki hitlerowiec min. Frick nie ustąpi. Rząd Rzeszy uważa hitlerowców nie za stronnictwo opozycyjne, lecz, podobnie, jak komunistów, za ugrupowanie rewolucyjne i antypaństwowe. Z tego właśnie powodu min. Sewering nie ma zaufania do policji turyngijskiej, dopóki na czele jej stać będzie hitlerowiec dr. Frick.

Sprawa „Orbisu”

Lwów, 22. 3. (AW) Zapadł wyrok w procesie o malwersacje na szkodę skarbu kolejowego przeciwko kierownikom „Orbisu”. Trybunał, opierając się na orzeczeniu ekspertów, które stwierdza, iż wszystkie pieniądze, pochodzące z inkasa, oddawano skarbowi kolejowemu, wydał wyrok uwalniający wszystkich od winy i kary.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Rozwój zasłużonej instytucji

Bilans rocznej pracy Tow. Pomocy Naukowej im. Karola Marcinkowskiego

Znana ze swej pracy społeczno - filantropijnej i zasłużona ta organizacja odbyła w Bazarze w sali Koła Towarzystwa roczne walne zebranie. — Obrady zajął prezes p. Jan Żółtowski, oddając przewodnictwo w ręce mec. Wyszyńskiego. Do pióra poproszono ks. rad. Kazimierskiego. Poza tem przy stole prezydjalnem prócz członków zarządu zasiadli pp.: Szyfter z Wrześni i ks. prob. Napierała z Gniezna. Protokół przeczytał gen. sekretarz Towarzystwa radca ks. dr. Noryskiewicz, który też przedłożył obszernie sprawozdanie.

W roku ubiegłym prace dyrekcji stały pod znakiem P. W. K. Wystawa Towarzystwa obejmowała kilka ciekawych eksponatów m. i. akwarelowy portret Marcinkowskiego, podobizny pierwszych członków dyrekcji razem z założycielami Towarzystwa, kolorowe wykresy ilustrujące od roku 1841 do 1928 roczną skalę stypendystów i udzielonych stypendjów; całość otrzymała dyplom zasługi. Ponadto w 1929 r. odbyło się 11 zebrań, na których załatwiono 341 spraw. Poświęcono przedewszystkiem zwrócić uwagę na akcję zwrotu stypendjów od b. stypendystów i szukaniu nowych źródeł dochodów. Praca ta dzięki obywatelskim cnotom b. stypendystów, przyniosła obfity plon. Zwrot stypendjów wynosił bowiem 20.115,10 zł. wobec 6.261 zł. w roku 1928. Wpłaty te trwają i jest nadzieja, że rok 1930 wykaze również dodatnie wpływy. Liczba stypendystów wynosiła w roku sprawozdawczym 241 osób, a suma stypendjalna 73.285,75 zł. Z nagromadzonych funduszy postanowiła dyrekcja podnieść w roku bież. roczną skalę stypendjalną dla tych uczniów, którzy odbywają swe studia poza miejscem zamieszkania.

Składki zwyczajne Komitetów powiatowych podniosły się o 2.493,37 zł. Ogólna ich suma wynosi 26.139,12 zł. Bardzo intensywnie działał Komitet na m. Poznań, który złożył składkę członkowskich za rok 1929 — 9.944,20 zł. Konto składek nadzwyczajnych podniosło się również z 13.410,— zł. do 20.587,25 zł. W kwocie tej mieści

się subwencja Starostwa Krajow. i Komitetu Wojewódzk. dla spraw pomocy Polsk. Młodzieży Akad. Żelazne fundusze powiększyły się o 38 tys. zł.

Dokładne sprawozdanie z stanu kasy przedłożył podskarbi prezes p. Samulski. Składek zwyczajnych zebrano 26.139,12 zł. nadzwyczajnych — 38.538,37 zł. Zwroty z stypendjów wynoszą 34.335,10 zł. Procentu od efektów, hipotek, legatów i t. d. wpłynęło po wypłaceniu zobowiązań 17.942,15 zł. Stypendystom wypłacono 73.285 zł. — Również przedłożył p. prezes Samulski sprawozdanie z spadku śp. K. Lesera.

Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Dalkowskiego udzielono dyrekcji absolutorium i przystąpiono do uzupełniającego wyboru nowych władz, przyczem wszystkich ustępujących wybrano ponownie, tak, że skład dyrekcji przedstawia się następująco: hr. J. Żółtowski — prezes, ks. kan. Zwolski, ks. kan. Janicki, radca dr. Karchowski, prezes Samulski, prof. Gantkowski, ks. dr. Noryskiewicz, wicekurat. Stein, mec. dr. Piechocki, kurator Chrzanowski, szambelan Potworowski, ordynat St. Niegolewski, ks. kan. Ruciński, dr. Wł. Seydlitz i dyr. M. Szeffs.

W końcu zabiera głos p. Żółtowski apelując do członków, aby informowano ludność iż należy powstrzymać pęd do szkół średnich, który jest za wielki i zachodzi obawa, że młodzież po ukończeniu gimnazjów nie znajdzie odpowiedniego zajęcia. Lepiej będzie, gdy się młodzież mniej zdolną skieruje na drogę specjalnie fachowych zawodów, bowiem dużo jeszcze jest placówek do obsadzenia np. na Wschodzie, gdzie zawody fachowe znajdują się w nie polskich rękach. Również w gorzelnictwie jest wdzienne pole pracy. W dyskusji zabierali głos pp.: prof. Karchowski, szamb. Potworowski, hr. Gutowski, mec. Wyszyński, prez. Samulski i t. d. W końcu uchwalono nie wybierać nowych członków komisji rewizyjnej, lecz pozostawić tych samych, mianowicie dr. B. Kryszewicza, J. Dalkowskiego i Fr. Rynarszewskiego. (z)

mu holodowniczego do J. E. ks. Kardynała Hlonda, co zebrani jednomyślnie przyjęli, dalej depesz do przewodniczącej Zw. Wyd. Sok. dh. Holder-Eggerowej oraz dh. Dobroczyńskiej z wyrazami współczucia z powodu śmierci syna.

Wiceprzewodnicząca Dzieln. Wyd. Sokolic dh. Żółtowska skonkretyzowała pobudki, jakimi kierowały się przy urządzaniu kursu. Myślą przewodnią jest wyrobienie wewnętrzne członków pojęcie w bardzo szerokim zakresie, gdyż należy pamiętać, że bez zdrowego ducha nie może być zdrowego ciała, przytaczając jako przykład Rosję sowiecką, która popadła w jakąś niemoc starczą wobec wypaczenia wychowania duchowego. Zatem obok ćwiczeń gimnastycznych władze sokolic traktują wychowanie duchowe jako rdzeń idei sokolej. Kurs sam dzieli się na trzy części, logicznie powiązane w jedną całość. Pierwsza dotyczy wyrobienia religijno-moralnego, druga — ogólnooświatowego, aby dać druhnom wyobrażenie o roli i obowiązkach kobiety w narodzie oraz społeczeństwie; trzecia część — ma służyć wyrobieniu karności organizacyjnej. Prócz zapowiadanych wykładów dziś wieczorem wygłoszone zostaną dwa dodatkowe, a mianowicie p. Puzyńnianki o bolszewizmie i ks. Galdyńskiego o alkoholizmie.

Pierwszy wykład miał p. prof. Kostrzewski na temat „Rozwój charakteru w myśl wskazań sokolic”. Ogółem zjechało około 100 uczestników. Całość robi bardzo dodatnie i poważne wrażenie. (ss)

KALENDARZYK

Sobota, 22 marca 1930.

Słońce: wschód 5,53 — zachód 18,08 — długość dnia 12 godzin 15 min.

Księżyc: wschód 2,52 — zachód 9,18 — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkow. plus 1 st. Cels. Pogodnie. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosf. umiarkow. 753 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 8 st. Cels., najn. 0 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,72 m.

Kal. rz.-kat.: Bazyli — jutro Katarzyna. Kal. słow.: Godysław — jutro Czcimysław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek nr. 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Strusia 9. Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Rekolekcje dla Stow. Pań Mił. św. Winc. a Paulo rozpoczyna się w poniedziałek 24 bm. o godz. 5 po południu, w kaplicy św. Józefa. Osoby nie należące do Stowarzyszenia mogą również brać udział. Karty wstępu można nabywać u furty zakładu św. Józefa.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— „Młodzież Wszechpolska”. Zebranie ogólne sekcji kandydatów odbędzie się dziś 22 bm. o godzinie 20 w lokalu własnym (św. Marcin 65). P. prof. dr. Grabowski wygłosi referat na temat: „Myśl narodowa w literaturze doby wojennej”. Obecność kandydatów obowiązkowa; goście mile widziani.

— Stow. Młodzieży Obywatelskiej, Poznań - Śródmieście. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 bm. o godz. 20 w ognisku Stowarzyszenia przy Alejach Marcinkowskiego 26 II dom ogrodowy, 2 piętro.

— Ze Zw. Oficerów Rez. W niedzielę dnia 30 bm. odbędzie się doroczny walny zjazd delegatów Kół Okręgu Poznańskiego Związku Oficerów Rezerwy Rz. P. z następującym programem: godz. 10 msza św. w kościele garnizonowym, godz. 14 otwarcie zjazdu w sali malinowej Bazaru, godz. 20 obiad reprezentacyjny w białej sali restauracji Bazaru.

— Okręgowy Związek Kas Chorych w Poznaniu zwołuje na dzień 24 bm. konferencję dyrektorów i naczelników lekarzy. Na zjeździe omówione będą zasady lecznictwa w Kasie Chorych, walki z reumatyzmem oraz leczenia inwalidów. Wygłoszonych będzie kilka referatów, m. in. referat o walce z reumatyzmem wygłosi naczelnik lekarz Ogólnopolskiego

Dla oczyszczenia krwi pójcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Stosowana przez bardzo wielu lekarzy woda Franciszka Józefa wzmacnia żołądek, reguluje trawienie, poprawia stan krwi, uspakaja system nerwowy, dając zdrowie całemu organizmowi i jasność umysłu. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 9656

Związku Kas Chorych, dr. Kłuszyński; o zasadach lecznictwa — dr. Kunicki i o leczeniu inwalidów — dr. Rutkowski.

WYKŁADY

— „Komunikacja lądowa i żegluga w czasach przedhistorycznych”. Profesor U. P. dr. Józef Kostrzewski, znany uczonej prehistoryk, wygłosi dziś, 22 bm o godzinie 20 w sali 17 Collegium Minus odczyt pod powyższym tytułem. W obecnym okresie niezwykle ułatwień komunikacyjnych, kiedy w niewiele godzinach przeniesie się można z jednego końca Europy na drugi, trudno nam zrozumieć, z jakim wysiłkiem polalone były wędrówki i podróże w zamierzchłych czasach przedhistorycznych, kiedy większą część przestrzeni dziś zamieszkanej pokrywała zwarta puszcza, a rozliczne niebezpieczeństwa czyhały na każdym kroku na podróżnika. Zapuszczającego się w nieznaną kraj. A jednak mamy liczne dowody na to, że mimo ogromnych trudności wędrowni kupcy przenikali daleko w głąb obcych krajów, roznosząc swe towary a równocześnie szerząc znajomość ważnych zdobyczy technicznych, pewnych upodobań artystycznych a nawet wierzeń religijnych. W jaki sposób odbywała się komunikacja lądowa i wodna w czasach przedhistorycznych, o tem pouczy nas sobotni wykład prof. Kostrzewskiego.

— O katolicyzmie na Węgrzech. Dziś o godz. 8 wieczorem odbędzie się staraniem Akad. Ligi Katolickiej w sali Biblioteki Uniwersyteckiej (ul. Fr. Ratajczaka) odczyt prof. Adriana Diveky'ego „O katolicyzmie na Węgrzech”. (PAT.)

— Zagadnienie narodowościowe w Europie powojennej. Niezwykle interesujący odczyt na wyżej wspomniany temat wygłosi staraniem Zarządu Koła Zw. Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu p. redaktor Katelbach z Berlina w poniedziałek, dnia 30 bm. o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka. Prelegent jako uczestnik kongresu mniejszościowego w Genewie, miał możność dokładnego zapoznania się z zagadnieniem narodowościowym. Doktryna o autonomii kulturalnej mniejszości narodowych, sztucznie wytworzona przez Niemców, musi niewątpliwie budzić poważne podejrzenia, szczególnie w Poznaniu, gdzie wszystkim znane są metody postępowania Niemców wobec „mniejszości polskiej” za czasów zaborczych. — Wstęp bezpłatny.

— „Choroby weneryczne a małżeństwo” — oto temat IV poranku eugenicznego, który się odbędzie w sali Biblioteki Uniwersyteckiej w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 12,15. Prelegent zapozna nas z największymi wrogami małżeństwa, z rzeźniczką, główną przyczyną małżeństw bezdziejnych lub jednodziejnych, źródłem ciężkich zachorowań kobiecych, wiodących często do ciężkich zabiegów operacyjnych; z kłią, tą groźną chorobą, która nie tylko niszczy zdrowie lekkoomyślnie skojarzonych węzłem małżeńskim chorych jednostek, ale zawiąza jak złowrogi cień nad losem ich potomstwa. Wstęp bezpłatny. — Wykład ten, jak również następne, jest dla mężczyzn i kobiet przeznaczony.

WIECZORY, KONCERTY

— Koncert orkiestry akademików czeskosłowackich odbędzie się dziś 22 bm. o godzinie 20 w auli uniwersytetu.

— Przedstawienie pasyjne. W dniu 23 bm. odegrana zostanie w sali Ogrodu Zoolog. sztuka p. t. „Nazarejczyk”, melodramat układu ks. St. Hopki z muzyką J. Pacaka. Efektowna wystawa. Ceny przystępne, a przedewszystkiem poparcie akcji czysto katolickiej. Sprzedaż biletów w księgarni M. Arcta w m., plac Wolności 7 i przy kasie wieczorem każdego przedstawienia.

KRONIKA FILMOWA

— Komitet propagandy dobrego filmu, który wyświetlaniem filmu „Deszcz Róż” zdobył sobie zaufanie, wybrał na następny program (od soboty 22 bm) również film przepiękny p. t. „Cud nad Wisłą”. — W związku z zbliżającą się 10-tą rocznicą zwycięstwa nad bolszewikami film ten niewątpliwie zainteresuje ogół społeczeństwa wielkopolskiego. Seans w Domu Rzemieślniczym (ul. Fr. Ratajczaka 21) codziennie o godz. 6 i 8, w niedzielę o godz. 4, 6, 8. Osobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej po cenach zniżonych w środy i soboty o godz. 4 po poł.

WYCHOWANIE, KURSY

— Z Tow. Polsko - Jugosłowiańskiego. Z uwagi na liczne zgłoszenia refleksantów do nauki języka serbsko - chorwackiego zarząd Towarzystwa uruchamia dalszy kurs języka (w obecnym sezonie ostatni) dla początkujących. Kurs ten

Uroczystość papieska

odbędzie się w Poznaniu w niedzielę dnia 30. b. m.

W połączeniu z obchodem 10-lecia Ligi Katolickiej archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej, odbędzie się w niedzielę 30 marca o godz. 12-iej uroczystość na auli Uniwersytetu Poznańskiego. Program przewiduje: Zagajenie — prof. dr. Gantkowski, prezes Ligi Katolickiej. Przemówienie na cześć Ojca św. — J. E. ks. Kardynał Prymas. Dziesięciolecie Ligi Katolickiej — referuje ks. prał. Prądzyński, sekretarz jeneralny Ligi Katolickiej. Część koncertową wypełni chór katedralny pod dyr. ks. Wacława Gieburowskiego, przy organach p. J. Pawlak, organista katedralny.

Wstęp na salę tylko za biletami, które wydaje bezpłatnie sekretariat jeneralny Ligi Katolickiej, Al. Marcinkowskiego 22. III ptr., pok. 65, w godzinach tylko od 12 — 14.

Zarządy organizacyj mogą otrzymać większą ilość biletów dla swoich członków zgłaszając się pod wspomnianym adresem w podanych godzinach.

Wielki proces

Z tajemnic Koł. Kasy Emerytalnej

Dziś trybunał zajmował się kwestją rewizji Kasy Emerytalnej. Przesłuchano św. dr. Tadeusza Sokolowskiego, który zeznaje, że zgłosił się osk. Szyper, donosząc mu, że otrzymał od prezesa Dobrzyckiego polecenie przeprowadzenia rewizji w K. E. i prosił w tym celu o dwóch pomocników. Powodem przeprowadzenia rewizji były podobno Katowice, gdyż one zaprzętały przesyłać należną gotówkę, tłumacząc w piśmie, że nie mają zaufania do K. E. w Poznaniu.

Drugi świadek Leon Demarczyk zeznaje: w grudniu 1925 przybył do K. E. z Ministerstwa celem przeprowadzenia rewizji. Nie zastał jednak kon-

ta dłużników i wobec tego Fillinger polecił p. Demarczykowi założenia tego konta, co wspólnie z innym uskutecznił. Ale przy tej okazji natknął się świadek na takie nieporządki w K. E., że z obowiązku o swoich spostrzeżeniach zawiadomił pana prezesa Dobrzyckiego, który dał polecenie przeprowadzenia badań dokładnie. Stwierdzono podczas nich, że wiele dowodów nie było zaksięgowanych, że saldo wykazywało 17 tys. zł. minus. Był to oczywiście okres największego nieporządku w K. E., to też cała praca św. Demarczyka szła jedynie w tym kierunku, by uporządkować księgowość i kasowość. Zrobiono nawet bilans ale tylko papierowy, t. j. nie badano jego zgodności z gotówką w kasie. Dalej przesłuchano św. M. Jutrzenkę, który wspólnie z Demarczykiem przeprowadził uporządkowanie zapisów w księgowości. Przesłuchiwanie świadków trwa. (z)

Doniosły kurs Sokolic

Uroczystość otwarcia odbyła się dzisiaj przed południem

Około godziny 11 duża sala na boisku Sokola ożywiła się gwarem licznie zebranych zdrowych i uroczych druhen, które przybyły na kurs Dzielnicowego Wydziału Sokolic. Prócz delegatów zjechały przedstawicielki organizacji kobiecych. Zauważyliśmy p. i. pp.: plk. Oraczewską z Warszawy, Helenę Grossmanównę, przedst. Tow. Ziemianek Namysłowską, ze Zw. Kobiet Pracujących Zofję Starkową, Moskalewską z Odrodzenia, wiceprezeskę Sokola okręgu jarocińskiego Oleksową, oraz okr. leszczyńskiego Sobczyńską. Obecni byli również zastępca naczelnika Dzielnicy p. inż. Maćkowiak, prezes okr. poznańskiego p. Kapela, prezes gniazda śródmieście p. dr. Cz. Meissner.

Zagaiła zebranie przewodnicząca Dzieln. Wyd. Sokolic dh. Rozmiarkowa, która po powitaniu gości i delegatów zaproponowała wysłanie telegra-

rozpoczęcie się w dn. 26 marca r.b. o godzinie 20 w lokalu W. S. H., Aleje Marcinkowskiego nr. 24, sala parterowa (dawniej N. U. R.)

— **Otwarcie kursu dla instalatorów gazo- i wodociągowych** nastąpi w poniedziałek, dnia 24 bm. o godz. 5 po poł. w salce rysunkowej VI Szkoły Powszechnej przy ul. św. Marcina nr. 35. Zgłoszenia na kurs przyjmuje jeszcze starszy Korporek, p. A. Stanek, ul. M. Garbary 7a.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Kl. „Masovia” Tow. stud. Uniw. Pozn.** prosi wszystkich byłych działaczy plebiscytowych na Warmii i Mazurach, aby zechcieli przesłać swoje adresy obecnego miejsca zamieszkania wraz z podaniem terenu działania podczas plebiscytu. Dane te korporacja potrzebuje celem zebrania materiałów do opracowań naukowych, które w tym przedmiocie podejmuje. Korespondencje prosimy przesyłać na adres następujący: Kl. „Masovia”, Poznań, ul. Masztalarska 8a na ręce filistra p. dr. Skoniecznego. — Wszystkie pisma uprasza się o przedruk tej notatki.

— **Loterja Wielkanocna Czerwonego Krzyża.** Wielkie powodzenie loterii wielkanocnej, urządzonej od lat wielu przez Polski Czerwony Krzyż, spowodowało instytucję do ponownego zorganizowania tej imprezy. Loteria wielkanocna daje każdemu możliwość wygrania sutego święconego za cenę 50 groszy. Główne wygrane: 2 święconki, składające się z szynki, pieczeni, kielbasy, galarety, jajek, babki, placka i baranka. Mniejsze wygrane to: szynki, kielbasy, pieczeni, drożdży. Dochód z loterii przeznaczony na pomnożenie zasobów sanitarnych P. C. K. Niechaj więc każdy próbuje szczęścia i copędzej zaopatrzy się w losy, które nabywać można w składach oznaczonych odpowiednimi plakatami i w biurze P. C. K., przy ulicy Cieszkowskiego 3, II p., pokój 60.

— **Liga Zdrowia.** Pod nazwą taką zawija się obecnie stowarzyszenie, mające na celu szerzenie zrozumienia dla higieny, reformę obyczajów towarzyskich i reformę odzieży. Inicjatorem jest pan Jesse Stefan, ul. Staszica 26. Zebranie organizacyjne odbędzie się w dniu 29 bm. o godz. 16 w sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8a.

— **Koło Śpiewackie Polskie i Koło Śpiewackie im. „Chopin”.** Następną lekcję śpiewu odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. o godz. 3 i w poniedziałek, dnia 24 b. m. o godz. 8 wieczorem w sali Stronictwa Narodowego przy ul. św. Marcina.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Gen. Haller w Poznaniu.** Dzisiaj rano wrócił do Poznania p. gen. J. Haller, przebywający ostatnio na kuracji w Rabce. Gen. Haller obiecał wziąć udział w obchodzie imieninowym, który urządza na jego cześć dzisiaj wieczorem Chórągiew Wielkopolska Związku Hallerczyków.

KRONIKA POLICYJNA

— **Ujęcie włamywaczy.** W nocy na 20 bm. włamano się do składu konfekcji męskiej przy ul. Wrocławskiej 10-11 i skradziono p. Grzeszkowiakowi materiałów za 4000 zł. Ujawniono sprawców kradzieży w osobach: Dopierały Stanisława, lat 25, zam. przy ul. Marsz. Focha 15 i Brodzkiego Wincentego, lat 28, zam. przy ul. Małeckiego 16 a za popleczeństwo żonę Brodzkiego Józefę. Odstawiono ich do dyspozycji władz sądowych. (z)

— **Towarzysz podróży.** P. Migda Bronisława z Porobki pow. Brzesko donosił policji, że na głównym dworcu osobowym pewien nieznajomy, który oświadczył jej, że jedzie do Francji, dokąd i ona zamierzała wyjechać, odebrał od niej kwit na bagaż i 70 zł na bilet. Osobnik ten wykupił bagaż i z pieniędzmi ulotnił się w niewiadomym kierunku. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Przy ul. Wąły Król. Jadwigi 11 włamano się do gołębnika p. Tilgnera i skradziono 3 gołębie (angielskie garlaczki) wart. 100 zł. — P. Słupskiemu Janowi z Czerwonaka skradziono rower męski marki „Columbus” nr. 4514, wart. 200 zł. — P. Czarneckiemu, kierownikowi hotelu „Bazar”, skradziono postument przedstawiający konia z jeźdźcem, wart. 400 zł. — P. Frankiewiczowi, pl. Bernardyński, skradziono dnia 19 bm. samochód PZ 41004 koloru zielonego. Podczas przeprowadzonych dochodzeń ujawniono sprawców kradzieży w osobach Rutkowskiego Kazimierza, zam. przy ulicy Małeckiego 27 i Templewicza Marjana, zam. przy ul. Małeckiego 15, którym samochód odebrano. (z)

— **Czyja własność?** Podczas obchodu na ul. Kanalowej zatrzymano dorózkę samochodową nr. 223, w której znajdowały się 44 kury, 4 suknie, 2 płaszcze damskie i 4 poduszki. Przedmioty te pocho-dzą niewątpliwie z kradzieży, wobec tego zatrzymano je w Komisariacie 8 P. P. Jako podejrzanego o popełnienie tej kradzieży ujęto szofera Piechowia Jana i brata jego Bolesława. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— **Skazanie oszustów.** Sąd okręgowy w Gnieźnie rozpatrywał sprawę Franciszka Narożnego, pośrednika w Gnieźnie i Czesławy Płachla, rozwódki, o oszustwo wzgl. kradzież. Prokurator oskarżył Narożnego, że podrbił dokumenty prywatne, podpisując p. Pislową z Gniezna na czeku i podjął w Banku Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu 10000 zł. Płachlową oskarżono o to, że skradła książeczkę czekową p.

Pislowej, że Narożnemu pomogła w oszustwie a Płachlowa — na liście stałozowanym przez Narożnego umieściła pieczęć firmową Pislowej, czem dopomogła Narożnemu do oszukańczego podjęcia pieniędzy. Z pieniędzy tych Narożny wręczył Płachlowej 300 zł, zaś resztę zatrzymał dla siebie. Złoczyńcy usiłowali zbiec, lecz w Inowrocławiu aresztowano ich; Narożnemu odebrano kwotę 2137 zł, oraz zegarek, resztę pieniędzy zdołał ukryć wzgl. utracić. Ponadto Narożnego oskarżono o fałszowanie weksli i nieuprawnione odbieranie pieniędzy z szkoda dla pp. Nowaka, Molendy, Napieralskiego, Konkiewicza, Mrozikiewicza, Murawskiego i Graja. Oskarżenia przyznali się do winy. Sąd skazał Narożnego na 2 lata i 10 miesięcy więzienia, zaś Płachlową na rok więzienia. (br)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Jeszcze „Motocyklista najechał cyklista”.** W związku z notatką w nr. 126 o wypadku na szosie w pobliżu Wrześni otrzymujemy doniesienie, że nie jest ustalone, jakoby p. Kosmala zwinął wypadek, natomiast toczą się jeszcze dochodzenia, w których p. Kosmala wykazuje, że winę za wypadek właśnie ponosi p. Wszełaki. Nie jest również prawdą, jakoby p. K. był kiedykolwiek karany, sądownie za najeżdżanie kogoś motocyklem, zaś w rozprawie przed sądem grodzkim w Wrześni o wypadek taki został uwolniony od winy i kary.

— **Strzał w dłoń.** W baraku dla bezdomnych w Gnieźnie przy ul. Szpitalnej 3 powstała sprzeczka pomiędzy czterema mieszkańcami, do której włączył się też naręczony panny Pauliny Wierzbickiej. Gdy później około północy odprowadzała Paulina narzeczonego, padł strzał i przeszył jej na wylot dłoń. Sprawca tajemniczego strzału, który prawdopodobnie ma związek z kłótnią, nie został jeszcze wyśledzony. (k)

— **Śmierć przy pracy.** Podczas młocenia zboża parową młocarnią na folwarku Dąbrowa w powiecie wrzesińskim, kowal Stanisław Rybarczyk wszedł na lokomobile, by naoliwić pewne części. Przytem upadł i został pochwycony przez koło zapędowe, które zabiło go na miejscu. (k)

— **Śmierć na torze kolejowym.** W Wapiennikach w pobliżu Pakości podczas przetaczania wagonów do kotłowni, przełotowy Bronisław Klach, dający sygnały, nie zdążył się usunąć na czas i został przytłoczony wagonem. Obrażenia były tak ciężkie, że śmierć nastąpiła w dwie godziny po wypadku. (k)

— **Śmiertelne zacczadzenie.** W Krzyżownikach w powiecie poznańskim Jan Nowak wybudował nowy dom mieszkalny. Ażebys osuszyć świeże ściany, napalono w piecach koksem. W nocy na piątek spał w mieszkaniu dwudziestokilkuletni Marcin Smul z Wielkiego w powiecie poznańskim i zacczadził się podczas snu. — Rano znaleziono go nieżywego. Wszelkie próby docucenia nieszczęśliwego młodzieńca pozostały niestety bez skutku. (k)

— **Zmarła po zażyciu wronału.** We Wrześni zmarła nagle 53-letnia Małgorzata Tuschowa, żona inżyniera. Cierpiała ona na silny rozstrój nerwowy i zażywała wronału już od wielu lat. Krytycznego dnia widocznie zażyła większą dawkę, co spowodowało jej śmierć. (k)

— **Niezwykłe tragiczny wypadek** wydarzył się w Grunie (pow. nowotomyski). Leśniczy Kurpisz wracał do mieszkania z nabita, przewieszoną przez ramię, strzelbą. Przy wchodzeniu do mieszkania nagle przewiew spowodował zatrzaśnięcie drzwi, które uderzyły w fuzję, powodując wystrzał. Ładunek struty ugodził żonę leśnika w brzuch, raniąc ją tak ciężko, że zmarła niebawem. (k)

— **Upozorowany napad.** W okolicy Czarnkowa głośna jest sprawa napadu rabunkowego, dokonanego w początkach marca na szosie do Piotrowa. Kierowca Alojzy Sobkowski z Wroniek doniósł, że w chwili gdy na szosie naprawiał auto, wyskoczyło z lasu czterech zamaskowanych osobników, żądając pod groźbą rewolwerów wydania pieniędzy. Rzekomi bandyci zrabowali rewolwer i około 2500 zł. Okazało się w dochodzeniach, że Sobkowski wiozący pieniądze, umówił się z „bandytami” i umyślnie spowodował defekt w motorze, nad którego naprawą długo manipulował, ażeby oczekiwać przez niego „rabusie” zdążyli nadejść. Świadkiem zajścia był niewtajemniczony w sprawę uczeń tapicerski. Ostatecznie władze wszystko wykryły i Sobkowski powędrował do więzienia razem ze swymi współnikami Janem Lesickim i Teofilem Matjasikiem a przeszło 2000 zł znaleziono zakopane w garażu. (k)

— **Awanturnicy.** W restauracji Teodora Wichera we Wrzeszczynie pow. czarnkowskiego wobec niestosownego się zachowania dwóch gości, z których jeden przedstawiał się restauratorowi Czabajskiemu jako hrabia — wezwał gospodarza celem wylegitymowania nieznajomych sołtysa, z którym przybył również strażnik celny. Jeden z owych osobników wyrwał strażnikowi Owianowi bagneł, usiłując go nim przebić. Ostatecznie udało się awanturników wylegitymować; byli to Józef Głapa, starszy strażnik z Inspektoratu Okręgowego w Poznaniu i Stanisław Śniegowski z komisariatu straży granicznej w Wieleniu. Sprawą zajęły się władze celne. (k)

— **Brak sumienia.** Przed kilku dniami samochód pewien najechał na szosie między Jarocinem a Środą na wóz Jana Młodzińskiego z Żerkowa. Młodziński z

gniecioną kłatką piersiową i złamaną ręką upadł na szosę. Sprawcy wypadku wiozli go bezprzytomnego na wóz i odjechali. Dopiero przygodni przejezdni zapiekowali się losem nieszczęśliwego, odwożąc go do szpitala w Jarocinie. Władze śledzące są już na tropie zbrodniczych osobników. (k)

— **Zdziczenia.** Na drodze w pobliżu Przyłęku w powiecie nowotomyskim napadło czterech osobników na 24-letniego Ryszarda Schillera, zrzucając go z roweru, a pobiwszy dotkliwie kijami, zbiegli, zabierając napadniętemu latarkę od roweru. Ci sami złoczyńcy udali się do oberży Wilhelma Hosta w Przyłęku, a zastawczy lokal zamknięty, wybili cztery okna. — Podczas zarządzonego pościgu ujęto w Bolewicach głównego sprawcę 39-letniego robotnika Jana Stachowiaka. (k)

— **Podpalenie domu.** W tych dniach powstał pożar na strychu domu mieszkalnego p. Willy Beckera w Kuczkowie, zamieszkałego przez robotnika domniajnego Józefa Kujawę. Ogień stłumiono, nim powstały większe straty. Okazało się, że ogień podłożył nieznany złoczyńca, który użył do tego szmaty nasączonej naftą, rzucając ją pionową na strych. (k)

— **Groźny pożar** wybuchł z nieustalonej przyczyny w zabudowaniach sołtysa Józefa Mocydlarza w Durzynie w powiecie krotoszyńskim. Spaliła się stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczymi, wartości około 14 tys. zł, oraz stodoła i dwie szopy p. Pluty Józefa, wartości około 12 tys. zł. Podobno ogień został podłożony. (k)

— **Pożar w domu w Tarnowie Podgórnym** w dniu 19 bm. z nieustalonej przyczyny, w zabudowaniach rolnika Antoniego Olejniczaka. Spaliła się stodoła z zapasami słomy i narzędziami wartości około 30 tys. zł. (k)

— **Aresztowanie podpalacza.** W tych dniach aresztowano w okolicach Żnina i odstawiono do więzienia sądowego w Żninie, niejakiego Stanisława Spychała, który podpalił dwa stogi zboża, jeden w Czerwowie, a drugi w Płaskach w okolicy Torunia. (k)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę „Frasquita”. W niedzielę, 23 bm. o godz. 15 po cenach znizowanych „Kryśka Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nohowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fedyczkowską, Fontanówną, Majchrzakówną, Drabikiem, Majem i in.

W poniedziałek „Frasquita” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Latoszewski. Dużą atrakcją operetki są tańce układu baletmistrza Statkiewicza. We wtorek pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Straszny dwór” z pp. Fedyczkowską, Majchrzakówną, dr. Roesslerówną, Drabikiem, Karpackim, Romanowiczem i Zatheyem.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś głośna komedia Scribe'a i Legouvé'go „Walka kobiet”, która zdobyła olbrzymie powodzenie dzięki wybornej i dowcipnej akcji oraz koncertowemu wykonaniu przez pp. Biesiadecką, Zbikowską, Biesiadeckiego, Boelkego i Noskowskiego. Jutro popołudniu po cenach znizowanych po raz 23-ci wielka komedia W. Szekspira „Kupiec wenecki”, która zdobyła rekordowe powodzenie bieżącego sezonu. Wieczorem o godz. 20 po raz 20-ty wyborna komedia J. Raczkowskiego „Nad polskim morzem”, która ciągle zapelnia teatr do ostatnich miejsc.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych „Artyści”, głośna sztuka amerykańska, przemieniająca Teatr Nowy częściowo na rewję. Na tle zakulisowego życia amerykańskich music-hallów, melodyjnych piosenek, oryginalnych skatchów i ewolucji girlsów, rozgrywa się wzruszający dramat miłosny pary artystów rozwjowych. Sceny wesołe i pogodne przeplatają epizody poważne, graniczące z głębokim tragizmem. W tem widowsku bierze udział cały zespół pod reżyserją dyr. Rudkowskiego. Całość dopełniają przepiękne dekoracje pędzla p. Kobrynia.

W niedzielę o godz. 3.30 popoł. doskonala farsa p. t. „Dobrze skrojony frak”, ciesząca się powodzeniem na scenie Teatru Nowego.

Dziś w sobotę w Auli Uniwersytetu Wielki Koncert Symfoniczny mistrzowski Orkiestry Symfonicznej Studentów Uniwersytetu i Politechniki w Pradze.

Pod protektorem JMagnificencji Rektora Uniwersytetu Poznańskiego Dr. Stanisława Kasznicy i Konsula Czeskosłowackiego JWPana Inż. Zderka Matouska, odbędzie się dziś w sobotę, dnia 22 marca r. b., o godz. 8 wieczorem, w Auli Uniwersytetu, Wielki Koncert Symfoniczny mistrzowski Orkiestry Symfonicznej Studentów Uniwersytetu i Politechniki z Pragi w pełnym składzie 70 osób. Znakomita ta Orkiestra Symfoniczna znana jest powszechnie nie tylko w swym kraju rodzinnym, ale i daleko poza granicami Czechosłowacji. W ubiegłym roku mistrzowska ta orkiestra odbyła wielkie tournée do Jugosławii odnosząc wszędzie olbrzymie sukcesy artystyczne — entuzjastycznie witana przez publiczność. W tym roku przybywają mili goście do Polski, pragnąc nawiązać serdeczny kontakt ze wszystkimi narodami słowiańskimi. Koncerty tej Or-

kiestry odbywają się wszędzie przy największym poparciu czynników oficjalnych. Niewątpliwie i w Poznaniu koncert tej mistrzowskiej Orkiestry stanie się wielką manifestacją braterstwa Polski i Czechosłowacji a ponadto prawdziwym świętem dla muzykalnej publiczności. W programie koncertu najpiękniejsze dzieła Beethovena, Schuberta, Smetany, Fibicha, Dworaka, Noskowskiego i innych. Koncertem dyryguje słynny kapelmistrz OTOKAR KOZEL. Bilety są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38 — oraz od godz. 7 wiecz. przy kasie w Auli Uniwersytetu. zw 22 458

DZIŚ, W SOBOTĘ, O GODZ. 11 WIECZ. w teatrze „Słońce”
JEDYNY WYSTĘP HANKI ORDONÓWNY I EUGENJUSZA BODO.

Najslawniejsza polska piosenkarka, niegrównana interpretatorka wytwornej piosenki słynna Hanka Ordonówna, zwana polską „Yvette Guilbert”, z najpopularniejszym polskim piosenkarzem, humorystą i genialnym wprost parodystą Eugenjuszem Bodo — wystąpi dziś, w sobotę, 22 bm. o 11 wiecz. w teatrze „Słońce”. Chyba o żadnej innej artystce nie napisano tyle artykułów, studiów i recenzji, co właśnie o Hance Ordonównie... Chyba żadnego innego artysty z piosrd wszystkich piosenkarzy i humorystów nie oklaskiwano goręcej — od popularnego a tak kapitalnego w swych nierównanych kreacjach przemiłego Eugenjusza Bodo. — Program wytworny będzie i piękny. ORDONKA zinterpretuje swe słynne piosenki, tak popularne w całej Polsce i ograne przez wszystkie gramofony, oraz szereg najnowszych „przebojów”. — Eugenjusz Bodo zaś postara się o to, by na sali zakręciwał szampański humor.

Przypomnieć należy naszej Publiczności, że Hanka Ordonówna — odbywa obecnie wielkie pożegnalne tournée po całej Polsce, gdyż niebawem wyjeżdża na gościnne występy zagranicę, pozyskana przez słynnego Reinhardta, który — oczarowany niezwykłym talentem wielkiej artystki — zamierza ją użyć w swych wielkich planach realizatorskich.

Zainteresowanie dzisiejszym występem ORDONKI olbrzymie. Znaczna część biletów wyprzedana. Pozostałe bilety są do nabycia w składzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20 — a od godz. 8 wiecz. przy kasie teatru „Słońce”. zw 22 457

Sławni jazz - pianiści francuscy WIENER i DOUCET

wystąpią wkrótce w Poznaniu.
Niebawła sensacja dla Poznania będą występy na dwa fortepiany sławnych w świecie i jedynych w swoim rodzaju jazz - pianiści francuskie JEANA WIENERA i CLEMENTA DOUCETA. Artyści występowali w październiku roku ub. dwukrotnie we Lwowie, Krakowie i Łodzi przy wyprzedanej sali; w Warszawie zaś cieszyli się tak olbrzymim powodzeniem że ilość występów w sali konserwatorium wzrosła do sześciu wyprzedanych wieczorów. co w dzisiejszych czasach jest zjawiskiem niebywałym. Wiener i Doucet, to sławni paryscy kompozytorowie muzyki jazzowej, dziś tak rozpowszechnionej na całym świecie. Technika kompozytorska pp. Wienera i Douceta posiada równie wybitny odpowiednik w ich technice wykonawczej, a szczególnie element rytmiczny jest wprost zdumiewający. Synkopy, akcenty, oddechy tak są subtelne i wymyślnie stosowane, z takim wyrafinowaniem, że utwory lekkie, względnie taneczne nabierają życia artystycznego.

Dyr. koncertów Rozmarnowicza korzystając z ponownego przyjazdu do Polski tych dwóch sławnych jazz - pianiści, zobowiązała ich na dwa występy w Poznaniu, które odbędą się w Auli Uniwersytecie, w poniedziałek, dnia 31 marca i wtorek, 1 kwietnia, o godzinie 8 wiecz.

Z powodu przewidzianej wielkiej frekwencji, zaleca się w spieszne zaopatrzenie się w bilety wstępu, które już nabyć można w składzie cygar A. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 22 419

Teatr Wielki

DZIŚ — „Frasquita”, operetka Lehara.
Niedziela, 23. 3. popoł. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Niedziela, 23. 3. wieczorem „Casanova”, opera Różyckiego.
Poniedziałek, 24. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Wtorek, 25. 3. „Straszny dwór”, opera Moniuszki.
Środa, 26. 3. „Frasquita”, operetka Lehara.
Czwartek, 27. 3. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Piątek, 28. 3. „Kryśka Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Sobota, 29. 3. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.
Niedziela, 30. 3. po poł. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Niedziela, 30. 3. wieczorem „Frasquita”, operetka Lehara.
Poniedziałek, 31. 3. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Walka kobiet”.
Niedziela, 23. 3. popoł. „Kupiec wenecki”.
Niedziela, 23. 3. wiecz. „Nad polskim morzem”.
Poniedziałek, 24. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Wtorek, 25. 3. „Walka kobiet”.
Środa, 26. 3. „Nad polskim morzem”.
Czwartek, 27. 3. „Walka kobiet”.
Piątek, 28. 3. „Nad polskim morzem”.
Sobota, 29. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Niedziela, 30. 3. po poł. „Kupiec wenecki”.
Niedziela, 30. 3. wiecz. „Walka kobiet”.
Poniedziałek, 31. 3. „Teatr wieczystej wojny”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Artyści”.
Niedziela, 23. 3. o godz. 3.30 po poł. „Dobrze skrojony frak”. (Ceny znizowane.)
Niedziela, 23. 3. wieczorem „Artyści”.
Poniedziałek, 24. 3. „Artyści”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, naroznik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU

JUBILEUSZ PISMA NAUKOWEGO.

Wydawany w Poznaniu od lat dziesięciu „Ruch prawniczy i ekonomiczny” święci dzisiaj swoje dziesięciolecie.

W długim, prostym szeregu stoi przedemną czterdzieści prawie tomów szarych i złotych. Prawie biblioteka. Są tu, taksamo jak są w kancelarii adwokackiej, w sądzie, w redakcji, słowem wszędzie, gdzie nauka i praktyka prawa stykają się z życiem codziennym: dziesięć roczników „Ruchu Prawniczego”.

Szereg ten, to jakby wizerunek polskiej nauki: pierwsze tomy chude, szare, skromne, skromnym drukiem na skromnym papierze. Nieomal broszury. Im dalej, tem pokaźniej. Każdy tom pęcznieje, rozrasta się, coraz to grubszy i pokaźniejszy. Coraz obfituje treść. Od zagadnień bezpośredniej potrzeby i aktualności do resumé stanu nauki, do śmiałych rzutów myśli w przyszłość naukową. Dwie tylko rzeczy nie uległy zmianie: układ i poziom.

O poziomie pisma świadczy artykuł nie najlepszy, lecz najgorszy. A jednak w tych czterdziestu tomach nie znajdzie się nic, coby przy ostrych nawet kryteriach mogło nie zachować charakteru naukowego. Zasluga to redakcji, z prof. Peretjatkowiczem na czele, składającej się z sil profesor-skich naszej Wszechnicy.

Niezmiennosc układu, to dowód do-brze skonstruowanego planu redakcyjnego i przystosowania go do potrzeb życia i nauki. Cała niesłychana różnorodność potrzeb i zadań minionych lat dziesięciu, zagadnień, palących żywym ogniem powojennej misji, entuzjazmem budowania własnego państwa, tworzenia polskich podstaw polskiego bytu i zrębów polskiej nauki, chciwa chłonność zdobywczy nauki obcej, wszystko to przez lat dziesięć mieści się zawsze w tych samych działach: artykuły, piśmiennictwo, prawodawstwo, orzecznictwo, kronika.

Wertując te tomy, teraz dopiero z perspektywy lat dziesięciu czuje się wprost dotykać, jak silnie związane było i jest to wydawnictwo z życiem praktycznym. I czuje się również, jak silnym tempem żyliśmy w tem dziesięcioleciu. Ile tu problemów niegdyś spornych, dziś już przebrzmiałych i załatwionych, ile przestroż, których nie usłuchawszy, teraz dopiero zwolna mądrzejemy — po szkodzi, ile myśli, które dziś dopiero zaczynają zdobywać sobie prawo obywatelstwa. To już nie wizerunek polskiej nauki, to ona sama.

To też pismo to stało się ośrodkiem życia naukowego prawniczego, ekonomicznego i socjologicznego już nie naszej Wszechnicy, czy miasta, lecz nieodstępnym przewodnikiem każdego prawnika naszej dzielnicy i wielu prawników i ekonomistów całej Rzplitej. Nakład wzrósł z 400 egzemplarzy do niezwyklej jak na nasze stosunki — dla wydawnictw naukowych — cyfry 2500 egzemplarzy. Oby wzrósł jeszcze dziesięciokrotnie.

Wydany w tych dniach zeszyt jubileuszowy, to gruby tom o pięciu set przeszło stronach, wytwornym drukiem na specjalnym papierze. Reprezentuje treść. W spisie artykułów nazwiska, posiadające w nauce dobry dźwięk: Peretjatkowicz, Leon Babiński, Cybichowski, Ignacy Czuma, Ludwik Ehrlich, Julian Hubert, Wł. I. Jaworski, Kazimierz Kierski, Julian Makowski, Ohanowicz, Romuald Paczkowski, Stanisław Barzyński, Eugeniusz Waskowski, Bohdan Winiarski, Władysław Wolter, Zoll, Tadeusz Brzeski, Zofia Daszyńska, Adam Heydel, Jan Lewiński, Marcin Nadobnik, Jan Rutkowski, Władysław Zawadzki, Jan Bystron, Ludwik Krzywicki, Ludwik Kulczycki, Znamierowski, Znamiecki.

Oby następne dziesięciolecie przyniosło rozrost w postępie geometrycznym. (adr.)

Pisma nadesłane

„Przegląd Oświatowy”. Nr. 3. Treść: T. Ordon: „Walka z ciemnotą”. — T. Prusinkiewicz: „Naiwne ataki”. — T. Kr.: „Niezbędne konjunktury”. — P. L.: „Praca oświatowa w Anglii”. — S. Sielski: „Archiwum domowe”. — Jak rośnie flota polska (Odezwa). — Notatki. — Recenzje książek. — Bibliografia oświatowa. — Z ruchu oświatowego T. C. L.

MIESZKANIE MAŁE I NAJMNIEJSZE

(Od naszego korespondenta).

Warszawa, 20 marca.

Ciesząc się olbrzymim powodzeniem wystawa p. t. „Mieszkanie Najmniejsze”, jest najjaskrawszym dowodem żywotności tego problemu. Codziennie, w godzinach południowych istna wędrowka ludów podąża na Żoliborz, ażeby się upewnić, czy istotnie są jeszcze mniejsze mieszkania od tych, które wytworzyła obecna sytuacja budowlana w stolicy. Oczywiście, wystawa zagadnień tego rodzaju nie rozpatruje i z tego też tytułu, krąży po mieście mnóstwo anegdotek. Symptomatyczność zjawiska jest aż nadto widoczna. Zrąb wystawy stanowi kolekcja stu projektów, sporządzonych przez architektów różnych narodowości dla Kongresu Budownictwa Nowoczesnego, jaki odbył się na jesień roku ubiegłego w Frankfurt nad Menem. Kongres, ten w połączeniu z wystawą, miał na celu ustalenie wytycznych dla mieszkaniowego budownictwa społecznego.

Plon kongresu dokonywa teraz podróży okrzęnej po Europie i z tego tytułu zawitał także i do Warszawy. W związku z tem miała miejsce wizyta dr. J. Gantnera, architekta, tudzież redaktora czasopisma „Das Neue Frankfurt”, który w dwóch odczytach p. t. „L'Urbanisme” i „Question d'architecture moderne” starał się uzasadnić główne wytyczne tego prądu, który zyskał sobie na zachodzie pełne prawo obywatelstwa, a który na naszym gruncie ciągle jeszcze musi być „lansowany”.

Problem ten dosadnie ujmują Le Corbusier, człowiek sztandarowy tego kierunku: „L'habitation est un phénomène biologique”.

Stawia kwestję krótko i węzłowo, wyliczając zupełnie wyraźnie z kwestji mieszkaniowej czynnik estetyzujący. Zaznaczam, że powiedziałam: estetyzujący, a nie estetyczny, a to dlatego, że „Maison minimum” bynajmniej nie wyklucza ze swych ścian piękna ani „czystego” ani „stosowanego”. Chce jedynie, by piękno było wynikiem pewnego procesu twórczego, nie zaś jego celem.

To też zaprzęga zupełnie inne czynniki do zmontowania swej koncepcji mieszkaniowej, wychodząc z założenia, że sztuka jest efektem kultury. Inna rzecz, że latwiej jest ogłosić program aniżeli go przeprowadzić, to też nigdzie w tym stopniu co u t. z. „modernistów” (nazwa, która w rzeczywistości nic nie mówi) nie dostrzegamy: estetyzowania. Ale to inna sprawa, nie to nas w tej chwili interesuje. Chodzi o mieszkanie „najmniejsze”. Jest ono zatem efektem całego szeregu zjawisk różnorodnych, które sprawiło, że w różnych krajach, zarówno tych, które dotknęła klęska mieszkaniowa, jak i tych, które jej nie za-kosztowały, dojrzała myśl, że dotychczasowe mieszkanie przestało spełniać swe zadanie. Nie odpowiada celowi. Zda się nie ulegać wątpliwości, że wspaniałe, wielkie mieszkania, jako „typ” weszły w stadium likwidacji. Zupełnie słusznie. Porównajmy dwa fakty: W Europie kosztą t. zw. instalacji stanowią tylko pewien odsetek w kosztach budowy. W Ameryce wręcz przeciwnie, koszt budowy nikną w cenie instalacji. Wynika to z tego, że Amerykanin otwiera na ścierzą drzwi dla motoryzacji służby domowej. Pojęcie komfortu, coraz wyraźniej łączy się z instalacjami, niż z bibelotami. Przyczem nadmieniam, że nie należy utożsamiać tego z „obniżeniem poziomu intelektualnego, jak się to często w celach demagogicznych zaznacza. Do instalacji domowych, tych, które organizuje życie, które podnoszą poziom kultury zarówno cielesnej jak i duchowej należą w tym samym stopniu szczegóły wyposażenia pokoju toaletowego co radio-odbiorniki, telefon i t. p.

Instalacje! Słowo to jest kluczem do sezam mieszkania „najmniejszego, ale też i jest jego piętą achillesową.

Mieszkanie „najmniejsze” bynajmniej nie jest synonimem mieszkania dla najuboższych, przeciwnie jest to do pewnego stopnia mieszkanie luksusowe i dlatego właśnie na naszym gruncie daje posmak eksperymentu. Wszystkie projekty mieszkań „najmniejszych” odznaczają się zmniejszaniem przestrzeni, która w Polsce jeszcze stosunkowo najmniej kosztuje, na

rzecz instalacji a więc kucharek, łazienek i innych tego rodzaju smakotków, które właśnie kosztują najwięcej, to też nie należy się ludziom hasła-mi rzekomej taniości tych budowli, hasłami nazbyt lekkomyślnie szafowanymi. Nie trzeba mię zle rozumieć, nie chcę twierdzić, że łazienka jest w mieszkaniu zbytecznym przedmiotem, tylko trudno mi się oprzeć pewnym refleksjom, że mówi się u nas i pokazuje na wystawach problemat podniesienia luksusu w mieszkaniach wówczas, gdy jest publiczną tajemnicą, że przeciętnie na jedną izbę mieszkalną przypada w Warszawie cztery czy nawet więcej osób! W czasach, gdy stolica nie jest w stanie zetrzeć ze swego oblicza piętna baraków dla bezdomnych...

Nie jest moim zamiarem zwalczanie olbrzymiego wysiłku kulturalnego, tej wielkiej zdobyczy, jaką jest przesunięcie punktu ambicji jednostki, która w dobie powojennej odrzu-

ciła ze względu konwencjonalizm zmurzonej idei mieszkania „petit bourgeois”, który pragnął uchodzić w oczach swych sąsiadów za jakiegoś dzielnicowego Kondeusza. Dziś marzeniem człowieka epoki jest prawdziwa wolność, która polega na tem, że ani mnie nikt, ani ja nikogo nie uzależniam. Służba domowa staje się organem szczerakowym i każda gospodyni z ulgą powita tę chwilę, kiedy mechanizacja życia uwolni ją raz na zawsze od tej feudalnej zmyru. Jur-trzenką tej wolności jest wystawa „Mieszkania najmniejszego”, ale dzisiaj sprawa ta na naszym gruncie jest realizowana od końca. Od dziesięciu lat posiadamy mieszkania „najciań-szejsze”.

Zaznaczam, że są to luźne uwagi, nie tykające meritum sprawy, t. j. samej wystawy i jej wartości, mające na celu wyjaśnienie nazwy, która nie wydaje mi się zupełnie szczęśliwą. Lech Niemojewski

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

25-lecie pracy uczonego. Donoszą nam z Pragi czeskiej: Obchodził tu 25-lecie pracy naukowej Krakowianin prof. dr. Marian Szyjowski, pisarz, uczonej i członek Polskiej Akademii Umiejętności, który zajmuje obecnie katedrę literatury polskiej na Uniwersytecie Karola. Działalność naukową rozpoczął w roku 1905 pracą, wydaną przez „Bibliotekę Warszawską” p. t. „Calderon i Słowacki”. Od roku 1914 wykładał w Uniwersytecie Jagiellońskim. W badaniach swych zajmuje się przeważnie dwoma problemami: genezą polskiego romantyzmu i rozwojem polskiego dramatu. Prace jego omajają charakter porównawczy: badanie wpływu literatury zachodniej — francuskiej angielskiej i niemieckiej — na interesującą go epokę i gatunek literacki. Do ważniejszych jego prac w tym zakresie, prócz wymienionej, należą: „Génie du Christianisme a prady umysłowej w Polsce porzobiorowej”, „Myśl J. J. Rousseau w Polsce w XVIII wieku”, „Schiller w Polsce”, „Dzieje nowożytniej tragedji polskiej. Typ pseudoklasycyzmu”, „Dzieje komedji polskiej w zarysie”, „Dzieje nowożytniej tragedji polskiej. Typ szekspirowski”, „Adam Mickiewicz, budowniczy prawdziwej Polski”, „W. I. An-czyz, życie i pisma”. Z pod pióra prof. Szyjowskiego wyszła też praca „Współczesna literatura polska”, której drugie, przerobione wydanie wkrótce się ukaże w Poznaniu.

Prócz prac, które ukazały się w wydaniach książkowych do dorobku naukowego jubilata należy szereg rozpraw, drukowanych w „Bibliotece Warszawskiej”, „Muzeionie”, „Przeglądzie Powszechnym”, „Krytyce”, „Przeglądzie Współczesnym” i „Rozprawach Wydz. filologicznego P. Ak. Um.”. Przez czas dłuższy, w czasie pobytu w Krakowie dr. Szyjowski zajmował się krytyką teatralną i literacką oraz kierował redakcją „Masek”. W roku 1923 został izaproponowany na katedrę polonistyki do praskiego Uniwersyteu Karola. Tutaj zajął się badaniem zagadnień slawistycznych i rozpoczął pracę nad polsko-czeskim zbliżeniem. Prócz szeregu artykułów naukowych w slawistycznych pi-smach zagranicznych, i artykułów publicystycznych w prasie polskiej, prof. Szyjowski pracuje nad większym dziełem p. t. „Polski udział w czeskim odrodzeniu”. W uznaniu zasług jubilata rząd polski nadał mu złoty krzyż zasługi. Posel polski w Pradze dokonał dekoracji i wydał galowy obiad na cześć jubilata. (tk)

MUZYKA

Jutro koncert moniuszkowski. Urządza go Kolo śpiewackie im. ks. Surzyńskiego na Główniej, w sali p. Koczorowskiego, o godzinie 19. Program ciekawy i obfity: kantata „Milda”, pieśni i ballady w wykonaniu solistów, chóru, orkiestry pod batutą p. F. Rucińskiego. Wielkopolska zaczyna uprawiać stale kult Moniuszki, co jest wielce pocieszające, gdyż nasz genialny pieśniarz poszedł trochę w zapomnienie i poza operą za mało bywa w pamięci wykonywany. Muzykalny Poznań powini-nien zjawić się na tak ciekawej produkcji, dostęp zaś jest łatwy, gdyż tramwaje wydają, jak wiadomo, bilety z przesiadaniem na autobus, idący do Główniej.

Nowe dzieła polskie na skrzypce. Donoszą nam z Warszawy: Jeden z czołowych skrzypków polskich, prof. Wacław Kocharński dał w sali Konserwatorium recital, w którego programie znalazło się kilka nieznanych w Warszawie utworów. Takim ciekawym punktem była sonata skrzypcowa e moll Piotra Maszyńskiego, grana z manuskryptu a poświęcona pamięci Stanisława Barcewicza; podobala się ona bardzo i jest poważnym wkładem w naszą ubogą jeszcze literaturę skrzypcową. Artysta odegrał jeszcze Scherzino Romana Statkowskiego, swój własny Nokturn i wspaniałą sonatę G moll Bacha na skrzypce solo. (w. m.)

LITERATURA

Hohenzollernówna w Poznaniu. „Ilustracja Wielkopolska” zamieszcza artykuł pt. „Radziwiłł i Hohenzollernówna” pióra Stanisława Wasylewskiego. Autor szkicu je sylwetkę księżniczki pruskiej Luizy, siostrzenicy Fryderyka Wielkiego. Księżniczka niemiecka, żona namiestnika Wielkiego Księstwa Poznańskiego, Antoniego ks. Radziwiłła, została po sobie dobrą pamięć w społeczeństwie polskim dzięki do-broczynnej działalności, jaką rozciągała w Poznaniu. Ciekawie i barwnie napisany artykuł ilustrują doskonale reprodukcje portretów, wykonanych przez Antoniego ks. Radziwiłła, portret księżniczki pędzla E. L. Vigée-Lebrun, oraz podobizna dawnego pałacu namiestnikowskiego, obecnego gmachu województwa. (tk)

SZKOLNICTWO

„Szkoła na miarę”. Profesor Uniwersytetu Poznańskiego dr. Stefan Blachowski rozpoczął w „Tęczy” cykl artykułów z zakresu wychowania i szkolnictwa. — W pierwszym omawia książkę genewskiego uczonego, Edwarda Claparède pt. „Szkoła na miarę”. Zagadnienie reformy szkolnictwa żywo jest obecnie omawiane w sferach pedagogicznych, a znalazło też wyraz w szeregu artykułów naszego „Działu” — Idzie o stworzenie „szkoły na miarę”, czyli szkoły, która by nie wylaczała młodzieży w sztywne ramy programów. Szkołę trzeba uczynić giętą, dającą pewne swobody, podciągającą różne typy psychiczne. Prof. Blachowski zamierza w dalszych artykułach omówić sposoby wcielenia w życie takiej „szkoły na miarę”. (tk)

TEATR

Zgórą trzy miliony dopłaty do teatrów miejskich miała Warszawa za rok budżetowy 1928-29 (kwiecień do marca). — Jak nam donoszą stamtąd, dokładna cyfra dopłaty wyniosła 3 124 491 złotych, do czego jeszcze przychodzi prawie dwa tysiące deficytu dodatkowego.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Co będzie z wileńskim Mickiewiczem? Piszą nam z Wilna: Komitet pomnika Mickiewicza przeznał się z paroletniego enu i odbył posiedzenie. Jak wiadomo, laureat konkursu, p. St. Szukalski, wycofał swój projekt, gdy wszystko nad nim najniepotrzebniej w świecie dyskuszję prasową, w której, jak to zwykle bywa, zarozumiali laicy dawali sobie folę, krytykując wyrok jury, złożonego z najpoważniejszych polskich fachowców. Niektórym członkom komitetu tak się to podobało, że był plan, aby ten plebiscyt, będący w rzeczywistości żalosną niedorzecznością, rozszerzyć na całą Polskę, obwieścić po niej modele z konkursu, zebrać co ludzie nagadają i napisać i takim powszechnym głosowaniem o pomniku rozstrzygnąć. Pomysł ten wpadł w wodę, z której się urodził, ale sprawa pomnika nie ruszyła od-tąd z miejsca. Teraz postanowiono tamten konkurs uznać praktycznie za niebyty i rozpiścić nowy, zamknięty, tj. z zaproszeniem pewnych tylko artystów. Robotę tę powierzono tzw. sekcji artystycznej komitetu. Ciekawe, kto z poważnych ludzi zgodzi się przyjąć funkcję jurora, skoro poprzednie jury zostało tak potraktowane? Trzeba poczekać, jak się rozwinie dalej ta zajmująca historia. (pw)

Książki nadesłane

Gustaw Le Bon: „Psychologia tłumy”. Przeł. B. Kapraki. Przedm. St. Grabskiego. Lwów 1930. Nakł. L. Igla. Gustaw Bolesław Baumfeld: „Wojsko a społeczeństwo w dawnej Polsce”. Poznań 1930. Nakł. Księgarni Szkolnej. Gustaw Bolesław Baumfeld: „Odrodzenie wojskowe za Stanisława Augusta”. Poznań 1930. Nakł. Księgarni Szkolnej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Wielki projekt regulacji Wisły

W okresie ograniczeń budżetowych i zawieszenia inwestycji myśleć o nowych projektach i na długie lata obliczonych planach budowlanych itp. inwestycyjnych — może wydać się „marzeniem głowy świętej”. A jednak nie można, nie wolno sztywnie z ludźmi dobrej woli, pracujących nad kreśleniem planów, których urzeczywistnienie wprawdzie kosztowałoby setki milionów, jednak wzajemnie przyniosłoby gospodarstwu krajowemu trwałe i o wiele od sum inwestowanych wyższe korzyści.

Do takich to przedsięwzięć na wielką skalę należy znajdujący się w toku rozpatrywania przez jedną z komisji sejmowych projekt regulacji królowej rzeki polskich — Wisły. Projekt przewiduje dwa okresy dla przeprowadzenia tych prac. W pierwszym okresie budowy, mającym trwać 5 lat, mają być wykonane następujące prace:

1) Kanał żeglugał Spytakowice—Kra-ków. Kanał ten jest w 40 proc. wykonany. Uzupełnić on ma naturalną drogę wodną, jaką jest Wisła od Krakowa. Wisła bowiem powyżej grodu Jagiellońskiego o dużym spadku i ostrych zakrętach nie jest w stanie zaspokoić potrzeb żeglugał.

2) Uzupełniająca regulacja niektórych odcinków między Krakowem a Zawichostem.

3) Najpilniejsze budowy dla ochrony brzegów i koncentracji łozyska Wisły na dzikiej zupełnie przestrzeni od Zawichostu do Orluczyna, t. j. dawnej granicy Rosji i Niemiec.

4) Próba regulacji Wisły na małą wodę dla żeglugał od Orluczyna aż do granic Rzeczypospolitej.

Drugi okres budowy, nieustalony w projekcie ustawy co do czasu, obejmować ma następujące prace:

a) dokończenie regulacji dla żeglugał na Wiśle od Krakowa do Zawichostu,

b) ubezpieczenie brzegów i koncentracja łozyska Wisły od Zawichostu do Orluczyna,

c) regulację na małą wodę dla żeglugał od Orluczyna do granic Rzeczypospolitej.

Wreszcie — czego wyraźnie w projekcie nie przewidziano — zajdzie potrzeba trzeciej fazy prac regulacyjnych, mianowicie udostępnienia dla celów żeglugał całej przestrzeni Wisły środkowej, uzupełnienia kanału spytakowickiego przedłużeniem w kierunku zagłębia węglowego itd.

Dochodzimy do najciekawszego punktu, do kwestji kosztów. Otóż koszty wszystkich wymienionych prac wyniosłyby przeszło 550 milionów złotych... Oczywiście — suma olbrzymia. Ale, jakie nieocenione korzyści przyniosłaby nam regulacja Wisły, tej rzeki, do której ciąży 193 tysiące kilometrów kwadratowych powierzchni kraju, biegnącej w pobliżu zagłębia węglowego przez żyzne okolice rolnicze i łączącej nierozzerwalnie kraj z morzem.

Tak się przedstawia w zarysie problem uregulowania Wisły, jednego z największych zamierzeń techniczno-budowlanych, jakie ma do rozwiązania Państwo Polskie.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wpływy budżetowe Francji w lutym b. r. wyniosły 2 miljardy 993 milj. fr., t. j. o 306 milj. więcej, aniżeli przewidywał o preliminarz, zaś o przeszło 160 milj. więcej, aniżeli w lutym 1929 r.

— Federal Reserve Bank w Cleveland obniżył stopę dyskontową do 4 proc.

— Federal Reserve Bank w Filadelfji obniżył stopę dyskontową do 4 proc.

— Dnia 26 bm. traci moc obowiązującą układ handlowy węgiersko - turecki. Rząd węgierski starać się będzie zawrzeć prowizoryczne porozumienie z Turcją na podstawie największego uprzywilejowania.

— Izba handlowa w Mitholcu (Węgry) zwróciła się do ministra handlu o przyznanie przysługującego wino do Polski takich udogodnień taryfowych, jakie posiadają one w Czechosłowacji i Austrii.

— Zamknięte zostały Wiosenne Targi Wiedeńskie. Liczba cudzoziemców, którzy odwiedzili Targi, wyniosła przeszło 20 000 osób.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej Włodka 1 zł rocznie. Konto P. K. O. 30 Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Z wiosennych Targów Praskich

„Praske Vzorkove Veletřhy“ — W Pradze niema „zmęczenia“ targowego — Pałac Targowy: celowość wyrażona w betonie i szkło — Kolosalne rozmiary Pałacu — Urządzenie wewnętrzne — Bogactwo przemysłu czeskiego

Praga, w marcu.

Stolica Czechosłowacji, Praga, pulsuje zdwojonym ruchem w okresie swych Targów, odbywających się dwa razy do roku, w marcu i wrześniu. Na ulicach gęsto są porostawiane żółte tablice z inicjałami P. V. V. (Praske Vzorkove Veletřhy) i napisami w różnych językach — również i w polskim — a im bardziej zbliżamy się do terenów targowych, położonych w północnej części Wielkiej Pragi, na drugim brzegu Woltawy, tem zgęszczenie ludzkie wzrasta.

Niestety nie mogłem poświęcić zbyt wiele czasu na szczegółowe zwiedzenie tej wspaniałej manifestacji siły gospodarczej Czechosłowacji upostaciawianej w Targach, a jednak nawet zgoła pobieżny przegląd wymagał całego dnia biegania. Wiele się słyszy i czyta o zamierzeniu targów, o ich zmierzchu. Być może, że to się zgadza w większości wypadków, jednak trudno powiedzieć, by zjawisko to można zauważyć i w Pradze. Nie widać tu żadnego „zmęczenia“ targowego, żadnych objawów dekadencji. Wręcz przeciwnie — roztacza się przed nami imponujący obraz rozmachu młodych, zdrowych sił gospodarczych, świadomych swego celu i z uporem dążących do niego.

Mniej więcej przed rokiem ukończono w Pradze budowę najwspanialszego gmachu targowego na świecie. Być może, iż esteci nie są nim zachwyceni, że razi ich może niesłychana prostota linii tego gmachu, który stanowi wprost esencję nowoczesności architektonicznej. Określono gdzieś słusznie t. zw. Pałac Targowy P. V. V. jako „celowość wyrażoną w betonie i szkło”. Kilka danych cyfrowych uzmyslił nam rozmiar tej kolosalnej budowli: długość frontowa pałacu wynosi od ulicy Bielskiego (Belskeho trida) — 140 mtr., szerokość — 75 mtr., wysokość zaś około 40 mtr. Przestrzeń zabudowana obejmuje około 9000 m., kubatura całego gmachu wynosi przeszło 400 000 m³. Ponad halą, znajdującą się na równi z ulicą, wznosi się jedno piętro i siedem pięt, pod ziemią zaś znajdują się jeszcze dwie suity. Na budowę zużyto 1160 wagonów cementu, 340 wagonów żelaza, 48 000 m³ piasku, 249 wagonów drzewa i 27 000 m³ szkła. Komunikacja między piętrami odbywa się zapomocą wciągów towarowych i osobowych, nie mówiąc oczywiście o schodach. Ponad piątem i szóstym piętrem znajdują się restauracje na świeżym powietrzu, z których jednak ze względu na chłód

obecnie jeszcze nie można korzystać.

Pałac ten stanowi clou Targów Praskich. Stuszną mogą Czesi być z niego dumni, jest on bowiem ostatnim wyrazem techniki budowlanej w zastosowaniu do specjalnych celów, jakim gmach ten służy. Parę słów należy jeszcze poświęcić polizalowi i urządzeniu wewnętrznemu tego gmachu. — Dzieli się on na dwie części. Część północna grupuje się dokoła wielkiej hali z światłem górnym, sięgającej aż do najwyższego piętra część południowa okala wielką halę dla ciężkiego przemysłu. Dokoła tych dwóch punktów centralnych biegną szerokie i wygodne ganki, po bokach zaś znajdują się oszkłone stoiska jednolitego typu, obejmujące przestrzeń każde około 35 m². Stoiska te są pełne światła nawet na niższych piętrach, bo dostarczają im je obficie ogromne okna, wzgl. olbrzymia hala z górnym oświetleniem.

Założeniem i cechą charakterystyczną Pałacu Targowego jest fakt, że służy on nie tylko za miejsce pokazu wzorów towarowych w okresie trwania Targów, ale że pokaz ten trwa stale, że stoiska wynajmuje się na cały rok czy dłużej i że nie usuwa się z nich eksponatów po zamknięciu Targów. Z tego oczywiście wynika, że Pałac Targowy zajęty jest prawie wyłącznie przez f-y czeskie, wzg. dość nieliczne reprezentacje czeskie firm zagranicznych. Wogóle przy tej sposobności warto zaznaczyć, że udział zagranicy w Targach Praskich jest bardzo skromny, bo waha się między 10 a 15 proc. ogólnej liczby wystawców. Mimo to na Targach nie brak żadnej bodaj gałęzi wytwórczości przemysłowej, co jest chyba najważniejszą pochwałą dla bogactwa i różnorodności czeskiego przemysłu. Nieliczne braki, jak w gałęzi samochodowej i maszyn rolniczych, tłumaczy się tem, że do czasu do czasu odbywają się specjalne wystawy z tego zakresu, które udział w ogólnych Targach czynią zbytecznym.

Pałac Targowy obejmuje zaledwie 1/3 część terenów targowych. Istnieją bowiem ponadto jeszcze dwa dalsze kompleksy terenowe, jeden tuż obok Pałacu (nowy teren) i drugi, stanowiący właściwy zawiązek istniejących od 10 lat Targów Praskich (stary teren). Tutaj mieściła się w 1891 r. krajowa wystawa czeska, po której Targi przejęły w spuściznę gmachy wówczas postawione.

Dalszy ciąg uwag o tegorocznych Targach Praskich prześlę w następnej korespondencji.

Dr. Marjan Chelminowski.

Handel wobec podatku obrotowego

Dalsze protesty w Wielkopolsce i solidarne wystąpienie kupiectwa pomorskiego

Po licznych protestach przeciw podatkowi obrotowemu, którymi rozbrzmiewały wszystkie miasta i miasteczka Wielkopolski w ciągu ub. tygodnia, rozpoczęła się druga fala protestów, która obok miast województwa poznańskiego, które dotąd jeszcze w tej sprawie nie zabierały głosu, ogarnęła Pomorze.

Tłumnie manifestowało przeciw wycofaniu noweli do ustawy o podatku obrotowym kupiectwo gnieźnieńskie na wiecu, który odbył się w ub. poniedziałek w wielkiej sali hotelu Europejskiego. Zebranie zgalił prezes miejscowego Tow. Kupieckiego, p. Zygmunt Migdalek, udzielając głosu p. red. Poszwińskiego z Poznania, który przedstawił przebieg starań o wprowadzenie ulg do obowiązującej obecnie ustawy o podatku przemysłowym. Zgromadzeni w przemówieniach swoich podnosili wielokrotnie, że źle czynią ci, którzy posadzają kupiectwo że protesty i akcja strajkowa zostały spowodowane pobudkami natury politycznej. Mija się to z prawdą!

Jednomyślnie wystąpili w akcji protestacyjnej w ub. niedzielę przedstawiciele kupiectwa miast pomorskich. Olbrzymich rozmiarów wiec odbył się w sali Dworu Artusa w Toruniu. Zgalił go prezes Tow. Kup-

ców Chrześcijańskich p. E. Januszkiewicz. Referat wygłosił poseł Lewandowski, przyjęty burzą oklasków; szeroka dyskusja zapoczątkował senior rzemiosła toruńskiego, p. Jakób Sulecki. Przemawiali następnie pp. Krenz, Szulc, Dybowski, Wincex, Januszkiewicz i Brzeski. Zebranie zakończono odczytaniem rezolucji oraz memoriałów, odzwierciedlających poglądy kupiectwa pomorskiego. Na znak protestu przeciw postępowaniu władz podatkowych postanowiono zamknąć składy i przedsiębiorstwa w Toruniu w poniedziałek 17 marca od godz. 13.

W Grudziądzu wiec sfer gospodarczych zgromadził około 450 osób. Mocno zaznaczyło swoje stanowisko w sprawie cofnięcia ulg podatkowych kupiectwo Starogardu, Tczewa, Gdyni, Chelmy i innych miejscowości, gdzie solidarnie postanowiono przyłączyć się do akcji strajkowej w dniu 17. bm. W licznych rezolucjach przedstawiono stanowisko handlu w dotychczas go, żywotnej sprawie ustawodawstwa podatkowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Zebranie plenarne Izby przem.-handlowej w Poznaniu odbędzie się dnia 29 marca r. b. (sobota) o godz. 14 w gmachu Izby przy ul. Mickiewicza 31.

(k) Okręgowa ocena masła. Na podstawie rozporządzenia min. rolnictwa z 21-go czerwca 1927 r. odbędzie się we wrześniu w Szkole Mleczarskiej Wlkp. Izby Rolniczej 3-a okręgowa państwowa ocena masła. W ocenie we wrześniu mogą uczestniczyć wszelkiego typu mleczarnie woj. po-

znańskiego i pomorskiego, czynne przynajmniej od 1 kwietnia 1929 r. i mające przeciętny przerób dzienny mleka najmniej 300 litrów. Mleczarnie, chcące brać udział w ocenie, muszą przesłać zgłoszenie do komitetu ocen masła i serów we Wrześni, ul. Gnieźnieńska, do 15 kwietnia b. r. Mleczarnie, których masło na 4-ch następujących po sobie ocenach będzie uznane za bardzo dobre, otrzymają list pochwalny, za 4-krotny stopień wyborowe — medal brązowy, a za 6-krotny stopień wyborowe — medal srebrny. Kierownicy wyróżnionych mleczarni otrzymają nagrody pieniężne.

(k) Wielkie zebranie kupiectwa handlującego cukrami w Grudziądzu. W Grudziądzu odbyło się przy b. wielkiej liczbie obecnych zebranie kupiectwa branży cukrów i czekolady przy współudziale miejscowego cechu cukierniczego, właścicieli kawiarni oraz kupiectwa delikatesowo-kolonjalnego. Zebranie zgalił dyrektor Zw. Tow. Kupieckiego n. aPomorz, p. Jerzy Radojewski, następnie zareferował całość zagadnienia przewodniczący zebrania p. Banasiak, poczem po dłuższej dyskusji postanowiono wstrzymać się z zakupem towaru w tych fabrykach, które w zachodniej Polsce prowadzą własne składy sprzedaży detalicznej. Celem zorganizowania akcji w odpowiedni sposób na całym Pomorzu, wybrano Komitet, w skład którego weszli pp. Banaszak, Jazwiński i Maczewski, z prawem kooptowania w miarę potrzeby dalszych członków.

(k) Ułatwienia w sprzedaży cegły starego formatu. Rozporządzeniem Prezydenta Rz. P. z 15 lipca 1927 r. określony został format cegły palonej, dopuszczalnej do wyrobu i użycia w wymiarach 27×13×6 cm. Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem 1 stycznia 1929 r., o ile dotyczy wyrobu cegły, zaś z dniem 1 stycznia 1930 r., o ile dotyczy użycia cegły przy budowaniu. Ze względu jednakże na panujący od dłuższego czasu zastój w ruchu budowlanym okazało się, że na rynku pozostały do chwili obecnej znaczne zapasy cegły starego typu, które wobec powyższego rozporządzenia nie mogły być zużyte. Min. robót publicznych rozesało dnia 15 lutego okólnik, w którym poleca województwem sporządzenie wykazów zapasów cegły starego typu, wyprodukowanej przez cegielnie przed 1. I. 1929 r., ewidencję zapasów tej cegły i kontrolę jej zużycia. Cegła ta dopuszczona jest do sprzedaży, cegielnia jednak winna podać urzędowi wojewódzkiemu ilość cegły sprzedanej i osobę nabywcę. Przy każdorazowym użyciu cegły właściciel oznaczony budowl lub kierownik budowy winien zawiadomić urząd wojewódzki o użyciu cegły dawnego formatu, podając równocześnie ilość tej cegły, mającej być użytą oraz źródło jej nabycia.

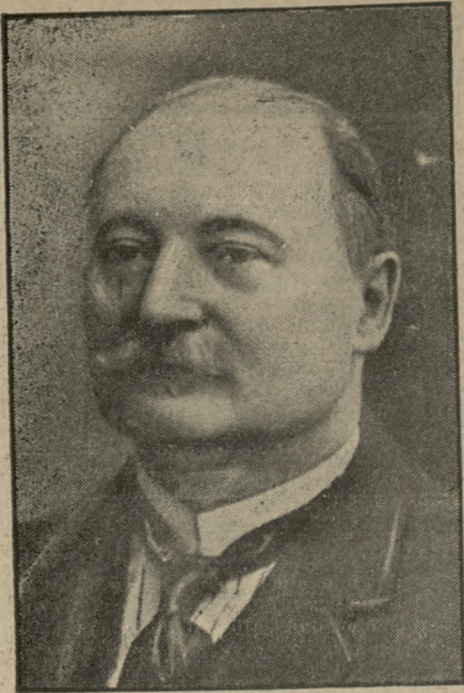
Z ZAGRANICY

(z) Światowa konferencja siły. Druga światowa konferencja siły odbędzie się od 18—25 czerwca b. r. w Berlinie. Pierwsza konferencja tego rodzaju odbyła się w r. ub. w Londynie. Na konferencji reprezentowane będą 48 państw przez swych własnych czołowych przedstawicieli techniki. Polska utworzyła specjalny komitet narodowy, który zajmie się reprezentowaniem naszej techniki. W konferencji wezmą udział profesorowie politechniki lwowskiej Świętosławski i Sokolnicki, naczk. dyrektor Gródka inż. Hoffman i wielu innych. Z polskiej strony zgłoszono 8 referatów, na ogólną liczbę 400. Uczestnicy konferencji zwidzą wszystkie wielkie zakłady przemysłowe Niemiec. (j)

(z) Olbrzymia fuzja w angielskim przemysle bawelnianym. Rząd angielski przeprowadza obecnie dalekosiężną racjonalizację krajowego przemysłu bawelnianego, likwidując słabe i nierentujące się przedsiębiorstwa, łącząc zaś inne. Dzięki interwencji rządu, dokonana została ostatnio olbrzymia, na wielką skalę zakrojona fuzja 84 przedsiębiorstw bawelny, które łączą się w jedną „Lancashire Cotton Corporation“, przyczem — jak donosi prasa londyńska — dalszych 41 przedsiębiorstw zgłosiło swój akces. Gigantycznością swych rozmiarów przekracza ta fuzja wszystkie dotychczas zawarte, jak np. niemiecką I. G., lub amerykański trust stalowy, i nie ma sobie równej na całym świecie. (j)

Z WYDAWNICTW

(w) Praktyczna Wiedza Przemysłowa. Staraniem Instytutu Szerzenia Praktycznej Wiedzy Przemysłowej wyszedł z druku Nr. 1-szy kwartalnika p. n. „Praktyczna Wiedza Przemysłowa“. Zadaniem nowego pisma jest stworzenie współpracy ekonomistów z technikami i działaczami na polu przemysłu i handlu zarówno na terenie badań ekonomiczno-naukowych, jak i organizacji wykształcenia zawodowego. Nr. 1-szy kwartalnika, wyróżniający się korzystnie wysokim poziomem treści i staranną szatą zewnętrzną, zawiera artykuły: R. Battagli „Wychowanie gospodarce sfer gospodarczych“, L. Tomaszewicza „Przemysł ludowy“, inż. Katsbacha „Organizacja handlu wewnętrznego“, T. M. Filipa „Wybór miejsca dla przedsiębiorstwa przemysłowego“, M. B. „Podatek obrotowy, jako zagadnienie aktualne“ i inż. Swidy „O jednolity front rolniczy“ — Kronika, „Przegląd prasy zagranicznej“ uzupełnia ciekawą treść numeru.

Senator Stanisław Głabiński, wybitny i zasłużony członek Klubu Narodowego, przemawiał w Senacie na rozprawie budżetowej.

Wielkość niektórych gwiazd stałych

Promień światła, aby przebyć astronomiczne odległości między miliardami różnokolorowych słońc, „podróżuje” przez nieskończone odcinki niebios z szybkością... 300 tysięcy km. na sekundę i... wędruje często bardzo długo, bo wieki całe i tysiąclecia.

Lecz nie tylko astronomiczne odległości możemy uważać za zawrotne: niemal równie oszałamiającymi są cyfry, dotyczące rozmiarów niektórych gwiazd stałych.

Porównanie wielkości naszej gwiazdy dziennej — słońca — do rozmiarów większych planet i ziemi, jako największej z planet mniejszych uzmysławia nam, że słońce jest kulą o średnicy, 109 razy większej od średnicy naszego globu, a pod względem objętości przewyższa naszą ziemię 1.300.000 razy.

Tymczasem astronomowie odnaleźli w niezgłębionych otchłaniach wszechświata takie gwiazdy, które przewyższają rozmiarami nasze słońce w jeszcze większym stopniu, niż słońce — ziemię!

Oto niewinna gwiazdka Antares z gwiazdozbioru Skorpiona...

Średnica jej przewyższa 483 razy średnicę naszej gwiazdy dziennej i liczy... około 677 milionów kilometrów! Objętość jest 113 milionów razy większa od objętości słońca!

Nieco mniejsze rozmiary posiada Betelgeza, sympatyczna gwiazdka z gwiazdozbioru Oriona. Ma ona bowiem średnicę „zaledwie” 300 razy większą, a objętość — 27 milionów razy większą, od odpowiednich wymiarów słońca.

Gdyby nasz układ słoneczny został umieszczony w kuli o średnicy Antaresa i to w ten sposób, że słońce znalazłoby się nieruchomo w jej środku, to w obrębie tej gigantycznej kuli znalazłoby się nie tylko orbity Merkurego i Wenus, lecz także i orbita ziemi, o 150 milionów km. od słońca odległa, oraz orbita Marsa, odległa od słońca o 228 milionów km.!

Żaden rysunek nie może uzmysłowić proporcji wielkości Antaresa i Ziemi; trudno bowiem narysować dwa kółka, z których jedno ma 1 milimetr średnicy, a drugie 52 metry!

Przyrównanie ziarna gorczycy do Wietrz Górnośląskiej wykazałoby w przybliżeniu znikomość rozmiarów Ziemi w stosunku do wielkości Antaresa.

W tak przytłaczających swym ogromem cyfrach i porównaniach odzwierciedla się wielkość... zaledwie niektórych, pojedynczych fragmentów gwiazdowego Wszechświata! St. Cz.

Bohaterski czyn szwedzkiego flisaka

Bohaterski czyn szwedzkiego flisaka wyszedł na światło dzienne przy okazji rozdawania nagród im. Carnegiego za czyny wyjątkowej odwagi. Mianowicie Knut Roos, flisak z północnej prowincji szwedzkiej Jemtland, uratował swojego kolegę od niechybnej śmierci dzięki nadzwyczajnej poprościu przytomności umysłu i odwadze. Roos spostrzegł swego współtowarzysza, uczeplonego u spiętrzonego stosu masztów i kłoców, niesionych w jedno miejsce przez gwałtowne nury rzeki. Człowiek ten usiłował rozbić zator, który zwiększał się z każdą chwilą. Stracił swą łódź, która porwał szalony prąd, i nie mógł się dostać na brzeg, zator zaś drzewa mógł w każdej chwili się rozzerwać i wówczas robotnik zginąłby w nurtach lub został zmiażdżony między olbrzymimi pniami.

Roos nie miał łodzi i nie mógł popłynąć w pław, ale nie wahał się ani sekundy. Ponieważ celował w niebezpiecznym sporcie „jazdy na maszcie”, skoczył na dwa niesione z wodą kłocce i popłynął na nich przez katarakty do mostu, oddalonego o dwa kilometry. Wdrapał się na most, — p. zbiegiel na drugą stronę rzeki i popędził

z powrotem. Znalazłszy na brzegu małą łódeczkę, skoczył w nią, płynąc pod prąd, dosięgnął stosu nagromadzonych pni, na których był uwieczony jego towarzysz. — Z trudnością uchronił od rozbicia łódkę, napelnioną już w dodatku wodą. Pomimo wszystko zdołał się dostać do nieszczęśliwego człowieka i uratował go w ostatniej chwili przed rozpadnięciem się zatoru.

Roos otrzymał 1000 koron (około 2500 złotych) nagrody i złoty zegarek z odpowiednim napisem.

W Niemczech praktykuje 12000 znachorów

W związku z głośną sprawą „cudotwórcy” Zeileisa, który leczy zapomocą promieni, prasa podnosi fakt, że w Niemczech praktykuje około 12000 znachorów, podających się za lekarzy i zagrażających zdrowiu i życiu ludzkiemu. Dzięki panującej w Niemczech „swobodzie leczenia”, panoszą się w tym kraju, pod szumnymi nazwami „biochemików”, „homeopatów”, „chiropraktyków” albo „biologów” rozmaite podejrzane indywidua o bardzo urozmaiconej, a przeważnie kryminalnej przeszłości, które mogą zupełnie swobodnie pod okiem władz wykonywać swój „zawód”, i nawet gdy spowodują śmierć pacjenta, po odsiedzeniu kary, w dalszym ciągu występują otwarcie jako „lekarze”. Stwierdzono, że „biochemik” Schlieff w Berlinie leczył pewnego chłopca, cierpiącego na zapalenie ucha środkowego, „tabletkami biochemicznymi” tak długo i „skutecznie”, że wreszcie chłopiec, przeniesiony do szpitala, umarł, gdyż było zbyt późno na operację. Inny znachor berliński leczył dwuletnie dziecko, chore na zapalenie opłucnej, gorączką parą, wskutek czego dziecko odniosło ciężkie poparzenia i zmarło w straszliwych mękach. Takich faktów można by przytoczyć bardzo wiele. Zwróciły one już na siebie uwagę opinii publicznej, która domaga się ustawowej ochrony zdrowia ludzkiego przed praktykami niepowołanych „doktorów”.

Pierwsza maklerka giełd. oszustką

Walc eo byt kobiety chwytają się często zawodów dla nich nieodpowiednich, gdyż sprzeciwiających się ich naturze i charakterowi. W Nowym Jorku pewna kobieta nazwiskiem Mc. Cann wybrała sobie trudny odpowiedzialny i wyczerpujący nerwowo zawód maklerki giełdowej. Jest to wogóle pierwszy makler-kobieta. Obecnie w związku z postępowaniem konkursowym, wytoczonym firmie, w której pracowała pani Mc. Cann, została oskarżona o oszustwo i sprzeniewierzenie. Stoi ona pod zarzutem, że nieprawnie sprzedawała akcje swych klientów, aby zdobyć gotówkę dla innych. Maklerce grozi kara więzienia od 5 do 10 lat.

„Oddaj mi książkę...”

Mój wuj, Gustaw, warjat na punkcie książek, rozdawał niekiedy książki. — Masz, mój synu, tobie jednemu ofiaruję tę książkę. Miej ją w wielkim poszanowaniu. — Tak powiedział, wręczając mi z wielkim pietysmem stare wydanie Plutarcha.

Po dwóch tygodniach otrzymałem od wuja kartę: — „Czy przeczytałeś już książkę?” — Po tygodniu znowu kartę: „A moja książka?”

Wuj żartuje, pomyśleliśmy. Ale po miesiącu zjawił się osobiście i błąd stanął przed moją szafą biblioteczną: — Byłby czas, mój synu, abyś mi oddał...

— Przecież wuj dał mi tę książkę? — Potarł sobie czoło. Zabrał książkę i poszedł.

Po roku, kiedy zdałem egzamin, ofiarował mi wuj w upominku ten sam tom Plutarcha, mówiąc: — Masz mój synu, tylko tobi edaje tę książkę. Miej ją w poszanowaniu.

W ten sposób wędrował „Plutarch” jeszcze kilkakrotnie od wuja do mnie i z powrotem, będąc podarkiem lub rzeczą pożyczoną, odpowiednio do sytuacji. Wreszcie umarł wuj, a ja odziedziczyłem Plutarcha.

Odtąd stał w mej szafie na naczelnym miejscu.

Cóż, kiedy i ja miałem siostrzeńca, który pokazując mi doskonałe świadectwo, spoglądał pożądliwie ku mej bibliotece.

— Alfredzie — rzekłem — daj ci mego Plutarcha, miej go w poszanowaniu.

Ale próżnia, powstała w mej szafie z powodu wydania tego dzieła, nie dawała mi spokoju. Dopiero teraz zrozumiałem mego starego wuja. Pocztówek z upomnieniem coprawda nie pisywałem, lecz ile razy zobaczyłem siostrzeńca, miałem mu ochotę powiedzieć, że właściwie...

Mam wrażenie, że gdy idzie o książki, wszyscy jesteśmy do siebie podobni, z tą różnicą, że jedni pragną jej mniej, a drudzy więcej. Bo książki, choćby i najgorsze, mają niestety moc przyciągającą. — Wszakże nawet w pociągu zaciekawiamy się książką, czytana przez naszego towarzysza podróży i najchętniej zajrzelibyśmy na kartę tytułową. A kiedy ów gość odłoży książkę na ławce i pójdzie do wagonu restauracyjnego, weźmiemy ją na pewno do ręki, aby się przekonać, co czyta.

Książki nie zajmują tylko w jednym wypadku: Kiedy je od kogoś pożyczymy. Książkę taką kładziemy na nocnym stoliku ze słowami: — „to na wieczór”. Ale

i długi list od ciotki kładziemy na niej i myślimy: — „to na wieczór”. A na długi list ciotki jeszcze gazetę i to „też na wieczór”.

Nastanie wieczór. Ludzie kładą się do łóżka zazwyczaj zmęczeni. Niejeden przebrnie szczęśliwie przez gazetę, przeczyta nawet kawalek ciotycznego listu. Ale do pożyczonej książki, leżącej na spodzie, — nikt już nie dociera, zresztą — „to ma czas”, — pomyśli sobie dany osobnik, ziewając i — zamyka oczy.

Sni słodko, ale rzadko przyni mu się dobroczyńca, wypozyczający książki. — A sterty gazet na stoliku gromadzą się, książka ginie w nich i idzie w zapomnienie.

W domu znajdzie się niekiedy ktoś, kto w swem przesadnie uczciwym sumieniu pamięta o przykazaniu — „oddaj coś winien” — i pyta o książkę pożyczoną. Na co otrzymuje zapewnienie, że już od niepamiętnych czasów oddana.

A sumienie twoje milczy. Nie zrozumień się nawet, gdy sam właściciel książki spyta cię nieśmiało: — „Przepraszam, czy nie pożyczylem panu przed rokiem książkę o Afryce?”

— Książki o Afryce? nie, nie miałem jej? — zapewniasz bez zachłyśnięcia.

— A jednak sądziłem, że pan napewno...

W takim razie byłbym ja czytał, a zupełnie sobie nie przypominam. Ale jeśli mi pan nie wierzy — proszę. — Wskazałem prztem dość energicznie szafę z książkami.

Znajomy przeszukał skwapliwie całą bibliotekę, wreszcie spytał cały czerwony, pewnie wstydząc się za siebie: — „A może dostała się gdzieś indziej?”

— Nie, to wykluczone — zapewniłem z triumfem, gdyż w przeświadczeniu swym ja miałem rację.

W tej chwili zjawia się w pokoju służąca, robiąca gruntowny eporządk i pyta, co ma zrobić ze stertami gazet przy łóżku. — Spalić — brzmi odpowiedź. — Wszystkie? i listy też i te nagusy? — Nagusy? — pytam zdziwiony. — Nie lubuje się w takich rzeczach i nie mam ich. — O, pan doktor nie pamięta, nawet oprawione. — A na książkę napis: „Afryka”.

Bomba pękła. Pałę się ze wstydu i nie wiem, co z sobą począć.

I dziwić się tu ludziom, którzy, poczyniwszy tak smutne doświadczenia, ślubują sobie, że już nigdy książek pożyczać nie będą. Nazywają ich pedantami, samolubami, a jednak w cichości przyznać trze-

ba, że mają rację, wzdychając: — „chroni mnie Boże od ludzi, którzy nie mają szcunku dla książki”. (w)

Ile w Paryżu potrzebuje na utrzymanie tancerka

Jeden z sądów paryskich miał temi dniami do rostrzygnięcia drażliwą sprawę, która wymagała nietylko wiadomości prawnych, ale też znajomości życia paryskiego i orientowania się w potrzebach i upodobaniach młodej i pięknej kobiety. Jako oskarżone stanęły przed sądem dwie tancerki, siostry Epp, angażowane w jednym z musichallów paryskich z placą miesięczną 12.000 franków każda. Otóż pensję tę zajęły im na żądanie dyrektora jednego z berlińskich teatrów Grussa, który uzyskał na siostry Epp wyrok, skazujący je na 25.000 franków odszkodowania za niewykonanie kontraktu. Tancerki zaproteowały energicznie, twierdząc, że 12.000 franków miesięcznie to suma, która im akurat pozwala wiązać koniec z końcem. Sąd jednak był innego zdania. Zawyrokował, że najbardziej wymagająca artystka, nawet gdy nie chce się uciekać do różnych ubocznych dochodów, płynących z mętnych źródeł, może doskonale żyć i opędzać wszystkie swe potrzeby związane z zawodem tancerki, jak stroje, gimnastyka, masaż, szminka itp. za sumę 6.000 franków miesięcznie. Taką też sumę im pozostawił, oddając resztę do dyspozycji poszkodowanego dyrektora. Sąd drugiej instancji wyrok ten zatwierdził.

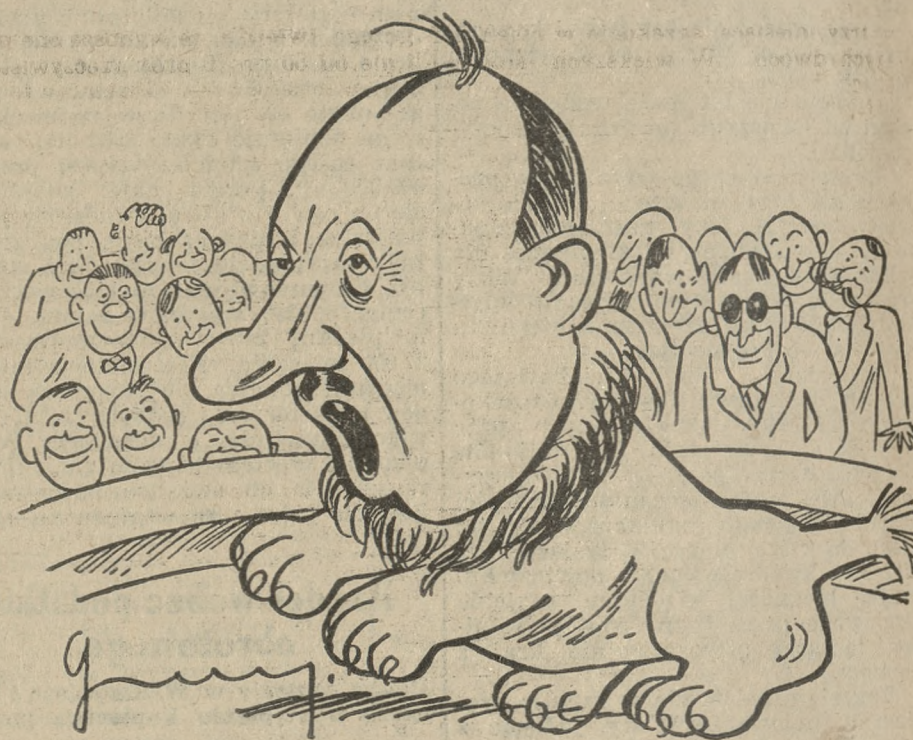
Przesunięcia dowódców w armii

Dowódca 59 p. p. i komendant garnizonu w Inowrocławiu płk. dypl. Romuald Wolikowski mianowany został dowódcą dywizji piechoty w Toruniu, dowódca zaś 59 p. p. i garnizonu w Inowrocławiu mianowany został płk. dypl. Karol Hauke.

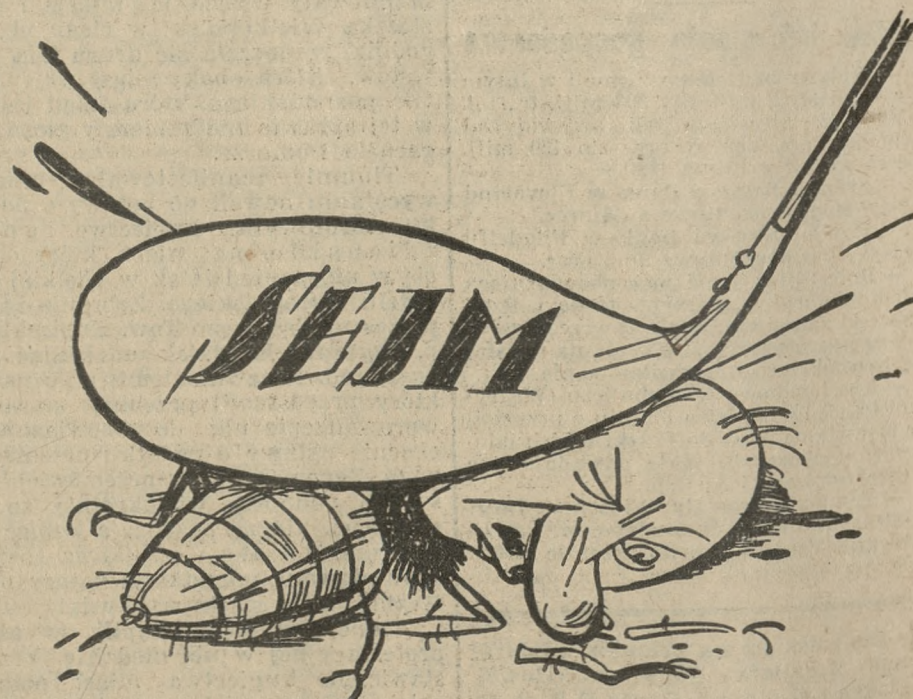
„Importowany” nadburmistrz

Rada m. w Sopotach wybrała 13 głosami nadburmistrzem dr. Lewerentza, radcę miejskiego z Rostoku (Meklemburgia); dwaj kontrkandydaci, pochodzący również z Niemiec, uzyskali razem połowę głosów, t. j. również 13 głosów, które jednak unieważniono; klub centrowców wniósł na podstawie pow. wyniku sprzeciw; jeden z radnych wstrzymał się od głosowania, twierdząc, że Sopot nie stał na dwóch burmistrzów.

Bartel zwycięzca

Podniósł się jak lew

A klapnął jak mrocha

Bezwładna władza

Niedomagania egzekucyj sądowych podrywają bezpieczeństwo obrotu gospodarczego

Artykuł niniejszy otrzymaliśmy z kół prawniczych; życzylibyśmy należało, żeby na ten temat wywiązała się dalsza dyskusja. — Red.

O niedomaganiach naszego wymiaru sprawiedliwości pisano i mówiono już bardzo dużo, m. in. nie dalej, jak przed kilkoma dniami, podczas dyskusji nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości. Mimo to czynnik odpowiedzialny objawiający od lat zgorą dziesięciu dziwną obojętność w tym kierunku; od czasu doskonałego lex Mankowski (rozp. z 23 czerwca 1920) nie zrobiono u nas do słownie nic w kierunku uproszczenia i usprawnienia wymiaru sprawiedliwości. Z dziwnym i niezrozumiałym pietyzmem konserwujemy ciężki i niestrawny alembik niemiecki — dawno już zlikwidowany w Niemczech samych — zamiast usunąć plewę i pozostawić to, co w obowiązującym u nas trybie wymiaru sprawiedliwości jest dobre i godne utrzymania.

Jednym z tych, niestety aż nazbyt licznych momentów, jest egzekucja sądowa. O ile bowiem ostatnia część niemieckiej procedury cywilnej, t. j. egzekucji, jest prawdziwym pomnikiem precyzji myśli prawniczej, o tyle stosowanie jej zasad w praktyce natrafia na liczne niedogodności, które niesłychanie utrudniają zrealizowanie prawa wierzyciela, prawomocnie mu przysądzonego. Prawda, że przebudowa częściowa nie jest możliwa, że usunięcie wad tych, znanych dobrze wszystkim prawnikom, wymaga „remontu generalnego”, czego nie można wykonać w ciągu dwóch tygodni. Jeżeli jednak egzekucja ma na celu realizowanie praw wierzyciela, to dlaczego władze wymiaru sprawiedliwości nie poprawiają przynajmniej tam, gdzie można to zrobić bez przerażania całości?

W dziesięcioletnim okresie polskiego wymiaru sprawiedliwości stosunki ułożyły się jakoś tak, że im większe środowisko, tem trudniej o wymiar sprawiedliwości. Mniejsze miasta powiatowe mają obecnie pod tym względem, mimo zmniejszonej liczby sędziów, stosunki mniej więcej przedwojenne, t. j. wyrok w trzy miesiące, egzekucję w ciągu dalszych dwóch. W większych środowiskach już trudniej, trzyletni bieg sprawy w jednej instancji nie jest rzadkością, a egzekucja? O tej właśnie zamierzam pomówić.

Już pobieżne przejście ordynacji komorniczej z r. 1914, obowiązującej u nas obecnie, wskazuje na to, że ordynacja ta przykrojona jest na małe sądy, gdzie sędzia z sekretarzem dłubie swoich 250 spraw rocznie, a komornik w wolnych chwilach pracuje w sekretariacie jako siła pomocnicza — z braku innego zajęcia. Gdy jednak z tą ordynacją komornik ma przeprowadzać egzekucję w mieście ówczesnym, o trzech sądach, w których sędzia procesowy załatwia 2500 spraw rocznie, a jeżeli ponadto natrafi na okres przesilenia gospodarczego, jak obecnie, to nie dziwnego, że patryarchalna ordynacja musi zawieść z kretesem.

Rezultat: przedewszystkiem niesłychane przeciążenie sprawami każdego z komorników, których ogólna liczba jest zbyt mała. Np. na samo tylko miasto Poznań miejski urząd komorniczy, wykonywujący egzekucje podatkowe, przypada 21 komorników, sąd natomiast, któremu poza terenem miejskim podlega jeszcze powiat poznański, ma ich tylko 14. Stąd od chwili oddania zlecenia komornikowi aż do rozpoczęcia egzekucji upływa przeważnie około 4 miesiące, czas zupełnie wystarczający, aby dłużnik „poprzepisywał” wszystko na żonę, lub też przewłaszczył „fiducjarnie” — także wynalazek sądu Rzeszy, z dziwnym pietyzmem pielęgnowany przez sądy polskie — na przyjaciół. Stąd znowu znaczny procent egzekucyj bezskutecznych, za które płaci sam wierzyciel. Zamiast więc za swój dług coś dostać, musi jeszcze dopłacać.

Jeżeli udało się coś zająć, a żaden przyjaciel nie zainterwenjował i nie uzyskał wstrzymania egzekucji, przystępuje się do licytacji. Ma to się odbyć w ciągu miesiąca, czasem minie jednak i cztery. Przedewszystkiem komornik ogłasza licytację w prasie. Ponieważ decyduje sam o wyborze pisma, więc wybór ten zawsze jest szczęśliwy. W stosunkach hpoznańskich np. uderza, że ogłoszenia te pojawiają się przeważnie w pismach rolniczych, w mieście mało czytanych, o nikłym nakładzie. Skuteczność ogłoszenia, t. zn. troska, aby wiadomość o przetargu dotarła do jak najliczniejszych kół, i to kół, które mo-

gą przedmioty licytowane nabywać, jest jakoś na drugim planie, choć ogłoszenia te opłaca się pieniędzmi stron. Widocznie odgrywa tu rolę względy, niezrozumiałe dla zwykłych śmiertelników. W konsekwencji bardzo duży odsetek licytacji wypada bez rezultatu z braku licytantów. Ponieważ ponadto o licytacjach dowiadują się tylko ci, których licytacje te specjalnie interesują, więc np. w Poznaniu wytworzył się jakby ring licytantów, który, pracując ręką w rękę, i odstraszając postronnych od kupowania, wywiera presję na ceny i robi na tem interes. Komornik sam oczywiście nie ma na to żadnego wpływu, a ring pracuje tak zresztą, że walka z nim jest w obecnych warunkach niemożliwa. Żadna licytacja nie przynosi tak nikłych rezultatów, jak licytacja przez komornika sądowego. Trudno tu o cyfry, a również trudno uzasadniać opinie tę przykładami, jakich każdy procesujący się obywatel mógłby naliczyć dziesiątki, jednak communis opinio idzie w tym własni ekierunku, a potwierdzają ją znawcy koniunktur licytacyjnych z egzekucji skarbowej i z lombardu miejskiego.

Nie dysponujemy niestety odpowiednimi cyframi, jednak warto przy tej okazji zademonstrować cyfrowo, jak znacznie lepiej zorganizowana egzekucja podatkowa, nie krępowana przestarzałymi przepisami, wykonuje swe zadanie skuteczniej i wydawniej. Np. w r. 1928 tytułów egzekucyjnych doręczono 264 405, przeprowadzono egzekucyj 90 166; z tego dłużnik zapłacił komornikowi w wypadkach 19 088, okazało się koniecznym zajęcie ruchomości w wypadkach 49 491, terminów licytacji wyznaczono już tylko 17 848, a przeprowadzono 17 licytacji na pozycjach 428, gdyż reszta w międzyczasie została zapłaconą. Protokółów nieściągalności wystawiono 17 103, t. j. około 20 proc. Ciekawem byłoby dowiedzieć się, jak przedstawia się procent bezskutecznych egzekucyj sądowych.

Ceny osiągane przy licytacjach skarbowych są stosunkowo korzystne. (Insp. Wilt, szef miejskiego urzędu komorniczego, twierdzi, że wynoszą one przeciętnie od 60 do 70 proc. rzeczywistej wartości przedmiotu). Dzieje się to przede wszystkim dzięki temu, że licytacje odbywają się w stałych terminach i w jednym centralnym magazynie (przy Wolnicy).

Rzecz jasna, że w porównaniu z skomasywanymi licytacjami skarbowymi procedura egzekucyj sądowych jest ciężka i nieskuteczna. Licytacje odbywają się w różnych punktach miasta, o różnych porach i w małych pozycjach. Poza znacznym kosztem jednostkowych ogłoszeń, który np. przy licytacjach skarbowych prawie że odpada, grozi każdej licytacji przede wszystkim brak chętnych do kupna. Trudno bowiem przypuścić, aby kandydat na nabywcę, dowiedziawszy się nawet o licytacji jakiegoś biurka, wędrował w tym celu na peryferie miasta. Na miejscu przetargu są tylko licytanci zawodowi, którzy w ten sposób mają łatwy, a sowyty zarobek kosztem między ludzkiej i skuteczności wymiaru sprawiedliwości.

Z tego wszystkiego wynikają przede wszystkim dwa nakazy: egzekucję w większych ośrodkach trzeba przede wszystkim racjonalizować, a dalej potanieć. Można to zrobić nawet bez zmiany przepisów prawnych. Wprawdzie ordynacja komornicza przepisuje, że licytacje winny odbywać się u dłużnika, jednak przewiduje również możliwość sprzedaży w innym miejscu, jeżeli przez to osiągnie się lepszą cenę. Jest rzeczą jasną, że w danych warunkach stanowczo lepsze ceny osiągnie się przy licytacjach zbiorowych. Wobec tego trzeba koniecznie wprowadzić zasadę, że licytacje odbywać się będą w jednym miejscu centralnym, t. zn. w składnicy, w okresach periodycznych stałych. Osiągnie się przez to wykluczenie ringu licytacyjnego, większe zainteresowanie kupujących i lepsze ceny. Obniży się również przez to koszt i oszczędzi pracy. Przetargi może bowiem masowo przeprowadzać za poszczególnych komorników sądowych sekretarz sądowy jako komornik z polecenia, a komornicy w tym czasie mogą załatwiać inne swe liczne obowiązki. Zaoszczędzi się poza tem kosztów ogłoszeń, gdyż wystarczy jedno wielkie za dziesiątki drobnych. Racjonalizuje się zwłokę przedmiotów zajętych, a przez przyspieszenie całego postępowania zmniejszy się szkody, powstające dla wierzyciela z powodu przewlekłości procedury, i dla dłużnika

z powodu pozbywania jego mienia po cenach rujnujących.

Konkretnie mówiąc, egzekucja musiałaby się odbywać w następującym trybie: Komornik, jak dotychczas, dokonuje zajęcia i wyznacza od razu termin zabrania ruchomości, dla uproszczenia zwłoki np. na dni, podzielne przez 5 lub 10. Następnie oddaje protokół zajęcia do biura rozdzielczego, które załatwia zwłokę masową do składnicy centralnej i ogłasza licytację przedmiotów na pewne, ustalone zgóry, dni. W terminie przeprowadza licytację osobny komornik, który od razu rozdziela pieniądze. Repartycja kosztów i opłat na poszczególne pozycje licytacyjne oraz na poszczególnych komorników sądowych jest już tylko kwestią rachunkową. Wszystko to można zrobić bez zmiany przepisów obowiązujących, drogą prostego zarządzenia, czy nawet tylko porozumienia się komorników sądowych między sobą.

Korzyści tego systemu są oczywiste. Nie zapomniemy jednak o jednej, najważniejszej: zmniejszy się poważnie okazja i pokusa do popełniania nadużyć, za które już spora liczba komorników powędrowała pod kluczem. Skarb państwa płaci za nich poważne sumy tytułem odszkodowania.

Przy niewielkiej zmianie przepisów można by osiągnąć jeszcze dalsze korzyści, szczególnie dla dłużnika. Licytacja, to sprzedaż, to utrata bezpowrotna przedmiotów nieraz bardzo drogiech dla dłużnika, często ruina zupełna dlatego tylko, że nie mógł na termin dostarczyć pieniędzy, które dostarczyłby może w tydzień lub miesiąc później. A przecież egzekucja nie powinna powodować ruiny dłużnika, jak powiada instrukcja komornicza. Przepisy prawne niestety przewidują w celu zaspokojenia wierzyciela tylko sprzedaż, i to w pierwszym rzędzie przez licytację; w niektórych wypadkach (papiery wartościowe) sprzedaż po cenach kursowych, w innych z wolnej ręki za zezwoleniem sądu egzekucyjnego (w praktyce mało stosowane). Nie przewiduje się natomiast l o m b a r d o w a n i a.

Tego rodzaju sposób zaspokajania wierzyciela miałby bardzo wiele korzyści dla obu stron. Zamiast licytować zajęte przedmioty, komornik zaniósłby je prosto do lombardu, gdzie wypłaconoby mu według taksy przymusowej „pożyczkę pod zastaw”. Pieniądze otrzymałby wierzyciel, kwit lombardowy dłużnik. W ten sposób dłużnik oszczędziłby sobie narazie koszt licytacji, miałby możliwość, przy opłaceniu procentów, prolongować zastaw, ewtl. go wykupić, co w praktyce równałoby się prolongacie długu. Wierzyciel natomiast byłby zaspokojony, a komornik nie obciążony licytacjami. Jeżeliby dłużnik zastawu nie wykupił, lombard wystawiłby zastaw na licytację zwykłą drogą. Czy licytacja ta miałaby być mniej korzystną, niż licytacja przez komornika?

Rzecz jednak w tem, że lombard tego rodzaju wymagałby kapitałów dość znacznych. W tych warunkach mogłoby się nasunąć kwestja, czy znajdzie się ktoś, koby chciał kapitały te zaryzykować, gdyż lombardowanie ma opinię interesu bardzo ryzykownego na obie strony: albo następcza możliwość nadużyć, albo naraża na straty. Ze jednak prawidłowe prowadzenie lombardu jest możliwe, tego najlepszym dowodem lombard miejski w Poznaniu. Oto cyfry za rok 1929: w styczniu sprzedano pożyczek 352, osiągnięto 13.545 zł, dług wynosił 10.784 zł; w kwietniu z 447 pożyczek 13.468 zł na 15.256 zł, w lipcu z 565 pożyczek 26.251 zł na 21.144 zł, w październiku z 534 pożyczek 24.755 zł na 20.458 zł.

Przy porównaniu tych cyfr wynika przede wszystkim, że kwota udzielanych pożyczek na przedmioty zlicytowane wynosi stale mniej więcej 80 proc. kwot, osiągniętych przy licytacji. Oznacza to, że taksa lombardowa odznacza się zadziwiająco wprost stałością i znajomością nie tylko materiałów, lecz także koniunktur licytacyjnych, że, innymi słowy, interes lombardowy jest dostępnym dla kalkulacji handlowej. Upada więc zasadnicza przeszkoda, którą stanowiłaby obawa przypadkowości tego rodzaju imprezy. Rzecz oczywista, że egzekucję przez lombardowanie można by tylko przeprowadzać w instytucji ściśle kontrolowanej, pracującej kapitałami publicznymi, obliczając ją tylko na minimalny zysk. Jeżeli jest to możliwe w wypadku lombardu miejskiego w Poznaniu, to musi być też możliwe w znacznie szerszych rozmiarach. Trzeba tylko wykorzystać jego doświadczenia i sposób pracy.

Praca organizacyjna, z pewnością nielatwa, opłaciłaby się jednak stokrotnie. Czy nie warto by się więc nad tem zastanowić?

Wielkp. komitet pomocy

ofiarom powodzi we Francji

Straszna katastrofa powodzi, jaka nawiedziła Francję, wzruszyła do głębi cały świat. Kilkaset osób straciło życie. Kilkanaście tysięcy ludzi pozostało bez dachu. Tysiące domów leży w gruzach. Tysiące rodzin postradało mienie. Straty, wynoszą miljarde franków.

W tej ciężkiej sytuacji spieszą Francji z pomocą wszystkie narody i kraje dawniejszych aliantów. Wśród nich nie powinno braknąć Polski, zaprzyjaźnionej od wieków z Francją, swą lacińską siostrą.

Niżej podpisany Komitet, zawiązany w dniu 17 marca 1930 r. na zebraniu, któremu przewodniczył p. prezydent Ratajski, podjął inicjatywę spieszenia z pomocą ofiarom powodzi. Polska nie jest krajem zasobnym, pomoc ta może wypaść skromnie, lecz niechaj będzie ona tym groszem wdowim, którym wyrazimy uczucia przyjaźni i współczucia dla naszej siostrzyczki Francji.

Składki uprasza się przysyłać do „Banque Franco-Polonaise” Oddział w Poznaniu, ul. 3 Maja nr. 5 (konto P. K. O. Nr. 211.320) na rzecz powodziom we Francji.

Wielkopolski Komitet

Pomocy Ofiarom Powodzi we Francji

Begale L. — starosta krajowy, hr. Brezina H. — prez. Związku Ziemianek, Brzeski T. — dyrektor Banku Związku, dr. Chosłowski J. — prezydent Izby Rolniczej, księżna Czartoryska Z., Denizot A. — prof. U. P., Dembiński Br. — prof. U. P., X. biskup Dymek W., dr. Drzadziszki Tad. — dyrektor Z. Z. P. P. C., konsul węgierski, gen. Dzierżanowski K. — dowódca D. O. K. VII, Grabowski — prof. U. P., Hebda L. — prezes zarządu Banku Cukrownictwa, Jarochoński B. — prezes Syndykatu Dziennikarzy, dr. Jurasz A. — prof. U. P., prezes Czerwonego Krzyża, Kasznica St. — rektor U. P., Kaźmierski Wl. — prezes dyr. poczty i telegrafów, Langlade J. — prof. U. P., wiceprezes Stow. Polsko-Francuskiego, Mathieu A. — sekretarz generalny Stow. Polsko-Francuskiego, Morawski J. — prof. U. P., Namysł J. — kurator okr. szkolnego, Naruszewicz M. — prezes Izby Skarbowej, Peretjatkowicz A. — prof. U. P., Pol G. — decernent Z. Z. P. P. C., hr. Raczyński R. — wojewoda poznański, Ratajski St. — prezydent st. m. Poznania, Robiński C. — wiceprezes Izby przemysłowo-handlowej, Ruciński St. — dyrektor K. P., Rzepecka St., Samulski S. — prezes, konsul duński, Wellenger A. — dyrektor Banku Francusko-Polskiego, Zakrzewski Jan — prezes sądu apel. i prezes Stow. Polsko-Francuskiego, Zawadzki M. — prezes Izby Kontroli Państwa, hr. Zółtowski Jan — prezes Związku Ziemian, Zychliński J. — prezes Ziemstwa Kredytowego.

Komitet Wykonawczy

Prezes — J. Zakrzewski — prezes Sądu Apelacyjnego, wiceprezes — prof. dr. A. Jurasz — prezes Czerwonego Krzyża, sekretarz — G. Pol — decernent Z. Z. P. P. C., skarbnik — A. Wellenger — dyrektor Banku Francusko-Polskiego.

Na powyższy cel wpłynęło do dnia 18 marca b. r. w złotych: Nacz. Org. Zjednoczonego Przem. i Roln. Z. P. w Poznaniu 1.000, Zw. Zach.-Polskiego Przem. Cukrowniczego w Poznaniu 1.000, Bank Cukrownictwa S. A. w Poznaniu 1.000, p. dyrektor Thiel 100, p. dyrektor Mikulski 50, p. dyrektor Drzadziszki 250, prezydent Ratajski 200, prezes Zakrzewski 50, R. Maes 50, G. Pol 50, Stowarzyszenie Polsko-Francuskie 100, razem 3.850 zł.

Koncert muzyki polskiej w Berlinie

Berlin, 1° marca.

W tych dniach odbył się w Schwechten Saal III koncert muzyki polskiej, urządzonej staraniem Tow. „Opieka Polska” w Berlinie. Obfity program, składający się wyłącznie z utworów autorów polskich, a więc: Chopina, Paderewskiego, Różyckiego, Nowowiejskiego, Żeleńskiego, Kamieńskiego, Maklakiewicza i in., znalazł nieprzeciętnych wykonawców w osobach prima donny Opery poznańskiej p. Zofii Fedyczkowskiej, pp. Marji i Kazimierza Wilkomirskich (ze słynnego Trio Wilkomirskich) oraz pianisty - wirtuoza p. Bolesława Wojtowicza.

P. Zofia Fedyczkowska czarowała pięknym głosem i subtelnością wykonania szczególnie w arji z op. „Casanova” Różyckiego. Również piosenki ludowe wywołały burzę oklasków. O powodzeniu p. Fedyczkowskiej może świadczyć fakt, że już podczas koncertu zwrócił się do niej jeden z przedstawicieli poważnej angielskiej firmy gramofonowej, z prośbą o naspiewanie płyt.

P. Bolesław Wojtowicz wykazał doskonałą technikę w wykonaniu trudnej Sonaty Paderewskiego. Własne jego utwory (Warjacje fis-moll i Taniec polski) cechują duże wyrobienie kompozytorskie oraz niezależność od wpływów obcych.

Pp. Wilkomirscy dali możliwość oceny ich pierwszorzędných zalet wirtuozowskich i niepospolitego talentu.

Wieczór ten zgromadził nie tylko publiczność polską, ale i cały szereg cudzoziemców, przedstawicieli obcych państw, dziennikarzy i krytyków muzycznych. Publiczność zachwycona tą prawdziwą uczą artystyczną entuzjastycznie przyjęła artystów, szczególnie primadonnę naszej Opery poznańskiej.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Wychowanie szkolne

W związku z artykułami p. Z. Za-leskiej nadesłano nam następujące uwagi o wychowaniu szkolnym:

Właściwym celem nauki szkolnej nie jest podanie młodzieży maksimum wiadomości. Szkoła raczej ma na oku inne względy: przygotowanie umysłu do przyjmowania nauki wogóle, czyli przeoranie pewnych dróg mózgowych, a dalej — obudzenie zainteresowania młodzieży w kierunku poznania przeróżnych dziedzin wiedzy ludzkiej i ludzkich poczyną dla umożliwienia jej wyboru zawodu. Jednakże w każdym państwie kulturalnym, które dba o swój normalny rozwój, szkoła ma jeszcze bardzo wiele innych trudnych zadań do spełnienia. Główny cel dobrej szkoły jest wychowawczy, a rezultat jej starań i pracy: dzielny, uświadomiony i ugruntowany religijnie i narodowo obywatel kraju. Wymieniony właśnie wyższy cel i zadanie szkoły jako wychowawczy młodzieży nie koliduje w niczym z wyliczonemi na wstępie bliższymi, bezpośredniemi celami szkoły, jako nauczycielki. Przygotowanie umysłu i zdobycie pewnego quantum wiedzy oraz obudzone zainteresowanie dla nauki bynajmniej nie przeszkadza w równoczesnym kształceniu charakteru, wprost przeciwnie, nawet tam, gdzie szkoła nie stawia sobie zadania wychowawczego, wychowanie to dokonuje się mimo, lub wręcz jej woli. Należy bowiem zrozumieć, że u młodzieży niemożliwością jest obiektywizm naukowy, że młodzież przerabiając zadania szkolne, czytając, ucząc się na pamięć, gimnastykując, śpiewając i bawiąc się, odczuwa wszystko gorąco, nad wszystkim dyskutuje, bada, podejrzewa, wysmiewa i entuzjastycznie się bierze wszystko dosłownie, realnie, plastycznie, wierzy, kocha, nienawidzi zarówno życie jak fikcję naukową, nie pozwoli się zbliżyć nikomu i niczemu, jest radykalna, kładzie na szali całe serce i całą duszę.

Wobec takiej pobudliwości, napięcia i skłonności każda nauka zasłyszana w szkole budzi echo, każde ziarno wzrasta, każde wyrażenie wytworza konglomerat wyobrażeń i w końcu niektóre pojęcia, a właśnie pojęcia zdobyte za młodu trwają najdłużej i najtrudniej się wykorzenić. Jasnym jest, że sposób podawania, preparowania oraz interpretowania nauk wpływa na tworzenie się pojęć w umysłach młodzieży, wpływa również na jej usposobienie, uprzedzenia, przejawy afektywne i czyny. Nie można więc powiedzieć, że szkoła uczy: czytać, pisać, rachować, orjentować się w historii, geografii, literaturze itp. i koniec na tem — wszystko więc jedno, co tam opowiadają nauczyciele i jakich używają podręczników, gdyż szkoła nie ma nic wspólnego z życiem. Na dowód, że tak nie jest, weźmy przykład, jakkolwiek wykład z historii polskiej, powstanie listopadowe. Zależnie od tego, jak nauczyciel, wzgl. nauczycielka przedstawia przychyny niepowodzenia oręża polskiego i skutki klęski, uczeń wychodzi ze szkoły z następującymi przekonaniami: jeżeli więc wykład ujęty był niezręcznie, lub wypowiedziany przez kogoś niechętnego Polsce, wówczas uczeń czy uczennica mogą wytworzyć sobie błędne mniemanie, że patriotyzm jako taki jest nonsensem, gdyż nikomu nie przynosi żadnej korzyści, a setki ludzi utraciło przezeń życie i majątek, poszło na Sybir itp. Lepiej więc nie mieszać się do żadnych poczyną narodowych, raczej siedzieć w domu, pilnować interesów i dorabiać się. Mniemanie tego rodzaju może przenieść się z czasem na całą dziedzinę życia obywatelskiego. Jeżeli jednak przeciwnie, wykład o powstaniu był wypowiedziany z właściwym i istotnym naświetleniem, wówczas młodzież słucha i przeżywa zwycięstwa i klęski sercem przepełnionem uczuciami narodowymi. Wówczas chłopiec, czy dziewczyna mówią sobie: mamy piękną, szlachetną przeszłość poza sobą, a jeśli niejedną ponieśli-

śmy klęskę, to z powodu naszych wad i błędów i fałszywych posunięć polityki zagranicznej. Trzeba więc teraz unikać tego wszystkiego i — jako dzielni patrioci — zgótować Polskę przyszłość wspaniałą.

Taki, lub podobny, tok myślowy powstaje u młodzieży, choćby się mogło nieświadomym zdawać, że przecież w szkole na historię dzieci uczą się tylko dat i nazwisk. Weźmy przykład z innej dziedziny: lekcja przyrody, mowa o elektryczności, piorunochronach. Profesor rzuca uwagę, tego rodzaju, że lud ciemny, zamiast zakładać piorunochrony, pali gromnicę podczas burzy i wierzy, że to Pan Bóg spuszcza ogień z nieba. A tymczasem dla człowieka wykształconego jasnym jest, że piorun to zjawiskowe wydładowanie elektryczności. Klasa wybucha śmiechem, na najbliższej przerwie młodzież wysmiewa się z głupich ludzi, którzy się modlą podczas burzy, śmieje się z gromnicy itp. itp., wreszcie — w zwykłym u młodzieży radykalizmie neguje jakąkolwiek ingerencję boską w przejawach przyrody. Nie potrzeba dodawać, że cała wina wytwarzania się tym podobnych mniemań spada na interpretatora. Wystarczy bowiem jedno tylko zdanie, że przyrodzie jej prawa nadał Bóg, że samej istoty elektryczności nikt wytłumaczyć nie potrafi, że zabezpieczanie domu z pomocą piorunochronu bynajmniej nie wyklucza modlitwy podczas burzy.

Tych kilku przykładów starczy dostatecznie dla wyjaśnienia i zwrócenia uwagi na życiowy wpływ szkoły na młodzież. Dom rodzicielski znać wiele, znaczy najwięcej, jednakże trzeba pamiętać, że połowę dnia dzieci spędzają w obrębie murów szkolnych, drugą połowę nad książkami szkolnymi. Są więc ze wszelkich stron otoczone przez jednolity wpływ, mogący je prowadzić, albo na szeroki szlak pięknego życia, albo też i na manowce. Bo nie trzeba chyba dodawać, że podobnie jak lekcja w klasie, tak i podręcznik szkolny może poda-

wać fakty w rozmaitem ujęciu, może podnosić na duchu, umacniać uczucie religijne i narodowe, albo też kropła po kropki sączyć jad do młodych dusz.

Z wszystkich powyższych rozumowań wynika wniosek następujący:

Rodzicom polskim i katolickim nie wolno patrzeć obojętnie na sprawy szkolne. Rodzice muszą badać i pilnować tego, aby dzieci ich były wychowane w duchu religijnym i narodowym.

Szkoła jest mistrzynią życia, nasza szkoła musi być polska i katolicka.

R. K.

Ze świata

Koedukacyjne Kolegium Goucher, egzystujące w Baltimore, St. Zj. od r. 1885 przełamało tradycję powołując na naczelne stanowisko dyrektora kolegium, kobietę, panią Dr. Dorotę Stimson. Pani Stimson liczy zaledwie 39 lat i rozpoczęła swą karierę pedagoga w r. 1917. Nowomianowana dyrektorka jest członkiem naukowych i społecznych organizacji, a między temi Amerykańskiego Oddziału Stowarzyszenia Kobiet z uniwersyteckim wykształceniem.

Zmarła niedawno w Ameryce nauczycielka gimnazjum w Worcester (Worcester High School) p. Ewa March Tappan zapisała Kolegium Vassar w testamentie większość swego majątku w sumie 200 000 dolarów. Dochody z tej sumy mają być przeznaczone na fundusz edukacyjny dla najwybitniejszych uczennic tego Kolegium z powiatu Worcester, które pragnęłyby kształcić się wyżej. Jest to m. i. powiat zaludniony gęsto przez Polaków i wiele Polek uczęszcza do Vassaru.

O odbyło się w Chicago wielkie zebranie murzynek, na którym przemawiała panna Anderson, szef kobiecego wydziału w Departamencie Pracy w Waszyngtonie. Panna Anderson podkreśliła, że murzynki na ogół zarabiają o 25—50% mniej aniżeli murzyni i że powinny zabiegać o poprawę tej sytuacji. Mówczynie zaznaczyła wprawdzie, że kobiety murzyńskie zarabiają mniej od kobiet białych w Ameryce, ale to głównie dlatego, że nie są tak popularne ani dostatecznie uświadomione, by rywalizować z białymi.

Dzieje Renaty Fuss

powieść Jakóba Wassermanna

Wśród obcych autorów tłumaczonych na język polski i silnie forsowanych przez zreclę reklamę zajmuje niewątpliwie w chwili obecnej jedno z miejsc naczelnych: Jakób Wassermann. — Lucjan Franck Erdtracht w przedmowie do powieści „Powiew Zmysłów” pisze: Z okazji polskiego wydania dzieł Jakóba Wassermanna stoimy wobec dziwnego zjawiska. Z jednej strony olbrzymie powodzenie tego autora u czytelników polskich — można niemal powiedzieć, że niema domu polskiego, w którymby się nie znalazło jakiejś powieści Wassermanna — z drugiej jednak strony zdumiewająca obojętność przeważnej części polskiej krytyki zawodowej w stosunku do tego największego powieściopisarza ostatnich dziesięcioleci. Jednakże w dalszym ciągu swej przedmowy wymienia m. in. wśród polskich entuzjastów Wassermanna: senatora Posnera, przypominając równocześnie, że konserwatywny „Czas” zamieścił w roku ubiegłym obszerny artykuł Kazimierza Czachowskiego, który pisze m. in.: „Co jednak przedewszystkiem wysuwa je (dzieła Wassermanna) dziś na czołowe stanowisko to wysokość ich atmosfery moralnej”.

Ostatnio wydanym, w tłumaczeniu polskim, dziełem niemieckiego powieściopisarza jest jedna z jego najwcześniejszych powieści „Dzieje Renaty Fuchs”, której dwa tomy w polskim przekładzie noszą tytuły: „Powiew Zmysłów” i „Ku Miłości”.

Ze rzecz ta nie jest nowa, dowodzą już same opisy Monachjum, gdzie kursują jeszcze konne tramwaje i powozy prywatne, ale z tego nie można robić kwestji wydawnictwu „Renaissance”, gdyż jest to ogólnie praktykowany trick księgarski, żeby najprzód lansować dzieła najnowsze i najlepsze, później, nieznacznie, rzeczy słabsze, wcześniejse modnego autora. Publiczność poddając się modzie kupuje bez zastrzeżeń, czego dowody mieliśmy na powieściach Jacka Londona.

Historja Renaty Fuchs nie jest oryginalną, a przed Wassermannem i po nim powstawały powieści na podobny temat we wszystkich literaturach świata, tak, że studjum wpływo-

ne z tej dziedziny wymagałoby wiele czasu i miejsca. Raczej należałoby potraktować rzecz w pewnym skrócie teoretycznym, a pojedyncze figury ująć, jako symbole.

Jest to tembardziej uzasadnione, że Jakób Wassermann pisze zazwyczaj powieści typu: roman à thèse i choć w „Dziejach Renaty Fuchs” nie stoi jeszcze na tym punkcie swego rozwoju, co np. w „Sprawie Mauriziusa” to jednak możemy już i tutaj odnaleźć wszystkie, podstawowe elementy jego twórczości.

Jeżeli powieść Wassermanna osądza się niezależnie od środowiska w jakim się ona rozgrywa jest trudniej zrozumieć — a przecież ktoś, biorący do ręki „Dzieje Renaty Fuchs” nie zawsze wie coś bliższego o sympatjach i antypatjach autora, nie każdy czytał inne jego dzieła np. „Żydów z Zirnsdorfu” i wskutek tego połowa czytelników gotowa wyciągnąć błędne wnioski, nie znając właściwych przesłanek.

Przypuśćmy, że Renatę potraktujemy jako bohaterkę. Przyznamy jej w takim razie idealne warunki zewnętrzne, subtelność i głębię charakteru, szlachetność i wzniosłość. Będziemy współczuli z nią dla braku odpowiedniego otoczenia i z tej racji przyznamy wszystkim jej postępek okoliczności łagodzące. Renata więc, nie chcąc sprzedać się za tytuł i bogactwo wybiera zamiast małżeństwa drogę nielegalnego związku. Tu trzeba dodać, że Renata jest rozkapryszoną córką bogatych rodziców, że nie zna życia i ludzi itp. Jednakże w tem właśnie miejscu musielibyśmy wsunąć duży znak zapytania, ponieważ czyn Renaty nie jest dostatecznie u-motywowany ani psychicznie, ani sytuacyjnie. Autor tłumaczy nam jedynie, że bohaterka powieści „szuka” — zapewne celu swego życia. W poszukiwaniach swoich natrafia na mężczyznę — chłopca: Wanderera — na mężczyznę — samca: Gutstikka, na mężczyznę — demona: Graumanna i wreszcie znajduje mężczyznę-proroka, jednakże zakończenie powieści stawia nas znowu przed drugim wielkim znakiem zapytania — ostatnie momenty powieści są dla czytelnika o poczuciu estetycznym i kulturalnym trudne do strawienia.

Cała sprawa przedstawia się je-

dnakże inaczej zupełnie, gdy uwzględnimy środowisko, w którym rozgrywa się dzieło i los Renaty Fuchs, etykę i kulturę tego środowiska, tradycje historyczne i wyznaniowe, — gdy zrozumiemy, kim są te wszystkie typy powieściowe i dlaczego mogą działać się rzeczy pozornie niezrozumiałe. Jakób Wassermann nie mówi wprawdzie nigdzie o tem, że Renata jest Żydówką, raczej wprowadza nas w błąd, a jednak tak jest, a nie inaczej, co wynika przedewszystkiem z jej ustosunkowania się do Żydów. Poza tem, wszyscy inni bohaterowie powieści z małemi tylko wyjątkami należą również do tego środowiska, niezależnie resztą od tego, że są może wychrzczeni i zajmują odmienne stanowiska społeczne. Przez powieść należy przeprowadzić dwie linie łączące: jedną wewnętrzną od Sussenguta do Geyera, a drugą wprowadzić od zewnątrz z powieści „Żydzi z Zirnsdorfu” (po polsku: „Golgota Życia”, drukowana bez korekty przez Udziałową Spółkę Wydawniczą w Krakowie r. ub.)

Renata Fuchs na początku swojej drogi spotkała Sussenguta, ubogiego Żyda z przedmieścia „zbawcę kobiet”, który, otoczony atmosferą niezwykłości szerzy swoje szczególne poglądy, np. „że cnoty cielesne, których od kobiety wymagają mężczyźni nie są niczem, jak kłamstwem i obłudą” — że „mężczyzna może upaść, kobieta nigdy”, że „kobieta idąca drogą wytkniętą jej przez naturę staje się posłanniczką szczęścia, wytwórczynią szczęścia”. A na końcu swej wędrówki z życiowym celem Renata znajduje Agatona Geyera dla którego „została stworzona”, Agatona Geyera, nowego proroka w Izraelu, cudotwórcę z Zirnsdorfu, któremu urodził syna — pogrobowca! Właściwy sens książki tkwi tylko w tych dwu postaciach Renaty i Agatona. Sussengut był motorem, który wprowadził w ruch życie Renaty, Wanderera i in. to przypadkowe, nieznaczające pionki. Agaton Geyer to rzeczywisty bohater powieści!

Trzeba tu z konieczności zastanowić się nad tą ciekawą postacią. Wassermann zebrał, dla stworzenia swego proroka różne cechy żydowskie i chrześcijańskie, motywy z życia Chrystusa i Jana Chrzciciela, teorie socjalistyczne i komunistyczne, obok prze-

pięknymi aforyzmami wyjętymi, jako by z ust jakiegoś świętego zakonnika. Czytając listy Agatona Geyera zapomnia się, że jest Żydem — jednakże, uczestnicząc przy jego śmierci trudno naodwrot pojąć, jak można było choć przez chwilę przypisywać mu jakiegokolwiek cechy chrześcijańskie. Przykrą scenę końcową objaśnić mogą tylko tradycje mozaizmu, ideologia rodowa Starego Testamentu.

W tem oświetleniu bardziej zrozumiałą staje się także Renata Fuchs. Pochodząc z rodziny bogatych fabrykantów, już może wychrzczonej od kilku pokoleń wypiera się oficjalnie wspólności z Żydami, jednakże cała jej psychika jest semicka, dlatego zarówno Sussengut, jak później Agaton Geyer mają dla niej urok nieprzeparty, podchwytuje i gorąco odczuwa ich idee, zrywa ze społeczeństwem i jego więzami. „powraca wstecz ciemnym szlakiem atawizmu! Długo nie rozumie siebie i nurtujących w niej tajemnych głosów, z powodu zewnętrznej naloży kultury aryjskiej, jednakże w końcu uświadamia sobie nareszcie własne posłannictwo. Bowiem każda niewiasta w Izraelu może oddawać się marzeniu, że zostanie matką Mesjasza, a przekonanie to trwa świadomie, lub podświadomie. Na Renatę zstąpiło ono jak objawienie przy łożu umierającego Agatona, mimo że budziło się ono już niejasno w galerji monachijskiej. „Beatus” — Parcfał żydowski, oto ostateczny rezultat życia Renaty. Jeżeli w sposób powyższy wyświetlimy sytuację, dzieje Renaty tracą owe niepokojące znaki zapytania, bo to, co dla chrześcijanki byłoby niewykonalne i okropne, dla Isrealitki może być nawet uświęcone, — szkoda jednakże, że autor nie postawił sprawy tej jasno. Widocznie nie chciał! Byłoby bardzo pożądanem, żeby krytyka polska zainteresowała się całokształtem twórczości Wassermanna, jego wybitnym talentem, siłą atrakcyjną jego koncepcji i jakością głoszonych przez niego teoryj.

W każdym razie dzieje Renaty Fuchs nie przedstawiają historii kobiety przynależnej do współczesnych społeczeństw chrześcijańskich, i nieprawdę głosi napis na łacie tytułowej, że są to „dzieje pięknej kobiety, która zwycięża nad światem zakłamanym, prostotą i miłością. Mir.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Stefan Wyrzykowski.

Czy każdy jest narodowcem?

„Nie ten jest żołnierzem, kto nosi mundur i pałasz, ale ten, kto ma w sobie charakter żołnierski i żołnierskiego ducha”.

W naszym akademickim życiu zbiorowym panoszą się wiele fałszów, są w obiegu pojęcia, które są tak rozciągliwe jak guma, każdy je tłumaczy na swój sposób, jak mu wygodnie, dopasowuje do potrzeby. Jednym z takich pojęć, to termin „narodowiec”. Jak zawrotnych operacji dokonywuje się na tem pojęciu świadczy fakt, że dziś każdy uważa się na uniwersytecie za narodowca. W tej dowolnej interpretacji słowo to staje się bezbarwne i co najważniejsze, do niczego nie obowiązujące.

A tymczasem pojęcie to ma ściśle określone, konkretną treść. Nie każdy jest narodowcem, kto się nim mieni. Nie pałasz i mundur czynią żołnierza, ale charakter i duch jego. Narodowiec to akademik, który ma ściśle określone poglądy i co z tego wypływa pewną postawę względem życia zbiorowego. Narodowiec, to akademik, który „obok sfery życia osobistego, indywidualnego” zna „zbiorowe życie narodu”, obok własnych interesów uznaje interesy całości, dla których gotów jest poświęcić to, co ma najdroższego.

Mieni się narodowcem, a więc „należy do narodu polskiego na całym jego obszarze” dziejów, czuje łączność z pokoleniami przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, czuje łączność z tą Polską Chrobrego, Mocarną, z Polską chylącą się do upadku i z tą dzisiejszą usiłującą wyzwolić z siebie drzemiące w niej siły najlepsze. Czuje się narodowcem, a więc „całą rozległą stroną swego ducha żyje życiem polskim, jej uczuciami i myślami, jej potrzebami, dążeniami i aspiracjami”.

To mnie zobowiązuje do pewnej postawy względem życia zbiorowego. Im silniej czuję się narodowcem, tem zbiorowość wśród której żyję winna być mi bliższa, tem jaśniej winienem zdawać sobie sprawę z obowiązków na

mnie ciążyących. Zrozumienie i poczuwanie się do obowiązków względem zbiorowości — narodu w tem ujęciu staje się kwestją dojrzałości moralnej, osiągnięcia pewnego poziomu moralnego. Akademik, który nie rozumie, że praca dla narodu, którego kosztem, siłami, wartościami, wzrósł jest jego obowiązkiem moralnym znajduje się w położeniu żebraka, pozostającego na utrzymaniu zbiorowości.

To więc czy się jest narodowcem, czy nim nie jest decyduje stosunek do zbiorowości do przejawów jej życia. Narodowiec, to nie ten akademik który ze stoickim spokojem, pogardliwym skrzywieniem ust, założonymi rękoma przygląda się toczącym się obok niego fałom życia, ale to akademik, który za swój moralny obowiązek uważa głębokie poznanie życia narodu i pracę dla niego. Narodowiec, to akademik, w którego naturze leży solidarne działanie zbiorowe, bezwzględna obowiązkowość i skrupulatność w wykonaniu, poczucie odpowiedzialności za czyn najdrobniejszy, wreszcie karność, wypływająca z poczucia obowiązku. Narodowca znamionuje czynna postawa względem życia, mająca źródło w zrozumieniu wielkości idei, której służy.

Niechże więc ci, którzy warcholą, którzy nie chcą podporządkować się nakazom zbiorowości, działać solidarnie, dla maskowania swych posunięć nie głoszą, że z metodami młodzieży narodowej nie godzą się, nie przywiązują sobie nazwy narodowców.

Niechże ci, którzy biernie przypatrują się naszemu życiu akademickiemu nie mienią się narodowcami.

Narodowiec, to akademik, karcący twarde wybryki wicherzycieli, który gnuśność i ospałość tępi bezlitośnie, idący karnie w jednym szeregu, nie luzem, w pojedynkę, uważający pracę nad ugruntowaniem idei narodowej wśród świadomości szerokich rzesz akademickich za swój moralny obowiązek.

Nowe zwycięstwo młodzieży narodowej

Obstrukcja i niekulturalne zachowanie się studentów sanacyjnych — Rozrost „Bratniej Pomocy” pod rządami młodzieży narodowej — Daremny trud sanacji

W ubiegłą niedzielę dnia 16 b. m. odbyło się w Warszawie doroczne walne zebranie „Bratniej Pomocy”. Wyższej Szkoły Handlowej. Przewodniczył obradom kol. Kazimierz Trzeciak. Od początku zebrania nastroj był gorący z powodu niesłychanie niekulturalnych wystąpień młodzieży sanacyjnej i lewicy. Grupy te zgłaszały nieustannie prowokacyjne wnioski, które miały na celu zaniechanie obrad.

Sprawozdanie z prac „Bratniej Pomocy”, które imieniem zarządu złożył kol. Witold Umiański, wykazało wszechstronny rozwój agend towarzysstwa. Następnie na wniosek kol. Janusza Stopczyka, przewod. Kom. Rew., uchwalono ust. zarządowi abstrahować od podziękowań. W trakcie zebrania na skutek niecierpliwości studentów sanacyjnych mimo uchwalenia wotum zaniechano obrad. Zarząd „Bratniej Pomocy” zrzekł się przewodniczenia kol. Trzeciak. W jego miejsce wybrano przewodniczącym kol. Janusza Stopczyka.

Z kolei przystąpiono do wyboru nowych władz.

Prezesem wybrano 295 głosami przeciwnych 211 kol. inż. Jana Arlitewicza kandydata młodzieży narodowej, b. prezesa Ogólnopolskiego Związku „Bratniej Pomocy”, b. wiceprezesa N. K. A. i dyrektora biura samopomocowego Międzyzwiązkowej Konferencji Studentów (C. I. E.). Pozostały skład zarządu stanowią kol. kol.: A. Czyrski i Jacobi — wiceprezisi, T. Kamiński — sekretarz generalny, M. Mielniński, J. Porowski, W. Wyszyński, S. Fijałski, Z. Weidemann, T. Malinowski, Z. Majewski i J. Dąbrowski.

Po dokonaniu wyboru reszty władz przewodniczący zebranie odroczył do dnia 21 b. m. Wybory te raz jeszcze wykazały, że nie nie potrafi powstrzymać potężnego prądu narodowego, który zawiązał się młodym pokoleniem. Nie na to nie pomoże rozpaczliwa mobilizacja sanacji, nie pomoże ani legjony ani zakony, ani żadne kohorty.

Komers uroczysty K! Magna Polonia

Z okazji dziesiątej rocznicy swego istnienia korporacja Magna Polonia urządziła w salach Belwederu uroczysty komers. Uroczystość, na którą przybyli delegaci zaprzyjaźnionych organizacji (Młodzież Wszechpolską reprezentował kol. prezes dr. Zd. Jaroszewski) filistrzy, m. i. sędzia Pietrowski, zaszczytliwi również swą obecnością J. M. pan Rektor dr. St. Kasznica i kurator korporacji prof. dr. Kleczkowski. Komers otworzył kol. Fr. Tarka. Przemówienia okolicznościowe m. in. wygłosili: J. M. Rektor Kasznica, prof. Kleczkowski, kol. dr. Zd. Jaroszewski w imieniu Młodzieży Wszechp., kol. Józef Nowak. W czasie komersu kol. Fr. Tarka dokonał pasowania kilku barwiarzy na rycerzy.

„Młodzież państwowa”

Na walnym zebraniu „Bratniej Pomocy” uniwersyteckiej, na którym młodzież narodowa odniosła, jak wiadomo, walne zwycięstwo, „sanacja akademicka” zgłosiła nagły wniosek „o potępienie stanowiska władz „Bratniej Pomocy” podczas znanych zajęć na święcie 36 p. p. „Legii Akademickiej”. Wniosek odrzucono. „W odpowiedzi na to — tu cytujemy słowa „Gazety Polskiej” — młodzież państwowa (podkreślenie nasze — przyp. red.) odśpiewała stojąc pieśń pierwszej brygady”. To tak? „Młodzież państwowa” — to ci, którzy śpiewają pierwszą brygadę.

To młodzież nie śpiewająca jej, niesłusznie ku niepokojowi „wodza”, będąca w olbrzymiej większości — to „antypaństwowcy”.

Idealna jedynomyślność

Organy nielicznych grup młodzieży sanacyjnej: „Życie Uniwersyteckie” — pismo poznańskiego okręgu Zw. Młodz. Demokratycznej i „Dzień Akademicki” pismo „Myśli Mocarstwowej” w ostatnich swych numerach zamieściły entuzjastyczne artykuły z okazji imienin ministra spraw wojskowych. Przypomina się go w tych elukubracjach do Chrobrego, nazywa się „wodzem, twórcą, obrońcą i organizatorem niepodległego państwa” i t. d. Pierwsze z wspomnianych pism taki zamieszcza passus: „Tajemnica jutra — niepokoi Cię? Pocóż — Miej wiarę w nas i siły nasze (podkreślenie nasze — przyp. red.) Młodzież Demokratyczna w Tobie i z Ciebie się poczęła (podkreślenie nasze — przyp. red.)”

Tak. „Miej wiarę w nas i siły nasze”. Chyba te „zapewnienia” nie uspokoją rozterki duchowej „wodza” — bo gdzie tu mówić o sile?

„W Tobie i z Ciebie się poczęła”. — Jest to cenne wyjaśnienie. Teraz postępowanie tej grupki, jej metody, kampanie prasowe, słownictwo nie będą nas dziwić.

Rekolekcje uniwersyteckie

Duszpasterz uniwersytecki Ks. Prałat Józef Prądzyński ogłosił następujący komunikat:

Rekolekcje rozpoczną się w poniedziałek, dnia 24 marca b. r. punktualnie: dla pań o godz. 19,15 w kaplicy sodalicyjnej XX Jezuistów przy ul. Dominikańskiej 8, I p. (kieruje X. prof. M. Kozal, rektor arcyb. sem. duch. w Gnieźnie), dla panów o godz. 20,15 w kościele XX Jezuistów (kieruje X. dr. St. Kolipski ze Zgrom. Duch. św. z Bydgoszczy).

Porządek nauk: co wieczór do piątku włącznie jedna nauka, zakończona błogosławieństwem Najśw. Sakramentu. W piątek dnia 28 marca o godz. 17 — 19,30 słuchanie spowiedzi św. w kościele kolegiaty poznańskiej św. Marii Magdaleny (Farze).

Nazajutrz w sobotę, dnia 29 marca o godz. 8 w kościele XX Jezuistów na zakończenie rekolekcji odprowadzi J. Em. X. Kardynał — Prymas nabożeństwo z kazaniem i rozda komunie św. wielkanocną.

Sekcja społeczna

Organizacji Studentek U. P.

Działalność Organizacji Studentek U. P., obejmuje również pracę społeczną, którą prowadzi specjalna sekcja. Referaty na zebraniach sekcji opracowują koleżanki, oraz panie ze starszego społeczeństwa, znane z swej działalności oświatowej — wychowawczej. I tak miałyśmy w sekcji bardzo ciekawe referaty, wygłoszone przez pp. prof. dr. Dobrzyńską — Rybicką, dr. Stelmachowską, dr. Brzeską, Z. Rzepecką, hr. Żółtowską i Erykę Smoluchowską. Po referatach toczy się zwykle bardzo ożywiona dyskusja. W pracy pomaga członkiniom czytelnia i biblioteka. Czytelnia otwarta jest w niedziele od godz. 15 — 19 w świetlicy organizacji Studentek (Ślowskiego 20). Posiada ona najważniejszą czasopisma kobiece i niektóre społeczne. Biblioteka, narazie jeszcze uboga, czeka na łaskawych ofiarodawców. Czytelnią i biblioteką zajmują się kolejno członkinie sekcji. Prowadzi się statystykę czytelniczek i poczynność pism. Pracę zewnętrzną: kulturalno-oświatową prowadzi członkinie sekcji na terenie Młodych Polek, Sokoła i zawodowych stowarzyszeń młodzieży. Polega ona na wygłaszaniu referatów, urządzaniu kursów, organizowaniu przedstawieli i uroczystości.

Bliższych informacji w sprawie pracy sekcji społecznej udziela kierowniczka sekcji, kol. Zd. Brawatówna w godzinach dyżurów, ogłoszonych na tablicy organizacji Studentek w uniwersytecie (Koll. Minus i Zamku).

Do wszystkich członków Młodzieży Wszechpolskiej

Od szeregu lat grupa młodzieży skupiająca się w Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej w walce swej z młodzieżą narodową zawsze używała środków walki, niegodnych polskiej młodzieży akademickiej.

W ostatnim numerze „Życia Uniwersyteckiego” organu wspomnianej grupy, niegodziwość przekroczyła ostateczne granice. Poza użyciem szeregu określeń w stosunku do całej młodzieży narodowej w rodzaju: perwersyjnych drani, którym pochlebia fakt, że w 24 godzinach pełnych nieczemności „znajdują czas na kwadrans duszy”, poza nazwaniem ideologii narodowej „obłądem”, „zbrodnią dokonywaną na narodzie”, zrobiono jeszcze młodzieży narodowej potworno zarzut zamordowania kol. śp. Olszewskiego z Gdańska.

Koleżanki i Koleżki! Próbowałyśmy różnymi drogami wpłynąć na zmianę metod. Ludziłiśmy się ostatnio, że nastąpiło po konferencji u pana Profesora Referenta dla spraw młodzieży akademickiej, na której i „młodzież demokratyczna” zobowiązała się do przestrzegania wzajemnej lojalności.

Nic nie pomogło! Bandyckim metodom musimy przeciwstawić spokojne lecz stanowcze i bezkompromisowe stanowisko, wyrażające naszą głęboką pogardę. Nakazujemy wszystkim członkom Młodzieży Wszechpolskiej zerwanie wszelkich stosunków z członkami „Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej”, który w pełni ponosić musi odpowiedzialność za swoje czyny.

Poznań w marcu 1930 r.
Młodzież Wszechpolska — Związek Akademicki, koło Poznańskie

Ogólno-korporacyjny cetus

Na mocy uchwały konferencji oldermenów, której przewodniczył z urzędu kol. Marjan Smoczkiewicz, wiceprezes Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego, uchwalono urządzić co miesiąc ogólne korporacyjne cetusy, mające na celu zbliżenie członków poszczególnych korporacji, oraz wspólną dyskusję nad problemami ogólnymi. Inauguracyjny cetus odbył się w dniu 20 marca w 18 sali Coll. Minus pod przewodnictwem kol. M. Smoczkiewicza, przy obecności kol. Romana Gierszewskiego, prezesa Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego. Przemówienie na temat „Pojedynk” a korporacje akademickie” wygłosił filister Śmiśniewicz, olderman K! Surma. Referent na podstawie licznych przykładów z historii Polski udowodnił, że pojedynek w Polsce nie ma tradycji, jest jej duchem obcy, wyprowadzając się przeciw pojedynkowi, jako sposobowi załatwiania spraw honorowych. Po przeprowadzeniu ożywionej dyskusji nad referatem kol. Smoczkiewicz zamknął cetus.

Akad. Komitet I. Ogólnopolskiego Kongresu Euch.

Na ostatnim swym posiedzeniu Komitet pod przewodnictwem kol. F. Kończala przy obecności X. kanclerza Durzyńskiego powiększył swój skład przez kooptację, ustalił ostatecznie swą strukturę organizacyjną, dokonał wyboru prezydium i przydzielił poszczególnym referatowi. Prezesem Komitetu wybrano jedynomyślnie kol. Feliksa Kończala, wiceprezesami kol. L. Włocha i kol. Sychowską, sekretarzem wewnętrznym kol. E. Smoluchowską, wewn. kol. Baranowskiego. Referaty objęły: prasowy kol. J. Wyganowski, ideowy kol. Karwowski, finansowy kol. Kasprowicz, kwaterunkowy kol. Włoch, propagandowy kol. Calka, ogólny kol. Gogol-Kiewicz. Poza tem w skład Komitetu wchodzi kol.: Bonianka, R. Dankowski, St. Czapierski, W. Jaroszewski i Zelewski. Protokół z posiedzenia prowadziła kol. Bonianka.

— Lektorat wymowy. Ustanowiono na Wydziale Prawno-Ekon. lektorat wymowy. Lektorat powierzono znanemu artyście Teatru Polskiego p. Noskowskemu. Wykłady odbywają się we wtorki i soboty od godz. 18—19 w sali 17 Coll. Minus i cieszą się, jak dotąd, niebywałą frekwencją.

Z Młodzieży Wszechpolskiej

Herbatka Ml. Wszechp.

Ks. Prałat J. Prądzyński urządził w dniu 9 marca w swym mieszkaniu prywatnym herbatkę dla członków i sympatyków M. W. Przemówienie n. t. „O konsekwentną postawę w życiu publicznym” wygłosił kol. mag. Jan Zdzitowiecki.

Zebranie sekcji koleżanek M. W.

Na ostatnim posiedzeniu sekcji koleżanek, którą kieruje kol. Eryka Smoluchowska, w dniu 19 b. m. referat wygłosiła panna Irena Puzyńska n. t. „Rola kobiety w polityce”. — Świetnie opracowane przemówienie wywołało interesującą dyskusję.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Przegląd sił Młodych O. W. P.

Zjazd kierowników powiatowych Młodych OWP. Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu

Zwołany na niedzielę 9 lutego br. zjazd kierowników powiatowych Młodych Obozu Wielkiej Polski Dzielnicy Zachodniej, zgromadził około 50 przedstawicieli wydziałów powiatowych młodego pokolenia z całego woj. poznańskiego i łódzkiego, (woj. pomorskie nie uczestniczyło w zjeździe, gdyż w Bydgoszczy niedawno obradował zjazd kierowników woj. pomorskiego).

Zjazd zajął przewodniczący Dzielnicy Zachodniej Młodych O. W. P. p. mag. Jan Zdzitowiecki, witając przybyłego ze Lwowa przewodniczącego Wydziału Wykonawczego p. dr. Zdzisława Stahla, oraz oboźnego dzielnicowego p. Zygma. Plucińskiego, członków Komitetu Młodych Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu, jak i przybyłych kierowników powiatowych. W pierwszej części zjazdu zdawali poszczególne kierowniki powiatowi sprawozdania z swej działalności w powiatach; wynikało z nich, że ruch narodowy, idący po linii wskazań programowych Obozu Wielkiej Polski, ogarnia w naszej dzielnicy coraz szersze warstwy młodzieży polskiej, skupiając je w szeregiach obozowych. Cieszy się on ponadto żywą sympatią starszej części społeczeństwa, dopatrującej się w nim odrodzenia moralnego narodu i światu lepszego jutra.

Przewodniczący Wydziału Wykonawczego w Warszawie p. dr. Zdzisław Stahl, wygłosił fascynujące i pełne treści przemówienie, ujmując w niem „Bilans pracy Obozu i jego zadania na przyszłość”. Mówca stwierdził na wstępie, że organizatorzy ruchu Młodych przy Obozie Wielkiej Polski trzy wytyczyli sobie cele: podtrzymać ideę narodową przez szerzenie jej wśród młodego pokolenia, stworzyć typ Polaka - narodowca i w konsekwencji tego powołać do życia państwo narodowe. Dzisiaj, patrząc na trzyletni okres pracy Obozu Wielkiej Polski, stwierdzić wypada, że pierwszy cel został osiągnięty: idea narodowa, mimo wielkich i przykrych

represyj ze strony dzisiejszych „państwowców”, rośnie i potężnieje wśród społeczeństwa — a w szczególności młodego pokolenia. Drugie zadanie zrealizowane zostało tylko częściowo: wytworzyliśmy już typ akademika-narodowca; dotąd jednak jeszcze nie wykończyliśmy typu rzemieślnika-narodowca i robotnika-narodowca. Pracujemy nad tem wtrwale w całym kraju. I tu leży przed nami pole działania. Dopiero bowiem ogarnięcie całego ogółu polskiego, wytworzenie w nim poczucia narodowego, pozwoli zrealizować trzeci nasz cel — państwo narodowe.

Zwięźle ujęte wywody referenta spotkały się z żywym uznaniem słuchaczy. W dyskusji zabierali głos p. red. Drobnik i p. red. Piestrzyński. Pierwszy, nawiązując do słów przedmówcy, nawoływał do pracy na terenie narodowym, stwierdzając, że grunt pod nią wobec dzisiejszego położenia politycznego i gospodarczego jest nadzwyczaj podatny. P. red. Piestrzyński, wskazując na rozpadającą się sanację i skutki fatalnych jej dla Polski rządów, wskazał jako jedyny ratunek dla państwa usilną i owocną pracę młodego pokolenia nad sobą samym i drugimi.

Po przemówieniu p. red. Piestrzyńskiego zakończonem hasłem „Młodzi naprzód” zamknął przewodniczący p. Zdzitowiecki, zjazd, a zebrani w podniosłym nastroju odśpiewali „Hymn Młodych”.

Z zadowoleniem godzi się stwierdzić wzmocnienie tempa pracy Młodych zarówno w wydziałach pow. jak i na placówkach. Szczególnie owocne w wynikach okazały się miesiące zimowe. Wszak pokaźnie zgęstniała sieć organizacyjna, obejmując poza miastami również i wieś. Nieustawanie w pracy, ofiarność i uczciwy wysiłek jest najpewniejszą ręką, która dalszego rozwoju ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski.

skiego, w których ręce „Legjon Młodych” złożył patronat nad nową organizacją. Dla ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski jest to jeden kompletny sukces, złożony nieświadomie przez „sanację”. Utwierdza to nasz jedynie w przekonaniu, że ruch nas kroczy po dobrze obranej drodze i zbliża się długimi krokami ku wytkniętemu celowi. Natomiast sztuczne nowotwory ideowe nie będą potrafiły uratować strupieszalej „sanacji”, czującej swój bliski zgon. Zbliżamy się do odwiecznie powtarzającego się zwycięstwa prawdy nad zgnilizną moralną i fałszem.

Wywody p. red. Piestrzyńskiego, przyjęte hucznymi brawami, uzupełnił krótkim przemówieniem p. red. Drobnik, poczem podniósł znaczenie symbolu organizacji Młodych — miecza Chrobrego — którym za chwilę ozdobi się kandydatów, wcielanych do szeregów walczących w Obozie Wielkiej Polski. Po przemówieniu otrzymało 48 kandydatów oznaki obozowe, składając jednocześnie wymagane przyrzeczenie.

Podniosły nastroj zebrania udzielił się wszystkim zgromadzonemu, dochodząc do szczytu, kiedy rozległy się mocne tony hymnu Młodych.

Zjazd powiatowy Młodych O. W. P. w Łęczycy

W dniu 3 marca br. odbył się imponujący zjazd powiatowy Młodych Obozu Wielkiej Polski w historycznej Łęczycy przy udziale zgórą 100 delegatów. Nastroj panował na zjeździe podniosły.

Zjazd otworzył przy wypełnionej szalenie sali obrad kierownik Wydziału powiatowego, p. Zasada.

Programowe przemówienie wygłosił p. Jan Wyganowski, delegat Komitetu Młodych Dzielnicy Zachodniej z Poznania. Prelegent na wstępie zaznaczył, że fala odrodzenia narodowego objęła całą Polskę; ruch Młodych jak lawina toruje sobie drogę ku opłatanianiu życia państwowego. Nie potrafią go osłabić sztuczki zwolenników dyktatury czy demo - liberalnego ustroju. Idea Wielkiej Polski zwycięży, bo tak chce młode pokolenie!

W dalszym ciągu przemówienia mówca przedstawił historię ruchu wszechpolskiego, dzięki któremu Polska odzyskała niepodległość.

Postulaty obozu narodowego w zakresie państwa zaznaczał, że państwo polskie musi być rządzone przez naród polski, katolicki i praworządny.

Ruch Młodych — w zakończeniu mówił prelegent — reprezentuje najbardziej wartościowe jednostki naszego pokolenia, ludzi, uważających za swój najświętszy, moralny obowiązek

bezinteresowną pracę dla Polski. Ruch ten swoją wartością gatunkową zaważył już dziś poważnie na życiu polskim. Obóz, grupujący ludzi pracujących dla idei z samozaparciem, wierzących niezłomnie w głoszone przez siebie zasady, pełne entuzjazmu, siły twórczej — zdoła przeorać grunty duszy, zbudzić sumienia, i odsłonić obłudną grę ludzi, którzy z narodem polskim nie mają nic wspólnego. Obóz ten poprowadzi naród do zwycięstwa walnego, do wielkości chwały i potęgi. Wiosna musi zwyciężyć!

Zebrani solidaryzowali się całkowicie z mówcą; świadczyły o tem oklaski w czasie przemówienia i długo nie milknące brawa po referacie.

Zkolei na zakończenie przemówił p. Zasada, ilustrując wielkie postępy ruchu Młodych w powiecie łęczyckim. Zbawiennie wpłynęło to na ukształtowanie się życia publicznego powiatu i radykalizm społeczny zmalał w dużym stopniu; socjaliści muszą zwinąć namioty. Również obóz sanacyjny traci z dnia na dzień coraz więcej zwolenników. Te przemiany nas nie zadowolają. Celem naszym jest zgrupować cały powiat łęczycki pod sztandarem ruchu Obozu Wielkiej Polski. Zjazd zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. (wg)

Młodzi krocą po właściwej drodze

Przebieg uroczystego zebrania w Poznaniu — Przemówienie red. R. Piestrzyńskiego — Gdy rośnie nasz hufiec...

Wtorkowe ogólne zebranie sekcji Młodych O. W. P. przy Wydziale Grodzkim m. Poznania miało szczególnie uroczysty charakter. Salę pięknie udekorowaną zielenią wypełnili po brzegi członkowie sekcji Młodych oraz licznie przybyli goście. Zebranie zajął p. o. kierownika Wydziału Grodzkiego p. Władysław Płonczyński, witając przybyłych na zebranie członków Komitetu Dzielnicy Zachodniej Młodych O. W. P. pp. red. Drobnika i red. Piestrzyńskiego. Na samym wstępie poświęcił przewodniczący kilka słów odbywającemu się w dniu tym strajkowi manifestacyjnemu kupiectwa, zwracając uwagę na jego tło. Po krótkiej charakterystyce obecnej sytuacji gospodarczej mówca wysnuł wniosek o zlej gospodarce rządów pomajowych, które gospodarstwo narodowe w przeciągu niespełna 4 lat potrafiły postawić w obliczu ruiny. Następnie przewodniczący oddał głos p. red. Ryszardowi Piestrzyńskiemu dla wygłoszenia referatu na temat „Walka z młodem pokoleniem”.

Prelegent scharakteryzował w swych wywodach system walki, jakiego imali się ludzie, którym nie na rękę był i jest rozwój pierwiastka narodowego w umysłach młodzieży. Korzeń tej walki, która dziś się rozgrywa, przyczem stawką tej gry jest młódzież, tkwi głęboko w przeszłości, a mianowicie na jakichś lat 25 wstecz, kiedy obok ruchu wszechpolskiego z Popławskim i Romanem Dmowskim na czele, podjęły pracę zakonspirowane jacejki i ekspozytury socjalizmu i masonerii. Liberalny sposób myślenia, któremu podówczas holdowała większa część społeczeństwa polskiego, sprawił, że starsi przeczyli tę walkę, która toczyła się w łonie młodego pokolenia. Z tej generacji wyrósł przedstawiciel dwóch światopoglądów — narodowego oraz masońsko - socjalistycznego. Walka o rząd

dusz w odrodzonej Polsce toczy się obecnie między temi dwoma odłamami. Drugie ugrupowanie socjalistyczno - masońskie ma dziś przewagę, dzięki tej okoliczności, że potrafiło w ręce ująć władzę, narzucić ją całemu społeczeństwu wbrew woli i przekonaniu większości, holdującej odmienным zapatrywaniom.

Ażebym zapobiec na przyszłość tak tragicznym nieporozumieniom wśród młodego pokolenia, zapobiega ruch narodowy przy pomocy organizacji: Obozu Wielkiej Polski o stworzenie potężnego frontu wśród młodego pokolenia. Akcja ta dzięki zrozumieniu, jakie panuje wśród wszystkich warstw młodzieży polskiej, daje pomyślne wyniki i jednocześnie gwarancję, że rządy w państwie polskim będą w przyszłości bezwzględnie należały do Narodu polskiego.

Ten stan umysłów młodego pokolenia wzbudził zrozumiałe obawy wśród obecnych dzierżycieli władzy państwowej, napawając ich obawami co do najbliższej ich przyszłości. Stąd usiłowania, aby stworzyć sobie posłuch wśród młodego pokolenia, ogarnąć jego umysły ideami dla siebie przychylnymi i w ten sposób wzmocnić trwałość swoich rządów.

„Sanacja” dla sparalizowania sukcesów ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski uciekla się w ostatnich dniach do stworzenia organizacji o całkiem identycznych założeniach ideowych, kopując niemal niewolniczo statut organizacyjny Obozu Wielkiej Polski. Nowemu temu tworowi „sanacyjnemu” nadano pięknie brzmiącą nazwę „Legjonu Młodych”, a w hierarchii jego nie zapomniano o utworzeniu zakonu Młodych, z jakimiś tajemniczymi „mistrzami” na czele. Oczywiście, nie obyło się w deklaracji ideowej „Legjonu Młodych” bez szumnych holdów wiernopoddanych, niestety, nie dla narodu lub państwa, lecz jednostek: Piłsudskiego i Czerwiń-

Z Wydziału Grodzkiego

— Z tworzącej się placówki na Jeżycach Dnia 5. bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18 odbyło się zebranie tworzącej się tam placówki. Zebranie zajął p. Mieczysław Trabczyński, oddając głos członkowi Wydziału Grodzkiego p. Płonczyńskiemu, który wygłosił referat o nacjonalizmie; krótkie i treściwe ideowe przemówienie o Obozie Wielkiej Polski wygłosił członek Wydziału Grodzkiego, p. Roman Kończal. Zebrani przyrzekli pracować usilnie nad rozwojem placówki.

— Z placówki Główna. Dnia 24. ub. m. odbyło się zwykłe zebranie placówki Główna w kantine fabryki H. Cegielski. W obecności 30 członków zebranie zajął kierownik placówki, p. Kowalik, oddając głos referentce p. Zółtowskiej, która wygłosiła referat na t. „Związki zawodowe zagranicą i w Polsce”. W wywodach referenta uwypukliła powstawanie, zadania i działalność związków zawodowych we Francji, Belgii i Niemczech. Na życzenie zebranych p. Zółtowska przyrzekła wygłosić referat poświęcony związkom zawodowym w Polsce. W dyskusji zabrał głos członek Wydziału Grodzkiego, p. Wł. Płonczyński, apelując do zebranych, by więcej interesowali się związkami i zdobywali sobie wpływy w tychże, oraz by nawiązali kontakt ze starszym społeczeństwem, a zwłaszcza z członkami Stronn. Narodowego w Głównie. Zebranie solwował p. Kowalik, intonując hymn Młodych.

Z Wielkopolski

— Placówka Młodych O. W. P. w Obornikach. Z inicjatywy prez. St. Ulatowskiego odbyło się 18 lutego zebranie informacyjne o ruchu Młodych Obozu Wielkiej Polski, na które licznie przybyli zaproszeni. Zebranie zajął p. Ulatowski, wygłaszając następnie referat o celach i zadaniach Młodych O. W. P., podkreślając potrzebę szybkiego uszeregowania młodzieży w życiu publicznem, aby mogła się wyrobić na prawych obywateli narodowców dla dobra Rzeczypospolitej. W ożywionej dyskusji zabierali głos pp. St. Tabat, Stef. Gazecki i inni. Uznano za konieczne zorganizować placówkę Młodych O. W. P., do której z miejsca przystąpiło 60 osób z pośród obecnych na zebraniu. Do tymczasowego kierownictwa placówki wybrano pp. radnego Stanisława Tabatę, Stefana Gazeckiego i Bolesława Guszczynskiego.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Pomorza

— Święto morza w Chełmnie. Od nie dawna istniejący Wydział Pow. Młodych O. W. P. zapisał się chlubnie w pamięci obywatelstwa pięknie zorganizowaną akademią morską w sali „Dworu Chełmińskiego”. Słowo wstępne wygłosił kierownik Wydziału Pow., p. Buchholz. Uznaniem darzono występ wokalny kółka śpiewu „Harmonia”, poczem zabrał głos p. red. J. Kanarowski z Torunia, mówiąc o znaczeniu morza i Pomorza dla Polski. W podniosłym nastroju zakończono zebranie wspólnym śpiewem „Roty”.

— Z Wydziału Powiatowego w Wejherowie. W miejsce kierownika Wydziału Powiatowego, p. J. Kwiatkowskiego, który przeniosł się do Gdańska, został mianowany kierownikiem p. Henryk Rakowski. Jednocześnie zatwierdził Komitet Młodych Dzielnicy Zach. w Poznaniu reorganizację Wydziału Pow., w skład którego weszli pp.: Franc Kolaciński, Ludwik Kwiatkowski, Alfons Pioch i Tad. Szejter. Wydział podjął żywą działalność propagandową na wsi, gdzie złożyło szereg placówek wiejskich.

— Z akademii morskiej Młodych w Bydgoszczy. W mieście naszym urządził akademję morską Młodzi O. W. P. w porozumieniu ze Stron. Narodowem. Sala Reursy Kupieckiej nie mogła pomieścić wszystkich przybyłych na obchód. Miły nastroj wytworzyły produkcje wokalnie-muzyczne artystów pp.: Wańskiego, Rychtera, Bujakiewicza i Kowalika. Pierwsze przemówienie wygłosił p. red. Józef Petrycki; rozprowadzając rozwój myśli wszechpolskiej uwypuklił mówca plany Popławskiego, zdążające do wydobicia kwestji morza na pierwsze miejsce starań o niepodległość. Drugi mówca — kierownik miejscowej placówki Młodych O. W. P., p. inż. Kasprzowicz — przedstawił historję bojęw o Pomorze, podkreślając, że Polska z chwilą utraty kłoniła się ku upadkowi. Obecnemu zamachowi na polskie Pomorze przeciwstawia się zdecydowanie Obóz Wielkiej Polski, pod którego sztandarem winna znaleźć się cała młodzież polska. Zgromadzeni na akademji postanowili wysłać depesze z wyrazami wdzięczności i pamięci do Romana Dmowskiego. Ignacego Paderewskiego i gen. Józefa Hallera. Mocnem ślubowaniem „Roty” zakończono akademię.

ŻYCIE SOKOLE

Narodowe pogotowie sokole

Pomny na szczytne ideały i wielkie hasła, jakie przyswiewały pierwszym organizatorom i założycielom Sokola przed przeszło 60 laty, również i Sokół dzisiejszy za główne swe zadanie uważa przygotowywanie ojczyźnie jak najliczniejszych zastępów obywateli, gotowych i zdolnych do obrony na wypadek zamachu wroga na niepodległość narodu, granice państwa lub ustalony porządek społeczny, jako pomocniczą dla sił zbrojnych państwa organizację obywatelską w ramach pozostawionych przez państwo inicjatyw społecznej. Podstawową częścią pracy, skierowanej ku temu celowi jest wychowanie narodowe i fizyczne, a jej dopełnieniem racjonalne przysposobienie wojskowe.

Praca nad przysposobieniem wojskowym ograniczała się dotąd przeważnie do szkolenia sokolej młodzieży przedpoborowej w tak zwanych ośrodkach p. w. pod kierownictwem instruktorów wojskowych. Wszakże Sokółstwo zdaje sobie sprawę z tego, że takie tylko rozmiary pracy nie wystarczają i zarówno statut Związku, jak i wzorowy statut gniazd przewidują tworzenie Stałych Drużyn Sokolich (S. D. S.). W nich wszyscy członkowie Sokola, także starsi, nie wyłączając druhen w odpowiednim zakresie, przyswajają sobie winni pod kierownictwem wykwalifikowanych instruktorów choćby najelementarniejsze wiadomości wyszkolenia wojskowego w odpowiednich działach służby, aby w razie potrzeby stanowić pomocnicze oddziały obywatelskie.

Zasady Stałych Drużyn już w różnych okolicach znalazły praktyczne zastosowanie, wszakże brak było dotąd ustalonego regulaminu organizacyjnego oraz wyraźnego określenia programu a skutkiem tego także jednolitości w pracy. Sprawa ta zajmował się wyczerpująco w zeszłym mie-

siącu zjazd Zarządu Związkowego na podstawie projektu, opracowanego przez dha pułkownika Arciszewskiego referenta w Przewodnictwie Związku dla spraw przysposobienia wojskowego. Wobec nieosiągnięcia narazie w dyskusji uzgodnienia poglądów, przekazano projekt specjalnej komisji do szczegółowego rozpatrzenia i ewent. nowego opracowania. Zadanie to spełniła komisja w ubiegłą niedzielę 16 bm. w Warszawie pod przewodnictwem wiceprez. Związku dha Terecha a przy udziale naczelnika Związku dha Fazanowicza, dha pułk. Arciszewskiego oraz po jednym przedstawicielu poszczególnych dzielnic: Mazowieckiej dha prez. Korewy, Wielkopolskiej dha prez. Wolskiego, Śląskiej dha naczelnika Hamburgera, Krakowskiej dha Karneya i Małopolskiej dha wiceprez. Małaczynskiego. Nie przystąpił swego przedstawiciela Dzielnic Pomorska.

Jako podstawę do obrad przyjęła komisja projekt dha Arciszewskiego oraz nowy projekt przedłożony przez Dzielnicę Małopolską. W wyczerpującej rzeczowej dyskusji ustalono zakres i program pracy S. D. S. oraz zestawiono nowy tekst projektu regulaminu organizacyjnego. Obok organizacji wewnętrznej S. D. S. ważnym zadaniem komisji było uwidatnić w regulaminie ścisłą łączność pracy S. D. S. z ogólnymi zadaniami Sokola, oraz przez wyraźne określenie kompetencji poszczególnych władz organizacyjnych, a w szczególności przez usunięcie możliwości kolidowania pracy gimnastycznej z pracą S. D. S. zapewnić celowy i prawidłowy rozwój zbiorowej działalności sokolej. Projekt Komisji warunki te uwzględnił w jak najszerzej mierze, to też spodziewać się można, że zostanie on na najbliższym zjeździe Zarządu Związku zatwierdzony.

gniazda: Wieleń, Pęckowo i Grobka, które nie nadesłały na czas kwestjonariuszy.

Nad sprawozdaniami zarządu i delegatów rozwinęła się dyskusja. Po udzieleniu pokwitowania, dokonano wyborów uzupełniających. Ponownie wybrany został długoletni naczelnik dha Błażejowski, a jako nowi członkowie dha Kamińska z Międzychodu i Bogusławska z Wroniek. Dalej upoważniono zarząd do kooptowania członka z okolic nadnoteckich. Budżet na r. 1936 uchwalono w wysokości 2.400 zł. Zlot okręgu wronieckiego postanowiono odbyć 27 sierpnia w Sierakowie, o ile specjalna komisja stwierdzi, że teren będzie tam odpowiedni i warunki miejscowe sprzyjające. W zlocie okręgu Poznańskiego z okazji 35-lecia założenia okręgu uchwalono włączyć gremjalny udział.

Następnie rozdał dha. prezes nagrody z ostatnich zawodów. Wędrowną uzyskało gniazdo Wieleń; pierwszą nagrodę — dha. Hübner z Wieleń, drugą — dha. Warosz z Roska, trzecią — dha. Gapski z Drawska.

OKRĘG GRODZISKI

Grodzisk. Zjazd rady okręgowej odbył się w niedzielę. Po krótkim zagajeniu oraz powitaniu władz sokolich i delegatów przez prezesa okręgu dha. Pospiesznego, obrady przerwano i u-

Z Wydziału Technicznego

Przed paru dniami odbył się w Poznaniu w sali na boisku Sokola zjazd Dzielnicowego Wydziału technicznego pod kierownictwem naczelnika Dzielnic dha Suligowskiego. Przewodnictwo Dzielnic reprezentował dha. wiceprezes Stoiński, obecny był również naczelnik związku dha. Fazanowicz.

Przed południem od 9 — 13 odbyła się lekcja ćwiczeń, do której stanęło 44 przedstawicieli z poszczególnych Okręgów, a w której m. in. pokazano także nowe ćwiczenia przeznaczone na zlot dzielnicowy w r. 1931. Po krótkiej przerwie obiadowej w Gospodzie Sokolej dha Byttera odbyły się od 14 — 16 obrady zjazdu. Jednym z najważniejszych zadań zjazdu było ustalenie kandydatur naczelników i naczelniczek dzielnicowych do zatwierdzenia przez Radę dzielnicową. Sprawa ta nasuwała poważne trudności wobec zgłoszonej rezygnacji dha. Suligowskiego z ponownego objęcia stanowiska naczelnika Dziel. ze względu na duże utrudnienie pracy, wynikające z zamieszkania jego w Lesznie. Mimo to Wydział wybrał dha Suligowskiego ponownie naczelnikiem, a zastępcami druhen Antoniego Frydrycha i Stefana Weselika. Ponieważ wszakże dha. Suligowski rezygnację swą podtrzymał, więc Rada dzielnicowa znalazła się przed bardzo trudnym zadaniem. Do naczelnictwa żeńskiego uchwalono zaproponować Radzie do zatwierdzenia dha. Fazanowiczównę jako naczelniczkę a dha. St. Kasprzakównę i Korachównę, jako jej zastępczynię.

Co robią gniazda?

ROZWÓJ GNIAZDA

Poznań - Jeżyce. Dnia 15-go grudnia ub. r. powstało na Jeżycach nowe gniazdo sokole, którego zarząd stanowią: dha. Pawłowska — prezeska, dha. Pawlicka — wiceprezeska, dha. Dammowa — sekretarka, dha. Grzędowska — wicesekretarka, dha. Bartkowiakowa — skarbniczka, dha. Kasprzakówna — naczelniczka oraz radne druhen: Ankiewiczowa, Kłuczyńska, Kostrzewska i Siuchńska.

Na zebraniu konstytucyjnym zapisało się od razu 30 członkiń, a obecnie gniazdo liczy już 50 druhen. Składki miesięczne ustalone na 50 gr. oraz jednorazowo 50 gr. wpisowego.

Co poniedziałek o godz. 20 w sali „Studjum Wychowania Fizycznego” w parku Wilsona pod fachowym kierownictwem dha. Kasprzakówny odbywają się ćwiczenia gimnastyczne druhen. Trzeba zaznaczyć z uznaniem że gniazdo jeżyckie pierwsze wprowadziło gimnastykę dla starszych druhen, ciesząc się dużym powodzeniem. Kurs odbywa się co środę pod kierunkiem p. Lanżanki. Zebrania plenarne z wykładami organizuje się co

dano się pochodem do kościoła celem wzięcia udziału w nabożeństwie ekspiacyjnym. Po przerwie obiadowej kontynuowano posiedzenie pod przewodnictwem prezesa okr. dha Pospiesznego. Sprawozdanie delegatów wykażało obecność 10 gniazd oraz nieobecność czterech bez usprawiedliwienia, w tem m. i. gniazda Opalenicy; nieczynnych gniazd w okręgu jest 9. — Przewodnictwo dzielnic było reprezentowane przez druhen Plucińskiego i Frydrycha. Po sprawozdaniach prezesa, skarbnika i naczelnika (sekretarz był nieobecny, stąd brak sprawozdania) nastąpiła dyskusja, w której brała udział większa część delegatów; m. i. udzielał wyjaśnień delegat Przewodnictwa dha. Frydrych. Po sprawozdaniu rewizorów udzielono pokwitowania zarządowi okręgowemu. W uzupełniających wyborach m. i.: zastępcą prezesa został dha. Łoża z Opalenicy. Zlot okręgowy uchwalono odbyć w Granowie w sierpniu, bez ścisłego określenia daty.

Przy końcu zabrał głos dha. Pluciński, który w serdecznych słowach scharakteryzował pracę zarządu okręgowego; zarazem wskazał delegatom na ożywczą ideę życia sokolego, sięgając do jej początku — powstania Sokola w Czechach i przeniesienia go do Polski.

szty wtorek miesiąca o godz. 20 w salce Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego.

W programie zakreślonej pracy są przewidziane przechadzki wspólne po mieście celem zaznajomienia się z zabawkami architektonicznymi, jak również zwiedzanie zakładów naukowych i filantropijnych. Latem projektuje się urządzenie wycieczek za miasto, a nawet w głąb kraju.

Z tych ogólnych zarysów widzimy, że zarząd gniazda na Jeżycach wytknął sobie jasno cel w jakim kierunku ma iść praca aby w sokolich wyrobić nie tylko hart ciała, ale również i hart ducha, rozwijając je pod względem umysłowym i moralnym oraz uwalniając na dzielne obywatelki kraju.

Niewątpliwie wszystkie mieszkanki Jeżyc będą uważać za swój obowiązek poparcia tej akcji. Związka wśród młodzieży wszyscy powinni się skupić pod sztandarem sokolim, pracując wspólnie dla dobra Ojczyzny i wyrabiając się już od najmłodszych lat. Niech w szlachetnej rywalizacji co do rozwoju gniazda pod względem ilościowym oraz jakościowym Jeżyce starają się zająć pierwsze miejsce — to powinno być ambicją ich mieszkanków. (zh)

ZEBRANIA PLENARNE

Poznań - Łazarz. Plenarne zebranie w lokalu u. p. Smoczyka przy ul. Marsz. Focha. Obrady zabrał prezes gniazda dha. Wawrzyńczak. Protokół z ostatniego zwyczajnego zebrania odczytał sekretarz dha. Szwarz. Na nowych członków wpisało się trzech druhen a mianowicie: Tomczak, Jaworski i Walichowski. Następnym punktem obrad był referat p. T. Kaczmarka na temat „Religia a życie społeczne”. W komunikatach zarządu prezes odczytał apel, zachęcający członków do założenia własnej biblioteki przy okręgu. Odczytano również sprawozdanie z rady okręgowej w Poznaniu. Wreszcie przewodniczący poinformował zebranych, że w związku z 35-leciem istnienia okręgu odbędzie się w Poznaniu wielki zlot w dniu 6 lipca. Na zlot ten poproszono sokolów z dzielnic śląskiej, pomorskiej oraz z Ameryki. (tr)

Poznań - Śródką. Zebranie odbyło się w przepelnionej małej sali Domu Katolickiego. Na wstępie wygłosił niezwykle zajmujący referat o „Morzu polskim” dha. red. Powidzki. Wykład wysłuchano z największym skupieniem i zainteresowaniem o czym świadczyła bardzo żywa dyskusja, w której przemawiali m. i. byli dha. marynarze. Na następne zebranie przyrzekł prelegent wygłosić wykład o Gdyni i jej rozwoju oraz o budowie i znaczeniu naszego portu. Następnie powzięto kilka nowych uchwał wewnętrznych, a m. in. rozszerzono prawa udziału w członkostwie kasy lokalnej na gniazdo żeńskie Poznań XV Śródką. Opróżnione stanowisko wiceprezesa zajął jednogłośnie wygrany kandydat zarządu dha. Grzaślewicz Kazimierz.

Rady okręgowe naszej Dzielnic

OKRĘG KOŚCIAŃSKI

Kościan. Zjazd rady okręgowej po nabożeństwie ekspiacyjnym zabrał prezes okręgu dha. St. Soborski, witając p. i. delegata Przewodnictwa Dzielnic dha. Kempńskiego.

Pogląd na pracę zarządu i okręgu dały sprawozdania: prezesa, sekretarza, naczelnika, skarbnika i komisji rewizyjnej; w bardzo szczegółowy sposób uwidocznili one intensywną działalność naszego okręgu — który się wzmógł o trzy gniazda męskie i 2 żeńskie. Okręg ma 28 gniazd. Liczba członków, oprócz gniazda Gołębina St. (jedyne, które nie przesłało kwestji.), wynosi 1115 druhen i 108 druhen. W Zlocie w Poznaniu brało udział 314 członków, a ćwiczących blisko 200. — Stan kasy wykazywał w dochodzie zł 1.917,50, w rozchodzie 1.579,64 zł.

W dyskusji zabierali głos pp.: por. Marciniak (podkreślał wydatną działalność „Sokola” na polu p. w.), dha. prez. Soborski i dha. Kempński, wyrażając uznanie okręgowi za owocną pracę w imieniu Przewodnictwa. Następnie na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi pokwitowanie, wraz z podziękowaniem za pracę; budżet uchwalono w wysokości 600 zł. Zdecydowano wreszcie, że zlot odbędzie się 10 sierpnia w Kościanie, a równocześnie dokona się poświęcenia hali gimnastycznej. Zarząd okręgu pozostał bez zmian.

OKRĘG KĘPIŃSKI

Kępno. Doroczny zjazd rady okręgowej odbył się w sali hotelu „Centralnego”. Zjazdowi przewodniczył prezes dha. Kokociński. Na 17 gniazd wchodzących w skład okręgu reprezentowanych było 15; nie przysłały delegatów gniazda Wieruszów i Miechów. Ze sprawozdań zarządu wynika, że okręg liczy 497 członków w tem 174 członków ćwiczących, 84 młodzieży męskiej i 30 młodzieży żeńskiej. W p. w. bierze udział 85 członków z 7 gniazd. Gniazda wchodzące w skład okręgu posiadają 3 własne boiska i 1 sokolnia.

Zebrani przyjęli sprawozdania do zatwierdzającej wiadomości udzielając zarządowi jednomyślnie absolutorium. W miejsce ustępujących członków wybrano druhen: sekretar-

za Parzanke i Gandeckiego ponownie oraz dha. Karłowską, jako przedstawicielkę sokolic. Następnie wicepr. Lorych wygłosił piękny referat na temat hasła „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Zlot okręgowy uchwalono odbyć w Kępnie dnia 6 lipca r. b. a przeprowadzeniem zlotu pod względem gospodarczym i administracyjnym zająć się ma gniazdo w Kępnie. Z ramienia Przewodnictwa Dzielnic uczestniczył w zjeździe dha. Wiktor Weselik.

OKRĘG WRONIECKI

Wronki. Zjazd rady okręgu wronieckiego odbył się w dn. 16. bm. Do okręgu należą 17 gniazd związkowych i 3 kandydujące. Delegatów wysłały 15 gniazd, w tem 3 żeńskie. Zarząd stawiał się prawie w komplecie. Z Przewodnictwa Dzielnic przybył dha. Wl. Karge. Zebranie zabrał prezes dha. Fr. Sokolowski, poczem razem z gniazdem wronieckim, żeńskim i męskim udali się do kościoła na nabożeństwo ekspiacyjne, stosownie do apelu Przewodnictwa Związku. Po nabożeństwie o godz. 13 wznowiono obrady. Dha. prezes przedstawił całokształt pracy w ostatnim okresie, wskazywał na obowiązki każdego Sokola, a specjalną uwagę zwrócił na konieczność wychowania członków, szczególnie młodzieży na dobrych obywateli. Następnie zdał obszerne sprawozdania dha. sekretarz i naczelnik, które przyjęto bez zmian do wiadomości. Sprawozdanie skarbnika wykazało saldo na 16. 3. — 290.70 zł. Komisja rewizyjna, zbadawszy książki i kwity, znalazła wszystko we wzorowym porządku. Na wniosek jej udzielono też skarbnikowi pokwitowania.

Ze sprawozdań obecnych na zebraniu delegatów wynika, że za wyjątkiem gniazd w Pęcownie i Dusznikach we wszystkich innych pracuje się intensywnie. Pociągającym objawem jest duży przyrost członków ćwiczących i młodzieży; wogóle nastój w gniazdach jest dobry. Działalność rozwijają się gniazda żeńskie, utwożone w Szamotułach, Międzychodzie i Wronkach. Do okręgu należą 685 członków i 117 młodzieży, razem 802, z tego 517 druhen i 168 druhen. W liczbach tych nie uwzględniono

Z życia Towarzystw

Z Tow. Mł. Przemysłowców w Poznaniu. W poniedziałek 17 bm. odbyło się na sali „Domu Rzemieślniczego” plenarne zebranie Tow. Mł. Przemysłowców przy udziale blisko 200 członków. Po zagajeniu przez p. prezesa Zabłockiego i odczytaniu protokołu przez sekretarza p. Niewiadę, nastąpił referat syndyka Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Tadeusza Piotrowskiego nt. „Podatek dochodowy”. W obszernym referacie wyjaśnił prelegent najważniejsze punkty ustawy o podatku dochodowym, przyczem wykazał jednocześnie braki i niesprawiedliwość obowiązującego obecnie systemu podatkowego.

W ożywionej dyskusji, która się wytończyła, zabierali głos p. in. pp. Krzyżagórski, Danilewski, Góralski, Dąbrowski, Muszyński, Eliński, Malicki, Szydłowski i wiceprezes p. Piotrowski. Na poruszone kwestie odpowiedział referent. Nowych członków przyjęto 12.

W komunikatach zarządu przedstawił p. Niewiada sprawę zniżkowych kart do ogrodu zoologicznego na które przyjmują zgłoszenia p. Malinowski Stefan św. Wojciech 2, następnie przypomniał mowca delegatom Tow. o jeździe delegatów Związku w dniu 30 marca br.

W dalszym ciągu referuje wiceprezes ze zarząd postanowił zwrócić się do wszystkich członków — stolarzy, by złożyli do 15 kwietnia oferty na wykonanie mebli potrzebnych w bibliotece Tow.; bliźszych szczegółów można się dowiedzieć w bibliotece. Poza tem podaje p. Piotrowski do wiadomości, że stosownie do wniosku zeszłorocznego postanowił zarząd zorganizować wycieczkę do Gdyni i to w dniach 8 i 9 czerwca br. (Ziel Świąt), przyczem kosztą wyniosłyby przy jednej osobie mniej więcej 70 do 80 zł. Zgłoszenia przyjmuje już teraz skarbnik Tow. p. Witak. Podgórną 10. Bibliotekarz p. Woźniczka komunikuje, że biblioteka będzie otwarta stale w środę każdego tygodnia od 7 do 8 i pół wiecz. a w czasie zimowym, t. j. od 1 września do 30 kwietnia każdego roku, również w niedzielę od 11 do 12 i pół w południe. W końcu referuje p. prezes o niedzielnym jeździece cechów szewskich.

W wnioskach wnosi p. Góralski, by Towarzystwo zaabonowało ponownie „Tygodnik Ilustrowany” dla biblioteki. W wolnych głosach p. Napierała zakomunikował o zebraniu wydziału krawieckiego, a p. Krzyżagórski wniósł o urządzenie rannej wycieczki.

Na tem solwował p. prezes zebranie hasłem: „Przemysłowcy i Rzemiosło” Cześć!

Z Tow. Uczestn. Powstania Dziel. III. Zamek. Doroczne walne zebranie odbyło się w sali restauracji Boulevard. Udział członków był liczny, a obradom przewodniczył wiceprezes Langner, który też zdał wyczerpujące sprawozdanie z czynności rocznych T. U. P. w ogólnym zarysie, a szczegółowe sprawozdanie przedłożył sekretarz towarzystwa p. Mizerski. O stanie kasowym referował skarbnik towarzystwa p. Matelski; rok zamknięty saldum w sumie 3.261 zł., w tem 2.505 zł. funduszu dla wdów i sierót im Paderewskiego. Sprawozdanie komendanta, przedłożył p. Bociański. W imieniu komisji rewizyjnej referował p. Mettler.

W ożywionej dyskusji nad sprawozdaniami przemawiali pp. Piński, Kaźmierczak, Czaplicki, Kantel, Kajewski i in. W wyniku wyborów, zarząd ukonstytuował się jak następuje: St. Langner — prezes, J. Wlekiński — wiceprezes I., sekretarz — Stanisław Mizerski, zast. sekret. — Wł. Kantel, Szczepański — komendant, zast. komendanta — Kranz, oraz Grzegorzewski i Zieliński jako radni. W skład komisji rewizyjnej weszli pp.: Mettler, Janicki i Czaplicki, w skład komisji weryfikacyjnej zaś pp.: Koch, Michalak i Sobecki, a do sądu honorowego pp.: Zieliński, Kajewski i Weis. Delegatami na walny zjazd okręgu i Związku, wybrane pp.: Mizerski, Bociański, Mettler, Kantel i Grzegorzewski. Poczet sztandarowy tworzą pp.: Maksymilian Malinowski, Wł. Kantel i Zygm. Malinowski. Do komisji weryfikacyjnej weszli pp.: Koch, Michalak i Sobecki. W dowód zasług położonych dla towarzystwa, mianowano na wniosek p. Kocha, 78-letniego znanego z pracy obywatelskiej członka T. U. P. Poznań Dzielnicą III. Zamek, Janickiego członkiem honorowym. (k)

SPORT

Gry sportowe

Zawody Uniwersytet — W. S. H. Ciekawny ten mecz w koszykówkę odbędzie się w niedzielę o godz. 18 w hali ośrodka, wejście z ulicy Marceleskiej. W drużynie Uniwersytetu są p. in. Balcer i Wiro-Kiro, „naem” zespołu W. S. H. jest Brauer z „Triumfu” z Łodzi.

Pilka nożna

„Ruch” (Wielkie Hajduki) — „Warta”. Powyższe drużyny spotkają się w niedzielę o godz. 15 na boisku „Warty”. Publiczność, która niewątpliwie licznie się zgromadzi, będzie miała możność oglądać pierwszy mecz o mistrzostwo Polskiej drużyny walej batalii o prymat w polskim piłkarstwie obie drużyny wystąpią w reprezentacyjnych składach. Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” oraz w sekretariacie Klubu (ul. Marcinkowskiego 26) dziś do godz. 18 oraz w niedzielę do godz. 11 do 13.

O mistrzostwo klasy A Pozn. PZPN walczą w niedzielę w Poznaniu: godz. 11: „Poznań” — „Świt” na boisku H. C. P.

oraz „Warta” — „Sparta” na boisku „Warty”; o godz. 14: „Legia” i „Wiktoria” (Jarocin) na boisku „Sparty”, oraz „Stella” — „H. C. P.” na boisku „H. C. P.”

Pięściarstwo

Final mistrzostw okręgowych, które odbędą się dziś o godz. 20 w sali HCP (Górna Wilda 180 przystanek czwórki) zapowiadają się niezwykle ciekawie, ze względu na udział pierwszorzędnych zawodników. Wręcz atrakcyjne będą spotkania Warecki i Tassarek oraz Wiśniewski i Tomaszewski; kto zwycięży — trudno powiedzieć, natomiast napewno starcia te wywołają duże zainteresowanie i będą na wysokim poziomie. Również i walki Stepiaka z Czerniakiem, Anioły z Gostyńskim, Majchrzyckiego z Bączkowskim i Tilgnera z Nowickim wywołały duże zainteresowanie; wreszcie możność ponadto ujżenia w ringu takich zawodników jak Arski i Forlański jest też nielada atrakcją. Nic więc dziwnego, że popyt na bilety (fir. Camera) jest ogromny, a dziś wieczorem cały świat sportowy spotka się w sali HCP.

Finaly mistrzostw armii odbędą się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Słońce”.

Tennis

Walne zebranie sekcji tenisowej AZS odbędzie się w niedzielę w lokalu własnym przy ul. Noskowskiego, 4.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Jadwiga N. 100 zł; — M. D. 5 zł; — J. O. 1 zł; — Tum 5 zł; — Marja Bartoszevska 10 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 2.810,77 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: I. Łukowska z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 10 zł; — Janostwo L. 10 zł; — Z. T. z prośbą o zdrowie dla siebie i matki 5 zł; — Marja Bartoszevska 10 zł; — O. M. z prośbą o zdrowie dla męża i błogosławieństwo dla rodziny 5 zł; — H. K. i E. K. z prośbą o zdrowie 5 zł; — N. N. 10 zł; — Irena Szmytowa 5 zł; — Z. H. z podziękowaniem za otrzymane laski 2 zł; — H. Górski zamiast kwiatów na imieniny ks. prałata Józefa Prądyńskiego 10 zł; — J. N. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze błogosławieństwo 10 zł; — L. J. z podziękowaniem za otrzymaną laskę z prośbą o dalszą opiekę 10 zł; — I. W. z prośbą o zdrowie dla matki i błogosławieństwo dla domu 5 zł; — F. K. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 10 zł; — S. S. 5 zł; — J. K. Gościejew pow. Koźmin z prośbą o zdrowie 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 2.922,77 zł.

Na ołtarz w kaplicy polskiej w Jerozolimie: Katarzyna Wojciechowska zebrane w gronie rodziny 62 zł; — urzędnicy Urzędu Pocztowego w Ostrzeszowie 4 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 68 zł.

Na Tow. Caritas: Dr. Mroczkowsky zamiast kwiatów na trumnie śp. Franciszka Powela 30 zł; — razem z poprzednio pokwitowaniami 235 zł.

RADJO

Programy radiofoniczne

Poniedziałek, dnia 24 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gospod. darzo-rolniczy, PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 15.00 odczyt T. C. L. p. t. „Tatarzy za czasów pierwszych Jagiellonów” (wygl. p. ppik. Piekucki); godzina 17.10 lekcja gry szachowej (wygl. p. Jan Machalski); godz. 17.30 audycja regionalna; godz. 17.45 koncert popołudniowy Wykonawcy: Halina Dudzińska (sopran), Stanisław Doliński (wiolonczela), prof. Pr. Łukasiewicz (akomp.); godz. 18.45 nadprogram; godz. 18.55 „Obrazki miłosierdzia” (prel. p. Jur. Lezeński); godz. 19.05 audycja wesoła w wykonaniu p. Zygmunta Noskowskiego; godz. 19.20 „Silva rerum”; godzina 19.50 odczyt p. t. „Geneza wojny 13-letniej i wieczysty pokój Toruński” (c. d.) wygl. p. M. Pionczak; godz. 20.10 odczyt p. t. „Dziwo Polskie w Niemczech” (wygl. ez. miasta Gniezna p. L. Barciszewski); godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Białogrodu via Warszawa; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Koncert firmy „Radjo-Elektor”.

Niedzielnny koncert o godz. 18.45 (wykonawcy pp. Wł. Sowiński tenor, Włodzimierz Pietrzycki klarnet i Jadwiga Komorowska akomp.) urządza, czego nie wymieniono w programie, znana firma „Radjo-Elektor” z ul. Ratajczaka 33.

Radjostuchacz — Uwaga!

W niedzielę, 22. b. m.

nadaje Radjo Poznańskie

nasz koncert

popołudniowy

„RADJOELEKTOR”

Poznań, Ratajczaka 33.

20-ta Loteria Państwowa

Ciągnięcie od 6 marca do 10 kwietnia (Bez gwarancji.)

W czternastym dniu ciążnienia 5-ej klasy główne wygrane padły na numery następujące:

100 000 zł na nr. 156483.
25 000 zł na nr. 118761.
15 000 zł na nr. 204339.
10 000 zł na nr. 89297.

Po 5 000 zł na nr. 127756 142414 148358.
Po 3 000 zł na nr. 5377 27131 89863 120848
Po 2 000 zł na nr. 91384 119721 136570
167801 188055 193321 196198 207787.

Po 1 000 zł na nr. 5542 11219 31136 31255
44049 44689 69063 87043 87052 96544 99555
105821 120341 121714 131905 137670 144979
163151 167488 174770 198749.

Po 600 zł na nr. 1663 6742 13239 21973
43052 56414 60594 72117 81894 82321 82360
101252 103687 114873 117324 121494 132276
135700 147542 150635 158915 163623 168479
171695 181341 181487 194295 198000 200324
204360 205398.

Po 500 zł na nr. 666 866 5939 8439 9372
9695 14404 15970 17302 904 18028 095 19681
20790 21410 23770 25211 26320 27802 29916
30116 588 32344 35252 37622 39329 44073
47913 49707 52846 52978 54164 55652 59833
61807 62244 790 64680 65919 67778 69716 70066
621 70830 71100 228 545 79544 74866 76557
77973 78819 81196 82695 82760 84871 85206
86415 87680 88473 94167 302 96168 97065 229
98721 899 99533 101765 999 103012 104074 829
105706 106026 107312 109863 111252 112582
125158 293 669 127887 128110 236 129437
132407 134560 780 137179 139253 634 139842
141270 143392 145453 147969 148736 150372
151853 153739 154385 871 156368 384 413
158390 159537 160230 166453 169645 170737
794 171948 174427 177709 180667 180781 185278
839 862 187020 189082 293 191381 193346
193941 195591 979 197948 200265 202679 205427
810 208880 209738.

Po 250 złotych wygrali numery następujące:

36 295 529 80 605 716 804 79 1061 198 239
678 805 9 37 907 93 2086 123 307 63 429 90
545 613 19 57 82 717 827 47 908 37 91 3074
216 61 347 74 400 71 719 830 909 54 97 4108
38 52 56 70 327 513 640 88 90 798 804 5 8 995
5023 91 243 67 97 367 435 48 58 580 715 44
869 94 6079 157 78 206 47 78 421 522 30 73 615
858 918 7004 116 53 252 330 54 433 47 548 94
646 703 4 63 836 931 8067 68 125 62 405 56
543 87 702 42 939 9001 4 11 78 166 410 61 63
537 621 990 10105 256 312 457 94 968 71 93
11007 69 179 291 453 670 741 871 93 958 12178
214 22 92 396 99 489 92 500 703 4 32 867 908
72 91 13041 169 83 229 67 398 410 68 79 98
529 663 865 14235 45 96 321 521 37 889 150044
45 240 80 520 99 617 744 823 916 59 94 16097
186 92 200 78 437 514 609 66 710 27 58 887
914 17045 81 241 44 71 387 96 609 11 870 946
68 18089 101 219 315 531 47 664 730 67 88 99
934 15181 252 471 617 80 742 51 96 826 66
20053 90 163 97 285 519 824 972 21060 61 82
395 507 8 35 61 62 677 95 705 89 834 49 77
22015 252 345 80 89 550 67 612 834 57 981
23114 28 423 38 56 509 720 852 24035 41 221
36 330 441 523 665 752 837 61.

25750 420 583 737 69 909 53 84 26017 260
432 563 632 50 738 804 55 905 16 27023 105
44 54 284 88 94 307 73 657 29002 48 274 324
63 444 72 99 623 40 51 892 29104 51 254 83
99 366 747 57 839 909 3036 84 117 410 47 545
52 756 31010 143 76 84 247 426 88 711 945 60
32034 47 82 150 239 68 74 325 506 614 86 89
735 33023 70 90 112 33 43 201 348 92 480 858
80 924 34944 47 365 408 504 613 35066 118 46
347 65 420 960 26020 85 174 212 30 76 322 27
93 422 5 46 651 79 719 823 914 37113 210
480 540 83 87 649 88 753 57 63 68 89 805
38061 64 117 32 834 505 632 42 813 93 927
39335 69 311 387 40083 95 103 95 212 66 79
341 88 659 780 908 41138 351 60 652 76 124
29 98 42015 42 290 398 488 535 666 762 89
43151 534 51 616 20 29 810 903 13 92 44136
757 61 817 45082 89 215 452 563 829 48027 127
231 47 438 48 520 57 617 57 63 700 833 76 957
61 66 47172 217 68 79 356 477 93 543 53 74 600
747 886 43058 172 645 717 51 908 20 84 49 29
67 196 257 89 405 563 612 20 74 739 55 928 85
50950 84 165 83 333 418 80 686 96 991 51092
33 118 36 67 306 502 6 729 871 75 52001 58 71
73 95 255 79 377 96 435 508 57 71 96 816 913
53034 53 134 51 228 488 598 630 709 803 54060
100 595 686 708 45 815 55 67 72 55001 75 145
60 99 203 87 330 419 692 844 010 20 22 58001
102 14 81 247 433 523 715 819 937 57096 192
240 66 355 710 16 20 59 813 58 995 58101 90
202 11 21 568 90 609 40 718 83 892 3 59013
254 61 416 514 655 82 894 69007 315 174 85
517 49 680 822 36 45 81 61054 84 210 350 69
429 503 657 73 755 68 810 43 59 62051 91 122
431 611 18 709 25 931 61 77 63019 141 213 402
17 61 99 547 620 83 724 72 64 48 90 28 68 211
371 164 543 631 33 716 77 842 914 65054 82 86
320 18 62 430 42 766 870 988 6593 638 878 956
74 67208 367 406 51319 81 82 608 41 772 97
816 40 361 68063 171 384 444 671 760 829 49
956 69084 132 52 290 430 568 618 70077 140 54
211 15 82 306 63 456 91 92 562 617 725 69 840
71030 221 475 523 59 61 659 70 78 720 65 846
72080 147 91 397 452 543 62 688 904 915 50 65
98 72003 180 96 248 363 414 844 950 74032 53
144 46 310 75 477 586.

75153 76 281 88 354 401 49 546 607 737 815
91 910 57 76058 238 76 348 408 717 22 813 919
45 77080 213 55 321 582 619 27 39 728 78008
18 23 54 87 198 271 91 380 601 47 882 986
79288 301 17 77 93 568 618 46 753 873 80104
76 313 38 407 731 35 58 77 970 84 94 81177 278
394 401 51 573 611 783 804 21 76 911 42 82007
151 250 357 415 26 68 563 67 604 97 753 83062
71 108 400 10 10 516 54 620 771 824 34 935
84050 55 57 160 84 212 358 425 57 958 85205
60 309 23 535 692 743 804 81 86 933 86123 38
330 92 724 30 87084 153 74 209 34 372 418 99
655 633 83 768 840 990 98 88090 100 239 78 331
27 50 536 601 51 849 89010 101 200 344 45 411
47 504 22 33 639 728 90170 89 245 306 481 570

98 644 52 67 92 724 43 92 851 72 912 81155 265
73 95 793 878 918 37 82092 218 463 98 513 60
65 830 74 965 93059 164 81 215 85 90 340 401
574 725 42 48 69 806 40 42 58 90 94000 158 68
305 12 43 99 422 47 615 43 95 95033 164 274
546 619 789 874 96041 66 73 174 230 52 472
570 88 609 70 93 908 76 97042 148 208 30 725
55 87 804 94 988 98085 103 35 56 263 587 634
718 68 92 940 49 99068 212 41 81 356 457 507
69 633 748 954.

100045 142 291 361 72 442 500 662 68 812
15 905 101185 94 339 421 60 726 805 40 50 923
50 82 102063 189 280 375 418 572 84 24 709 86
91 814 44 79 927 103199 332 36 57 67 94 413
49 649 52 68 761 85 832 71 95 98 104028 134
98 327 424 65 70 86 92 659 799 810 55 105002
112 19 64 309 423 36 50 88 93 562 682 733
106117 284 311 47 51 529 61 600 17 805 98 935
107145 58 77 231 305 90 418 47 69 590 613 733
901 22 56 69 198034 43 97 127 400 513 49 63
821 923 109075 78 139 73 312 76 83 412 51 92
555 675 84 816 936 45 87 110155 85 302 47 62
84 494 555 816 29 51 89 975 111061 233 457
537 702 816 39 938 112004 104 260 327 35 469
632 67 821 32 994 113010 153 257 77 359 427
600 747 68 70 809 10 41 114045 84 123 60 266
441 534 84 688 937 115062 75 223 93 554 60
764 76 869 77 84 985 118057 231 91 333 440 91
333 440 91 579 607 74 884 903 117050 86 138
70 99 306 15 94 425 603 32 758 919 26 39 42
51 118033 38 121 41 276 424 530 683 802 14 19
84 94 912 26 31 119136 96 328 29 429 36 65 524
75 626 82 748 816 48 80 975 120118 89 419 62
533 45 684 967 121238 346 452 70 91 538 61 98
614 27 30 764 881 122026 75 79 195 395 567 609
817 996 123037 101 69 76 201 23 587 636 99
714 46 80 839 42 124017 53 79 227 36 56 327
66 550 92 632 5

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Marwicz — Gniezno.** W katalogu prasy nie znajdujemy specjalnego pisma dla dekoratorów blawatników. (K)

— **Panu B. Mag. — Pomorze.** 1) „Związek Zawod. Kolarzy” (Z. Z. K.). 2) „Zawodowy Związek Klasowy” (Z. Z. K.). 3) „Związek Zawod. Nauczycieli „Ognisko”. 4) Polska Partja Socjalistyczna (P. P. S.). 5) „Nar. Partja Robotnicza - Lewica”. 6) P. P. S. — Frakcja Rewolucyjna. 7) „Polski Związek Wolnej Myśli” (organizacja ateuszowska). (K)

— **L. K.** Całkowity wynik ciągnięcia dolarówki podaliśmy w nr. 102 z dnia 3 bm. na stronie 5. (K)

— **P. W. Święcicka.** Owszem, w Polsce można jeszcze się dorobić; przypuszczamy, że także na fabrykacji pończoch. — Konkretnej rady udzielić nie możemy, boć nie wiemy, czy rodzina Pani ma kwalifikacje kupieckie i fachowe, odpowiednie zasoby pieniężne i t. p. Weksłami pracuje się wszędzie, także w Ameryce. O jakie to „bony” chodzi? Myśmy nie o tem dotąd nie słyszeli i sądzimy, że to plotka. (K)

— **Barcin.** Pan się myli. Jeżeli się obecnie w umowach wymienia złote w złocie, to rozumie się przez 1 zł w złocie, w myśl rozporządzenia Prez. Rzplitej z dnia 5. 11. 1927, jedną 5332 część kilograma stopu, zawierającego na 1000 części ogólnej wagi 900 części złota i 100 części miedzi. Taki złoty w złocie jest identyczny z obecnym złotym waluty obiegowej. Obecny złoty w złocie oczywiście różni się od złotego w złocie dawniejszego, ustanowionego przez ustawę z dnia 11. 1. 1924; wtenczas na kg stopu 900 części złota z 100 częściami miedzi wypadało 3100 zł. Stosunek wartości tego złotego w złocie do obecnego jest 1,72:1. Dawniejszy złoty w złocie ma ważność jedynie, o ile został zastrzeżony wyraźnie w umowach zawartych przed wejściem w życie rozp. z 5. 11. 1927. Obecnie ten złoty nie ma zastosowania w umowach prawnych, a wartości, wyrażane przez daną ilość tego zł w złocie, należy w umowach wyrażać odpowiednio (1:1,72) większą ilością obecnego zł w złocie, a więc w umowie nam przedstawionej należało zamiast 21380 zł w złocie podać cyfrę 36773,60 zł. Notariusz zatem obliczył należności skarbowe prawidłowo, zgodnie z brzmieniem umowy. (K)

— **St. R.** Aby dać dokładną odpowiedź, należy wiedzieć, czy teren, na którym plac jest zbudowany, był odpowiednio zniwelowany i poprzednio skanalizowany oraz jak plac był budowany. Techniczne szczegóły można znaleźć w dziele pt. „Budowa terenów sportowych”, które

PAŃIE DZIWIAJĄCE SIĘ
MIAFLOR KREM, PUDER, MYDŁO, PERFUMY
WYRÓŻNIAJĄ SIĘ DELIKATNĄ CERĄ I POWABEM

kosztuje dwadzieścikilka złotych; jest to wydawnictwo Księgarni Wojskowej w Warszawie. (K)

— **1888 W. S.** Poczta w b. zaborze rosyjskim jest zorganizowana na innych zasadach i dotąd nie wszędzie tam istnieje doręczanie przesyłek w dom, zwłaszcza w okolicach słabo zaludnionych. Naprawa tych stosunków postępuje, lecz powoli. Należy adresatowi, listem specjalnie opłaconym za doręczenie, zwrócić uwagę na wysyłaną korespondencję i poprosić, aby zgłaszał się regularnie w urzędzie pocztowym lub urzędzie gminnym. (K)

— **P. J. Kwaśniewski.** Są to różne przedsiębiorstwa żeglugowe; szczegółów dokładnych nie znamy jeszcze. Podróż może trwać, zależnie od szybkości okrętu, 8—14 dni. Informacyj w tej sprawie udzieli „Orbis”, pl. Wolności lub Biuro Podróży przy ul. Kantaka. (K)

— **J. P. Rozp. Prez. Rzpl. z 16. 3. 1928** o umowie o pracę pracowników umysłowych zalicza w art. 2 punkt 8 do pracowników umysłowych również farmaceutów i drogistów; ustawa o urlopach (Dz. U. 40/1922 poz. 334) zupełnie nie wyszczególnia kategorii pracowników, natomiast czyni to rozp. Min. Pracy i Op. Społ. z dn. 11. 6. 1923 (Dz. U. 62/1923 poz. 464) w przedmiocie wykonania ustawy o urlopach, gdzie w punkcie 3 art. 15 również są wymienieni drogiści i farmaceuci. O laborantach niema mowy w żadnej z tych ustaw — zatem sprawa może być sporną i wymaga ewentl. przeprowadzenia przez sądy. Związku laborantów nie możemy wskazać, dotąd nie słyszeliśmy o nim. (K)

— **P. D. Tow. Opieki nad Wychodźcami,** Poznań, hotel Polonia. (K)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zw. Podofic. Rez. Ziem Zach.** wzywa wszystkich członków do wzięcia udziału w obchodzie imieninowym ku czci generała Józefa Hallera, który odbędzie się w sobotę, dnia 22 bm. o godz. 20 w sali restauracji „Boulevard”. (K)

— **Kółko Dramatyczne Poznań - Wil.** Planarne zebranie odbędzie się dnia 23 bm. o godzinie 14 w salce parafjalnej.

— **Sodalicja Marjańska Młodzieży Kupieckiej.** Kwartalna msza św. i komunia dnia 23 bm. o godz. 10 w kaplicy Sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zwieńczenie Muzeum Wielkopolskiego — działu przedhistorycznego — odbędzie się w niedzielę, dnia 23 bm. Zbiórka o godzinie 10,30, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27.

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 24 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi Wykład wygłosi p. red. Herniczek na temat „Obowiązek rzemieślnika - obywatela”.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz - Górczyn.** W dniu 24 bm. odbędzie się zebranie drużyny żeńskiej w lokalu zebrań. Kasyno Obywatelskie, ul. Marsz. Focha 81 o godz. 20.

— **„Promień” Zw. B. St. Uniw. Łnd.** — Walne zebranie we wtorek 25 bm. o godz. 13 w Poznaniu, ul. Piekary 20-21, wejście z podwórza.

— **Koło Przyjaciół Harcerzy II harc. drużyny morskiej.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 25 bm. o godz. 20 u p. Polackowej, Podgórna 14, I ptr. — Goście mile widziani.

Licytacja zbioru E. Neprosa

Warszawa, Wierzbowa 11, m. 27.
Od poniedziałku, d. 24 bm do soboty,
d. 29 bm. codziennie od godz. 5 p. p.
Katalog na miejscu.

Pw 9705-62,205

Saletra norweska 13%

Saletra norweska, zawierająca 13% azotu w czystej formie saletrzanej jest dzisiaj najtańszym saletrzanym nawozem azotowym. Nieoceniona pod buraki, idealna jako nawóz pogłówny na oziminy, wielokrotnie zwiększa plony.

nr 9559

Żądać w organizacjach rolniczo-handlowych.

W sobotę, dnia 22 marca 1930 r., o godz. 6 rano rozstała się z tym światem, po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babka, ś. p.

Pelagja z Hofmanów Napierałowa

Eksportacja do kościoła parafjalnego odbędzie się we wtorek, o godzinie 6 po poł. Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu nazajutrz o godz. 10 rano.

dw 4578

W ciężkim smutku pogrążone
dzieci.

Majętność Grojec, Inowrocław, Poznań, Wolsztyn, maj. Lesionki i Niedźwiady.
Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W piątek, dnia 21 marca zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, nasza najukochańsza siostra i szwagierka, nasza najdroższa i najlepsza ciocia, ś. p.

Anna Prejbisz

w 58 roku pracowitego i bogobojnego życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 marca po mszy św., którą odprawi się o godzinie 11 przed południem w Droszkach. Samochody oczekiwać będą w Kępnie na pociąg o godzinie 10,30.

Droszki, 21. III. 1930.

W ciężkim smutku pogrążeni
Sewerynostwo Szulcowie z dziećmi.

d.w. 4572

W czwartek, 20 marca 1930 r., uległa ciężkim cierpieniom, namaszczona św. Olejami, ś. p.

z Pierzchawków

Władysława Machnicka

W Zmarłej straciłem pilną i gorliwą pracowniczkę, która przez swą mrówczą pracę zdobyła jaknajwiększe zaufanie i uznanie. zw 22 455
Cześć Jej pamięci!

D. Kronenberg.

Dnia 20 marca r. b., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Władysława z Pierzchawków Machnicka

Przedwzecznie Zmarła, najlepsza Koleżanka o prawym charakterze, pozostawiając najlepszą pamięć u koleżanek i kolegów bolejących szczerze nad Jej zgonem. Cześć Jej pamięci! zw 22 456

Pracownicy D. Kronenberg.

W nocy z czwartku na piątek, dnia 21 marca r. b., zmarł w sile wieku, ś. p.

Tadeusz Dobroczyński

urzędnik Banku Cukrownictwa w Poznaniu.

Niepowetowaną Jego stratę, jako nadzwyczaj gorliwego i wzorowego współpracownika, odczuwamy głęboko i na zawsze zachowamy Go w naszej pamięci.

Zarząd Banku.

nw 9664

Ks. Dr. Eustachy Jałowicki

Sodalis Marianus

Kanonik Honorowy Lwowskiej Kapituły Metropolitalnej O. Ł. Proboszcz i Dziekan Trembowolski i t. d.

urodzony we Lwowie, 21 sierpnia 1886, zmarł opatrzony Sakramentami św., po krótkiej a ciężkiej chorobie we Lwowie, dnia 15 marca 1930 r.

Eksportacja zwłok z krypty OO. Bernardynów do kościoła Archikatedralnego Obr. Łac., odbyła się w poniedziałek, dnia 17 marca 1930 r., o godz. 4 po poł.

Dnia 18 marca 1930 r., we wtorek, o godzinie 9 rano odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele Archikatedralnym Obr. Łac., poczem odprowadzenie zwłok do grobowca rodzinnego na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

nw 9667

Matka, brat i rodzina.

Dnia 20. 3. 1930, o godz. 17, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza i najtroskliwsza matka, córka, teściowa i babcia, ś. p.

z Magdzińskich

Julja Wiśniewska

przeżywszy lat 57. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 b. m., o godz. 17 (5), z kapł. cment. w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Ul. Marsz. Focha 74.

zw 22 446/7

Dnia 20 b. m., zmarł członek - jubilat Towarzystwa naszego, ś. p.

Antoni Szymanowski

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23. 3. 1930, o godz. 2,30 po poł., z kaplicy cmentarnej w Górczynie. rw 9199/200

O liczny udział w pogrzebie prosi
Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 166.

Dnia 21 b. m., zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Ryszard Jungermann

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24. 3. 1930, o godz. 5 po poł., z domu żałoby, ulica Szamarzewskiego 38. rw 9196/7

O liczny udział w pogrzebie prosi
Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.
Wypadek 167.

Dnia 20 marca 1930 r., zmarł po krótkich cierpieniach, mój dawniejszy współzałożyciel firmy, ś. p.

Antoni Szymanowski

malarz artysta.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 25 b. m., o godz. 14,30, z kościoła cmentarza w Górczynie. W Zmarłym straciłem przykładowego koleżę o niepospolitym talencie. Żegnam Go z prawdziwym żalem, a pamięć o Nim przyświecać mi będzie jako wzór kolegi o szlachetnym charakterze.

zw 22 448

Antoni Tasiemski z żoną.

W piątek, dnia 21 b. m., o godz. 2-giej po południu zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Św. Sakramentami, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, teść i dziadek ś. p.

Ryszard Jungermann

przeżywszy lat 58. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 b. m., o godz. 5-tej po południu, z domu żałoby, ul. Szamarzewskiego 38, na cmentarz parafialny.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z rodziną.

Zakład Pogrzeb. „Ceramika”. Towarowa 26, tel. 21-90.

Dnia 21 marca 1930 r., o godz. 0,30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza kochana mamusia, córka, siostra, bratowa, kuzynka i ciocia, ś. p.

Zofia z Dąbrowskich Łączna

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 24 b. m., o godz. 16, z kościoła garnizonowego na cmentarz garnizonowy. Nazajutrz msza św. w kościele garnizonowym.

W ciężkim smutku pogrążony
mąż z synkami i rodziną.

Poznań, 22 marca 1930 r.

rw 9208

Poznań, Gniezno, Grudziądz, Nowe, Nowy-Tomyśl, Duisburg.
P. Piasecki, Najst. Zakł. pogrzeb., Poznań, ul. Klasztorna 14, tel. 27-69

Dnia 21 marca 1930 r., zasnęła w Bogu po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i siostra, ś. p.

z Leszczyc Koszutkich

Sabina Nowakowska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek dnia 24 b. m., o godz. 16 po południu z zakładu św. Józefa w Poznaniu.

zw 22459

W ciężkim smutku pograżeni

mąż, synowie i rodzina.

Msza św. w środę, 26 b. m., o godz. 9 w kościele św. Marcina.

Podziękowanie

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę przez wzięcie udziału w pogrzebie, od których doznaliśmy tyle szczerzego serca i współczucia, za kwiaty i wieńce z powodu zgonu najdroższej żony, matki, córki i siostry, ś. p.

Haliny z Pineckich Walkowiakowej

a szczególnie Wiel. Duch., Pp. Dr. Lekarzom Szpitala Miejsk., a przede wszystkim P. Dr. Plotkowiakównie za troskliwą opiekę w czasie choroby, Urzędnikom Alfa - Laval i Gloria za piękny wieńiec. Dyrektorowi i Urzędnikom Firmy Singer, Urzędnikom Firmy H. Cegielski oraz wszystkim Krewnym i Znajomym składają serdeczne

zw 22 413

Bóg zapłać!

W ciężkim smutku pograżeni

mąż z rodziną.

W piątek, dnia 21 b. m., o godz. 4 po poł., zasnęła w Panu, po krótkich a ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, najtroskliwsza matka, najdroższa nam córka, siostra, ciotka i szwagierka, ś. p.

Stanisława z Walterów Małecka

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 25 b. m., o godz. 5 po poł., z domu żałoby przy ul. Szkolnej 18, na cmentarz farny, nabożeństwo żałobne na-
zajutrz o godz. 8, w Kolegacie Farnej, o czym zawiadamiają

w najgłębszym smutku pograżeni

mąż i rodzina.

zw 22 466

W niedzielę, dnia 9 marca 1930 r. zasnął w Panu, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Józef Estken Estkowski

przeżywszy lat 77. Przewiezienie zwłok z Królewskiej Huty na miejsce wiecznego spoczynku w Przeworsku odbyło się w czwartek, 13. 3. rano

W ciężkim smutku pograżeni
żona, dzieci i wnuki.

dw 4573

Dnia 22. 3. 1930, o godz. 1.50 w nocy, zmarła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza nigdy niezapomniana matka, siostra, teściowa i babcia, ś. p.

z Kosickich

Barbara Budna

w 70 roku życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 25. 3. 1930, z domu żałoby Nowe Żabikowo, o godz. 4 po poł., na cmentarz parafialny, o czym donosi

w ciężkim smutku pograżona

rodzina.

zw 22 463

Nowe Żabikowo, Poznań — Rataje.

Dnia 20 marca 1930 r., zmarła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza ukochana żona, córka, siostra i wnuczka, ś. p.

z Pierzchawków

Władysława Machnicka

przeżywszy lat 24 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 23 marca 1930. o godz. 2.30 po południu, z domu żałoby Kościelna 51, na cmentarz para-
fialny, o czym donoszą

w smutku pograżeni

mąż i rodzina.

zw 22 461/2

Eleganckie

Kapelusze

Damskie

poleca

T. LUDWIG

Poznań, ul. Szkolna 9

Pw 10158-12.318

Ty musisz kupić

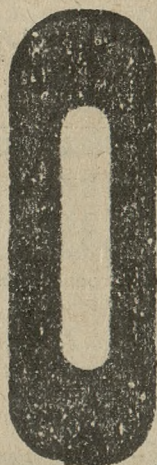
w firmie

A. Łuczakowa

Poznań

gdy

ul. Gwarna 9

kazja

kazja

kazja

kazja

kazja

kazja

kazja

kazja

przekonasz się

o bezkonkurencyjnych

i niskich cenach!!!

Wielki wybór w płaszczach, sukniach, bluzkach, bieliznie, pulloverach, garsonkach, trytotaży, pończochach, torebkach, rękawiczkach, biżuterii paryskiej i t. d.

dw 4579

Proszę zwiedzić mój magazyn bez przymusu kupna.

Dla większej mechanicznej stolarni budowlanej i fabryki skrzyń w Łodzi, poszukiwany zaraz albo później

pierwszorządny wermistrz

Ubiegający tylko z świadectwami długoletniej samodzielnej działalności, zechcą ofertę z odpisami świadectw, podaniem warunków i fotografii przesłać pod:

„SILVARS“, ŁÓDŹ, skrytka pocztowa 96.

zw 22 388

w wielkim wyborze po cenach bardzo niskich poleca

W. KRUK, jubiler

Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

zw 22464

Skład kolonjalny w Lesznie.

przy ruchliwej ulicy, istniejący od kilkudziesięciu lat, bardzo dobrze prosperujący, z przyległym trzypokojowym mieszkaniem, z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do agentury Kurjera Poznańskiego LESZNO, Komeniusza 42. nw 9658

Dla rozsprzedaży dobrej herbaty między detalistów potrzebny pierwszorządny

zw 22 467

AGENT

Warunki dobre. „Polski Import Herbaty“, Gdańsk, Hande-
gasse 85. (Informacje także 23. i 24. b. m., Poznań, tel. 78-475)

CHŁODNIA

kompletna, firmy Quiri-Schutighem składająca się z kompresora 40 tys. kal. godz. baterji, rezerwoaru chłodniczego, wentylatora, 2 butli azotowych oraz innych przynależności; natychmiast b. korzystnie do nabycia. Oferty pod: Fabryka Konserw Mięsnych T. A Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 60.

zw 22428

Szanownym Mieszkańcom m. Rogoźna i okolicy, jak również wszystkim naszym Członkom, donosimy uprzejmie o otwarciu z dniem 19 marca 1930 r. filji kolonjalno-spożywczej

w ROGOŹNIE przy ul. Wielkiej-Poznańskiej 11 jako z rządu 46-tej.

Filja wymieniona podobnie jak inne, posiada doborowe gatunki towarów kolonjalno-spożywczych przy wielkim wyborze oraz niskich i konkurencyjnych cenach, wobec czego daje gwarancję korzystnych zakupów.

Członkowie Spółdzielni, prócz rocznej dywidendy od udziałów, obecnie w wysokości 10%, otrzymują jeszcze corocznie

gotówką 4% RABATU

od wszystkich zakupionych w Spółdzielni towarów, za wyjątkiem tylko cukru. Leży przeto w interesie członków skrupulatne zbieranie i przechowywanie kartek rabatowych.

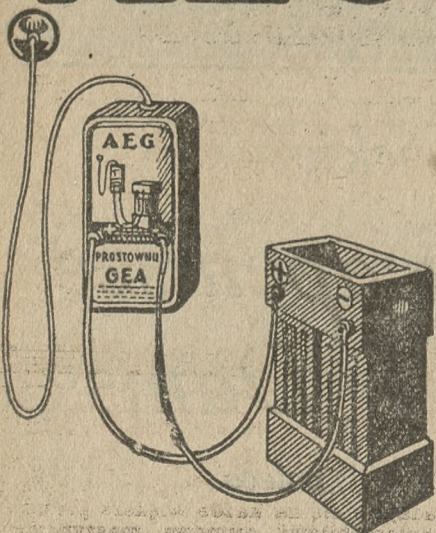
Pw 10090-12,259

„ZGODA“ Spółdzielnia Spoż. w POZNANIU.

Z O. O.

Własna palarnia kawy z elektr. zapędem oraz pakownia herbaty i kawy palonej.

AEG Prostownik „GEA“

umożliwia każdemu ładowanie baterji akumulatorowych od 1 do 3 ogniów do wszelkich celów.

Nieograniczona trwałość
Minimalne koszty ładowania
Nieskomplikowana obsługa.

Żądać wszędzie.

Do nabycia w firmie:

Powszechne Towarzystwo Elektryczne AEG

Sp z ogr. odp.

Oddział w Poznaniu, św. Marcin 41
tel. 31-48, 54-48.

Pw 9969-11,98

Nasiona buraków pastewnych

poleca do odwrotnej dostawy

Hodowla i Skład Nasion
EMIL FREEGE, KRAKÓW,
Lubicz 36-38.

Cenniki i oferty na żądanie.

Pw 1010-10,108

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany
rzecznicz patentowy
Poznań, Przechnica 9.

Pw 1849-11,101

Akuszerka Grytkowska

prywatna lecznica położnic.

Bydgoszcz, Długa nr. 5.
Telefon 1673 aw 9624

MOULIN ROUGE

NAJWYKWINTNIEJSZY LOKAL w POZNANIU

w każdą niedzielę i święta

FIVE O'CLOCK TEA

Z CAŁKOWITYM PROGRAMEM.

Sensacyjna Nowość

OŚWIETLONY KRYSTAŁOWY PARKIET TANECZNY

Parquet Illuminee

Pw 10 149-12,318

ATRAKcje ŚWIATOWEJ SŁAWY. KRAJOWE I ZAGRANICZNE.

Samochody

używane

pierwszorzędných fabrykatów w pierwszorzędnym stanie

Fiat 501	6/21 KM.	- Torpedo
Fiat 503	6/30	- Torpedo
Fiat 503	6/30	- Coupe
Fiat 503	6/30	- Cabriolet
Fiat 507	9/31	- Coupe
Fiat 519	19/75	- Torpedo
Fiat 519	19/75	- Cabriolet
Minerwa	8/40	- Limuzyna
Peugeot	6/28	- Limuzyna
Steyr	6/30	- Torpedo
Celrano	6/25	- Torpedo
Opel	4/16	- Limuzyna
Opel	10/40	- Limuzyna
Opel	12/50	- Limuzyna
Overland Whippet	10/45 KM.	Limuzyna

Ceny bezkonkurencyjne niskie. Warunki zapłaty niezwykle dogodnione. Poleca jako kupna wyjątkowo okaz.

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29
Tel. 63-23, 63-65

Pw 10,144-12,313

Jeśli kupisz drzewo z Drwalni „Caritasu” dajesz pracę bezrobotnym i wspierasz akcję dobroczynną. Używane rzeczy wszelkiego rodzaju — ubrania, trzewiki, odzież i meble składaj do szatni P. O. „Caritas”, która je rozdziela pomiędzy ubogich.

Specjalny skład herbaty, kawy i cukierków

od 30 lat istniejący, przy pryncypalnej ulicy, w Centrum miasta, z powodu choroby właściciela zaraz do sprzedania.

Tylko poważni reflektanci z gotówką do 40 tys., zechcą zgłosić się pod 12,320 do eksped. Kurjera. Poznańskiego.

Pw 10 121-12,320

Poznańska Spółka Drzewna T. A.

sprzedaż masy upadłościowej w Gnieźnie — położony w śródmieściu i przy torze kolei państwowej

tartak 2 trakowy

z 2 szopami do desek, budynkiem administr. — Wielkość terenu ca. 25 000 m². Zgłoszenia do zarządcy masy upadłościowej

A. Thiela, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 1.
zw 22 433

Kontokorencistka

pilna i sumienna, z dłuższą praktyką biurową, pisząca biegle na maszynie, potrzebna do większego przedsiębiorstwa przemysłowego. Szczegółowe oferty z odpisami świadectw, fotografią, podaniem warunków i terminu objęcia urzędowania, kierować należy do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 22 451

4-1a LOTERJA NA KONIE

Losy po 1,— zł za sztukę do nabycia w kolekturach Loterii Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.
Ciągnięcie nieodwołalnie dnia 28 kwietnia 1930 r.

WINIAKI LIKIERY	WINKELHAUSEN ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846	RUMY ARAKI
----------------------------------	--	-----------------------------

Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 6026-4214

Wielka Okazyjna Wyprzedaż

pończoch i skarpetek

fabryki

po cenach wyjątkowo niskich.

Sprzedaż wyłącznie detaliczna nie mniej jednak, niż 3 pary.

Skład Fabryczny

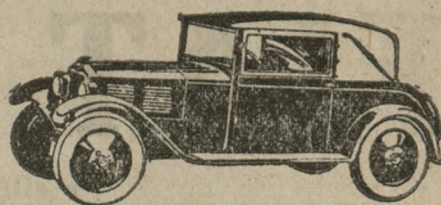
Poznań, pl. Wolności 4

Pw 10182-12,115

SAMOCHÓD tani w cenie i tani w użyciu!

Piękny Kabriolet

DKW

Nowy, gotowy do jazdy, 5-krotnie ogumiony

TYLKO ZŁ 7 500 LOCO POZNAŃ

Łatwy w obsłudze, tani w użyciu, niezawodny w drodze, piękny w swej linji, w kolorze niebieskim lub beżowym odwrotnie dostarcza

Zastępstwo Generalne „D. K. W.” na Polskę

„POLMOTOR“

POZNAŃ, ZWIERZYŃECKA 8. TEL. 69-77

Pw 10135-12,323

Przeprowadzamy w naszej nowowypudowanej i w najnowocześniejszy sposób

urządzonej fabryce karoseryj

naprawy karoseryj samochodowych wszelkich typów.

Lakierowanie najnowszym sposobem natryskowym

Prosimy żądać ofert od

Polskiej Fabryki Karoseryj

„Superba“

Henryk Linke i S-ka, Parzęczew,

p. Góra, pow. Jarocin.

Pw 10187-12,325

Zamiana starych maszyn do pisania na nowe modele. Stała rozprzedaż maszyn gruntownie odremontowanych z gwarancją i prawem zamiany.

SKORA I S-ka
POZNAŃ, Aleja Marcinkowsk. 23
BYDGOSZCZ, ul. Gdańska 163

Pw 9670-11,45

Tapety - Linoleum

ORWAT,

ul. Wrocławska 13.

Telefon 24-06.

nr 9365

TYLKO

Lakier Emalie Farby

marki

„SMOK“

są najlepszą i najtrwalszą. Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. zw 2-469

Do wydzierżawienia

NOWY DOM

2 pokoje z kuchnią, ogród przyległy przy domu i pół morgi ziemi. 2 minuty do jeziora. Piękne położenie w Kiecku pod Gnieznem. Czynnosc zgóry za 2 lata 1500 zł. Zgłoszenia Gołochowicz, Poznań, ul. Długa 13, sklep kolonjalny, zw 22449

Zabudowania fabryczne

zupełnie nowe na 15 000 m² (cały teren ca. 48 mórg) w Solcu-Kujawskim, pod Bydgoszczą, przy dworcu, z własną bocznica kolejową, nadające się na każde większe przedsiębiorstwo (hutnicze, automobilowe, gumowe, maszynowe etc.), są natychmiast korzystnie do nabycia. Oferty prosimy kierować pod Fabryka Konserw Mięsnych T. H. Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 60. zw 22 424

Najtrwalsze opony samochodowe

Goodyear

Goodrich

Dunlop

w wszelkich rozmiarach, polecamy po cenach konkurencyjnych

BRZESKIAUTO Sp. Akc.

POZNAŃ, ulica Dąbrowskiego nr. 29

tel. 63-23, 63-65. Pw 10 143-12,312

Rewizor i organizator

poważnego Tow. Akc. branży spożywczej, z długoletnią praktyką zagraniczną, pierwszy książkowy - bilansista nowoczesnej księgowości (kartoteka), biegły korespondent języka niemieckiego i polskiego, dokładna znajomość eksportu i importu, spraw bankowych i handlowo - prawnych, poszukuje posady rewizora, szefa biura lub prokurenta, tylko w poważnym przedsiębiorstwie. Łask. zgłoszenia pod: „Fachowiec“ do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 1297

Większa fabryka w Poznaniu poszukuje

inteligentnego biuralisty

który mógłby także załatwiać korespondencję handlową. Zdolni panowie, z dobrą wiadomością księgowości, w wieku 25 do 30 lat, zechcą nadesłać oferty z podaniem dokładnych referencji do Kurjera Pozn. pod dw 4583. Osoby z branży apteczno-drogerijnej mają pierwszeństwo, lecz nie warunkowo.

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW
Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

odbędzie się dnia 25 kwietnia 1930 r., o godzinie 6 po poł., w lokalu Giełdy, ul. Piekarna 17, z następującym porządkiem obrad:

1. Zatwierdzenie sprawozdania Rady Giełdowej oraz bilansu i rachunku zysków i strat Giełdy za 1929 r.
2. Wybór 1/3 części członków Rady Giełdowej na miejsce ustępujących z kolei.
3. Wybór Komisji Rozjemczej.
4. Wolne wnioski.

Wiceprezes Rady Giełdowej
(—) Adamczewski

Sekretarz Giełdy
(—) Urban

Fabryka Maszyn

w Poznaniu, jedyna tej branży w Polsce, przedwojenna, stale bardzo dobrze zatrudniona i odrzucająca dobre zyski

poszukuje współników

z kapitałem do 200 000 zł. Łask. oferty uprasza się pod nr. zw 22402 do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Młyn parowy

w Poznańskim, 400 ctr. przemiału, dom mieszkalny 12 pokoi, bocznicą kolejową, przy wpłacie 100 000,— gotówką na sprzedaż. Ewnt. zamiana na kamienicę. Zgłoszenia reflektantów nie pośredników do biura ogłoszeń „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 12,320 Pw 10 157-12,320

Potrzebujemy zaraz starszych, samodzielnych

krawców damskich

na pierwszorzędną pracę. Zgłoszenia

Salon Mód Adam Perkowski,

Towarowa nr. 20. dw 4558

Firanki

Story

Kapy

Serwety

Oszczędność!!!

w obecnej chwili koniecznością.

Pw 10 139-12,327

Pledy - Koce

Narzutki

Chodniki

Dywany

Najtańszy zakup — Największy wybór w Specjalnym Składzie
Firan i Dywanów**B. Głowacki, Poznań,**
Stary Rynek 97.Największą sensacją automobilową
roku 1930 jest**FIAT model 514**

z silnikiem 4-cyl. 6/30 KM.

oparty na tradycjach modelu 501 stanowi typ idealny i bezkonkurencyjny
skupia w sobie najnowsze zdobycze techniki samochodowej, górując solidnością
i wytwornością wykonania ponad wszystkimi samochodami znacznie kosztowniejszymi.
Jedyny w swoim rodzaju samochód do wykonywania czynności zawodowych, doskonały
dla sportu i użytku prywatnego — pod każdym względem wzorowy samochód użytkowy.
Ekonomiczny w użyciu i tani, a więc dostępny dla każdego.Cena za karetkę 4-osobową, 4-drzwiową wynosi tylko **Zł 12.950,—**Do natychmiastowej dostawy poleca
wyłączne przedstawicielstwo na Wojew. Poznańskie i Pomorskie**BRZESKIAUTO Sp. POZNAŃ**
Akc.

ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Posiadamy również stale na składzie samochody Fiat Mod. 509 ^{4/30} KM.,
520 ^{3/45} KM., 521 ^{10/60} KM., 525 ^{15/70} KM.

Pw 10.145-12,311

KUP sobie maszynę do pisania ale
tylko najlepszą — tylko
„UNDERWOOD“Gen. Repr. **G. GERLACH,**

Poznań, ulica Gwarna 14 — Telefon 52-32

Nerwowi, neurastenicycierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melan-
cholię, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość
nerwów, śledzionnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka.
otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.

Pw 9660-10,199

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy
i wilgoć roznoszony**KATAR NOSA**
KRTANI
I CHRYPKAPamiętajcie, że **PINOMETHYL**
znany powszechniestosowany przy katarze nosa, krtani i chrypce, chroni
i usuwa następstwa tegoż. Do nabycia we wszystkich
aptekach i drogerjach. Pw 9667-10,167Reprezentacja na Woj. Poznańskie i Pomorskie
Roman Kurczewski, Poznań, św. Marcina 63Najradkalniejszy środek dla cierpiących na
NAJSTARSZĄ PRZEPUKLINĘgdy nawet opaski różnych zagran. specjalistów nie pomogły,
oraz wszystkie fałszywe wynalazki nie poskutkowały, usuwa
jedyny specjalista z długoletnią praktyką dla cierpiących
na rupturę, zapomocą mojego opatentowanego bandaża
nr 1209, który przynosi prawdziwą pomoc mężczyznom i ko-
bietom. **S. KON, Warszawa, Sosnowa 13.** Prospekty na
żądanie bezpłatnie. Przestrzegam przed naśladownictwem
mojego środka przez fałszywych specjalistów, którzy powo-
łują się na różnych profesorów i tylko pogarszają chorobę.
Pw 8940-62,119**Elegancki lokal handlowy w Bydgoszczy.**Plac Wolności (centrum), odpowiedni dla każdej branży,
a okna wyst., połączony z repr.z. ubikacjami i p. tr. (3-pok.
miesz.) i jasn. suter. (obecnie warszt. kraw.), centr. ogrz.,
z modnym urządzeniem — korzystnie do odstąpienia.„Czesanka” — Bydgoszcz — Gdańska 157.
Pw 10 102-63,162**Radością życia jest**
Ichtiomentol
usuwa bowiem wszelkie
ból mięśniowy, postrzał,
łamanie gośćce ec. ból reu-
matyczne szybko i pewnie.
Wszędzie do nabycia.Wyrób i skład wysyłkowy Pw 9667-72,91
Laboratorium chemiczne aptekarza
Mra Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.Poszukujemy dzielnego
podróżującego

dobrego fachowca branży drog. - apt.

obezanego z terenem woj. Poznańskiego i Pomor-
skiego. Reflektujemy tylko na przedstawiciela, który
może się wykazać dobrymi świadectwami i referen-
cjami. Zgłoszenia z dol. odpisów świadectw oraz
z podaniem referencji do: **S. A. „HADROGA”, Hurt.**
drog. apt. Bydgoszcz. Pw 10 132-63,165

UWAGA! Udział w niniejszym konkursie nie obowiązuje do żadnego zakupu.

Wielki konkurs premijowyMamy zamiar utworzyć również w Poznaniu swój Oddział.
Celem zaprowadzenia firmy naszej i zdobycia stałych
klientów, dostarczymy każdemu, kto nadeśle dobre roz-
wiązanie podanej obok zagadki obrazkowej**Zupełnie za darmo**Dwa wspaniałe i wartościowe **DZIEŁA SZTUKI**

Koniec konkursu dnia 31 marca 1930 r.

WARUNKI: Każdy, kto zamierza wziąć udział w kon-
kursie winien nadesłać w przewidzianym terminie dobre
rozwiązanie zagadki obrazkowej. Do listu dołączyć należy
nieofrankowaną kopertę zwrotną z własnym dokładnym
adresem, oraz wycięty i odpowiednio nakreślony obrazek.

UWAGA: Listy do Belgii frankować należy znaczk. 50 groszowym.

Les Studios Artistique G. Chudek
rue Delocht 38. Bruxelles.

Pw 10 076-12,254

A. DENIZOT

LUBOŃ - (POZNAŃ)

poleca

drzewa i krzewy owocowe,
parkowej ozdoby, koni-
fery, rośliny na żywopłoty.

Cennik na żądanie! Cennik na żądanie!

NASIONASPECJALNEGO SKŁADU NASION
ST. SAUER - POZNAŃ
ŚW. MARCIN 34.SA
NAJLEPSZE

nw 8976

UWAGA!**Zastępczynie i zastępcy losowi!**wprowadziliśmy nowy system sprzedaży OBLI-
GACYJ PANSTWOWYCH w grupach na raty!

NAJWYŻSZE STAWKI PROWIZYJNE!

WYSYŁAMY DO WAS NASZEGO INSPEKTORA!

Wzywamy wszystkich tych, którzy dotąd sprzedają
obligacji premijowych i dolarowych na raty się już
zajmowali, jakoteż i tych którzyby sprzedają tą zająć
się chcieli, by we własnym interesie zgłosili się oso-
biście od godziny 10 rano do godziny 1 w południe
do p. H. FRISCHA: w dniu 23, 24, 25, 26 i 27 marca r. b.,
w POZNANIU, Hotel Britania; w dniu 28 i 29 mar-
ca r. b., w GNIEZNIE, Hotel Centralny; w dniu
30 i 31 marca r. b., w INOWROCŁAWIU, Hotel
Pod Lwem. Tw 1295Otrzymacie gwarantowaną wypłatę pełnej najwyższej
pro wizji ewentualnie stałą pensję i zwrot kosztów po-
dróży! — PP. z najbliższej okolicy zgłaszający się u na-
szego inspektora otrzymują zwrot kosztów podróży!

Co czynić... jeżeli wszystko źle idzie?

Bez względu na miejsce zamieszkania
i rodzaj zajęcia, kurs korespondencyjny
autosugestji dr. Radwana pouczy Was,
jak można z łatwością pokonać ży-
ciowe przeciwności, zyskać zdrowie,
poprawę bytu, odzyskać spokój i radość
życia. Adresować: Dr. RADWAN,
WARSZAWA, Al. Ujazdowskie 39.
nw 9498Wysłać kontrolera i odpowiednio
obowiązek lub atamentem nakreślić.

Stenografia:
polska i niemiecka.
Pisanie na maszynach
wszelkich systemów.
Księgowość prywatnie.

Kursy Stenografii i Pisania na Maszynie
L. Tyran-Zaworskiej
Strzelecka 33, nar. pl. Świętokrzyskiego i ul. Poznańska 28/30, III.

Nowy kurs 3 kwietnia
miesięczny, kwartalny i półroczny
Nauka bardzo staranna.
Słabym oddzielne lekcje bezpłatne.

Syndykat Handlowy „GDYNIA“

Tel. 1022-1102 w Gdyni, ul. 10 Lutego Tel. 1022-1102

SPROWADZA POMARAŃCZE Z HISZPANJI
DO GDYNI

BEZPOŚREDNIO DROGĄ MORSKĄ.

Pierwszy transport nadejdzie do Gdyni, dnia 24 marca 1930 r.

Sprzedaż odbywać się będzie w magazynach w Gdyni, od dnia 25 marca 1930 r.

Następne transporty w odstępach tygodniowych.

Syndykat Handlowy „GDYNIA“

w Gdyni, ul. 10 Lutego - willa Luiza.

Tel. 1102.

Adres telegr.: SYNDYKAT.

zw 22362

Baczność okazja!

W godzinach od 10 do 17
korzystna
wyprzedaż
urządzenia hotelowego

szaf z lustrami łózek,
materacy wiosiennych,
krzesel, szafek
nocnych i umywalk z
marmurem, luster kry-
ształowych i w ramkach.
kanap szesławowych, fo-
teli trzcinowych, kolder
kanapowych, poduszek
z pierza, lamp elek-
trycznych sufitowych,
nocnych, dekoracja o-
kien z mosiężnymi dra-
żkami, kompletnych u-
rządzeń, pokoi białych,
dębowych, mahonio-
wych, czereśniowych.
Restauracyjnych kanap,
stolów, krzesel wyście-
lanych, bufetu, lodówki
(2½ metr.), stolów ku-
chennych z regałami,
regalów, dużych szaf do
bielizny, szaf służbo-
wych, urządzenia por-
tjernih, płyt wysta-
wowych, kuchennych sto-
łów długich i t. d.

przy Al. Marcinkowskiego 13.
Pw 10.142

APARAT „SZUK“

Najnowszy udo-
skonalony przyrząd
do wiązania krawa-
tów zapewnia egzy-
stencję odsprze-
dawcom (specja-
listom). Cena detal. 50 gr.
Dostawca Ormanowski —
Bydgoszcz, Marszałka Fo-
cha 14, telefon 192.

Pw 10185-63 166

Żwir i piasek

z własnej żwirowni w Szelagu
dostarcza najtaniej na miejsce
budowy

„BROBUK“
Materiały Budowlane i Opalowe
Poznań, Górna Wilda 114.
Telefon 711.
zw 22412

dywany

orientalne dywany ręcznie wiązane
krajowej produkcji — bez konkurencji

kilimy — pasiaki

chodniki i materiały do wykładania pokoi
kokos — manila — maty chińskie

serwety — narzuty — kapy

materiały na pokrycie mebli

kupuje się najkorzystniej w specjalnym
magazynie

Kazimierz Kużaj

Centrala Dywanów
Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

Po cenach wyjąt-
kowych polecam
wielki transport
chodników wło-
sowych - boucle
w modnych wzo-
rach.

Umiejętne użycie.

Tryumf jedyny polski aparat do prania, który pierze wielką
masę bielizny w ciągu kilku minut

przez ciśnienie i wyssanie powietrza.

Cena aparatu aluminiowego 45,— zł. Tylko naoczne prze-
konanie udowodni wartość „Tryumfu”. „Tryumf” wypóżyczamy
bez obowiązku kupna. Stałe pokazy prania tylko Półwiejska 5

wtorki, środy i piątki od 4—6 po poł.

Przyniesioną brudną bieliznę oddajemy czystą. Tel. 56-95.

Pw 10164-12,554

TATRA

stała limuzyna 2 cyl. w dobrym stanie zaraz do
sprzedania. Oferty z podaniem warunków płacenia
do Kurjera pod zw 22470

Szukam dzierżawy folwarku

400—600 mórg pszenno-buraczanej ziemi, blisko stacji kole-
jowej, możliwie w Poznańskim wzgl. południowej części
Pomorza. Jestem zawodowym, doświadczonym rolnikiem,
obywatel polskim, narodowości niemieckiej. Wyczerpu-
jące oferty z żadaną wpłatą, uprasza się do eksp. Kurjera
Poznańskiego pod zw 22394

Poszukuję odbiorców na spodium.

A. Ginsberg, Gdańsk,
Heiligegeistgasse 91
Pw 10 129-54,4

Poszukuje się do lekkiej
wojażerki, kilka wymownych
i inteligentnych

PAŃ

na stałą pensję. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego pod
zw 22454

Jedynie udział w koncesjonowanej przez Min. W. R.
i O. P. oraz Rob. Publ.

Kursach dla kierowców samochodowych

Spółki Akcyjnej
Brzeskiauto w Poznaniu
daje uczestnikom prawdziwą rękojmię zdobycia
w krótkim czasie pewnego zawodu.

Kursy zawodowe i amatorskie Współczesne samochody
do nauki jazdy. Informacji udziela: Sekretariat Kursów
przy ul. Jakóba Wujka 8, tel. 40-57.

Tanie mieszkania dla uczestników kursu zapewnione.

Ostrzeżenie

Niniejszem podajemy do łaskawej wiadomości
pp. Klientom ubezpieczonym w Banku Wzajemnych
Ubezpieczeń i Towarzystwie Wzajemnych Ubez-
pieczeń „VESTA” w Poznaniu, że p.

Stefan Całka

zamieszkały w Śremie, ul. Poznańska 72 i w Po-
znaniu, ul. Górna Wilda 78, nie jest upoważniony
do inkasa składek z zawartych w „VEŚCIE”.

Za dokonane wpłaty wyżej wymienionemu nie
ponosimy odpowiedzialności

„VESTA“

Bank Wzajemnych Ubezpieczeń
Oddział Poznański.
Pw 10162-54,12

AGENTÓW

na wysoką prowizję poszukuje do
sprzedaży maszyn do szycia na
miasto Poznań, powiaty: Poznań,
Środa, Września, Jarocin, Pleszew,
Śmigiel, Kościan, Wągrowiec.

E. Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego nr. 5.
Pw 10 140/1-12,303/4

WORKI jutowe

do wszelkich celów
Tkaniny jutowe z metra
SIENNIKI
PŁACHTY
NIEPRZEMAKALNE
do krycia wozów, wagonów,
stogów i t. p.
PŁÓTNA

impregnowane z metra
NAMIOTY dostarcza
po najniższych cenach
Manufaktura Jutowa
Poznań, ul. Dąbrowskiego 69.

Pw 10 072-12,248

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej
w Janowcu, pow. Znin
polecają
wysokopienne oraz
pienne jabłonie, czere-
śnie, wiśnie, krzewy po-
ręczkowe i 2-1 letnie
morwy.
Pw 91-4

Mieszkania

5 pokojowego z wszelkimi
wygodami poszukuje we
Wrześni, Śremie lub Ostro-
wie (Wlkp) Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zw 22460

KURSY HANDLOWE

autodydaktyczne

Księgowość
Korespondencja
Arytmetyka
Stenografia

Pisanie na maszynach
rozpoczynają się
1 kwietnia 1930.

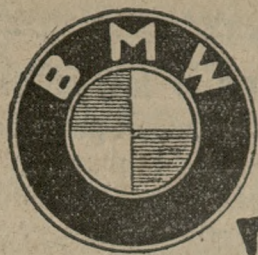
Pozn. Tow. Buchalterji
Sekretariat św. Marcin 29.
zw 22453

Bona

do dwojga dzieci w wieku 11
i 7 lat. tylko z pierwszorzędnymi
świadectwami może się zgłosić.
Znajomość języka niemieckiego
pożądana. Pismienne zgło-
szenia do biura ogłoszeń „Par”
Aleje Marcinkowskiego 11, pod
nr. 12,323 Pw 10161-12,323

POPY-LIBERTI

Najszybszy motocykl
na świecie!

Wiosna wola

..... pamiętaj o motocyklach

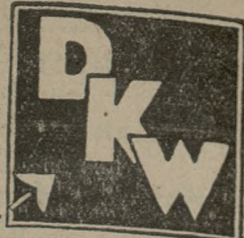
wszelkie modele dostarcza odwrotnie

Zastępstwo generalne na Polskę:

„POLMOTOR“, Poznań, Zwierzyniecka 8.
Telefon 69-77.

Pw 10160-12, 221

Największa fabryka
motocykli na świecie.

Przedstawicielstwo
światowej firmy na nieznaną dotąd w Polsce aparat
(wynalazek) opat. wykrywający defekty w wszelkich
maszynach i silnikach samochodowych odda
GENERALNA REPREZENTACJA
„ATLANTIC“ Pw 10158-54,7
Poznań, ulica Półwiejska nr. 10.

Zwapienie żył. Zdenerwowania, osłabienia. Ządać
bezpłatnej broszury o nieszkodliwym
leczeniu domowym od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

NA REJON POZNAŃSKI
poszukuje niemiecka tkalnia i farbiarnia, która wyrabia
jako specjalność farbowane w sztuce materiały na wyspy
oraz satyny nie przepuszczające puchu na koldry watawane,
przedstawiciela

obebranego z temi artykułami i dobrze wprowadzonego w
składach pościeli, manufaktury i w domach towarowych.
Miejsce zamieszkania Poznań lub Grudziądz. — Zgłoszenia
z referencjami pod Tw 1296 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Baczność! Baczność!
Właściciele Domów

Wykonuję wszelkie prace dekararskie i blacharskie, po-
krywanie nowych i reperacje starych dachów papa, dachów-
ka, blachą i wszelkim innym materiałem po cenach przy-
stępnych i na dogodnych warunkach spłaty do 12 miesięcy.
Z P. P. Właśc. większych realności i Posiedzieliem ziemi-
skimi zawieram umowy na prace kontraktowe długoletnie
na warunkach nader korzystnych. Specjalność: pokrywa-
nie dachów blachą cynkową i tynkową. Liczne uznania
i podziękowania od zadowolonych klientów. Medal na
P. W. K. 1929.

Ignacy Mandowski
mistrz blacharsko-dekararski
Przemysł Polski pokrywania dachów, Poznań, Grobla 3.
Rok założenia 1907 — Telefon 34-69.
Pw 10 159-54,13

**Spółka Akcyjna w Poznańskim poszukuje
zdołnego
kierownika**
dla prowadzenia zakładu przemysłowego — ce-
gielnia i tartak — i połączonych z nim 300-mor-
gowego gospodarstwa rolnego. Zgłoszenia z za-
łączeniem odpisów świadectw i życiorysu pod
zw 22 359 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Zastępstwo - Danja.

Firma, która odwiedza regularnie w Danji handlarzy towa-
rów kolonialnych, jak i handlarzy na wsi, poszukuje skład
konsygnacyjny na makę kartoflaną, cukier oraz inne sto-
sowne produkty za złożeniem gwarancji dla Danji. Oferty
do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22 421

UCHWAŁA. Na wniosek firmy Bernard Michalek, skład
bielizny, pończoch i galanterji, ul. Marsz. Focha 43, udziela
się powyższej firmie odroczenia wypłat na przeciąg 3 mie-
sięcy i to od 17 marca 1930 do 16 czerwca 1930. Nadzorca są-
dowym mianuje się p. Czesława Lauscha, Pocztowa 22. Po-
znań, dnia 17 marca 1930 r. Sąd Grodzki IIa. nw 9576

Uchwałą Magistratu i Rady Miejskiej miasta Pozna-
nia postanowiono opłaty za ubój w Rzeźni miejskiej pobie-
rać, jak następuje:

za: konia	10,— zł.
bydło	12,— zł.
świnie	7,— zł.
cielę	2,80 zł.
owcę	1,80 zł.
zrebę	6,— zł.
jałowiznę	6,— zł.

przyczem dotychczasowe opłaty za badanie mięsa pozostają
niezmienione. nw 9665/6

Taryfa ta obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1930 r.
Magistrat XI/4.
Poznań, dnia 19 marca 1930 r.

L. 7/30. Magistrat miasta Gdyni, Biuro Nowych Po-
miarów w Wejherowie, ul. Gdańska L. 42, ogłasza

KONKURS

na posady kontraktowe:

1. Inżynierów mierniczych i mierniczych z wynagrodze-
niem miesięcznym 360—550 zł, dodatkami w czasie
prac polowych 360 zł, względnie dodatkami w czasie
prac kameralnych 180 zł miesięcznie.
2. Kreslarzy z wynagrodzeniem miesięcznym 300—400 zł
3. Sił kancelaryjnych z wynagrodzeniem do 300 zł mie-
sięcznie.

Do podań należy dołączyć w odpisach:

- a) metrykę urodzenia,
- b) dla kandydatów pod 1. świadectwa wyższych względ-
nie średnich studiów mierniczych.
- pod 2. Zaświadczenia odbytej praktyki i próbki ry-
sunków i pism z działu kartografji.
- pod 3. Zaświadczenia odbytej praktyki.
- d) Curriculum vitae.

Posady do objęcia natychmiast. Podania nieuwzględ-
nione pozostają bez odpowiedzi.

Inż. Zdzisław Spilka
Kierownik Techniczny.

np 9554

3. F. 22/29.

WYWOŁANIE

Właściciel ziemski Józef Burzyński w Jaskółkach, za-
stąpiony przez pełnomocnika adwokata Mierzejewskiego w
Śremie, wniósł o wywołanie zaginionego listu hipotecznego
z 18 marca 1884 r., hipoteki zapisanej w księdze wieczystej
nieruchomości Dolsk, tom X. k. 359, w dziale III, pod liczbą
1/23 na 4650 marek z 5 proc. odsetkami od 12 marca 1884 r.
dla Katolickiej Gminy Kościelnej w Dolsku. Właściciela
dokumentu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoław-
czym, wyznaczonym na dzień 13 maja 1930 r., g. 12, w po-
koju 16 tutejszego Sądu, zgłosił swoje prawa i przedłożył
dokument, w przeciwnym bowiem razie dokument będzie
pozbywany mocy. nw 9567

Śrem, dnia 24 lutego 1930 r.

Sąd Powiatowy.

OGŁOSZENIE

Celem rozpoznania wniosku o odroczenie wypłat kupca
Teodora Lenartowskiego w Wągrowcu wyznacza się termin
na dzień 16 kwietnia 1930 r., godz. 10, pokój 13, niżej podpisa-
nego sądu. Wierzyciele mogą przybyć celem udzielenia wy-
jaśnień. Wągrowiec, dnia 17 marca 1930. Sąd Powiatowy.
nw 9579

Na wniosek firmy Apollo, Jan Łuczak, Poznań, Piekary
15/17, udziela się powyższej firmie odroczenia wypłat na
przeciąg 3 miesięcy i to od 17 marca 1930 do 16 czerwca 1930.
Nadzorcami sądowymi mianuje się p. Andrzeja Thiela, Po-
znań, ul. Sew. Mielżyńskiego 1 i p. adwokata Marjana Cza-
mańskiego, Poznań, Pl. Wolności 13. Poznań, dnia 17 mar-
ca 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 9577

OGŁOSZENIE O LICYTACJI

Urząd Skarbowy Poznań IV, na zasadzie § 33 Instrukcji
o przymusowym ściąganiu państwowych podatków i opłat
z dnia 17. 5. 1926 r. (Dz. U. Min. Skarbu nr. 15), podaje do
ogólnej wiadomości, że w poniedziałek, dnia 24. 3. 1930 r.,
o godzinie 10 rano, w lokalu C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20,
w Poznaniu, odbędzie się sprzedaż z licytacji: 225 płaszczów
damskich letnich i zimowych, 29 skór różnych, lustro, stojak,
2 noży, kasy ogniotrwałe, 3 stolików, 4 krzesła, szafki,
2 stołów, 5 paczek guzików, 11 szpilek nici, 19 pudełeczek
jedwabiu, 9 tuzinów nici krawieckich i 100 ubrań męskich,
według cen zaofiarowanych.

Zajęte przedmioty reflektanci mogą oglądać w dniu licy-
tacji od godz. 9,45—10.

Gdyby w dniu wyznaczonym nie wszystkie przedmioty
zostały zlicytowane, następną sprzedaż wyznacza się na dni
następne, godzinę 10 rano. nw 9578

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze
słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Singera
maszyna dobra 120 zł. Marezał-
ka Focha 176, podwórza.
zdw 36 751-2

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki,
kanapy najtańsze tylko w pra-
cowni Wielkie Garbary 9.
zdw 36 564-5

Ogrodnictwo
pod Poznaniem, komunikacja au-
tobusowa 4 morgi ogrodu wa-
rzonego, dom mieszkalny 5 po-
kójowy, zaraz na sprzedaż. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 36 800

Gospodarstwo

50 morg, okolica Kostrzyn, cena
36.000, wpłaty 20.000. Zgłoszenia:
Rutkowski, Grobla 29.
zdw 36 637/8

2 Singera
damskie maszyny i kryta sprze-
da Warsztat Mechaniczny, Kra-
szewskiego 5. zdw 36 511-2

Powóz
lando, wyrób zagraniczny, lekki
i wygodny, tanio na sprzedaż.
Zobaczyć Piec Polski Komando-
ria. Poznań. zdw 36 498

Okretekowa
maszynę, aparat do dziurki i
krawiecką tanio sprzedam. Plac
Nowomiejski 1a, parter, prawo.
zdw 36 486

Sypialnia

antyk, stylowa, korzystnie do na-
bycia. Oferty Kurjer zdw 36 478

Wózki

dziecięce odnawia, pociąga cera-
ta, gumy, kółka na składzie. —
Siodłarnia, Szewska 11, tele-
fon 13-53. zdw 36 533/4

Pierze

świeże darte i nie
darte, puch poleca
Stanisław Dyc-
kowski, Poznań,
Wierzbiciele 13.
zdw 36 377/8

Parcela

budowlana za wpłatą 400 złotych
do sprzedania. Białkowski, Wro-
nia 15. zdw 36 332/3

Parcela

budowlana w Dębcu za wpłatą
1.000 złotych do sprzedania. Biał-
kowski, Wroniecka 18. rw 9122/3

Plac

pod domy willowe Sienkiewicza
sprzedam. Oferty Kurjer
zdw 36 477

Skład

z mieszkaniem (w rynku) natych-
miast korzystnie do wydzierża-
wienia. Zgłoszenia skierować
wprost na adres St. Mikołajczak,
Śrem n/Warta. zdw 36 474

Do sprzedania

duże lustro, bufet, łóżko i stół
dla chorych Adres Baumanowa,
ul. Cieszkowskiego 3, pokój 30.
zdw 36 464

Przyczepkę

motocyklową, lewą sprzedam. —
Adres wskazać Kurjer zdw 36 471

Skład

raczniki, dobre położony, na
sprzedaż. Adres wskazać Kurjer
zdw 36 465

Wyprzedaż

całkowita damskiego obuwia 30
procent taniej oraz męskie w
dużym wyborze 27 Grudnia 2. w
podwórza. Górecki.
zdw 32 059/60

Kino

w mieście garnizonowym zaraz
na sprzedaż, do objęcia 4.000 zł.
2.500 wkłami. Zgłoszenia agen-
cja Kurjera Poznańskiego, Gnie-
zna, 100. nw 9061

Rzeźnictwo

z dużym mieszkaniem, maszynę
różna wiele ubikacji na sprzedaż
Kurjer zdw 36 141/2

Autobus

w dobrym stanie z koncesją ta-
nio do sprzedania. Oferty Kurjer
zdw 36 462

Samochód

okazyjnie do sprzedania. Oakland
5 osobowa karetka, model 1929, w
doskonałym stanie. Oferty Ku-
rier Poznański zdw 36 455

Skład

galanterji i papieru w powiato-
wym mieście z urządzeniem, to-
warem i mieszkaniem pokój i
kuchnia za 1.800 zł na sprzedaż.
Oferty Kurjer zdw 36 679

Kolki
do drzewek każdej ilości i rozmiarów. oraz szczerzy. waki i pieniki poleca wagonowo Swinka. Oborniki. zdw 35 766/7

Tanio
nie nabierzesz umiłowiesz w Do mu Komisowym św. Marcina 78a Pw 7 418

Skład
towarów krótkich. urządzenie. mieszkanie. centrum miasta. po- znanie. sprzedam. cena oko- 1 700. powód posiadanie dwóch przedmiotów. Zgłoszenia Kur- jera zdw 36 547

Wilczyca
otw. rasowa i 2 siedmiotygod- niowe wilczeta sprzedam oddziel- nie tanio Szczerzyński. Wyspiań- skiego 10, tel. 6917. zdw 36 722

Skład
artykułów męskich w centrum miasta sprzedam z towarami lub bez. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 795

Kapelusze damskie
w najnowszych fasonach po- stępnego cenie poleca Maga- rysta Mód Sznajder. Dąbrowskie- go 54. zdw 36 662

Ogródek
dlańkowy. ładny. Dolna Wilda. Rzanowska. Łakowa 10. I. zdw 36 668

Portepian
dobry 390. fotograficzny aparat szesnastkowy bardzo dobry 250. — Łakowa 10. I. prawo. zdw 36 667

Wózek
dziecięcy sprzedam. Ostrówek 6. II. piętro. prawo. zdw 36 452

Skład
kolonialny i towarów krótkich przy ruchliwej ulicy Poznania. dwa okna wystawowe. Obszerne mieszkanie. 24 lata w jednym roku. Z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 36 449

Pianino
jak nowe bardzo korzystnie sprzedam. Za Bramka 5a parter. lewo. zdw 36 425

Sukienki
wieczorowe i wizytowe nieużywa- ne. pierwszorzędne modele z po- wodu żaloby bardzo tanio sprze- dam. Przyjmuję tylko od godziny 11 do 1 w południe. Adres Ku- rjer zdw 36 440

Niwelator
komplet odczyt 300 mtr. za 140 zł sprzedam. „Księgarnia Antykwa- riat”. Stary Rynek 78. zdw 36 423

Na sprzedaż
koń brązowy 5 lat. dobre chody. — Bólcza 15. I. lewo. rwp 9198

Wózek sportowy
wieszak stołowy (trójnog. biuro- wy). drabina składowa — tanio sprzedam. — Sw. Marcina 53. II. prawo. podwórzu. 2. wchód. zdw 36 532

Realność
składająca się z kamienicy. w tem restauracja z pokojami. ka- ziarnia z pokojami. wielka sala. pokoje gościnne. zabudowania go- spodarcze. wielki ogród. z po- wodu choroby właściciela natych- miast do sprzedania. — Realność znajduje się w bardzo ruchliwym mieście powiatowym. Kamienica jak i wewnętrzne urządzenia. no- woczesne. Dla fachowców świe- ta na przyszłość. Oferty tylko na- poważniejsze do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 12.317 Pw 10 150-12.318

Willę
mieszkołowa. Puszczykowo 13 tys. sprzedam. „Informator”. Rata- jczaka 15. zdw 36 766

Gospodarstwo
60 mórg. ziemia pszenno-burza- na. z żywym i martwym inwen- tarzem nowoczesne maszyny. sprzedam. Cena według umowy. Pośrednicy wykluczeni. Patuka. Boduszewo. stacja Murwana Gołina. zdw 36 737

Szkło okienne, jutę, listwy
(powystawowe) w przetrze- gu sprzedam dnia 26 marca. o godz. 10-ej. Wiadomość: Grunwaldzka 14. zdw 36 742

Pianino
jak nowe za gotówkę sprzedam. Rybaki 21. II. piętro. prawo. zdw 36 750

Ubikacji
handlowe nadające się na każdy przemysł. wędzarnia. Jeżyce. za- raz do oddania. Lange. Grobla 6. I. piętro. zdw 36 755

Motocykl
marki „Triumph” za 600 zł sprzedam. Kobyliński. Za Bram- ką 13. I. lewo. zdw 36 508

Sprzedam
większe spedystwo w Pozna- niu. Oferty Kurjer zdw 36 518

Sprzedam
zaprowadzony warsztat kolo- dziejski. z klientelą. na karose- le w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 36 512

Czy Szanowna Pani
lubi kupić tanio porcelane. pro- sze udać się wprost do Hurtow- ni Porcelany. Wroniecka 24. w podwórzu. Serwis 84 zł. Stolo- we 38. Noże, widelce alpaka 28. zdw 36 514

Parcela
budowlana 2 500 m² w całości 4 tysiące zł. 10 minut koleją od Po- znania. Adres wskazuje Kurjer zdw 36 428

Mebie
na raty i za gotówkę po najniż- szych cenach poleca Szorygacz Wielka 13. Klientów zamieszko- wanych oddawiam własnym samo- chodem Pw 9 095/6

Pianino
Carl Ecke tanio. Bydgoska 5 — parter. prawo. zdw 36 818

Piat 501
oryginalna limuzyna okazujnie na sprzedaż. — J. Balcerek. ul. Drużbackiej 7. telefon 62-40. zdw 36 506

Samochód
otwarty. 4-5 osobowy. w bardzo dobrym stanie. gotów do jazdy. sprzedam na dogodnych warun- kach. Oferty Kurjer zdw 36 527

Oddam
pracownię obuwia. dobrze zapro- wadzoną. zaraz. Wskaże Kurjer zdw 36 530

Zakład
fryzjerski. 5 obsł. z mieszka- niem natychmiast sprzedam. — Bydgosz. Helmańska 19. zdw 36 554

Całkowite
urządzenie dentystyczne z po- wodu choroby właściciela pod bar- dzo korzystnymi warunkami za- raz do oddania. Przybylski. Cho- dzień. Rankowskiego 6. zdw 36 550

Pianino
zakręcone. czarne. krzyżowe sprzedam 1 450 zł w dobrym sta- nie. Szoep. Staszica 24. podwór- ze. parter. lewo. zdw 36 574

Parcelę
400 kwm. Aleja Wielkopolska. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Po- znański jw 3567

Za bezcen
sprzedam samochód. limuzyna. 6 osobowy. używany. lecz wygląd jak nowy i gotów do jazdy. Ła- skawe oferty do Kurjera. Po- znańskiego zdw 36 657

200 gospodarstw
od 5 do 300 mórg. warunki kor-zystne. poleca Rutkowski. Po- znań. Grobla 29. zdw 36 636

Większy
skład kolonialno-deliatesowy w śródmieściu sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 36 648

Gramofon
sprzedam. obejrzyć między 3 a 5. Dominikańska 5. I. lewo. zdw 36 594

Worki
raz używane centnarowe zupeł- nie dobre. bardzo korzystnie po- leca Michałowicz i S-ka. Poz- nań. Szyperska 14-15. telefon 2881-2882. Pw 10 127-12.302

Fordson
mało używany. z plugiem Oli- wera sprzedam bardzo korzystne warunki. W. Bransch. Pleszew. Pw 10 128-54.1

Plac
pod budowę. 2 morgi wyżyn. 30 minut od jeziora gołęckiego. tuż przy lesie i drodze. z sliczną per- spektywą zaraz sprzedam. Oferty Agencja Kuriera Poznań- skiego w Mosinie. nw 9640

Radjokomplet
za bezcen. Obejrzyć 6-10. Kana- łowa 4. I. prawo. zdw 36 811

Pod kiosk
odpowiednie miejsce oddam. — Ostrowska. Niegolewskich 6. zdw 36 806

Okazja
Fiat 500 limuzyna. mało używa- ny. 7 000 km. do sprzedania. In- formacja: hurt. obuwia S. Mar- golin. Woźna 40. zdw 36 693

Wyżel
angielski młody. Łukowska. ul. Kantaka 2. zdw 36 714

Parcelę
Śródmieście. Łazarz. Jeżyce. Ratajcz. Wildzie. Debu. Ławicy Solacz. Winiarach. Puszczy- kowie pod dowolną budowę. do- godnych warunkach sprzedamy. Zgłoszenia: Hodowian. „Biuro Pracy”. Plac Wolności 9. zdw 36 720

Skład
Stary Rynek. wakaże „Informa- tor”. Ratajczaka 15. zdw 36 760

Wilę
suczka. czujna. 8 miesięczna. o- kazja. Tuliszka. Długa 11. zdw 36 613

Ogród
Debu 33 morgi za 45 000. sprze- dam Biuro Techniczno-Agrarne plac Wolności 9. zdw 36 638

Parcelę — Parcelę
Łazarz. Jeżyce. Wilda. Debiec. Solacz. Winiary oraz centrum na dogodnych warunkach sprze- daję Biuro Techniczno-Agrarne plac Wolności 9. zdw 36 687

Parcelę
Puszczykowo 10 000 mkw. za 13 tys. sprzedam Biuro Technicz- no-Agrarne. plac Wolności 9. zdw 36 686

Motocykl
Gillet 3 1/2 P. S. nowy. z elek- trycznym sygnalem i światłem. gotowy 1950 zł. 2 Austro-Mo- totety z rowerem i bez bardzo tanio do sprzedania. Banaszko- ski. Kraszewskiego 1. jw 3530

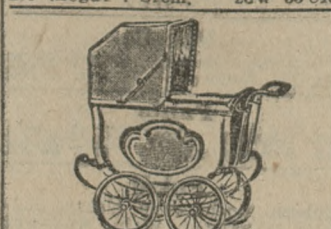
Sprzedam
skład tow. żelaznych i sprzętów kuchennych w ruchliwym mie- ście w rynku z wolnym mieszka- niem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 221

Kuchnie
westfalska. używana sprzedam. Wojciechowski. Poznań. Woźna 16. zdw 9 134

Zamienie
niezwłocznie naszyjnik z perłami wartości 10-12 000 zł na lepszy samochód turystyczny 5-7 oso- bowy lub kupię takowy. Szczegó- łowe oferty z ceną do „Par”. — Aleje Marcinkowskiego 11. pod 11.144. Pw 10 064-11.145

Wielki wybór
majątków ziemskich. folwarków. gospodarstw. kamienie. willi. ułazów okazujących do sprze- dania. Rządowski. Toruń. Chel- mińska Szosa 52. zdw 35 155

Sztance
fryzjerska. balansowa. ekscen- tryczna. rewolwerowa. rewolwe- rowy uniwersalny. wiertarka 10 wrzełcowa (szpindler) roz- wiertarka 4 wrzełcowa i różne in- ne maszyny. sprze da bardzo ta- nio „Zegar”. Śrem. zdw 35 848

Wózki dziecięce
Wózki sportowe
największe wybór. najniższe ceny. L. Krause. najstarszy i najwięk- szy dom wózków dziecięcych w Polsce. Poznań. Stary Rynek 25-28. nw 7 835

Zarząd
leśny Turów. pow. Kościan ma do oddania wiekszą ilość świer- ków 2 i 3 letn. szklkowanych. zdw 35 970

Radioaparat
lampkowy sprzedam. Wiatr. Jac- kowskiego 40. zdw 36 071

Sprzedam
5 wozów 3" z deskami. używa- nych w kompletnie dobrym sta- nie. Wiadomość telefon 40 66 lub 60 40. zdw 36 058

Stanioł
biały i kolorowy tanio. Wskaże Kurjer zdw 36 244

Dla składu rzeźnickiego
osklenie bufetowe tanio do sprzedania. Sw. Marcina 36. Pw 10 123-12.316

Radioaparat
czterolampowy. selekcyjny. po- wodu wyjazdu sprzedam. Marci- na 33. III. lewo. zdpw 36 417

Skład
fabryczny wyrobów
pończoszniczych
Dom handlowy „Julpol” (firma chrześcijańska) Rzeczypospolitej 3 poleca hurtowo i detalicznie pończochy jedwabne od 1 zł 60 gr para florowe od 80 gr. filde- cosowe od 2 zł 40 gr. skarpetki od 65 gr. oraz resztki na bieleznie damską po cenach fabrycznych. zdw 32 508

Mebie
najtaniej kupię się w firmie J. Słachta. Wrocławka 15. zdw 31 639

Jajka wylęgowe
wszystkich rasowych kur. ka- czek. gęsi. indyków i perlic oraz gołębie i króliki poleca Towar- zystwo Ornitoliczne. Zgłosze- nia Piotr Sterniczka. Poznań. Mickiewicza 33. zdw 354

Sprzedam
dom w Rawiczu. z 4 lokatorami. wolnem mieszkaniem i składem dla kupujących. z powodu choro- by. Cena podług umowy. Oferty Kurjer zdw 34 642

Używany
elegancki salonik sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 35 264

Karuzel
motorowy. samochod. ciężarowy. duże organy. wóz mieszkalny sprzedam lub zamienie na domek ze składem blisko Poznania. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 35 706

Tanio na sprzedaż
fortepian skrzydło. fuzja cal. 20 x 11.15 — 65. pistolet Parabellum 9 mm. z kolba. pistolet Mau- ser 7.65 mm. z kolba. Łaskawe zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 35 969

Mebie
wszelkiego rodzaju nowe i uży- wane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl. ul. Marszał- ka Focho 29. magazyn mebli te- lefon 64 25. Pw 9 121-6.73

Szpica
białego. pokojowego sprzedam. Ratajczak. Matejki 39. zdw 36 441

Restauracja
i kawiarnia w mieście kąpie- lowym. najlepsze położenie. luku- sowe urządzenie. z powodu sto- sunków rodzinnych sprzedam na- tychmiast. Zgłoszenia poważnych reflektantów 1935 Biuro ogłoszeń „Kurjer”. Bydgoszcz. Parkowa. nw 9 823

Antyki
rozmaite mahoniowe brzoźowe. świeczniki i zegary na sprzedaż. Skarbowa 4. parter. lewo. zdw 36 278

Domek
z ogrodem 3 pokoje i kuchnia ce- na 8 500 zł bez hipoteki sprzedaż Władysław Kleiber. Mosina. nw 9 640

Sprzedam
okazyjnie 100 ctr. marchwi caro- ty. 100 ctr. pietruszki. 50 ctr. bu- raczków egzotycznych. po cenach przystępnych. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego. Innow- cław. nw 9 642

Skład
blawatów. gotowizny i obuwia. przyległe dwa pokoje i kuchnia. niskie komornie. w rynku sprze- dam zaraz korzystnie. Cwilich. Gostyń. Rynek 4. nw 9 644

Traktor
„Deering” 15-30 młocarnia „Land” 58 cal. Maszyny są jak nowe. trzy miesiące używane. ko- rzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański dw 4 565

Sprzedam
urządzenie do wyrobów materacy sprężynowych i żózek metalo- wych. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 076

Silnik
3 konny marki Siemens Scha- ckert do sprzedania. Oferty Ku- rjer zdw 36 077

Restauracja - dancing
komfortowo urządzone sprzedam zaraz. Powód wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 36 074

Pianino
za 850 zł. Staszica 5. duży wchód. parter. lewo. zdw 36 391

Platformę
prawie nową sprze da Popowski. Marsz. Focho 155. zdw 36 370

Restauracja
z pełnym wyposażeniem. w Pozna- niu. ogród dla gości. latem i zima koncert. własne budynki. do- brze zaprowadzona. z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa na sprzedaż. Do obietnicy potrze- ba 20 000 zł. Zgłoszenia pod zdw 36 558

Skrzypce
z futerałem i trąbkę sprzedam okazujnie. A. Kujawa. Waly Ko- ściuski 23. zdw 36 347

Pianino
maszynę damską z okragiem czo- lenkiem Singera i złoty zegarek męski sprzedam okazujnie. wszy- stko prawie nowe. Wierzbicice 53. parter. lewo. zdw 36 333

Gramofon
szafkowy sprzedam. Polna 4. dom tymaz. II. lewo. zdw 36 329

3
morgi z małym budynkiem. Zab- kowo. Gen. Pułaskiego 14. przy dworcu Luboń. Styperek. zdw 36 397

Drzewka
krzewy owocowe. róże. bzy. wy- sadki rabarbaru. szparagów poleca A. Piliński. szkoła róż i drzew. Szosa okężna. obok wa- rowni 9. Poznań Górczyn. zdw 36 395

5 KUPNA

Brylanty
złoto. srebro itd kupię F. Tar- kowska. Poznań Plac Wolności 11. Pw 9656-10.111

Kupię
używane cegły i deski w każdej ilości. Zgłoszenia Dolna Wilda 73. Rajewski. zdw 35 774

Akumulator
12 volt do Fiata 505. kupię. — Spieszne zgłoszenia Swardcz. te- lefon 40. zdpw 36 352

Forda
używ. lim. 27-28 w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 4 492

Samochód
pod remont kupię. przyjmuję sa- mochody w komisową sprzedaż. Lakiernia. Dąbrowskiego 33. jw 3558

Konserwator
do łódów kupię. Oferty Kurjer zdw 36 334

Wózek
dwukołowy używany. lecz w do- brym stanie kupi Syndyk Leś- ny. Wielkie Garbary 20. zdw 36 379

Jałówek
kupię kilkanaście z dobrej hodo- wali. Oferty proszę kierować p. Polajewo. Przybyłowski. zdw 36 373

Lokomobile
i młocarnie parowa. potrzebujące naprawy. kupię za gotówkę. — Oferty Kurjer zdw 36 415

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego ro- dzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórska 2. Pw 8 311

Kupię
elegancki amerykański (Sandschnei- der) na cztery osoby. Oferty pro- sze pod zdw 36 645

Piekarni
wraz domem poszukuje celem kupna ewent. dzierżawa. Po- danie warunków. Oferty Kurjer zdw 36 537

Wózek
dziecięcy używany kupię. Oferty Kurjer zdw 36 531

Magiel
w dobrym stanie kupię. Ludkie- wicz. Żydowska 6. zdw 35 250

Regal
oszlony 3 metry szeroki kupię. Zgłoszenia do Kurjera rw 9 195

Destyle
wyszukany w Poznaniu lub mieście pow. kupię. Oferty Ku- rjer zdw 36 689

Kupię
ławka stołarska. Oferty Kurjer zdw 36 692

Kupię
1 wagon owa 200 ctr. i 2 wagony siana dobrego. Oferty cena Ku- rjer Poznański rw 9183

6 KAMIENICE

Kamienice
sprzedam lub skład z towaram. Środa. Kilińskiego 6. zdw 35 345

Kamienice
narożnikowa. skład. 3 mieszkania 7 000. — kamienice 1914 budowa- na. 2 składy. 4 mieszkania elek- tryczność. wodociąg. całkowicie wolne 17 000 złotych sprzedam spiesznie z powodu wyprawki lub wydzierżawie. Stefan Kolec- ki. Wronki. zdw 35 972

Kamienica
masywna. jednopiętrowa. balkon. ogród. chlewy. zaraz na sprzedaż w Kościance przy głównej ulicy. Adres Kurjer zdw 36 334

Dom
w Pleszewie w dobrym stanie. w głównej ulicy. z dwoma składowi- mi. jeden skład z mieszkaniem wolny. z dużym zajazdem i duże stajnie. dobrze się procentujący. na sprzedaż. Cena sprzedaży 43 tysiące. Hipoteka czysta. Wpła- ta podług umowy. Zgłoszenia przyjmuję W. Brodnicka. Poz- nań. Grodzka 37 (Jeżyce). zdw 46 409

Willę
w Solacz 5 pokojową. komfor- tową sprzedam. cena 35 000 zł. wpłaty 20 000. Oferty Kurjer zdw 36 558

Kamienice
dochodowa. wielkie miasto. do- chód roczny 40 000. sprzedam 360 tys. wpłaty 180 000. reszta hipo- teka 16 lat lub weźmie majątek ziemski. okolice Poznańskie. Krakowskie. Pomorskie. Zgłosze- nia „40 000”. „Par”. Bydgoszcz. Dworcowa. Pw 10 131-63.164

Emeryt
państwowy. nieposzlakowany z kancją. przyjmie administrację domów. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 36 711

Administracji kamienicy
poszukuje właścicieli nieruchomości posiadających wszelkie fachowe wiadomości. Łaskawe oferty Ku- rjer zdw 36 782

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
zabezpieczenie hipoteczne 5 do 10 tysięcy na 3 lata poszukuje — Oferty proszę Kurjer zdw 35 779

Asygnaty
Pożyczki Państwowej na większe sumy. dotąd nieprzepracowane przez Urząd Pożyczek Państwo- wych kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 36 035

40 — 50 000 złotych
pożyczki poszukuje na I. hipo- tekę komfortowej kamienicy w Po- znaniu. Procent podług umowy. Oferty Kurjer zdw 36 292

3 000 zł
pożyczki na 4 lata na I. hipo- tekę w miasteczku poszukuje. Dam 15 procent na rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 36 265

Potrzebuję 10 000 zł
dam 20 procent oraz gwarancje. na dwa lata. Oferty Kurjer zdw 36 331

Poszukuję
pożyczki pod zastaw samochodu jednej z pierwszorzędnych marek światowych. Oferty Kurjer Po- znański zdw 36 456

5 500 zł
włożę do dobrze prosperującego interesu pod gwarancją i z współpraca. Oferty Kurjer zdw 36 433

Potrzebny
zaraz wspólnik lub dzierżawca najchętniej z branży zbożowej do Młyna Parowego z kapitałem po- czawszy od 25 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 544

Pożyczki
poszukuje od 3-4 tysięcy zł na pierwszą hipotekę gospodarstwa 50 morgowego. Procent dam według umowy. Zgłoszenia kiero- wać do Kurjera zdw 36 542

Hipotekę
10 000 zł na gospodarstwie sprze- dam. Dołatkowski. Ślusarska 4. zdw 36 654

Domek

2 pokoje kuchnia, 3 morgi lub więcej ziemi, stajnia etc. od Poznania 10 minut jazdy koleją. — Oferty Kurjer zdw 36 727

Mieszkanie

pokój kuchnia zaraz do wynajęcia. Małsna, Junikowo. — zdw 36 612

Mieszkanie

6-pokojowe, słoneczne, obok Ogrodu Zoologicznego, odstępnie za cenę komfortowego, kompletnego, nowego urządzenia z dywanami, obrazami prawdziwymi itp. za zł 18 500. Oferty do Kurjera zdw 36 801

Pokój

kuchnię za dzierżawę. Gospodarz, Żydowska 5. — zdw 36 677

5 pokojowe mieszkanie komfortowe przy parku Wilsona z kompletnym umeblowaniem — fortepianem, obrazami, lampami, dywanami, firanami itd. natychmiast do oddania za złota gospodarza. Obiekt ca 15 000 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 36 778

Mieszkania

2, 3, 4, 5 pokojowe wskaże „Informator”, Ratajczaka 15 (Paź). — zdw 36 765

Mieszkanie

w centrum, 2 pokojowe z kuchnią kompletnym urządzeniem za zgodą gospodarza zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 36 740

Mieszkanie

pokój, kuchnia, ogród, Zabikowo, wynajme. Rapior, Niegoleskich 14. — zdw 36 442

9 SZUKA MIESZK.**Poszukuję**

3-5 pokoi, kupię z meblami. — Oferty Kurjer zdw 36 341

Starsze

małżeństwo poszukuje 3 pokoi, ogródek, niedaleko Poznania. — Oferty Kurjer zdw 36 410

Pokoju

i kuchni poszukuje od gospodarza za 1 000 złotych. Oferty Kurjer zdw 36 495

Poszukuje

mieszkania pokoju i kuchni, dzierżawa zgóry, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 36 510

Młode małżeństwo

poszukuje od 1. 4. lub 15. 5. rb. 1 lub 2 próżnych pokoi z prawem używania kuchni. Zgłoszenia od odnajdujących lub właścicieli wprost nadesłać do Kurjera zdw 36 541

Małżeństwo

bezdzielne poszukuje pokoju z kuchnią, ewentualnie dwóch od gospodarza. Pożądane Jeżyce. — Oferty Kurjer jw 36 655

3 pokojowego

mieszkanie od gospodarza za czynszem dwuletnim poszukuje. Oferty Kurjer zdw 36 585

Prośba

Który z szlachetnych panów gospodarzy wydzierżawiłby chętnie najmniejsze mieszkanie młodszemu małżeństwu. Dzierżawa 1/2 roku zgóry. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 36 905

Poszukuje

4-5 pokojowego mieszkania w śródmieściu z wygodami. Plac czynsz miesięcznie 250-300 złotych za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 36 592

Administrację

domu obejmie były sierżant W. P., intendent koszar w zamian za 1 lub 2 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 36 701

Inżynier

poszukuje mieszkania 3-5 pokojowego z meblami lub bez. Oferty Kurjer zdw 36 804

Szukam

mieszkania, pokoju, kuchni, ewentualnie dwóch, plac, czynsz zgóry, rok lub dwa. Najchętniej Jeżyce, Łazarz, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 36 802

Poszukuje

2-4 pokoje kuchni. Oferty Kurjer zdw 36 635

10 ZAMIANA MIESZKANIA**3 pokojowe**

mieszkanie przy ulicy Działyskiej zamienie na takie same Jeżyce lub Łazarz. Oferty Kurjer zdw 36 704

7 pokoi

centrum, 1 piętro, zamienie za dopłatą na 3-4 w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 718

Kto

odstąpi 3 pokoje umeblowane lub próżne z urządzeniem kuchni rodzinie w cenie do 160 zł miesięcznie. W zamian mniejsze mieszkanie i 2 000 zł dopłaty. Spieszne oferty Kurjer zdw 36 633

11 POKOJE UMEBL.**Pokój**

umeblowany do wynajęcia od 1. 4. wejście z schodów. Dzikowski, Rybaki 26, front. — zdw 36 539

Pokój

balkonowy z elektrycznością, słoneczny, dobrze umeblowany, wolny. Winzewska, Plac Nowomiejski 5, dom frontowy, wejście II. — zdw 36 505

Centrum

elegancki pokój inteligentowi wynajme. Mielżyńskiego 22. I. front zdw 35 889

Pokój

umeblowany, czysty, ciepły z balkonem, używalność kuchni zupełna. Oferty Kurjer zdw 36 315

Pokój

czysty, umeblowany. 1-2 inteligentnym panom Zupańskiego 5. I. prawo. — zdw 35 497

Pannę

na wspólny pokój przyjmie zaraz. Modliński, Kolejowa 45. II. — zdw 36 092

Pokój

dla panów wynajmie Słodowa, Wierzbice 49. — zdw 36 338

Przyjmę

panienki lub panów na pokój. Grobla 7. III. prawo. — zdw 36 337

Pokój

2 osobom. Spokojna 27. I. — zdw 36 369

Frontowy

dobrze umeblowany pokój na 2 osoby wynajme, światło elektryczne, osobne wejście. Bielawski, Kraszewskiego 8. — zdw 36 368

Pokój

z utrzymaniem lub bez. Plac Nowomiejski 10a. I. lewo. — zdw 36 357

Pokój

Strzelecka 11. II. prawo. — zdw 36 356

Dwuosobowy

pokój. Matejki 45. II. lewo. — zdw 36 355

Pokój

umeblowany panu, Zupańskiego 4. parter, lewo. — zdw 36 346

Elegancki

pokój z fortepianem, elektrycznością, solidnemu panu od 1. 4. — Wolnica 3. III. lewo. — zdw 36 335

Sympatyczny

czysty, słoneczny, elektryczność panience (dwom) zaraz. Różana 4. III. Radomska. — zdw 36 323

Pokój

od 1. IV. Krasieńskiego 4. III. lewo. — zdw 36 270

Pokój

wspólny zaraz (później) Jankowiak, Prądzynskiego 55. — zdw 36 301

Pokój

2 panom wynajme, Fabryczna 1. IV. prawo. — zdw 36 405

Elegancki

pokój. Św. Wojciech 14/15. II. lewo. — zdw 26 501

Pokój

z osobnym wejściem, światłem elektrycznym, wynajme od 1-go kwietnia Św. Wojciech 24. I. piętro, lewo. — zdw 36 500

Pokój

1-2 panom. Wielka 8. wejście Szewskiej. IV. prawo. — zdw 36 491

Pokój

ładny, niedrogi. Niegoleskich 4. III. lewo. — zdw 36 488

Śródmieście

wynajme dobrze umeblowany pokój, światło elektryczne. Sew. Mielżyńskiego 23. III. piętro, lewo. — zdw 36 487

2 łączne

pokoje (sypialnia, meski), słoneczny, światło elektryczne, łazienka wynajme. Wyspiańskiego 16. III. — zdw 36 484

Pokój

2 panom utrzymaniem lub bez. Kanałowa 4. II. — zdw 36 675

Pokój

dla pana. Długa 4. IV. piętro, parwo. — Pw 10 148-12,309

Pokoik

osobne wejście, wynajme panu. Plac Działowy 9. parter. — zdw 36 772

Próżny

ładny pokój dla inteligentnego samotnego pana do wynajęcia. Wrocławska 26/27. III. piętro. — zdw 36 729

Pokój

umeblowany wynajme. Szamarszewskiego 26a. II. lewo. — zdw 36 743

Niekrepujący

słoneczny 1-2 panów. Kwiatowa 4. III. lewo. — zdw 36 745

Wspólny

panom Czypicka, Rybaki 16. II. — zdw 36 762

Pokój

wynajme Kwiatowa 13. I. prawo — zdw 36 761

Niekrepujący

2-3 panów tanio. Wielkie Garbary 13. II. prawo. — zdw 36 759

Pokój

dla inteligentnej pani Własna pościel pożądana Grobla 30. II. prawo. nar. Wielkich Garbar. — zdw 36 483

Panu

2 frontowe. Zielona 3. I. prawo. — zdw 36 479

Pokój

dobrze umeblowany, z światłem elektrycznym u niemieckiej pani, tylko lepszymu panu do wynajęcia. Górna Włda 3 II. wejście II. — zdw 36 433

Eleg. umeblowany pokój

czysty, 8 minut od dworca i placu Wolności, z całą opieką u samotnej osoby dla starszego, solidnego pana do wynajęcia zaraz lub później. Zgłoszenia tylko w niedzielę od godziny 3 do 5. — Wierzbice 15. I. piętro, dom ogrodowy, prosto, drzwi środkowe. — zdw 36 473

Pokój

umeblowany, słoneczny, wolny 1. kwietnia. Seweryna Mielżyńskiego 1. III. Malinowska. — zdw 36 468

Pokój

dobrze umeblowany wynajme solidnej osobie. Jackowskiego 39. II. — zdw 36 466

Elegancki

pokój, elektryczność, osobne wejście zaraz. Kraszewskiego 11. III — zdw 36 461

2 panienki

na wspólny pokój w śródmieściu. Lewandowska, Pr. Ratajczaka 26. parter, podwórce. — zdw 36 454

Pokój

dla pani zaraz. Zupańskiego 19. parter. — zdw 36 446

Pokój

umeblowany dla małżeństwa. — Niegoleskich 16. IV. — zdw 36 416

Pokój

dobrze umeblowany 1. kwietnia. Ul. Zielona 7. parter, lewo. — zdw 36 436

Śródmieście

balkonowy, słoneczny, spokojny, elektryczność dla stałego lokatora od 1 kwietnia. Kreta 23. II. lewo. — zdw 36 418

Pokój

frontowy. Działyskich 2. parter, prawo. — zdw 36 420

Pokój

utrzymaniem dla 2 inteligentnych pań Pocztowa 28. Drowa Korbońska. — zdw 36 430

Pokoik

wynajme. Wierzbice 31a. IV. — zdw 36 519

Pokój

frontowy, słoneczny 1. 4. do wynajęcia. — Poznańska 8/10. III. prawo. — zdw 36 502

Pokój

elegancki, słoneczny, dwuosobowy z utrzymaniem od 1. 4. do wynajęcia. Waly Wawoz 3b. II. — zdw 35 568

Pokój

wynajme. Szyperska 21. I. lewo. — zdw 36 522

Pokój

umeblowany dla 2 panów do wynajęcia. Böttcher, Górna Włda 43. parter. — zdw 36 525

Elegancki

pokój dwom panom. Plac Sapieżyński 5. III. prawo. — zdw 36 523

Elegancki

pokój frontowy z klatki schodowej, 1-2 osoby. Św. Wojciech 25. III. lewo. — zdw 36 537

Pokój

od 1. 4. wynajme. Dąbrowskiego 34. dom tylny, I. Tadaejewska. — zdw 36 535

Pokoik

solidnemu panu z utrzymaniem łazienki. Szewskiej 18. III. lewo. — zdw 36 566

Ratajczaka 10, I.

Stacja dla panienek szkół średnich, troskliwa opieka, pomoc w naukach. — zdw 36 589

2 pokoje

elektryczność, ogrzewanie. Adres Kurjer zdw 36 595

Pokój

umeblowany oddam. Prusa 19. III. lewo. — jw 3562

Pokój

wynajme. Poznańska 8/10. IV. piętro. — jw 3563

Pokój

wolny. Staszica 3. I. prawo. — jw 3564

Pokój

duży, czysty 2 inteligentnym panom od 1. 4. wynajme. Słowackiego 44/46. I. piętro, prawo. — jw 3570

Pokój

umeblowany, elektryczność. Niegoleskich 2. I. lewo, zdw 36 649

Czysty

pokój dla 2 panów. Adres Kurjer zdw 36 563

Pokój

słoneczny, elektryka, bezpośrednie wejście, solidnemu panu od 1. 4. wynajme. Ratajczaka 11a. wejście 2, Grabska. — zdw 36 555

Pokój

umeblowany, z oddzielnym wejściem, do wynajęcia od 1. 4. Kwiatowa 14. III. piętro, lewo. — zdw 36 641

Pokój

umeblowany dla 2 osób. Przeczynica 1. III. lewo. — zdw 36 634

Pokój

śródmieście frontowy, z osobnym wejściem od 1. 4. Małe Garbary 8. parter, prawo. — zdw 36 671

Małżeństwu

oddam pokój frontowy umeblowany osobne wejście, elektryczność, wysoki parter, gospodarz, 6-9 wieczorem. Mickiewicza 19. — zdw 36 753

Pokój

umeblowany 2 osobom od 1. 4. — Małeckiego 83. III. prawo. — zdw 36 619

Pokój

umeblowany. Różana 10. Górny. — zdw 36 629

Pokój

osobne wejście, 1-2 osobom. Poznańska 27. I. lewo. — zdw 36 621

Pokój

z osobnym wejściem, światłem elektrycznym, wynajme od 1-go kwietnia 1-2 panom. Św. Wojciecha 24. I. piętro, lewo. — zdw 36 500

Pokój

dwuosobowy zaraz. Przemysłowa 28a. III. lewo. — zdw 36 590

Pokój

umeblowany, frontowy wynajme. Małeckiego 35. II. lewo. — zdw 36 536

Pokoik

skromnej osobie. Zupańskiego 2a. III. prawo. — zdw 36 582

Panią

na wspólny pokój. 27. Grudnia 19. Strzelecka. — zdw 36 531

Pokój

dobrze umeblowany elektr. łaźnia, wynajme. Waly Królowej Jadwigi 11. I. ptr. lewo. — zdw 36 593

Pokój

frontowy dla dwóch panienek do wynajęcia. Rybaki 9. III. lewo. — zdw 36 600

Pokój

słoneczny inteligentnemu, spokojnemu panu. Marcinkowska. Zielona 3. — zdw 36 608

Pokój

zaraz dla pana. Wielkie Garbary 23a. II. front. Kordelesińska. — rw 9 187

Pokoje umeblowane

połącza „Informator”. Ratajczaka nr. 15 (Paździ). — zdw 36 257

Śródmieście

dwa pokoje na biuro i jeden umeblowany, frontowe. Piekary 10. II. lewo. — zdw 36 712

Pokój

duży, słoneczny, dla dwóch panów, ewentualnie małżeństwa. Całodzienne utrzymanie, elektryczność, od

Kto
wypożyczy samochód reklamowy.
w łonowy kryty. Oferty i wa-
runki do Kurjera zdw 36 374

Krawcowa
polecia się do szycia sukien. su-
ciennych i wszelkiej pracy w za-
kresie krawieckiego wchodzącej
po cenach umiarkowanych. Sla-
skawa Marecka. 6w. Marcin 37.
II. piętro. zdw 36 825

Obiady kresowe
smaczne. obfite. Kantaka 8w.
III. zdw 36 457

Pensjonat
dla przyjeżdżających Jadwiga Ziele-
wicz. Wąły Jana III 11. przy
Zamku. zdw 36 435

Dziecko
poczne oddam na wychowanie
niepełnoletniemu małżeństwu. Oferty
Kurjer zdw 36 434

Kanapy
i wszelkie prace sumien-
nie wykonuje Pracownia Tapie-
rarska. ul. Kraszewskiego 9 b.
zdw 36 521

Akuszzeria
Krajewska. Poznań-Wilda. Wy-
ciekiego 15. lewe skrzydło, lewo.
przyjmuje panie, udziela porady
pomocy położniczej. zdw 36 504

Malarskie
prace wykonuje szybko i tanio.
Tysiecki. Rzeczypospolitej 9.
zdw 36 529

Żaluzje
naprawia stolarnia. — Gloger.
Kantaka 5. zdw 36 536

Waterman
Astoria, Parker - Doufled oraz
wszelkie inne pióra wieczne na-
prawiam solidnie i tanio. Cze-
ław Falkenstein. Poznańska 44.
zdw 36 560

Krawcowa
poszukuje w dom pracy. szycie
również dla dzieci. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 36 599

Szyje
 garderobę damską dziecięcą. —
Praszkowska. Wodna 17/18. II.
rw 9 191

Praczką
uczciwa, sumienna, czysta i aku-
ratna poleca się w dom. Oferty
do Kurjera Poznańskiego pod
12.306 Pw 10 138/9-12.306

**Cudowna
wodna ondulacja**
W 15 minutach układa się cza-
peczko ondulacyjną bez jakiegol-
wiek pomocy najmniejszych on-
dulacji wodnej. Włosy zwilżyć,
czapkę nałożyć i dodaniem u-
kładaczem karby według życzeń
płóty. Na życzenie także na fa-
le poprzecane. Cena czapki u-
kładacza 4.50 zł. Na życzenie
wysyła się za zaliczeniem pocztow-
em. Rude. Poznań. Poznańska
50. II. front. zdw 36 697

Pracy
kapeluszy damskich wyuczy
szybko i tanio mistrzyni stroju.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 36 630/31

Paniel
Wykonuje kapelusze tanio i gu-
stownie. Mistrzyni stroju. Wro-
niecka 24. II. zdw 36 625/6

Kapelusze
najnowsze modele na sezon wio-
seny wykonuje i poleca jedno-
cześnie przerabia, fasjonuje po
niskich cenach (dawniej Piekary
10) teraz Wąły Jana III 12. par-
ter lewo, Fijałkowska. zdw 36 446

Najtańsze
trochę zakupu obuwia własnego
wyrobu. jak i obuwia gumowego.
Hurt. obuwia S. Margolin. Wóz-
na 10. zdw 36 708

Przyjmuje bieliznę
do prania i prasowania. Koszule
wierzchnie od 0.55. kółnierzyki
0.25. Prania. Prasowania. Rom.
Szymańskiego 3. zdw 36 618

Koncesję
na wyszynk kto mi odstąpi. Wa-
runki i oferty do Kurjera
zdw 36 690

Fotograficzne
aparaty poleca najkorzystniej
Zastępca Klimecki. Słowackiego
or. 36. 13-14. 19-20. zdw 36 728

Fotograficzne
aparaty poleca naprawiam. No-
wak. Łakowa 10. I. zdw 36 666

Parki i ogrody
zakłada artystycznie, dobrze i soli-
dnie Henryk Kretschmer, o-
grodnik. Wnieś. p. Bojanowo
Stare. pow. Smigiel. zdw 25 966

Klisze
retuszujecie czysto. — Bartkiewicz.
Prusa 10. zdw 36 775

Masażystka
ocieraminowana poszukuje posady.
najchętniej do leżnicy. Oferty
Kurjer zdw 36 770

Obiady
smaczne Gwarna 8. III. zdw 36 785

Polecam
zakład fotograficzny J. Igna-
czak Górna Wilda 71. ceny przy-
stępne. zdw 36 500-1

23 OŻENKI

Kawaler
brunet, średniego wzrostu lat 34
właściciel hurtowni wartości zł.
1 000 000 poszukuje odpowiedniej
towarzyszki życia. Dyskrecja pod
słowem honoru zapewniona. Ła-
skawe zgłoszenia o ile możliwym
z fotografią Kurjer zdw 36 751

Administrator
lat 32. Wielkopolańczyk poszukuje
panny lub młodej wdówki w ce-
lu matrymonialnym. Pośredni-
ctwo krewnych lub znajomych
mile widziane. Zgłoszenia do
Kurjera pod zdw 36 282

Kawaler
lat 31. niemianin, posiadający 40
tysięcy gotówki, pragnie poznać
panna do lat 26, uczciwa o szla-
chetnym sercu, z dobrego domu
posiadająca majątek ziemski po-
nad 150 morg. lub odpowiedni po-
sag w gotówce, cel matrymonial-
ny. Poważne zgłoszenia uprasza
do Kurjera Poznańskiego
zdw 36 294

Kupiec
młody, inteligentny, przystojny,
szatyn, pozna panna do lat 22,
szlachetna, inteligentna, niebiada.
Łaskawe oferty z fotografią,
która pod słowem honoru zwraca,
uprasza się do Kurjera
zdw 36 336

Kawaler
z Ameryki, lat 36, kupiec, posia-
dający 85 000 zł gotówki (szlach-
cie Pomorzanie), pozna pannę,
posiadającą dom, gotówkę lub
gospodarstwo. Cel matrymonial-
ny. Oferty Kurjer zdw 36 343

Brunetka
lat 33, inteligentna, miła, skrom-
na mieszkaniec, pozna pana do
lat 35, cel ożenku. Oferty Ku-
rjer zdw 36 335

Kawaler
lat 25, szuka panny celem zama-
żnięcia. Wiek do 27 lat. Majątek
pożądany od 2 000. Oferty z fo-
tografią, która pod słowem ho-
noru zwraca do Kurjera Poznań-
skiego zdw 36 399

Pani
lat średnich, przystojna, posiada-
jąca własne mieszkanie i cokol-
wiek gotówki, widuje zamaż za
pana zamożnego, starszego, po-
ważnego. Oferty Kurjer
zdw 36 499

Mrówka
Piotr. Ostrów (Wlkp). Kościusz-
ki 2. Poważne parcie dla pań i
panów. Zgłoszenia tylko piśmie-
ne, gdyż stałe w podróży. zdw 36 492

Kawaler
lat 32, katolik, zawodu mistrz
ślusarski, właściciel nieruchomości
ści wartości 45 000 zł, poszukuje
znajomości w celu ożenku panny
do lat 26, wysokiego lub śred-
niego wzrostu, nie dzisiejszych
połógów, z cokolwiek majątkiem
racza złożyć oferty swe z
fotografią, która zwraca do Ku-
rjera zdw 36 481

Wielkopolańczyk
lat 26, przystojna i zgrabna ciem-
noblondynka, szlachetnego cha-
akteru, posiadająca 50 000 zł go-
tówkę, pragnie poznać pana, naj-
chętniej ze sfer ziemianin lub
kupieckich w celu matrymonial-
nym. Wyżsi urzędnicy i oficerowie
również mile widziani. Oferty
z fotografią do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 36 475

Ciche
spokojne, przyjemne i miłe stwo-
rzyć ognisko i dać szczęście wy-
branemu drogą ta (za zrodą ro-
dziny), pragnie młoda oszczędna,
bardzo przystojna, inteligentna,
niebiada, wytworna panna, Pa-
nów kulturalnych, o dobrych za-
letach, nie dzisiejszych poglądów,
samodzielnych, wyższych urzę-
dników państwowych, ewentualnie
prywatnych do lat 45, upraszam
zgłoszenia z pełnym zaufaniem.
Ścisła dyskrecja. Pierwszeństwo
prowincja. Kurjer zdw 36 411

Panienska
inteligentna, przystojna, z posa-
giem 20 000, piękna wyprawa,
wyjdzie zamaż najchętniej za
ziemiańską. Zgłoszenia: biuro ma-
trymonialne „Rekord”. Skarbo-
wa 15, telefon 40-18. zdw 36 524

Inteligentna
panna, lat 26, religijna, niema-
jąca, widuje zamaż. — Oferty
Kurjer zdw 36 538

Panna
lat 32, poszukuje znajomości pa-
na, fachowca garncarskiego, ce-
lem objęcia przedsiębiorstwa. Cel
matrymonialny. Oferty Ku-
rjer zdw 36 545

Kawaler
lat 30, z własnym przedsiębior-
stwem, pragnie poznać intelli-
gentną pannę celem ożenku, może
natychmiast wstąpić do spółki,
potrzebna wspólna praca i go-
tówka 5 000 i więcej. Panie,
którym zależy na szlachetnym po-
zyciu małżeńskim, zechcą łaskawie
złożyć się do Kurjera
zdw 36 559. Dyskrecja zapew-
niona.

Przystojna
inteligentna panna lepszego to-
warzystwa, lat 26, posag większy
widuje zamaż za wyższego ur-
zędnika, inteligentnego na od-
powiednim stanowisku. Zgło-
szenia Kurjer zdw 36 578

Wdowa
lat 36, z własnym mieszkaniem i
6 letnią córeczką pragnęłaby po-
nać pana o dobrym sercu lub
wdowca z i dzieckiem na śred-
nim stanowisku. Oferty proszę
do Kurjera zdw 36 767 Najchę-
tniej kolejarza. Cel matrymonial-
ny.

Koleżanki
lat 19, 21 i 22, subtelne i elegan-
ckie, poznają dla wspólnej wy-
miany myśli kulturalnych po-
ważnie myślących panów. Cel
matrymonialny. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 36 713

Kawaler
lat 35, lepszy rzemieślnik, na sta-
lej posadzie, posiadający 4 000 zł
szuka panny do lat 28 z mieszka-
niem i cokolwiek gotówki. Cel
matrymonialny. Oferty Kurjer
zdw 36 616

Mam
lat 27, na stanowisku kierowni-
cem, stale, dobrze płatnym w
Poznaniu, ciemno blondyn mu-
zykalny szukam z powodu braku
odpowiedniego towarzystwa na
tej drodze wesołej i milej towa-
rzeski życia. Paniom do lat 25
nawet bez kapitału którym zależy
jedynie na szlachetnym pożytku
małżeńskim zechcą swój adres
wraz z fotografią (która się
zwraca) podać Kurjer zdw 36 769

Pani
bez majątku, przystojna, o do-
brym charakterze (kasjerka), lat
32, z córeczką 11 letnią miła i
dobrze wychowana, pragnie poz-
nać pana, który zechciałby zo-
stać jej mężem, opiekunem i
przyjacielem. Oferty Kurjer
zdw 36 744

Znajomości
matrymonialne ułatwia dyskre-
tnie „Wanda”. Fabryczna 35a.
IV. zdw 36 579

Magister farmacji
lat 36, Polak, kawaler, wyznanie
rzymsko-kat., na kierownictwie
stanowisku pragnie poznać intelli-
gentną pannę, którąby swym
posagiem mógł pomóc do usza-
modzielenia się. Sprawy trak-
tuje serio, Nieanonimowe zgło-
szenia o ile możności z fotografią
do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 36 791

24 NAUKA
Kursy stenografii
pisanie na maszynach. Kantaka
1. II. ptr. zdw 33 193

Stenografja
księgowość. Kromczyńska. Ogro-
dowa 16. zdw 36 209

Stenografji
prywatnie udzielam. Oferty Ku-
rjer zdw 34 488

Poszukujemy
nauczyciela portugalskiego. Zgło-
szenia Kurjer zdw 35 495

Dam
francuski w zamian za niemiecki.
Oferty do Kurjer Poznańskiego
zdw 36 372

Pani
z towarzystwa szuka posady to-
warzyszki. 4 godziny dziennie.
Francuski perfect. Oferty do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 36 371

Włoska
korespondencje kto załatwi? —
Oferty Kurjer zdw 36 351

English
lessons gives specialist. Oferty
Kurjer zdw 36 402

Szkoła Tańców
Stelli Kledekiej
do kursu uzupełniającego przy-
jmuje jeszcze kilka osób. Poczo-
wa 20. zdw 36 516

Angielskiego
konwersacji i lekcji udziela stu-
dent Amerykanin. Oferty Ku-
rjer zdw 36 517

Kursy kroju
szycia, dzienne, wieczorne. Mar-
cin 18. III. lewo zdw 36 181

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej,
pisanie na maszynach, księgowo-
ści rozpoczynam 5 kwietnia. Ty-
ran-Zaworski. Plac Światokrzy-
ski wejście Strzelecka 33.
zdw 36 659/60

Studentka
przygotowuje w zakresie 6 klas
gimnazjalnych. Oferty Kurjer
zdw 36 764

Szkoła Języków
Kursy Gimnazjalne
Marji Romington
Strzelecka 8. zdw 36 775

25 MUZYKA

Pierwszorzędnym
jazzbandzista (perkusista, sakso-
fon) wolny 1. 4. Meyer, Moulin
Rouge. Poznań, lub Piekary 5.
Jagielska. zdw 36 120

Pianista
rutynowany z pierwszorzędno-
go wielkiego zespołu artystycznego
wolny J. Zawitał. Nowy Sącz
(Podhale) Diugosza 65.
zdw 36 818

Lekcyj
gry na fortepianie
udziela Halina Malinowska, b.
prof. Konserwatorium wrocław-
skiego i Państwowego Konserwa-
torium w Poznaniu. Zgłoszenia
ul. Sew. Mielżyńskiego 1. III.
zdw 36 469

Fortepian
(skrzydło) do wynajęcia 25 zło-
tych miesięcznie. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 36 428

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka,
cena przystępna. Ratajczaka 10.
zdw 36 589

Prośba
Która szlachetnych państwa uży-
czy bardzo biednemu, utalento-
wanemu uczniowi fortepianu al-
bo harmonijom do ćwiczeń, celem
dalszego kształcenia. Łaskawe
oferty Kurjer zdw 36 736

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla posu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Bona - freblanka
poszukuje posady do dzieci w
majątku. Zgłoszenia Kurjer
zdw 36 978

**Wychowawczyni-
freblanka**
z kilkoletnią praktyką poszukuje
posady najchętniej do ochronki,
zakładu wychowawczego lub t. p.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 35 977

Wzorowa
młoda Niemka, samodzielna, zna-
jąca sztywną bieliznę, szuka po-
sady tylko inteligentnej. Zależy
dobrem traktowaniem. Zgłoszenia
Kurjer zdw 36 154

Panna
inteligentna, z dobrego domu,
znająca szycie i robotki, przy-
jmuje posadę do dzieci w charak-
terze bony, najchętniej na wieś.
Oferty Kurjer zdw 35 823

Osoba
inteligentna, lat 36 uczciwa, za-
ufana, przyjmie posadę wyreczy-
cielki albo do dzieci lub do towa-
rystwa. Również zna prace bu-
rowe i fryzjerstwo. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 36 055

Szofer
sumienny i trzeźwy szuka posa-
dy. Miejscowość obojętna. Łaska-
we oferty Kurjer zdw 36 045

Kierownik cegielni
z długoletnią praktyką, dokładnie
obeznany z wyrobem cegły pu-
staków, dren i dachówek, jak i
konstrukcją pieców pierścieniow-
ych i maszyn oraz prowadze-
niem księgowości poszukuje po-
sady zaraz. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 35 857

Biuralistka
starsza przyjmie posadę sekre-
tarki, na cały dzień lub godzinami
także pozamiejscowa. Oferty Ku-
rjer zdw 36 431

Dziewczyna
starsza umiejąca dobrze gotować,
dobremi świadectwami do wszel-
kich prac domowych, poszukuje
posady do 2-4 osób. Oferty Ku-
rjer zdw 36 467

Ogrodnik
żonaty, 1 dziecko, obeznany w
barinictwie, dobry fachowiec, po-
szukuje posady. Miejscowość o-
bojętna. Oferty Kurjer
zdw 36 463

Pomocnik zielnicki
z dobrymi świadectwami szuka
posady. Oferty Kurjer zdw 36 458

**Mistrz
ślusarsko - tokarski**
z ukończoną szkołą techniczną, do-
bre świadectwa 9 letniej prakty-
ki, znający maszyn parowe, rol-
nicze, dobry precyzyjista kawa-
ler, lat 27, sumienny, trzeźwy,
poszukuje za małym wynagrodze-
niem początkującej stosownej po-
sady. Zgłoszenia Kurjer
zdw 36 427

Ekspedjentka
branży obuwia poszukuje posa-
dy zaraz lub 15. 4. Zgłoszenia
„Par”, pod nr. 53.8
Pw 10 154-54.9

Ekspedjentka
z branży blawatów szuka posady
zaraz lub 15. 4. Zgłoszenia „Par”,
pod nr. 54.8 Pw 10 155-54.8

10.000 — 15.000 złotych
poszukuje współnika czynnego do
komunikacji autobusowej. Dobre
zyski zapewnione. Oferty Kurjer
zdw 36 821

Prasowaczka
poszukuje posady w prasowni lub
po domach prywatnych. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 36 815

Gospodyn
młodsza, znająca gospodarstwo
domowe, szuka posady za skrom-
nym wynagrodzeniem samotnej
osoby. Miejscowość obojętna. —
Oferty do Kurjera zdw 36 817

Inteligentna panna
przyjmuje posadę do dzieci w do-
brym domu, zna szycie, świade-
ctwa chlubne i paruletnie. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 36 800

Panienska
z prowincji, córka urzędnika, lat
21, znająca język polski i nie-
miecki w słowie i piśmie, ek-
spedjentka w branży piekarskiej
poszukuje posady. Oferty Ku-
rjer zdw 36 283

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje posa-
dy. Łaskawe zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 36 414

Ogrodnik
kawaler, lat 30, — obeznany
wszechstronnie w swym zawo-
dzie, znający także siodlarstwo,
poszukuje posady i 4 na majątku
lub handlowym zakładzie. —
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 36 020

Bona
inteligentna, znająca krawiecz-
kę poszukuje posady i 4. Łaska-
we zgłoszenia do Kurjera
zdw 36 816

Pokojowa
czysta i sumienna z obojętne-
go domu, znająca dobrze swój za-
wód, szuka posady w lepszym domu.
— Łaskawe oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 36 812

Kasjerka
6½ letniej praktyki, dobrze pole-
cona, poszukuje posady. Zgłosze-
nia do agencji Kurjera Poznań-
skiego, Gnieźno, 107. nw 9662

Dziewczyna
skromna, uczciwa, z dobrymi
świadectwami szuka posady z do-
brem gotowaniem do wszystkiego
od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 36 788

Dziewczyna
z gotowaniem, praniem, znająca
prasowanie sztywnej bielizny z
długoletnimi świadectwami po-
szukuje posady. Oferty z poda-
niem pensji od Kurjera Poznań-
skiego zdw 36 756

Ekspedjentka
6 letniej praktyki składa kolon-
jalnego poszukuje posady. Zgło-
szenia Agencja Kurjera Poznań-
skiego, Gnieźno 108. nw 9 663

Inteligentna
panienka, lat 18, z prowincji szu-
ka posady do dzieci. Oferty Ku-
rjer zdw 36 444

Panienska
inteligentna, uczciwa, przystojna,
sieroćka poszukuje posady jako
początkująca ekspedjentka do
piekarni i cukierni lub też w in-
nym podobnym jako bufetowa.
Świadectwa dobra. Zgłoszenia
Kurjer zdw 36 421

Panienska
z ukończonym kursem handlo-
wym szuka posady do biura jako
uczenica lub początkująca. Zgło-
szenia Kurjer zdw 36 437

Panna
z prowincji poszukuje posady
ekspedjentki do składu obuwia
lub towarów krótkich. Oferty
Kurjer zdw 36 424

Z kaucej 6 000 zł
kupiec lat 23 przyjmie posadę
kierownika, magazyniera, buro-
wego, lub inną. Oferty Kurjer
zdw 36 432

Ogrodnicy
pomocnik z szkołą, dobrymi świ-
adectwami, 7 letnią praktyką, szu-
ka posady. Zgłoszenia do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 36 513

Ogrodnik
tnie drzewa, porządkuje, zakłada
ogrody przy willach, szuka po-
sady. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 36 515

Panienska
znająca pisanie na maszynie, po-
szukuje posady biurowej za ma-
łym wynagrodzeniem. Zgłoszenia
Kurjer zdw 36 509

Poznańskie Tow.
Młodych Ogrodników
poleca ogrodników, samodziel-
nych oraz pomocników ogrodnic-
zych. Łaskawe piśmienne zgło-
szenia uprasza sekr. Fr. Piotrow-
icz, Poznań, Niegolewskich 10.
I. piętro. zdw 36 540

Dziewczyna
zaufana, obeznana wszechstron-
nie z gospodarstwem domowym,
poszukuje posady całodzienną,
przedpołudniową lub stałą po-
sady, świadectwa dobra. Oferty
Kurjer zdw 36 591

Książkowa - kasjerka
z kilkoletnią praktyką, znająca
wszelkie prace biurowe posz

KURSY HANLOWE TEOFIŁA PREISSA

w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893.

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Nowe kursy 3 kwietnia 1930. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.

z 99/1984

Panienska

skromna z prowności szuka posady do dzieci. najchętniej zaraz lub 1. IV. Oferty Kurjer zdw 36 406

Gospodni kuchmistrzyni

w średnim wieku. znająca wykwintną kuchnię. wszelkie zaprawy, chów drobiu oraz wszelkie prace domowe. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 494

Szofer

kawaler z 2 letnią praktyką. dobrane świadectwami. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 789

Biuralistka

młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 659

Dziewczyna

zdrowa, silna, z dobrymi świadectwami przyjmie posadę zaraz lub od 1. 4. 1930 także u niemieckich państwa. Oferty Kurjer zdw 36 658

Ksiązkowy

korespondent i kalkulator biegły w młodszych wiekach. poszukuje posady, miejscowości obojętnej. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 36 583-4

Młodsza

panienka obeznana z pracą biurową, maszyną. poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 35 364

Korespondentka

samodzielna, polsko - niemiecka, ze znajomością stenografii i księgowości, z dłuższą praktyką w poważnych przedsiębiorstwach poszukuje odpowiedniego stanowiska. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 36 611 do Kurjera

Służąca

młodsza do wszystkiego z gotowaniem. szuka posady. Oferty Kurjer zdw 36 609

Panienska

z lepszej rodziny, poszukuje posady do dzieci od 1. 4., zna cośkolwiek szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 607

Inteligentna panienska z ukończonym kursem szkoły handlowej, poszukuje posady początkującej stenotypistki polskiej. Oferty Kurjer zdw 36 699

Początkujące dwie ksiązkowe, umiejące pisać na maszynie, poszukują od 1. 4. posady. Pensja 40.— Oferty Kurjer zdw 36 724

Bacność

Z powodu choroby męża poszukuje prania (czysta praczka) poza domem 5 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 693

Młodsza ksiązkowa samodzielna, pisząca także na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 672

Syn

z uciwłej rodziny (fryzjer) zmienia stanowisko na służącego lub inne. Oferty Kurjer zdw 36 771

Rzeźbiarz

poszukuje posady budowlanej lub w drzewie. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 780

Inteligentna

panienka przyjmie posadę do dzieci lub skład z całym utrzymaniem. Oferty do Kurjera zdw 36 779

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukuje

krawczyń. kolder. Zgłoszenia Dzielnickich 3. III., lewo. zdw 36 883

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Białe cienie”.
Casino: „Pat i Patachon w obliczu śmierci”.
Colosseum: „A kochanek miał sto”.
Dom Rzemieślniczy (ulica Fr. Ratajczaka): „Cud nad Wisłą”.
Edison: „Kapitan gwardji królewskiej”.
Metropolis: „On Nie powróci już”...
Odeon: „Trujące usta”.
Renaissance: „6 tygodni wśród apasów”.
Słońce: „Tajemnica Cytadeli w Dęblinie”.
Wilsona: „Napoleon” (Bona-partie).

Solidnych

zastępców sprzedaży obligacji państwowych na raty poszukuje jedyna wyłącznie chrześcijańska i polska instytucja Gwarantujemy dotrzymanie korzystnych warunków. Zgłoszenia do „Spółdzielcy Bank dla Eskontu i Zaliczek”. Lwów, ul. Akademicka 10. zdw 36 529

Ekspedjentka

do księgarń i skład papieru. tylko inteligentna potrzebna. Zgłoszenia z odpisami świadectw i fotografią i podaniem warunków do „Par” Bydgoszcz. Dworcowa 72 pod „Księgarnia”. Pw 9 74-63.147

Nauczycielka

wychowawczyni dobrane polecona potrzebna od 1. 4. 30 do 9-letniej dziewczynki na wies. Muzyka i język francuski bardzo pożądan. Kopie świadectw wraz z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 36 275

Ekspedjentka

z branży rzemieślniczej, obeznana dobrze z cięciem mięsa, władająca polskim i niemieckim potrzebna zaraz przy wolnym utrzymaniu do Katowic na wysoką pensję. Tylko sila pierwszorzędna. Oferty z fotografią która się zwróci i odpisy świadectw składać pod zdw 36 232 do Kurjera Poznańskiego.

Maszynistka

ze znajomością buchalterji potrzebna od 1. 4. Reflektuje tylko na silę pierwszorzędna. Oferty z życiorysem i podaniem warunków Kurjer zdw 36 083

Fryzjerka

dzielna potrzebna zaraz Grochowe Łaki 1. fryzjer. zdw 36 102

Uczeń

do lepszego składu towarów kolonialnych syn uciwłej rodziny. silny, szybki, może się zgłosić. D. H. Potestas, Filia 5. Poznań, G. Wilda 65. zdw 36 670

Sto

Zł. dziennie mogą panowie przy lekkiej akwizycji zarobić. Zgłoszenia Śniadeckich 30 II. 4-7 zdw 32 632

Bona

sumienna, tylko z praktyką, potrzebna na wies do trzech chłopców — od 3-7 lat z szyciem, z własną pościelą, językiem polskim. Zgłoszenia z odp. świadectw, podaniem lat, pretensji i fotogr. do Kurjera. zdw 35 348

Aptekarskiego

elewa (matura) lub pomocnika młodszej przyjmie zaraz Apteka pod Lwem. Bydgoszcz-Okole. zdw 35 633

Poszukuje

się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy domokrążców do zbierania zamówień na artykuły codziennej potrzeby. Na odpowiedź załączyć znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik, Nowy Bierań, Górny Śląsk. Pw 9673-71.80

Poszukujemy

dzielnych podróżujących reprezentantów branży papierniczej celem lokowania atramentów, laków, tuszy, kredek itp. własnej, solidnej fabrykacji. Oferty do „Par” Bydgoszcz. Dworcowa 72 pod „Mars”. Pw 10 104 63.159

Podróżującego

zaprowadzonego w drogerjach i składach kolonialnych na Pomorzu i w Poznaniu na artykuły z szalonym powodzeniem poszukuje „Adra”. Wytwórnia Chemiczna, oddział A. Bydgoszcz. nw 9 643

Aptekarza

lub asystenta, władającego językiem niemieckim z uprawnieniem do 14 dniowego zastępstwa poszukuje zaraz i prosi o podanie referencji. Apteka pod Łabędziem C. Gross, Leszno Wlkp. dw 4 464

Pannę

z lepszego domu z ładnym charakterem pisma, która pracowała już w aptekach, przyjmie od 1. IV. r. b. ewentualnie później. Wolski, aptekarz, Pobiedziska. zdw 36 310

20 pielęgniarek 10 akuserek

poszukuje się natychmiast. — Szczególnie wysokie wynagrodzenie dla zdolnych sił. Zgłoszenia: poniedziałek 24. i wtorek 25. od 10-12 przed południem i 3-5 po południu. Poznań, ul. Romana Szymańskiego 10. I. piętrowo. zdw 36 526

Elektrotechnik lub kupiec

do samodzielnego prowadzenia oddziału firmy elektrotechnicznej w Poznaniu poszukiwany — Oferty z życiorysem i poważnymi referencjami pod zdw 36 549 do Kurjera Poznańskiego.

Do

apteki potrzebna męska sila techniczna z dłuższą praktyką w większych aptekach, z dobrimi referencjami od 1. 4. 30. Zgłoszenia: Zielona Apteka. Węłehorowo (Pomorze). zdw 36 277

Gospodni - kucharka

doświadczona, zaufana, ze znajomością drobiu potrzebna. Zgłoszenia Maj. Ziemiń. p. Wielichowo. zdw 36 552

Zastępstwo

na pastę do obuwia oddam na Wielkopolskę, Pomorze, Śląsk i Gdańsk. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. zdw 36 570

Krawczyń

samodzielna tylko pierwszorzędna silę przyjmie Willman, Matejki 51. zdw 36 569

Fryzjerka

dobra sila potrzebna. Szkoła 7-8. zdw 36 568

Podróżującego

z branży spożywczej, dobrze zaprowadzonego w Poznaniu, poszukuje zaraz poważniejszego przedsiębiorstwa handlowego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 578

Dziewczę

15 letnie, uciwłej rodziny, lub sierota, zdrowa i czysta, do pomocy w domu, z spaniem, na stałe może się zgłosić. Oferty Kurjer jw 3561

Krawcową

samodzielną do krawiectwa damskiego przyjmie. — Brykzyński, Szamarszewskiego 11. jw 3508

Ekspedjentka

ewentualnie marszantka, potrzebna. Guzik, Wodna 23. zdw 36 656

Służąca

z gotowaniem, akurata, dobrze polecona. Kręta 6, wysoki parter, lewo. zdw 36 623

„.... A kochanek miał sto“

Luiza Brooks Wiktor Mc. Lagien Robert Armstrong

Colosseum, św. Marcin 65.

Pw 10.147-12.310

Drogerzystka

tylko pierwszorzędna sila, bardzo dobrze obeznana z sprzedażą aparatów i artykułów fotograficznych potrzebny do naszego oddziału fotograficznego. Br. Machalla, Poznań, 27 Grudnia 2. zdw 36 674

Służąca

do wszystkiego zaraz potrzebna. Wodna 13. Balcerak. zdw 36 673

Praktykant

po ukończeniu Szkoły Gospodarczej z dobrej rodziny, uciwłej, sumienny pod dyspozycję właściciela poszukujemy natychmiast na majątek 500 mrg. blisko Poznania. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 36 676

Od

1 kwietnia poszukuje dziewczyny do gotowania i wszelkich prac domowych, bezwzględnie czystej i uciwłej najchętniej Malopolski. Zgłoszenia osobiste w niedzielę od godz 4-6 po południu. Litwinowicz, Bukowska 43. II dom ogrodowy. zdw 36 681

Służąca wiejska

możliwie z gotowaniem potrzebna Zgłoszenia plac Nowomiejski 5, dom ogrodowy, Mazurkiewicz. zdw 36 774

Hafciarka

zdolna potrzebna Wszystkich Świętych 3. III., lewo. rw 9181

Szofer - ogrodnik

znajdzie stałe zajęcie. Do zgłoszenia należy dołączyć odpis świadectw z podaniem warunków. Majętność Przybina 57. Rydzyna. dw 4577

Rejestratora

z dłuższą praktyką w kancelarii adwokackiej, uciwłej i spokojnej poszukuje zaraz. Zgłoszenia z podaniem pretensji, odpisami świadectw, życiorysem adwokat K. Fischbach, Kościan, ul. Wrocławska 18. zdw 4570

2 ludzi

do trzepek poszukuje Hotel Francuski. Pw 10 156-54.11

Dziewczę

do szycia i lekkich prac domowych potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 36 202

Syn

lub córka porządnego rodziców, ładnym charakterem pisma, przyjmie przedsiębiorstwo za wynagrodzeniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 36 787

Służąca

do wszystkiego z dobrymi świadectwami zaraz potrzebna z powodu choroby dziewczyny. Zgłoszenia od 3-6. Drowa Heidewo. Wielka 7. zdw 36 731

Piekarz

dobry cukiernik może się zgłosić zaraz. Oferty Kurjer zdw 36 763

Akwizytorów

poszukuje wydawnictwo na Wielkopolskę, Pomorze Śląsk. Tylko wprawowani i z kaucją. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 768

Służąca

do wszystkiego spokojna, czysta, uciwła potrzebna. Niegolewskich 5. II., prawo. zdw 36 734

Potrzebny

podróżujący na prowincję samochodem, który może udzielić pożyczki 2 000 na stałą posadę. — Oferty Kurjer zdw 36 747

Bufetowa

z kaucją zaraz potrzebna. Adres Kurjer zdw 36 741

Fabryka

szczerok poszukuje zdolnych na cingaczek. Zgłoszenia Dąbrowskiego 88. zdw 36 746

Ucznia

obuwniczy przyjmie Sieja, Dąbrowskiego 1. zdw 36 721

Pomocnik

inteligentny potrzebny. Bracia Nitecy, Ślusarska 7. zdw 36 739

Służąca

uciwła i pracowita, z dobrymi świadectwami, do wszelkich prac domowych, z praniem i gotowaniem potrzebna od 1. 4. b. r. Tuchołska, Kwiatowa 3. II., prawo. zdw 36 642

Dziewczyna

uciwła potrzebna. Przecznicza 1. III. piętrowo. lewo. zdw 36 635

Na

majątek 1 000 mrg. mocnej ziemi, intensywnie gospodarzony, poszukuje doświadczonego rzadcy gosp. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 620

Praczka

może się zaraz zgłosić. św. Józefa 6. III., lewo. zdw 36 624

Posługaczka

młodsza potrzebna zaraz. Wojda, Matejki 36, tylny dom, I. zdw 36 622

Ekspedjentki

do branży muzycznej i płyt poszukuje. Oferty z podaniem referencji i pensji proszę do Kurjera zdw 36 577

Służąca

uciwła potrzebna do państwa w Warszawie. Zgłoszenia Poznań, Wierzbicę 30. I., lewo. zdw 36 576

Służąca

młoda potrzebna zaraz. Guździłowa, Półwiejska 25. dom ogrodowy. zdw 36 610

Uczeń

syn uciwłej rodziny zaraz potrzebny. Dom Odzieży. Kramarska 25. rw 9 188

Młodsza

dziewczyna bez gotowania może się zgłosić. Łabędowa, Sienna 5. rw 9 189

Potrzebna

dziewczyna do wszystkiego od 1. 4. (najchętniej wiejska). Kolejowa 57. zdw 36 332

Apteka

w Poznaniu poszukuje elewa lub pomocnika młodszej Zgłoszenia. referencje Kurjer zdw 36 350

Pokojówka

znająca dobrą usługę. pranie, prasowanie potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia ul. Chelmońskiego 20. II. piętrowo. zdw 36 349

Lakiernik - tapicer

na stałą posadę w Poznaniu może się zgłosić z podaniem życzonej zapłaty i odpisu świadectw. Oferty Kurjer zdw 36 342

Krawiec

na czarna robotę poza domem. tylko pierwszorzędna sila na stałe zatrudnienie może się zgłosić. Relewicz, Plac Wolności 17. zdw 36 489

Przyjmę

zaraz na kurs odulacji i manicure. Salon fryzjerski Zgłoszenia Kurjer zdw 36 400

Dziewczynki

przychodnie do 1/4 rocznego dziecka, dobrze polcone szukam. Zgłoszenia Mentkowska, Półwiejska 24. I. zdw 36 398

Wspólnik

czynny, silusz. 1 000 zł gotówki, do dobrego przedsiębiorstwa potrzebny. Żydowska 8. Z. Walikowski. zdw 36 403

Młodszy

czeladnik piekarski potrzebny. Pismienne zgłoszenia Piekarnia Swarzędz Rynek 15. zdw 36 326

Dzielnego zastępcy

na pensję i prowizję poszukuje długoletnia zapr. firma Wysoki zarobek, akwizycja wyłącznie w zakładach przemysł. i handlowych. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 36 485

Krawca

samodzielnego przyjmie. Adres Kurjer zdw 36 443

Sila biurowa

znajdzie w godzinach popołudniowych zajęcie. Oferty Kurjer zdw 36 450

Przyjmę

jeszcze kilku agentów na nowo opatentowane i kupowne artykuły Aleje Marcinkowskiego 16. III., prawo. zdw 36 448

Uczeń

z odpowiednim wykształceniem potrzebny do drogerji na prowincję, godzinę od Poznania przy wolnym stole i stancji Pismienne zgłoszenia Kurjer zdw 36 422

Ucznica

potrzebna, która zamieszkuje na Wildzie, Dąbrowskiego 10, towarów krótkich. zdw 36 520

Stala egzystencja

dla samodzielnego kołodzieja na karoserje w Poznaniu z gotówką 1.500 zł. Poważne oferty Kurjer zdw 36 511

Fryzjerski

potencnik męski i dobry ondulatorka mogą się zgłosić na stałą posadę od 1.